

Téglás Város Településrendezési Tervének készítéséhez

Megalapozó
vizsgálatok

Helyzetfeltáró
dokumentum

Tervező:

Art Vital Tervező, Építő és
Kereskedelmi Kft.
(C-15-1062)

2019.

Külzetlap

Település tervező/ Építész vezető tervező

.....
Végő József
TT-15-0023
É/1-15-0124

Tervező munkatárs:

.....
Ugochukwu Georgina

Szerkesztő:

.....
Barkaszi Richard

Társadalompolitikai szakértő:

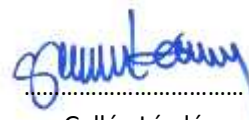
.....
Papp György
társadalompolitikai szakértő

Környezetmérnök

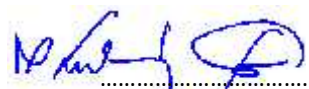
.....
Szalai Sándor
környezetmérnök,
környezetvédelmi-ökológus,
vízellátás-csatornázás szakmérnök,
SZKV-hu; SZKV-le;
SZKV-vf; SZKV-zr
mksz: 15/0640.
njsz: 939/2004.

Közmű tervező:

Gellén László
tervező
mksz: 15-0164; nj.sz.:BSZFG
nj.sz.: TV;

Közlekedés vezető-tervező:

Kulcsár Gusztáv
vezető-tervező
mksz.:15-0300
nj.sz.: TKö

Régészeti szakértő:

Dr. Bálint Marianna
régészeti szakértő

Településrendezési zöldfelületi és
tájrendezési szakterületi tervező:

Keresztesné Pataky Orsolya
Okl. tájépítésmérnök
TK-05-0430

Településrendezési zöldfelületi és
tájrendezési szakterületi tervező munkatárs:

Vasenszki-Végh Csilla
Tájépítész mérnök

Elektromos tervező:

Verba József
Vezető tervező
TE-15-0076

Ügyvezető igazgató:

Végh József

Tartalomjegyzék

Külzetlap

Tartalomjegyzék

1.1.	Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	8
1.1.1.	A település térségi szerepe	9
1.1.1.1.	Országos szerepkör	10
1.1.1.2.	Régiós szerepkör	10
1.1.2.	A település vonzáskörzetének és funkcióinak bemutatása, elemzése	12
1.2.	A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Településfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	14
1.2.1.	EU 2020 stratégia	15
1.2.2.	Országos Fejlesztési és Településfejlesztési Konceptió (OFTK)	16
1.2.3.	Hajdú-Bihar megye területfejlesztési koncepciója	19
1.3.	A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	22
1.3.1.	Országos Területrendezési Terv (OTrT)	23
1.3.2.	Hajdú-Bihar megye Területrendezési Terve (MTrT)	24
1.3.2.1.	MTrT térségi övezetek érintettsége, a város közigazgatási területre	25
1.3.2.2.	Megyei terület-felhasználási kategóriákra vonatkozó szabályok	26
1.4.	A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai	29
1.5.	A hatályos településfejlesztési döntések	33
1.5.1.	A hatályos fejlesztési koncepció, integrált területfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai	34
1.5.1.1.	Településfejlesztési koncepció	34
1.5.2.	Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	35
1.5.2.1.	Integrált Városfejlesztési stratégia	35
1.6.	A település településrendezési előzményeinek vizsgálata	38
1.6.1.	A hatályban lévő településrendezési eszközök	39
1.6.2.	A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek	39
1.7.	A település társadalma	42
1.7.1.	Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	43
1.7.1.1.	Demográfia, népesség	43
1.7.1.2.	Nemzetiségi összetétel	48
1.7.1.3.	Képzettség	49
1.7.1.4.	Foglalkoztatottság	50
1.7.1.5.	Jövedelmi viszonyok	52
1.7.1.6.	Életminőség	53
1.7.1.6.1.	Nagyértékű fogyasztási cikkek	53
1.7.1.6.2.	Közbiztonság	54
1.7.1.7.	Lakásállomány	58
1.7.2.	Térbeli- társadalmi rétegződés, konfliktusok, életviszonyok	60
1.7.3.	Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)	60
1.7.3.1.	Testvérvárosok	60
1.7.3.2.	Vallási felekezetek	61
1.7.3.3.	Civil szervezetek	63
1.8.	A település humán infrastruktúrája	64
1.8.1.	Humán közszolgáltatások	65

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

1.8.1.1.	Oktatás-nevelés	65
1.8.1.2.	Egészségügyi és szociális közszolgáltatások	69
1.8.1.3.	Közösség, művelődés, kultúra	75
1.8.2.	Esélyegyenlőség biztosítása	76
1.9.	A település gazdasága	77
1.9.1.	A település gazdasági súlya, szerepköre	78
1.9.2.	A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	83
1.9.3.	A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelései	85
1.9.4.	A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)	89
1.9.4.1.	Elérhetőség	89
1.9.4.2.	Munkaerő képzettsége	89
1.9.4.3.	K+F+I	89
1.9.4.4.	Üzleti infrastruktúra	89
1.9.5.	Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	90
1.10.	Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	91
1.10.1.	Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	92
1.10.2.	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	95
1.10.2.1.	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége	95
1.10.2.2.	Az önkormányzat intézményrendszere	101
1.10.3.	Gazdaságfejlesztési tevékenység	102
1.10.4.	Foglalkoztatáspolitikai	102
1.10.5.	Lakás- és helyiséggazdálkodás	103
1.10.6.	Intézményfenntartás	103
1.10.7.	Energiagazdálkodás	103
1.11.	Településüzemeltetési szolgáltatások, okos város települési szolgáltatások	105
1.12.	A táji és természeti adottságok vizsgálata	108
1.12.1.	Természeti adottságok	109
1.12.2.	Tájhasználat, tájszerkezet	115
1.12.2.1.	Tájtörténeti vizsgálat	115
1.12.2.2.	Tájhasználat értékelése	118
1.12.3.	Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	119
1.12.3.1.	Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték	119
1.12.3.2.	Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek	121
1.12.3.3.	Ökológiai hálózat	122
1.12.4.	Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	123
1.13.	Zöldfelületi rendszer vizsgálata	123
1.13.1.	A települési zöldfelületi rendszer elemei	125
1.13.2.	A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	139
1.14.	Az épített környezet vizsgálata	142
1.14.1.	Terület-felhasználás vizsgálata	143
1.14.1.1.	A település szerkezete, helyi sajátosságok vizsgálata	143
1.14.1.2.	Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és minőségi osztályok	151
1.14.1.3.	Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek	152
1.14.1.4.	Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatok)	153
1.14.1.5.	Alulhasznosított barnamezős területek	156
1.14.1.6.	Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület	157
1.14.2.	A telekstruktúra vizsgálata	158
1.14.2.1.	Telekmorfológia és telekméret vizsgálat	158
1.14.2.2.	Tulajdonjogi vizsgálat	159
1.14.3.	Önkormányzati tulajdon kataszter	160

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

1.14.4.	Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	161
1.14.5.	Az építmények vizsgálata	163
1.14.5.1.	Funkció, kapacitás	163
1.14.5.2.	Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)	163
1.14.5.3.	Magasság, szintszám, tetőidom	166
1.14.5.4.	Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok	167
1.14.6.	Az épített környezet értékei	168
1.14.6.1.	Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag	168
1.14.6.2.	Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület	175
1.14.6.3.	Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők	180
1.14.6.4.	Világörökségi és világörökségi várományos terület	182
1.14.6.5.	Műemlék, műemlékegyüttes	182
1.14.6.6.	Műemlékvédelem sajátos tárgyai, történeti kert, temető és temetkezési emlékhely	183
1.14.6.7.	Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet	184
1.14.6.8.	Nemzeti emlékhely	184
1.14.6.9.	Helyi védelem	184
1.14.7.	Az épített környezet konfliktusai, problémái	185
1.15.	Közlekedés	187
1.15.1.	Hálózatok és hálózati kapcsolatok	188
1.15.2.	Közúti közlekedés	188
1.15.3.	Közösségi közlekedés	191
1.15.3.1.	Közúti közlekedés	191
1.15.3.2.	Kötőpályás közlekedés	191
1.15.4.	Kerékpáros és gyalogos közlekedés	191
1.15.5.	Parkolás	191
1.16.	Közművesítés	192
1.16.1.	Vízi közművek	193
1.16.1.1.	Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)	193
1.16.1.2.	Szennyvízelvezetés	195
1.16.1.3.	Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	197
1.16.2.	Energia	199
1.16.2.1.	Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)	199
1.16.2.2.	Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei	206
1.16.2.3.	Önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése	206
1.16.3.	Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)	208
1.17.	Környezetvédelem (és településüzemeltetés)	209
1.17.1.	Talaj	210
1.17.2.	Felszíni és felszín alatti vizek	211
1.17.3.	Levegőtisztaság és védelem	215
1.17.4.	Zaj és rezgésterhelés	217
1.17.4.1.	Zajterhelés hatásai	217
1.17.4.2.	Zajforrások	218
1.17.4.3.	Város zajhelyzete	218
1.17.5.	Sugárzásvédelem	219
1.17.6.	Hulladékkezelés	220
1.17.7.	Vizuális környezetterhelés	221
1.17.8.	Ár- és belvízvédelem	221

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

1.17.9.	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	222
1.18.	Katasztrófavédelem (terület-felhasználást, beépítést befolyásoló vagy korlátozó tényezők)	223
1.18.1.	Építésföldtani korlátok	224
1.18.1.1.	Alábányászott területek, barlangok és pincék területei	224
1.18.1.2.	Csúszás-, süllyedésveszélyes területek	224
1.18.1.3.	Földrengés veszélyeztetett területei	224
1.18.2.	Vízrajzi veszélyeztetettség	226
1.18.2.1.	Árvízveszélyes területek	226
1.18.2.2.	Belvízveszélyes területek	226
1.18.2.3.	Mélyfekvésű területek	227
1.18.2.4.	Árvíz és belvíz védelme	227
1.18.3.	Egyéb	228
1.18.3.1.	Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, felszakadás)	228
1.18.3.2.	Mélységi, magassági korlátozások	228
1.18.3.3.	Tevékenységből adódó korlátozások	228
1.19.	Ásványi nyersanyag lelőhely	229
1.20.	Városi klíma	231
1.20.1.	A városi klíma kialakulásának tényezői	232
1.20.2.	Téglás városi klímáját befolyásoló tényezők	233
1.20.3.	A klímabarát település kialakulásának alapvetései, ajánlások	235

**1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A
TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK**

1.1.1. A település térségi szerepe

1.1.1.1. Országos szerepkör

Téglás Hajdú-Bihar megye északi részén elhelyezkedő kisváros. Környezete urbanizált térség, amely Nyíregyháza és Debrecen között kialakulóban lévő település együttes következménye. A település területe 3.833 km², melyen 6.272 fő él (2018, KSH). Debrecentől 21 km-re, Nyíregyházától pedig 26 km-re található. A település autóval és közösségi közlekedéssel való megközelíthetősége kedvező, hiszen Téglást érinti a 4. sz. főút és a Budapest – Záhony 100. számú vasútvonal is. Az M3, illetve az M35 autópálya megközelíthetősége közvetve biztosított, a hajdúböszörményi felhajtó 15-20 perc alatt elérhető autóval, a nyíregyházi feljáró 20 perces távolságra van.

Téglás elhelyezkedése

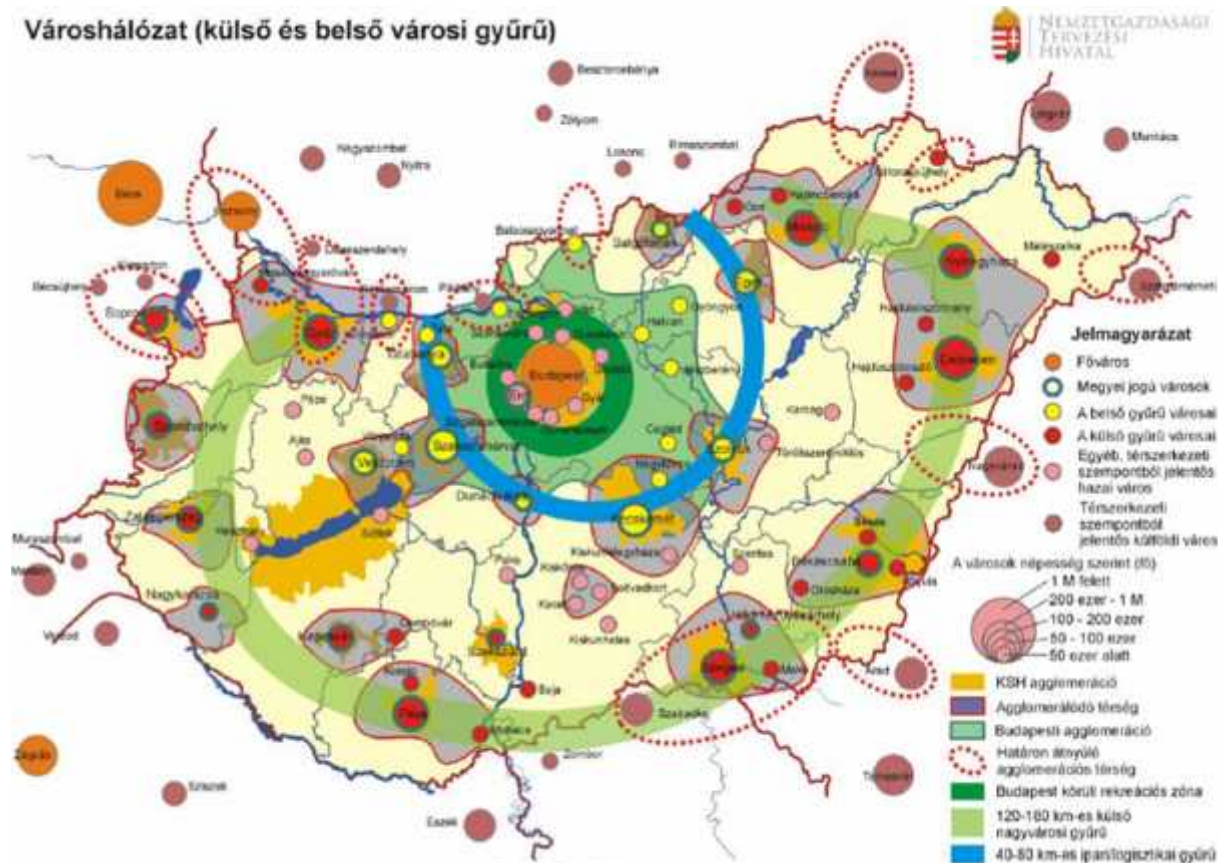

(Forrás: KSH Helységnévtár)

Téglás Város tekintetében országos szerepkör nem azonosítható be. Egyértelműen Debrecen város agglomerációjába tartozó kisváros, amely továbbá egy olyan járásnak a tagja, amelyeket három város alkot, és a szomszéd települések legtöbbje is – hasonló kisvárosi funkciókkal rendelkező és jellemzően nagyobb lakónépességgel bíró – város (Újfehértó, Hajdúdorog, Hajdúhadház, Hajdúböszörmény). Közvetlen szomszédos települések:

- Újfehértó Város; lakónépessége 2018.01.01-ei eszmei időpontban: 12 472 fő
- Hajdúdorog Város; lakónépessége 2018.01.01-ei eszmei időpontban: 8 549 fő
- Hajdúböszörmény Város, lakónépessége 2018.01.01-ei eszmei időpontban: 30 437 fő
- Hajdúhadház Város, lakónépessége 2018.01.01-ei eszmei időpontban 12 669 fő
- Bököny Község, lakónépessége 2018.01.01-ei eszmei időpontban 2 973

Országos városhálózatnak nem meghatározó tagja, azonban a Debrecen – Nyíregyháza tengelyen való elhelyezkedése révén erős gazdasági térségben lévő településnek számít. Ipari szektorának fejlettsége révén (HAJDU Ipari Park) a térség gazdaságának fontos települése. Humán közszolgáltatások tekintetében inkább mikro-térségére vonatkozóan bír településen túlra kisugárzó funkcióval, de a kettő megyeszékhely közelsége miatt ez szerény erejű.

(Forrás: 1/2014. (I.3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról)

Az Észak Alföldi régióban a külső városgyűrű része az agglomeráció két meghatározó városa, Debrecen és Nyíregyháza. Ezen városok feladata: a tőkevonzó képesség növelése, a logisztikai adottságok erősítése, a magas hozzáadott értéket képviselő és magasan kvalifikált munkaerőt foglalkoztató versenyképes gazdaság fejlesztése a szolgáltatási választék bővítése.

A térség fontosabb centruma Debrecen MJV, amely 21 km-re található Téglás Városától.

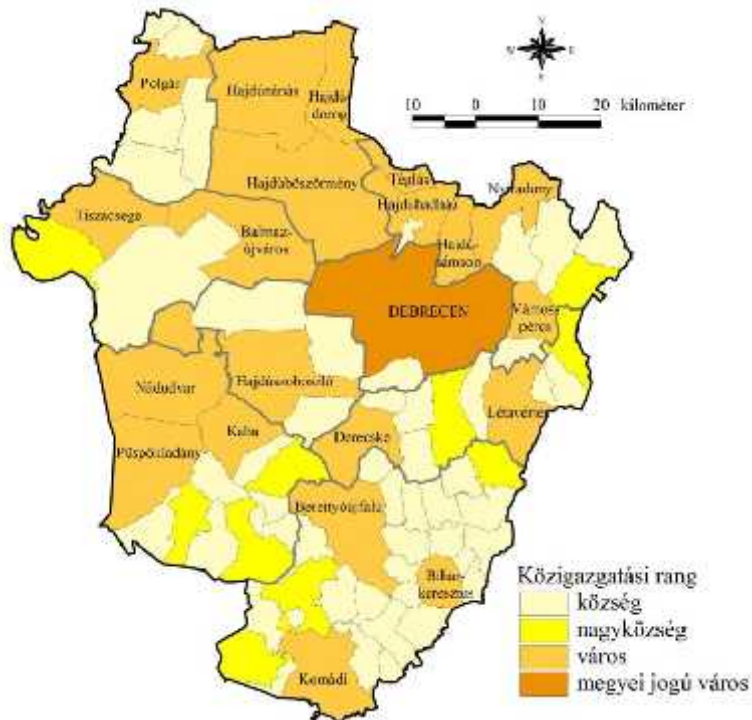
Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió szerint a külső nagyvárosi gyűrű és a külső gyűrű városai körül egy agglomerációs térség van kialakulóban, kiemelten ez a Nyíregyháza-Debrecen közötti területeken figyelhető meg.

1.1.1.2. Régiós szerepkör

A megye településhierarchiájának csúcsán a megyeszékhely, hazánk második legnépesebb városa áll, sokoldalú városi funkcióival nemcsak a megyének, de a régióknak is központja. A településhierarchiában a városi jogállású települések nem tekinthetők egységesen kezelendőknek. A hosszú városi múltra visszatekintő, ma is funkcionálisan erős városok képezik a településhierarchia következő szintjét, ezeken a településeken a középfokú funkciók jól kiépültek, jelentős vonzáskörzettel bírnak, legtöbbjük kistérségi központ (Hajdúböszörmény, Hajdúnánás, Balmazújváros, Berettyóújfalú, Hajdúszoboszló, Püspökladány, Polgár). A városodás rendszerváltás utáni felgyorsulásának köszönhetően

több olyan település is elnyerte a városi címet, ahol a középfokú városi funkciók hiányosak, ezek a csekélyebb vonzaskörzettel rendelkező városok (Hajdúdorog, Hajdúhadház, Téglás, Hajdúsámson, Nyíradony, Tiszacsege, Vámospercs, Derecske, Nádudvar, Kaba, Létavértes, Biharkeresztes, Komádi) hierarchiában alacsonyabb szinten állnak.

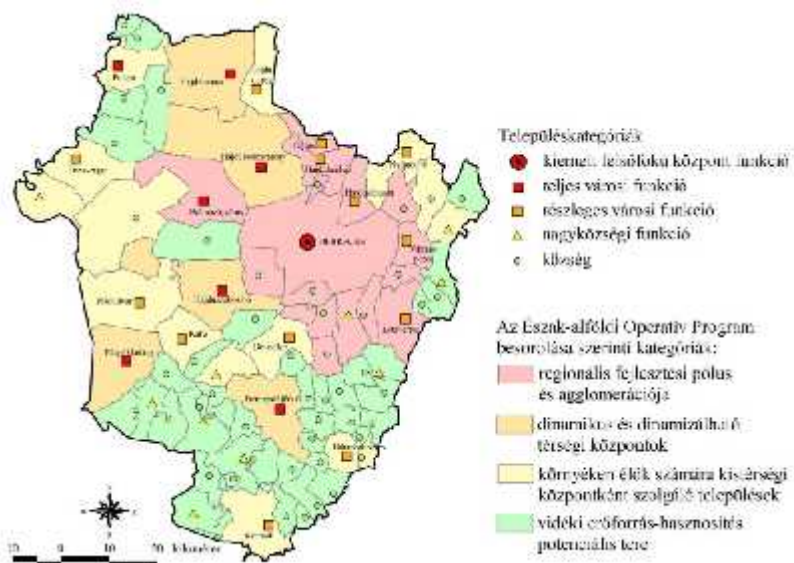
Hajdú-Bihar megye települései jogállásuk szerint

(Forrás: Hajdú-Bihar megye területfejlesztési koncepcióját megalapozó feltáró-értékelő vizsgálat)

Téglás Városa egyértelműen a regionális fejlesztési pólushoz (Debrecen MJV) és agglomerációjához tartozó település, részleges városi funkciókkal bíró kisváros.

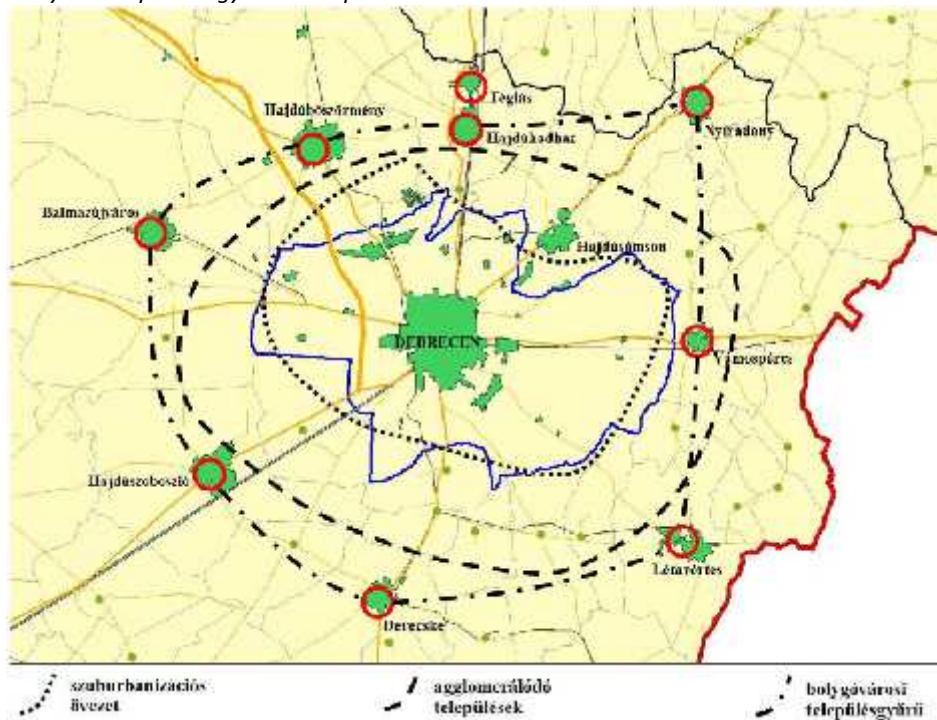
Hajdú-Bihar megye centrum-periféria viszonyai

(Forrás: Hajdú-Bihar megye területfejlesztési koncepcióját megalapozó feltáró-értékelő vizsgálat)

A szuburbanizációs és agglomerációs folyamatok eredményeként a megyeszékhely körül agglomerációs gyűrű alakult ki. A város körüli szuburbanizációs övezet határa egyre inkább bővül és lassan eléri az agglomerálódó településeket. Az agglomeráció legkülső része a bolygóvárosi településgyűrű gyakorlatilag Debrecen 30 km-es körzetét jelenti, melynek része Téglás városa is.

A Debrecen környéki település-együttes települései

(Forrás: Hajdú-Bihar megye területfejlesztési koncepcióját megalapozó feltáró-értékelő vizsgálat)

1.1.2. A település vonzáskörzetének és funkcióinak bemutatása, elemzése

Téglás Város a Hajdúhadházi járásban található, amely mindösszesen három városi jogállású települést tömörít. A járás települései közül egyedül Bocskaikert lakónépessége nőtt az elmúlt időszakban, melynek oka, hogy egyre többen költöznek ki Debrecen megyeszékhelyről a közeli településre. A járás másik kettő városa, Hajdúhadház és Téglás lakónépessége csökkenő. A Hajdúhadházi járás településeinek főbb adatait az alábbi táblázat tartalmazza.

A Hajdúhadházi járás települései, főbb adataik 2019. január 01-ei eszmei időpontban

Település	Lakónépesség		Lakások száma (2019.01.01.)	Területnagyság (hektár) (2019.01.01.)
	2008.01.01	2019.01.01		
Bocskaikert	2 946	3 510	1 328	1 089
Hajdúhadház	12 735	12 681	4 224	8 782
Téglás	6 585	6 235	2 352	3 833
Összesen	22 266	22 305	7 866	13 704

(Forrás: KSH Helységnévtár)

Téglás tagja a Dél-Nyírség, Erdőpuszták LEADER Egyesületnek is. A Dél-Nyírség, Erdőpuszták LEADER Egyesület akcióterületét négy járás - Debreceni, Derecskei,

Hajdúhadházi és Nyíradonyi - 27 település alkotja, mely közül három település– Debrecen, Hajdúhadház és Hajdúsámson – csak külterülettel jogosult. Az összefüggő terület az ország keleti peremén, a magyar-román határ mentén, Hajdú-Bihar megye keleti részén, Debrecen várost körülölelve körülbelül 1828 négyzetkilométeren terül el.

A térségben jelentősek az önkormányzati társulások, melyek egyrészt költséghatékonyabbá, másrészt minőségében magasabb fokúvá teszik az adott feladat ellátását. Téglás Város Önkormányzati társulásban keretében működő intézmények az alábbiak:

- Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Intézményfenntartó Társulás keretében működő tagintézmény: Városi Szociális és Gondozási Központ (Téglás, Sipos S.u.3.)
- Hajdúhadházi Mikrotérségi Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat Intézményfenntartó Társulás keretében működő tagintézmény: Családsegítő-és Gyermejjóléti Szolgálat Téglás, Liget u.1.
- Hajdúhadházi Mikrotérségi Bölcsődei Intézményfenntartó Társulás keretében működő tagintézmény: Városi Bölcsőde (Téglás Fényes u. 9-13)

A városnak nincsenek jelentősebb térségi funkciói, a járáson belül Hajdúhadház dominanciája az elsődleges. A szomszédos településekre a II. Rákóczi Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Baptista Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola gyakorol hatást. A városban szaküzletek, pénzügyi szolgáltatásokat ellátó üzletek is megtalálhatóak, amelyek szerepe, hatóköre esetenként túlnyúlik a város határain.

1.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL (ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓVAL ÉS A TERÜLETILEG RELEVÁNS MEGYEI, VALAMINT TÉRSÉGI TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓKKAL ÉS PROGRAMOKKAL) VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.2.1. EU 2020 stratégia

Az EU 2020 stratégia sikeres megvalósításában a városoknak kiemelkedő szerep jut. A jövőbeni kohéziós politika célul tűzi ki az integrált várospolitikát ösztönzését, amely elősegíti a fenntartható városfejlesztést, s ezzel erősíti a városok kohéziós politikában betöltött szerepét. Alapelveként fogalmazódik meg, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapnak olyan integrált stratégiákat kell támogatnia a fenntartható városfejlődés érdekében, amely célul tűzi ki a várostérségeket érintő gazdasági, környezeti, éghajlattal összefüggő és társadalmi problémák kezelését.

Az elv jelentése kétszeres: egyrészt kimondja, hogy a forrásokat integrált módon kell koncentrálni a városfejlesztési kihívásokkal küzdő területekre, másrészt, hogy az ERFA által támogatott városfejlesztési projekteket integrálni kell az operatív programok tágabb céljai közé.

Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó EU stratégiához, illetve az egyes alapok célkitűzéseire, többek között a gazdasági, társadalmi és területi kohézióhoz történő hozzájárulás érdekében minden egyes európai strukturális és beruházási alap a következő **tematikus célkitűzéseket** támogatja:

- (1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- (2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
- (3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- (4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
- (6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
- (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
- (10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
- (11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

Hangsúlyos uniós elvárás, mely összhangban áll a hazai városfejlesztési prioritásokkal és hazai elvárás a fenti tematikus célokban belül az alábbi négy beruházási alcélhoz kapcsolódó beavatkozások vizsgálata és megjelenítése:

- kiemelten az alacsony szén-dioxid kibocsátású fejlesztési stratégiák támogatása (helyi zöld gazdaság fejlesztése, a város gazdaságszervező szerepének elősegítése a helyi foglalkoztatás ösztönzése érdekében);

- a városi környezet javítása, beleértve a barnamezős területek rehabilitációja és a levegőszennyezés mérséklése;
- a fenntartható városi közlekedés elősegítése;
- a hátrányos helyzetű városi és vidéki területek fizikai és gazdasági megújítása.

1.2.2. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy 2014-2020 közötti időszakra vonatkozóan határozza meg Magyarország legfontosabb fejlesztéspolitikai céljait és elveit. A Koncepció a nemzeti fejlesztéspolitika és azzal egyenrangúan a területfejlesztési politika egészét foglalja keretbe. Két fő tematikai részből áll, amelyek egymással összhangban vannak:

- *ágazati fejlesztéspolitikai koncepció:* a szakpolitikai fejlesztési irányokat, prioritásokat rögzíti, megalapozva a 2014-2020 közötti szakterületi operatív programokat, országos fejlesztési szempontokat adva az ágazati stratégiák számára.
- *területi fejlesztéspolitikai koncepció:* az átfogó területpolitikai és területfejlesztési, vidékfejlesztési célkitűzéseket, prioritásokat, a beavatkozási térségtípusokat és azok fejlesztési irányait rögzíti, megalapozva a 2014-2020 közötti operatív programok térségi beavatkozásait és tartalmát, a területi fejlesztésekre irányuló operatív programokat, illetve a területi stratégiákat.

A Koncepció kialakítása nemzetstratégiai céljainkból indul ki, de mozgásterét a forrásokon és az EU szintű célokon keresztül meghatározzák az Európai Unió fejlesztés- és támogatáspolitikai keretét jelentő közösségi politikák. Ennek EU szintű stratégiai keretét az Európa 2020 stratégia képezi. A Koncepció jövőképében és célrendszerében illeszkedik a kiemelt nemzeti és nemzetgazdasági stratégiai tervdokumentumokhoz és kapcsolódik a szakpolitikai stratégiai tervdokumentumokhoz. Az OFTK országos célrendszerét és fejlesztéspolitikai feladatait szervesen kiegészítik a megyék területfejlesztési koncepciói és területfejlesztési programjai, melyeket az OFTK célkitűzéseivel igazodva, a helyi, térségi fejlesztési igényeket és specifikumokat megjelenítve a megyei önkormányzatok állítanak össze.

Az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt fogalmaz meg:

- *Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés:* A nemzetstratégiai ágazatokban történő beruházások és vállalkozásfejlesztés támogatása jelenti a gerincét a fejlesztési célnak, amelyben, a kis- és középvállalkozások, az önellátást elősegítő és családi gazdaságok, a nemzeti vállalatok megerősítése kapja az elsődleges fókuszot. Kiemelt területek a piaci lehetőségeik szélesítése a nemzeti szolgáltatási piacok visszaszerzése, a biztonságos élelmiszerellátás, a helyi gazdaság megerősítésével a helyi közösségek autonóm, önfenntartó, öngondoskodó erejének a helyreállítása.
- *Népesséds fordulat, egészséges és megújuló társadalom:* A népességszám növelése, a gyermekek születésének ösztönzése, a népesség szellemi, erkölcsi, tudásban, készségekben és értékekben való gyarapodásának elősegítése. A közép- és az alsó-

közép-osztály, valamint a közösségek és családok megerősítése, a nemzeti, közösségi és egyéni felelősségvállalás és értékátadás ösztönzése. A társadalmi megújulás és gyógyulás elősegítése, az egészséges életmód, a sport és a mozgás, a kultúrához való hozzáférés és a közművelődés biztosítása, valamint az egészséges táplálkozás ösztönzése, az egészségi állapot javítása, a hatékony közegészségügy és egészségügyi szolgáltatások fejlesztése, a megelőzés és rekreáció biztosítása. A kulturális és épített örökség megőrzése.

- *Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme:* természeti erőforrásainkkal való fenntartható gazdálkodás megteremtése; az erőforrások megőrzése a jövő generációk számára; az élelmiszer-, az energia-, a környezet-, valamint a klímabiztonság megteremtése; az egészséges ivóvíz ellátás, a biodiverzitás, a tájak és az élővilág sokféleségének megőrzése; az egészséges élet környezeti feltételeinek és jobb minőségének biztosítása; a fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítése.
- *Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet:* Az ország Budapest központúságának oldása, a gazdasági növekedés és beruházások területi terítése. A térségi versenyképességet és növekedést segítő térszerkezet létrehozása. A térségi kapcsolatok kialakítása, erősítése, a települési és térségi kapcsolatok, területi együttműködés és integráció erősítése, a város-vidék kapcsolatok megújítása. A térségi autonómia, önellátó és önfenntartó képesség erősítése. Az elmaradott térségek felzárkóztatása, a térségi sajátosságoknak megfelelő térségi fejlődési pályák kialakítása

Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK tizenkét, az átfogó célokénál egyenként jóval szűkebb tárgykörű specifikus célt tűz ki. E specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel:

- *Gazdasági növekedés, versenyképes, exportorientált, innovatív gazdaság:* A magyar gazdaság újra-pozicionálása, külpiazi és belpiazi pozícióinak visszaszerzése, erősítése. A nemzetstratégiai ágazatokra és erőforrásaink, értékeink fenntartható használatára alapozva gazdasági versenyképességünk növelése. Az importkiváltó gazdasági termelés ösztönzése.
- *Gyógyuló és gyógyító Magyarország, egészséges társadalom (egészség- és sportgazdaság):* A gyógyító és gyógyuló Magyarország megteremtése az egészségügyi szolgáltatások és ellátás, egészséges életmód, kiemelten a sport és az egészséges táplálkozás, valamint a rekreáció ösztönzésével
- *Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás:* A vidéki térségek népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása, ennek érdekében tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése, a sokszínű és életképes agrártermelés, az ételmezési és élelmiszerbiztonság, a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése, a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása.
- *Kreatív tudástársadalom, korszerű gyakorlati tudás, K+F+I:* A nemzeti kreatív képességeinkre, tudástőkénkre és tudáserőforrásainkra építő értékteremtés. Ennek érdekében az infó-kommunikációs háttér javítása, a gazdasági és társadalmi megújulást és a megélhetést biztosító képzési rendszer kialakítása, a fejlesztéseknek kedvező szellemi, innovációs környezet biztosítása, piacképes, szükség esetén mobil,

egész életen át tartó tanulásra képes, kreatív, kezdeményező, fejlett munkakultúrájú munkaerő-piaci kínálat megteremtése.

- *Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, romaintegráció:* a gyarapodó, szolidáris, felelős és összetartó, értékeit ismerő, értéktudatos társadalom és helyi közösségek kialakítása.
- *Jó állam: nemzeti közművek és közszolgáltatások, szolgáltató állam és biztonság:* A magyar közsféra hatékonyabb szerepvállalása a közjó, a munka, a rend, a biztonság, a tudás és a munka szolgálatában.
- *Nemzeti stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme:* A természeti erőforrásokkal való takarékos és hatékony gazdálkodás, a fenntartható energiagazdálkodás, a zöldgazdaság-fejlesztés. A stratégiai természeti erőforrások, a víz, a talaj, az ásványkincsek fenntartható használata. A biodiverzitás megőrzése, a természeti értékek védelme, a környezetminőség javítása, környezetbiztonság erősítése, a fenntartható életmód, fogyasztás és termelés elterjesztése, a környezettudatosság erősítése.
- *Az ország makroregionális gazdasági és térszerkezeti csomópont:* Az ország központi fekvéséből (Európa közepe) adódó fejlesztési potenciál kibontakoztatása, makroregionális csomóponti funkcióinak erősítése, a fenntarthatóság figyelembevételével.
- *Többközpontú növekedésünk motorjai: városok és gazdasági térségek:* A településhálózat egységes elvek alapján történő fejlesztése, a többszintű településhálózati kapcsolatok kiegyensúlyozott működtetése, korszerű várospolitikai és városfejlesztés, városhálózati kapcsolatrendszer javítása, a térszerkezet funkcionális fejlesztése
- *Vidéki térségek érték alapú felemelése:* A vidéki térségek táji és közösségi értékeire, természeti erőforrásaira, épített örökségi értékeire alapozott fejlesztése, a speciális térségi vidékfejlesztési problémák kezelése, az elmaradott vidéki térségek felzárkóztatása, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, a foglalkoztatás növelése a hátrányos helyzetű vidéki térségekben.
- *Egységes és integrálódó társadalom és gazdaság és egyenlő létfeltételek az ország egész területén:* A leszakadó, hátrányos helyzetű térségek, külső és belső perifériák fejlesztése, az eddigieknél sokszínűbb eszközök alkalmazásával, például speciális gazdaságpolitikai eszközökkel, saját meglévő társadalmi és gazdasági erőforrásaik kibontakoztatásával, valamint a közszolgáltatásokhoz, a tudáshoz, a közművelődéshez, az értékekhez való hozzáférés biztosítása, elérhetővé tételével
- *Elérhetőség és mobilitás megújuló rendszere:* Helyi szinten a hatékony és fenntartható városon belüli, illetve a város és vonzáskörzete közötti mobilitás biztosítása, térségi szinten a foglalkoztatási központok elérhetőségének biztosítása, országos szinten a többközpontú fejlődés elve alapján a centralizáltság oldása, a transzverzális kapcsolatok erősítése, hazánk erősen differenciált településhálózatának figyelembe vétele a hagyományostól eltérő megoldások alkalmazásával.

1.2.3. Hajdú-Bihar megye területfejlesztési koncepciója

Területfejlesztési koncepció, mely Téglás városát is érintő megállapításai:

Hajdú-Bihar megye természeti erőforrásainak és környezeti folyamatainak bemutatása

Hajdú-Bihar megye több gazdasági ágának fejlődését jelentős mértékben befolyásolják a megye természeti erőforrásai. A gazdaság szempontjából fontos természeti adottságai közül első helyen a termőföld emelendő ki. Országos jelentőségű, de a megye gazdaságában ma már csekély szerepet játszó földgázkincse Hajdúszoboszló és Nagyhegyes térségében koncentrálódik. Kiemelendő a termálvíz-készlet is, amelynek feltárása nyomán a megye jelentősebb településein (Balmazújváros, Berettyóújfalu, Debrecen, Földes, Hajdúböszörmény, Hajdúdorog, Hajdúnánás, Hajdúszoboszló, Kaba, Nádudvar, Polgár, Püspökladány, Tiszacsege) általában működnek fürdők, Hajdúszoboszló pedig országos viszonylatban is az egyik leglátogatottabb gyógyturisztikai célponttá vált. Megfigyelhető ugyanakkor, hogy a termálvíz hasznosítása elsősorban gyógyászati, illetve turisztikai céllal történik, a geotermikus energiahasznosítás kevésbé jellemző Hajdú-Bihar megyére. Fontos megemlíteni a védett természeti értékek jelentőségét: a Hortobágyi Nemzeti Park – túl a terület nem lebecsülendő agrárfunkcióján – már ma is Hajdú-Bihar megye nemzetközi idegenforgalmának egyik névjegye. A kedvező természeti adottságokra épülő mezőgazdaság termékei – telepítő tényezőként – meghatározó szerepet játszottak a megye élelmiszer- és könnyűiparának kialakulásában, és napjainkban is jó feltételeket teremtenek az élelmiszergazdaság és a megújuló energiahasznosítás helyi gazdaságban játszott szerepének megőrzéséhez.

A gazdasági tevékenység térbeli eloszlása

A megye gazdasági tevékenységét leggyakrabban a bruttó hozzáadott érték települési szintű megoszlásával mutatják be, amelyben egyértelműen Debrecen dominál a megyében. A megye- székhelyet **Hajdúszoboszló, Hajdúböszörmény, Balmazújváros, Berettyóújfalu, Hajdúnánás és Püspökladány** városokon kívül 2010-ben **Ebes, Kaba és Nádudvar** követte a rangsorban. Miután a bruttó hozzáadott érték nyilvántartása a vállalkozások székhelye szerint történik, ez az adatbázis nem képes visszaadni a cégek központján kívül eső telephelyek gazdasági teljesítményét. Ezért célszerű figyelembe venni a telephelyek után is fizetett, és általában minden településen kivetett iparüzési adó területi megoszlását. A kapott kép 2010 vonatkozásában meglepő egybeesést mutat a bruttó hozzáadott érték településenkénti eltéréseivel; megyei átlag feletti egy főre jutó mutatót a bruttó hozzáadott érték terén is vezető pozícióban lévő **Debrecen, Ebes, Nagyhegyes, Hajdúszoboszló, Kaba és Nádudvar**, valamint a jelentős nem helyi székhelyű gazdasági (főként ipari) szereplőkkel bíró **Hajdúböszörmény és Hajdúnánás** produkált.

A megye stratégiai területi céljainak földrajzi lehatárolása

E fejezet alapját a Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési Koncepciót megalapozó feltáró értékelő vizsgálatban megfogalmazottak képezik. Az alábbi térképek szintén a helyzetfeltárás során kerültek elkészítésre, mindazonáltal ezek újbóli szerepeltetése kiemeli azokat a fő ágazati és területi fejlesztési irányokat, amelyek a koncepcióban megfogalmazásra kerültek.

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

Hajdú-Bihar megye járási beosztása 2013. január 1-től

Hajdú-Bihar megye közlekedési hálózata és határátkelőhelyei

A fenti gazdasági statisztikai adatok, valamint a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptiót megalapozó feltáró-értékelő vizsgálatból, a járásközponti behatárolásból, a stratégiai térszerkezeti, továbbá a közlekedési helyzetből következő adottságok

megállapításai alapján a Hajdú- Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptióban meghatározott **stratégiai területi célok az alábbi településekre vonatkoznak:**

Stratégiai területi cél 1 (T1): Debrecen, az Életerős város, mint a Kárpát-medence egészség és innováció fővárosa

- Debreceni Járás

Stratégiai területi cél 2 (T2): Járasközpontok és járási szintű kisvárosok, mint a helyi közösségek együttműködéseinek centrumai

- **Balmazújváros**
- **Berettyóújfalu**
- Biharkeresztes
- **Derecske**
- **Hajdúböszörmény**
- Hajdúdorog
- **Hajdúhadház**
- **Hajdúnánás**
- **Hajdúszoboszló**
- Kaba
- Komádi
- Létavértes
- Nádudvar
- **Nyíradony**
- Polgár
- **Püspökladány**
- **Téglás**
- Tiszacsege
- Vámospércs

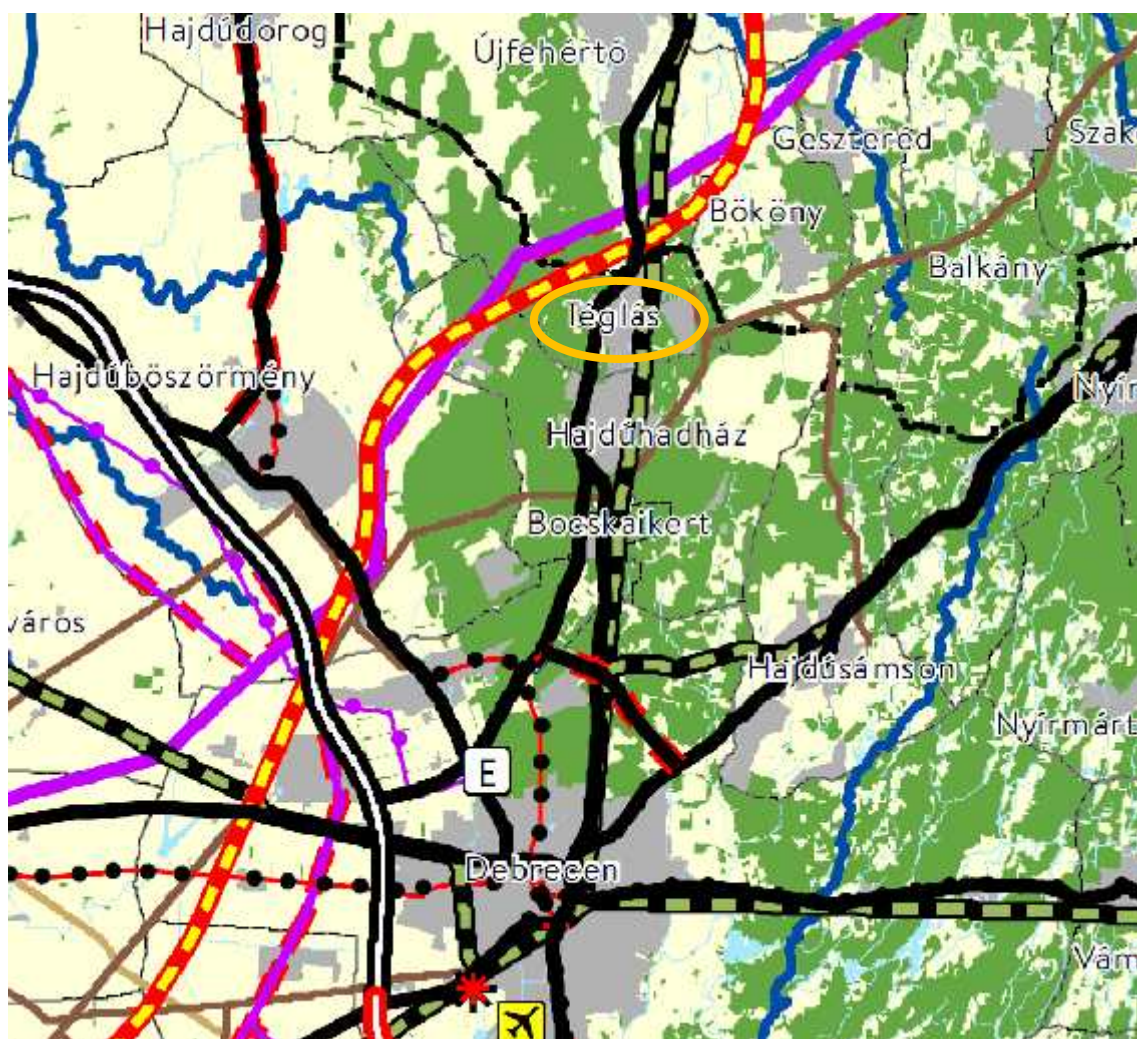
Stratégiai területi cél 3 (T3): Kistelepülések, mint az élhető vidéki közösségek színterei

E területi cél alá mindazon települések tartoznak, melyek nem tartoznak a 1. (T1) és 2. (T2) stratégiai területi célok alá.

(Forrás: Hajdú – Bihar – Megyei Területfejlesztési Konceptió 2014-2020 – Javaslattevési munkarész, 2013. december 11., Készítette: Hajdú-Bihar Megyei Fejlesztési Ügynökség, INNOVA Észak-alföldi Regionális Fejlesztési és Innovációs Ügynökség és a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzati Hivatal munkatársai)

1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.3.1. Országos Területrendezési Terv (OTrT)

Országos területfelhasználási kategóriák

- Erőgazdálkodási térség
 - Mezőgazdasági térség
 - Vízgazdálkodási térség
 - Települési térség
- Közlekedési hálózatok és egyedi építmények
- Gyorsforgalmi út (meglévő)
 - Gyorsforgalmi út (tervezett)
 - Főút (meglévő)
 - Főút (tervezett)
 - Nagybaleszálló vasútvonal (tervezett)
 - Egyéb országos társadalmi vasúti pálya (meglévő)
 - Egyéb országos társadalmi vasúti pálya (tervezett)
 - Nemzetközi kerekecsémi repülőtér (meglévő)
 - Kiszá felhasznált katonai és polgári repülőteremtől fejlesztendő repülőtér (meglévő)
 - Országos kerekecsémi repülőtér
 - Országos kikötő (meglévő)
 - Határkikötő (meglévő)

Energetikai hálózatok és egyedi építmények

- Atomerőmű (meglévő)
- Atomerőmű (tervezett)
- Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítményű erőmű (meglévő)
- Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítményű erőmű (tervezett)
- 750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
- 750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
- 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
- 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
- 220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
- 220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
- Földgázszállító vezeték (meglévő)
- Földgázszállító vezeték (tervezett)
- Kőolajszállító vezeték (meglévő)
- Termálvezeték (meglévő)

Víz létesítmények

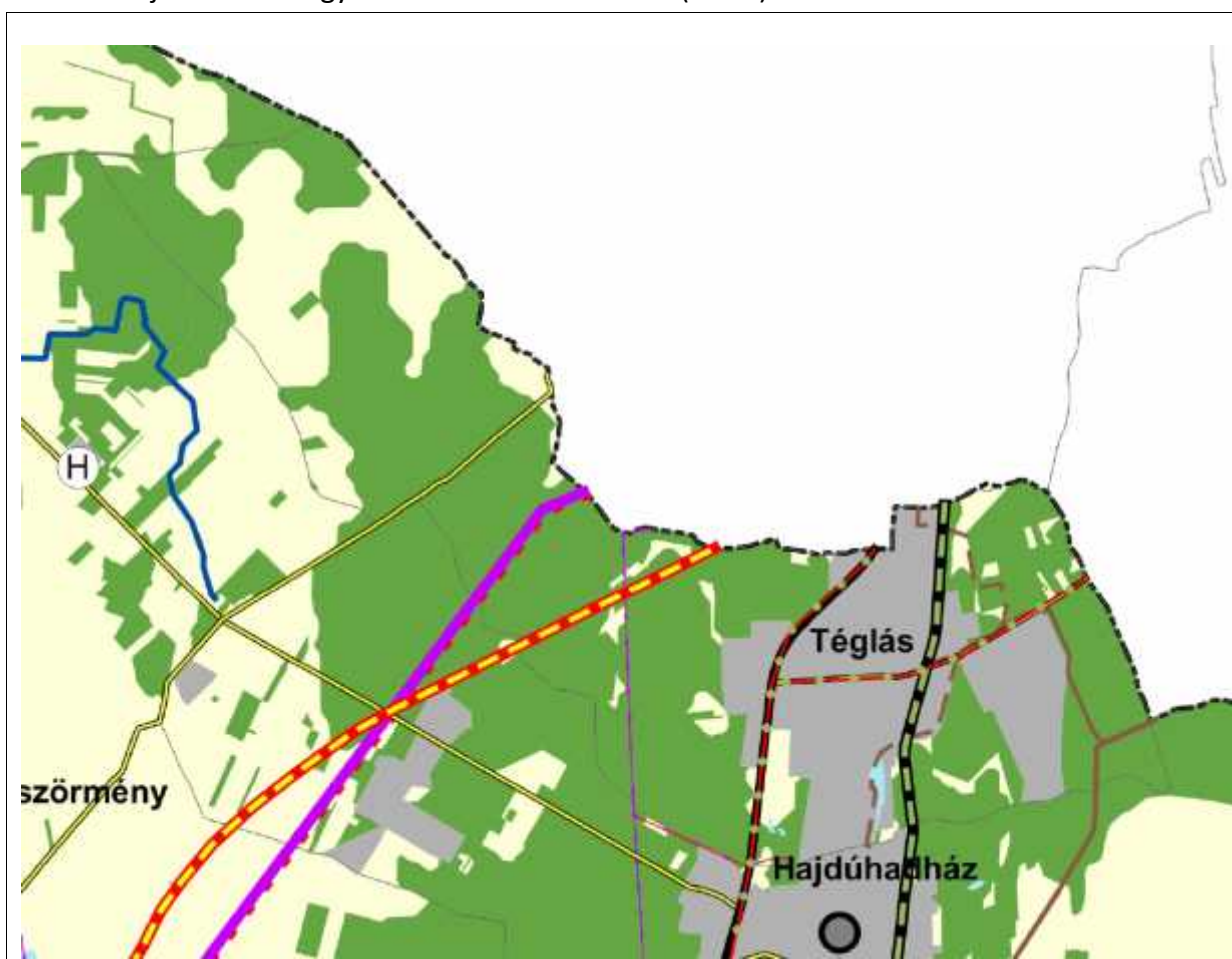
- VTT-tároló (meglévő)
- VTT-tároló (tervezett)
- Országos vízár-ellenláti cső tároló (meglévő)
- Országos vízár-ellenláti cső tároló (tervezett)
- Kiemelt jelentőségű vízi építmény (meglévő)
- Országos jelentőségű csatorna (meglévő)
- Országos jelentőségű csatorna (tervezett)
- Előbányászati vízvezeték (meglévő)
- Előbányászati vízvezeték (tervezett)

- Hulladékgazdálkodási létesítmények
- Veszélyeshulladék-lerakó (meglévő)
 - Veszélyeshulladék-lerakó (tervezett)
 - Radioaktív hulladék-tároló (meglévő)

- Alaptérképi elemek
- Országhatár
 - Megyehatár
 - Település közigazgatási határa

(Forrás: OTrT - Országos Szerkezeti Terv részlete)

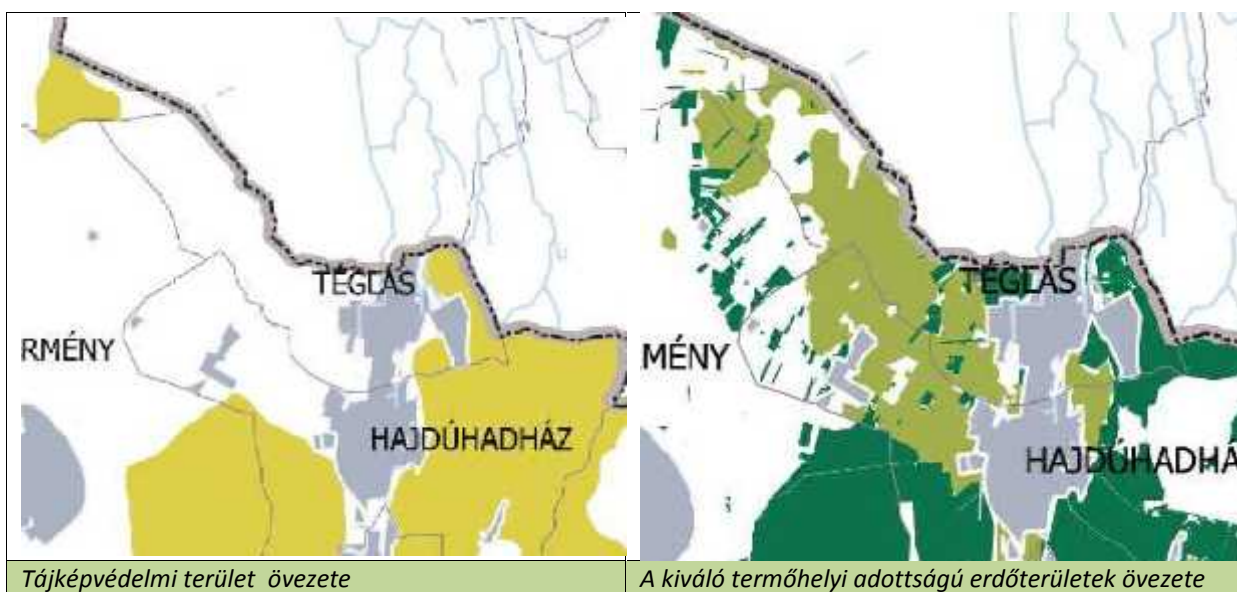
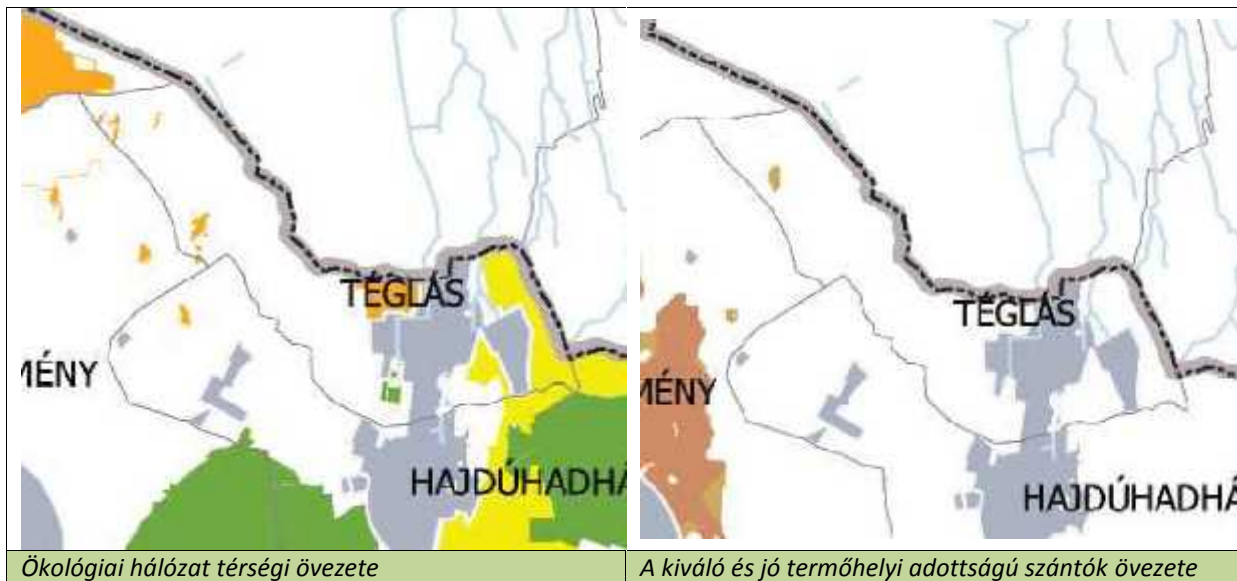
1.3.2. Hajdú-Bihar Megye Területrendezési Terve (MTrT)

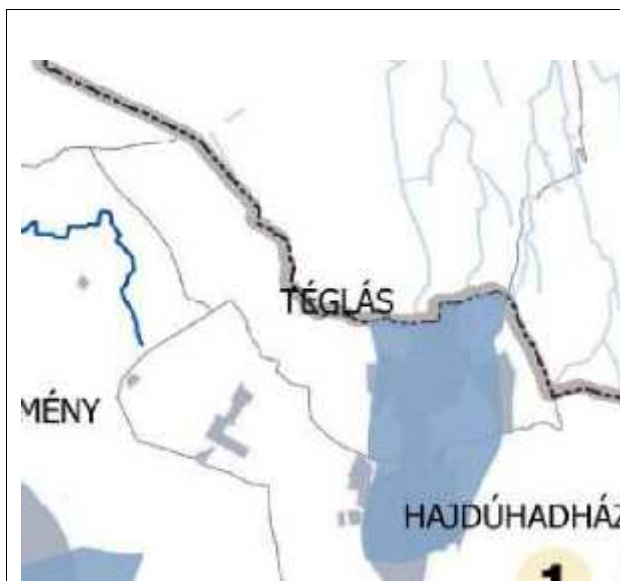

TERÜLETSZERKEZET, TERÜLETHASZNÁLAT	
Térségi területfelhasználási kategóriák	
	Erdőgazdálkodási térség
	Mezőgazdasági térség
	Vízgazdálkodási térség
	Települési térség
Településrendszer elemei	
	Regionális térszervező központ
	Térségi térszervező központ
TÉRSÉGI JELENTŐSÉGŰ MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT ÉS EGYEDI ÉPÍTMÉNYEK	
Közlekedési hálózatok és egyedi építmények	
Gyorsforgalmi út	
	Meglévő
	Tervezett
Főút	
	Meglévő
	Tervezett
Térségi szerepű összekötő út	
	Meglévő
	Tervezett
Mellékút	
	Meglévő egyéb mellékút
Energetikai hálózatok és egyéb építmények	
5-50 MW névleges teljesítőképességű erőmű	
	Meglévő
	Tervezett
50MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőmű	
	Meglévő
Kőolajszállító vezeték	
	Meglévő
Földgázszállító vezeték	
	Meglévő
Földgázelosztó vezeték	
	Meglévő
Termékvezeték	
	Meglévő
750 kV-os átviteli hálózati távvezeték	
	Meglévő
400 kV-os átviteli hálózati távvezeték	
	Meglévő
	Tervezett
220 kV-os átviteli hálózati távvezeték	
	Meglévő
Térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózat	
	Meglévő
	Tervezett

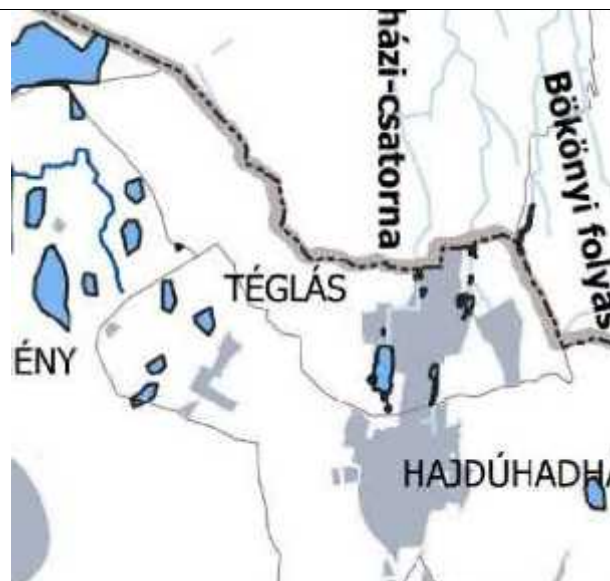
(Forrás: MTrT – Térségi Szerkezeti Terv részlet)

1.3.2.1 MTrT térségi övezetek érintettsége, a város közigazgatási területére

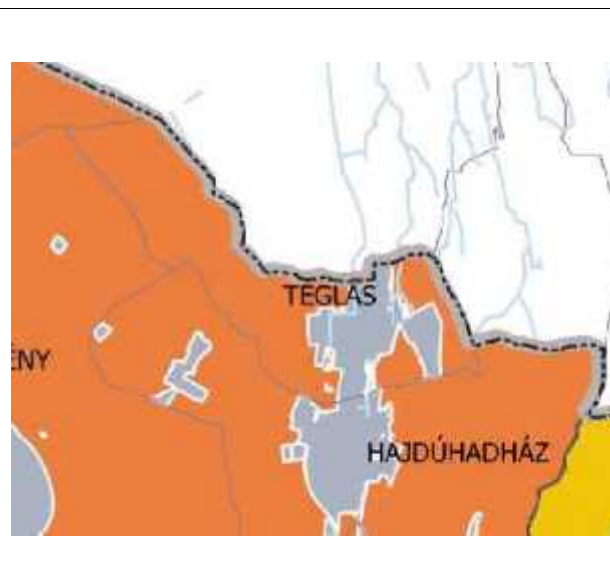
Vízminőség-védelmi terület övezete

A rendszeresen belvízjárta terület övezete

A városkörnyéki település együttesek övezete

A klímaváltozással fokozottan érintett területek övezete

(Forrás: MTrT – Melléklet részlet)

1.3.2.2. Megyei terület-felhasználási kategóriákra vonatkozó egyedi szabályok

5. A vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő ki- és bevezetésével kapcsolatos szabályok

5. § (1) A vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetését és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetését, illetve a szennyvíz övezeten belüli kezelését a hatályos jogszabályok, különösen a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló

28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet, továbbá a hatályos, környezetvédelmi és műszaki előírások szerint kell megvalósítani.

(2) A vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetése és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetése nem okozhat a hatályos jogszabályokban meghatározott határértékeket meghaladó szennyezést a megye területén.

6. Az egyedileg meghatározott megyei övezetek szabályai

6. § (1) A városkörnyéki településeggyüttes övezetébe tartozó települések Településfejlesztési Konceptiójának és Integrált Településfejlesztési Stratégiájának tartalmaznia kell:

a) a várostérség közösen kialakított jövőképét, átfogó közös céljait;

b) a központi város és a környék települései együttműködésének közösen kialakított lehetőségeit, azok megvalósításának módját;

c) a közösen használt alapszolgáltatások szükség szerinti fejlesztését, legalább az alap- és középfokú oktatási és egészségügyi létesítmények, a munkahelyek, a rekreációs és szabadidő eltöltési lehetőségek, továbbá a várostérségen belüli közlekedési, és szükség szerint más műszaki infrastruktúra tekintetében.

(2) A gyógytényezőkkal rendelkező települések övezetében olyan kereskedelmi, gazdasági szolgáltató építési övezeteket lehet kialakítani, ahol a szállodai szálláshely szolgáltatás, vendéglátás, fürdő- és gyógyturizmus vagy turisztikai rendeltetés céljára épület elhelyezést biztosító építési övezeteiben az építési telek beépítettsége legfeljebb 5 %-kal meghaladhatja az országos építési és településrendezési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet által a kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területekre előírt legnagyobb értéket.

(3) A csillagos égbolt park övezetének területe a Hortobágyi Nemzeti Park (HNP) területére terjed ki. A 3/15. melléklet szerint a csillagos égbolt park 1. ütem megjelölésű terület által érintett települések településrendezési eszközeinek megalapozó vizsgálatában önálló fejezetben fel kell tárnai a csillagos égbolt park kialakult feltételrendszerét, az új fényforrásoknak a kedvező fényviszonyokat megőrző elhelyezése érdekében. A 3/15. mellékletben számmal jelölt, az övezet kis háttérfényű zónájában meglévő kivilágított telephelyeket, ahol a kialakult világítási viszonyok fenntarthatók, a 3/16. melléklet tartalmazza.

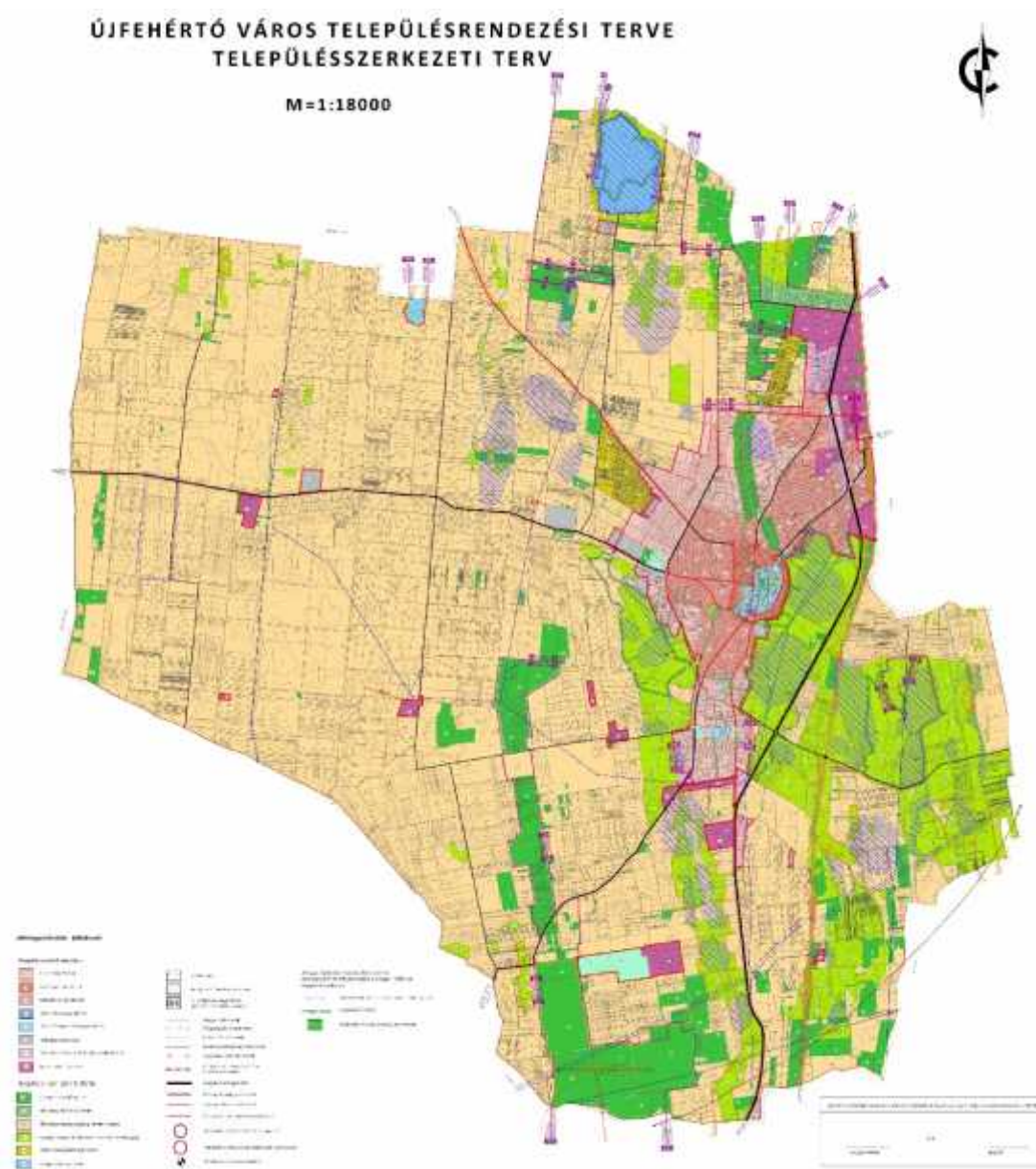
7. § (1) A klímaváltozással fokozottan érintett térség övezetével érintett települések településfejlesztési koncepciójában és integrált településfejlesztési stratégiájában, továbbá településrendezési eszközeinek környezetalakítás tervében és közművesítési javaslataiban is vizsgálni és tervezni kell a település átszellőzésének javítása, a kondicionáló zöldfelületek növelése, a vízmegtartó vízgazdálkodás és a víztakarékos mezőgazdálkodás érdekében szükséges, a helyi sajátosságoknak, szükségleteknek és lehetőségeknek megfelelő tennivalókat.

(2) A klímaváltozással fokozottan érintett térség övezetén belül a Hortobágyi Nemzeti Park – a Pusztai világörökségi helyszín magában foglaló területen, vagy azzal szomszédos Egyek, Tiszacsege, Újszentmargita, Hortobágy, Balmazújváros, Nagyhegyes, Nádudvar és Püspökladány települések területén új erdőterület területfelhasználási egység csak akkor jelölhető ki, ha a tervezett erdő a pusztai táj karakterét nem változtatja meg, és az erdőterület kijelölése természetvédelmi, örökségvédelmi szempontból fontos.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott területen a 2. mellékletben feltüntetett települési térségen kívül új beépítésre szánt terület csak a természetvédelmi kezelés, a bemutatás, az ismeretterjesztés, a kutatás, a gyepgazdálkodás és az ökoturizmus céljából különleges területként jelölhető ki, ha a terület nem része az országos ökológiai hálózat magterületének, nem tartozik Natura 2000 területhez, és ahhoz a természetvédelmi hatóság, valamint a védett terület kezelője is hozzájárul.

**1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI
TERVEINEK – AZ ADOTT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ
– VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI**

- Újfehértó Város Településszerkezeti terve

(Forrás: Újfehértó Város Településszerkezeti terve)

Hatályos településszerkezeti tervet az Urban Dimensio Bt. készítette, a szerkezeti tervet a 154/2016 (IX. 28.) határozattal hagyták jóvá.

A terv nem tartalmaz olyan megállapításokat, tervezeteket, amelyek érdemben befolyásolhatják Téglás közigazgatási területén belül tervezett terület-felhasználásokat, fejlesztési elképzeléseket.

- *Bököny Község Településszerkezeti terve*

Bököny Község hatályos településszerkezeti tervét az AXIS Kft. készítette.

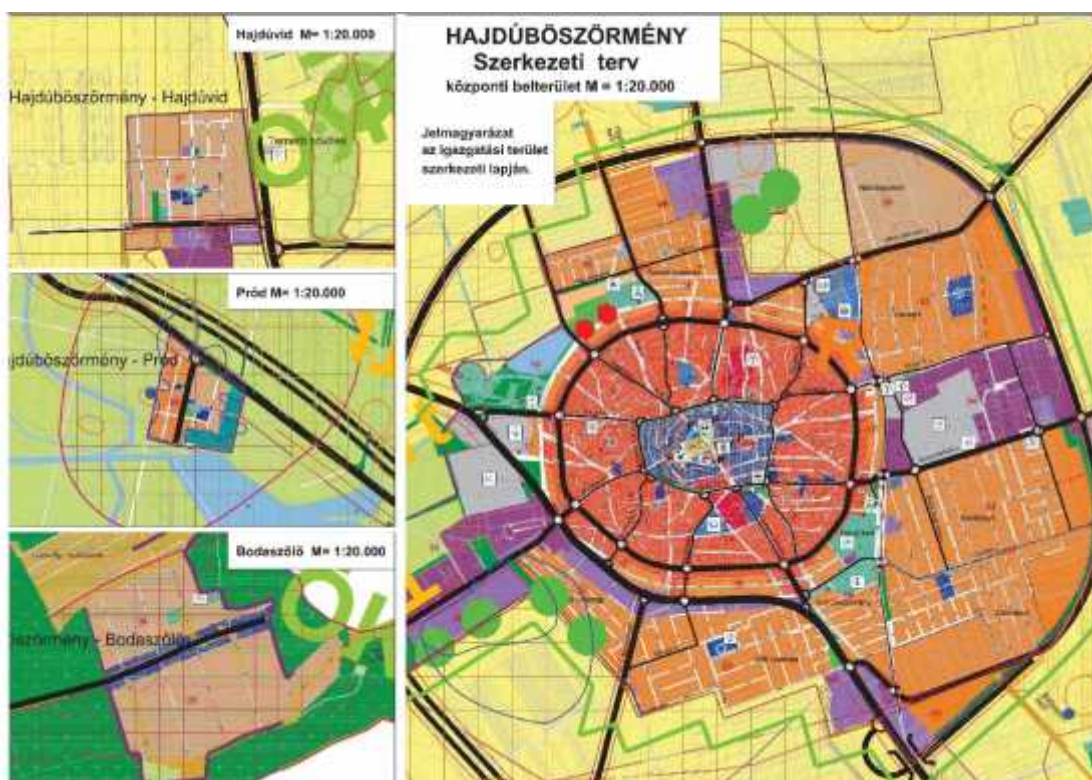
A szerkezeti tervet a 139/2009 (VII. 30.) számú határozattal módosították. A terv nem tartalmaz olyan megállapításokat, tervezeteket, amelyek érdemben befolyásolhatják Téglás közigazgatási területén belül tervezett terület-felhasználásokat, fejlesztési elképzeléseket.

- *Hajdúhadház Város Településszerkezeti terve*

A településrendezési tervet a Provincia Területfejlesztési és Építészeti Tervező Kft. készítette.

A településszerkezeti tervet a 170/2011 (VIII. 17.) határozattal fogadták el. A terv nem tartalmaz olyan megállapításokat, tervezeteket, amelyek érdemben befolyásolhatják Téglás közigazgatási területén belül tervezett terület-felhasználásokat, fejlesztési elképzeléseket.

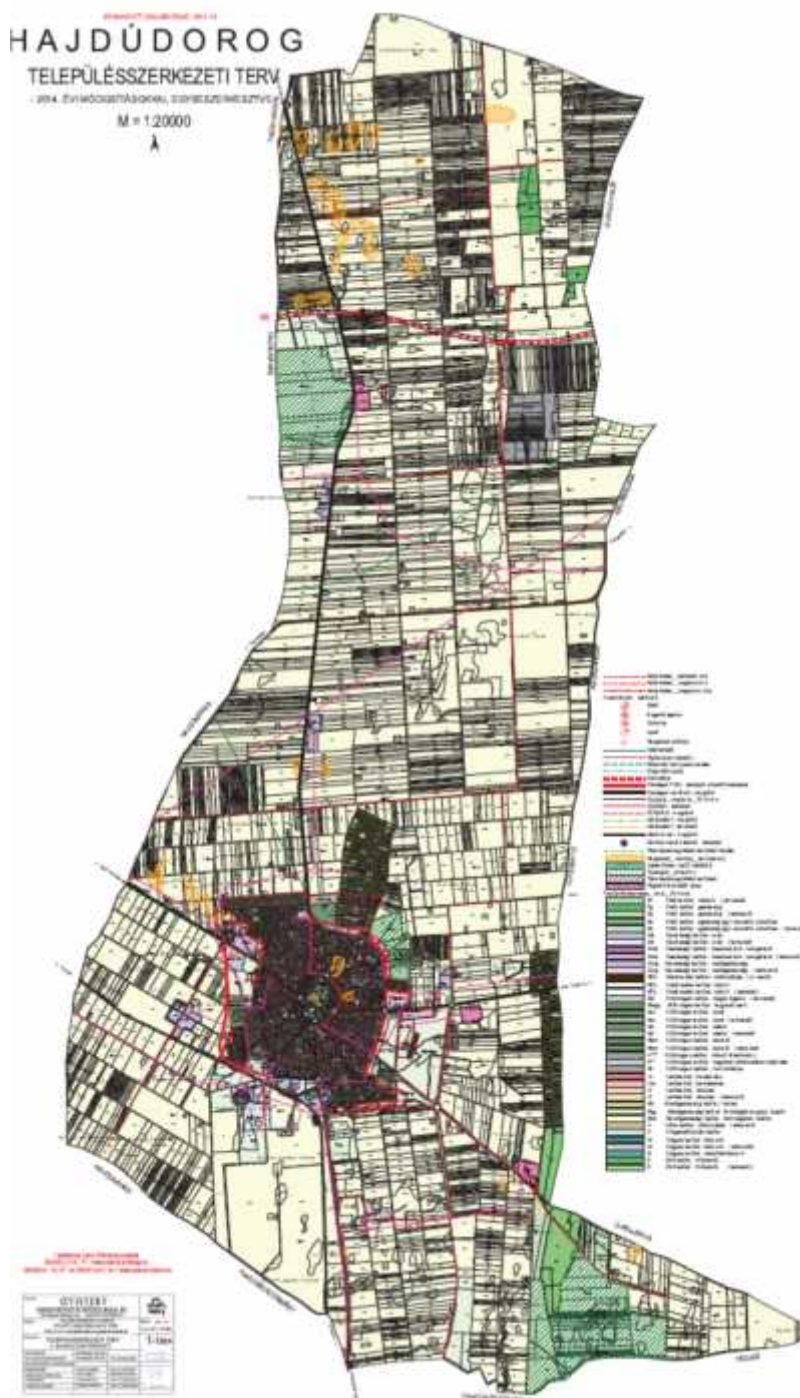
- *Hajdúböszörmény Város Településszerkezeti terve*

(Forrás: Hajdúböszörmény Város Településszerkezeti terve)

A hatályos településrendezési tervet a P-ART Stúdió Kft. készítette. A szerkezeti tervet a 222/2012 (VI. 28.) számú határozattal került jóváhagyásra. A terv nem tartalmaz olyan megállapításokat, tervezeteket, amelyek érdemben befolyásolhatják Téglás közigazgatási területén belül tervezett terület-felhasználásokat, fejlesztési elképzeléseket.

- Hajdúdorog Város belterületének településszerkezeti terve

(Forrás: Hajdúdorog Város Településszerkezeti terve)

A település településrendezési tervét a CÍVISTERV Várostervező és Építész Iroda Bt. készítette. A településszerkezeti tervet a 29/2009 (III. 10.) számú határozattal fogadták el, melyet 240/2014. (XII. 18.) számú határozattal módosítottak. A terv nem tartalmaz olyan megállapításokat, tervezeteket, amelyek érdemben befolyásolhatják Téglás közigazgatási területén belül tervezett terület-felhasználásokat, fejlesztési elképzeléseket.

1.5. A HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia - vonatkozó megállapításai

1.5.1.1. Településfejlesztési koncepció - hatályos

Téglás város településszerkezeti tervének leírásában rögzített, „A településfejlesztési koncepció legfontosabb elhatározásai”. (az elfogadott koncepció eredeti szövegezése nem fellelhető)

A koncepció általános célja, hogy a településen élők életkörülményei, így a megélhetési viszonyok, a komfortosság, az esztétikai minőség és az egészséges környezeti feltételek az erőforrások megőrzése mellett jelentősen és tartósan javuljanak. Legfontosabb elemei:

- a jelenleg is kedvező, s a jövőben igen jelentősen tovább javuló közlekedési kapcsolatokra, és a város munkaerőforrására alapuló gazdaságfejlesztés (szállítás, logisztika, raktározás, beszállító ipar, biogazdálkodás, élelmiszer feldolgozás.)

A közlekedési kapcsolatok legfontosabb fejlesztései az M3-as autópálya, a 4-es út gyorsforgalmi úttá fejlesztése, továbbá a Baltikumot a Balkánnal összekötő nemzetközi korridor, ami Debrecennél halad el a térségben.

- a koncepció számol azzal, hogy az Európai Unió bővítésével és közlekedési folyosóinak kiépítésével új gazdasági szereplők jelennek meg a keleti országrészekben is, s egyben a térség gazdasági kapcsolatai és lehetőségei is kibővülnek.

- a regionalitás, a kistérségi együttműködés fontosságának, a benne rejlő előnyöknek a felismerése szintén jelentős lépés a városvezetés részéről. Ez rövidebb távon elsősorban a településüzemeltetés terén folytatódik (regionális hulladékgazdálkodás), míg távlatban a gazdaság területén is.

- az ipar mellett az idegenforgalom fejlesztését is célul tűzi ki a koncepció, elsősorban a termálvízre és a kastély hasznosítására, a termálfürdőzés iránti jelentős keresletre alapozva.

- kiemelkedő még a városiasodás, a komfortosság, a lakókörülmények javítása irányába ható városfejlesztési törekvés, s ezzel a helyi kötődés erősítése. Így a közpark felületek növelése, sportcentrum létesítése, a városközpont gépkocsi forgalmának csökkentése, gyalogos főtér kialakítása.

Téglás meglévő jó kapcsolatai, összhangban a magasabb rendű tervekkel és koncepciókkal, a terv távlatában is megmaradnak, sőt javulni fognak. A két legnagyobb közlekedési folyosó, a 4. sz. főút és a nemzetközi vasútvonal, az országos közlekedésfejlesztési tervek szerint fejlesztés előtt állnak. A térségben Téglás helyzete (a megyei gazdasági tengelyen fekszik) a jövőben erősödhet. Két nagyvároshoz közeli fekvése a gazdaságföldrajzi pozícióját tovább erősíti.

A város kisvárosi jellege miatt a település döntése értelmében megmarad. A település regionális kapcsolatai – a területén áthaladó fejlesztendő utak segítségével – további előnyöket jelent úgy, hogy a lakóterületeket mentesíteni lehet a közlekedés zavaró hatásaitól, és egyben további vonzó tényezővé válik Téglásra nézve.

A gyorsforgalmi úthálózat kiépítésével közeli kapcsolatba kerül az M3-as autópályával, valamint a Baltikumot a Balkánnal összekötő nemzetközi korridorral is. A Helsinki konferencián elfogadott európai közlekedési korridorokhoz való kapcsolata megfelelő lesz.

A város az elmúlt években is szervesen együtt élt kistérsége településeivel. Újabb projektek, szolgáltatás fejlesztések kialakítása van megvalósítás alatt a kistérségben (szeméttelep stb.) melynek tagja Téglás is.

Téglás a koncepció szerint továbbra is elsősorban lakóterület marad, kiegészítve a jelenlegitől nagyobb súlyú és többszereplős ipari-gazdasági területekkel. Ehhez a szerepkörhöz kiegészítésül a kereskedelmi-szolgáltatás és az idegenforgalom fejlesztése társul még.

A fejlesztési koncepció szerint az alábbi legfontosabb (meghatározó) szerkezetformáló elemek fejlesztése szükséges:

- a közlekedési folyosók (út és vasút): meglévő korszerűsítése és fejlesztése, újak kiépítése a szerkezeti terv szerint.
- a gazdasági területek: a meglévők fejlesztésével, új tervezett ipari területek kialakításával és benépesítésével (ehhez a helyi ösztönzés eszközrendszerét ki kell dolgozni), és az Ipari Park kialakítása válik szükségessé.
- az erdőterületek: mind a védett erdők felújítása, mind a turisztikai és pihenő erdők kialakítása feladat lesz.
- a zöldterületek: közparkok és intézménykertek kialakítása, rekonstrukciója az elérendő célok között fontos
- az üdülő és pihenési célú területek tekintetében: ki kell használni a természeti és a felszíni vizek, területek adta lehetőségeket, s az Alföld termálvízincsét.
- oktatási – sportolási – kiállítási területek: a meglévő intézményekhez kapcsolódva adott az ilyen célú hasznosítás intenzívebbé tétele.
- lakóterületek fejlesztése: a város meglévő lakóterületeinek rendezése, fejlesztése, új lakóterületek kialakítása szükséges.

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Téglás, 4351hrs (Napelem park): Téglás város belterületének északi végén, a 4. sz. főút – Kossuth Lajos – Bóti utcák által határolt tömbben (Téglás és Újfehértó közigazgatási határánál, egyben megye határ is). A módosítás végrehajtására településrendezési szerződés jött létre.

1.5.2.1. Integrált Városfejlesztési Stratégia

Téglás Város Integrált Városfejlesztési Stratégiáját 2010. évben hagyta jóvá a Képviselőtestület. A város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2016.-ban készült.

A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Téglás város 2016-2023 között elérendő középtávú stratégiai céljai egyrészt a városi szintű tematikus célokat, másrészt a városrészi területi célokat foglalja magukba.

Városi szintű tematikus célok: olyan tematikus jelleggel megfogalmazott, de nem szükségszerűen egy-egy ágazatra korlátozódó érvényességű célok, melyek a város egészére vonatkoznak. A célok eléréséhez több tematikus/ágazati jellegű tevékenység koordinált végrehajtása szükséges, melyek kialakításánál fontos szempont, hogy az ITS nem kizárólag az önkormányzat, hanem a város egészének tervezési alapidokumentuma. Ebből adódóan tartalmazza azokat a célokat is, amelyek megvalósításáért a városi önkormányzat csak közvetve vagy részben felelős, hiszen azokat állami, privát, nonprofit szereplők valósítják meg.

Városrészi szintű területi célok: olyan célok, melyek megvalósítása az egyes városrészek tekintetében fontos az adott városrész funkcióinak megerősítése vagy a funkciók átalakítása érdekében.

Városi szintű középtávú tematikus célok

A jövőkép és az átfogó célok megvalósulásához az alábbi középtávú célok járulnak hozzá, melyek ágazati bontásban kerülnek meghatározásra:

T1. Vonzó, minőségi lakókörnyezet feltételeinek megteremtése

- egységes arculatú, esztétikus városkép
- modern kisvárosi életformát – biztosítva az egyes szolgáltatások gyors és egyszerű elérhetőségét
- közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödő

T2. A szolgáltatások minőségének és elérhetőségének fejlesztése

- közszolgáltatások és közfeladatok ellátásához szükséges infrastruktúra megújítása
- közösségi komplex szolgáltatást nyújtó épület kialakítása,
- épített és természeti környezet megújítása.

T3. A település népességmegtartó erejének növelése, a helyi identitástudat erősítése

- a város idegenforgalmi vonzerejének növelése,
- a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése,
- a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósítása,
- valamint egymásra épülő, térségi szintű turisztikai programcsomagok létrehozása,
- nemzetközi kapcsolatok erősítése
 - helyi szellemi és tárgyi értékek fizikai védelme és ahol lehetséges, funkcionális megújítása,
 - országos és helyi védettségű műemlékek védelme,
 - hagyományörzés és ápolás,
 - nemzetközi és helyi érdeklődésre egyaránt számot tartó rendezvények szervezése,
 - civil közösségek kulturális kezdeményezéseinek támogatása,

- *sportolási és egyéb szabadidős szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása és a kínálat bővítése.*

T4. A versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése

- *helyi vállalkozások munkahelymegtartó erejének növelése*
- *a város gazdasági potenciáljának növelése*
- *újonnan betelepülő vállalkozások feltételeinek javítása*
- *új ipari-parki területek fejlesztése*

Városrészi szintű területi célok

A 2-3 éves – helyenként hosszabb – időtartamra szóló városrészi szintű célok meghatározása az egyes városrészek gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetfeltárása alapján történt meg. A városrész-specifikus fejlesztési célok referenciapontot képeznek az integrált akcióterületi fejlesztésekhez is. Ennek megfelelően olyan kérdésekre is választ adnak, mint a településrész funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai. A folyamat során kirajzolódtak azok a funkciók, amelyek esetében további fejlesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése.

A fentiek alapján a városrészi célok:

- V1. Városközpont: Korszerű (köz)szolgáltatások biztosítása és minőségi, vonzó városkép kialakítása,*
- V2. Lakógyűrű: Közlekedésfejlesztés és családbarát lakókörnyezet fejlesztése,*
- V3. Kertvárosi lakóövezet: Települési környezet javítása és a lakókörnyezet fejlesztése,*
- V4. Hajdu Ipari Park: Befektetés-ösztönzés és munkahelyteremtő képesség javítás*

**1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK
VIZSGÁLATA**

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

A hatályos településszerkezeti terv a 130/2005 (XII. 21.) önkormányzati határozattal került elfogadásra, melyet módosítottak a 17/2010 (II. 11.) Ö.h.; 90/2011. (X. 25.) Önkormányzati határozatokkal.

A város Helyi Építési Szabályzata a 31/2005. (XII. 22.) Önkormányzati rendelettel került elfogadásra, melyet a 3/2010. (III. 12.), és 18/2011. (X. 26) Önkormányzati rendeletekkel módosítottak.

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

A beépítésre szánt területek növekedése

- **Lakóterületek:**
 - a régi 4. sz. főút – vasút közötti, a belterületi határtól É-ra lévő külterületen, falusias lakóterületként bővül. **(nem valósult meg)**
 - az ún. Kendergaz-i rész (a 4. sz. főút – Bóti út – Kossuth út közötti külterületen) falusias lakóterületként fejlesztődik tovább **(nem valósult meg)**
 - a Bek – kastélytól É-ra lévő külterületen, falusias és kertvárosias lakóterületként. **(nem valósult meg)**

A lakóterület növekedése összesen mintegy 30 ha

Az még be nem épített lakóterületekkel együtt a fenti területek kielégítik a lakásépítés területigényét a terv vázlatában.

- **Gazdasági területek:**
 - kereskedelmi-szolgáltató területek megközelítőleg 12 ha
nagyságban a 4. sz. főút K-i oldalán alakulnak ki **(részben valósult meg)**
 - Ipari gazdaság területek:
 - új ipari gazdasági terület (Ipari Park) a 4. sz. főút Ny-i oldalán, a MOL- benzinkút mellett mintegy 21 ha **(nem valósult meg)**
 - a volt sertéshízalda területén, kb. 20-21 ha **(nem valósult meg)**
 - a 4901. sz. országos mellékút É-i és D-i oldalán, 19 ha, illetve 11,5 ha

összesen **(részben valósult meg)**

- kereskedelmi szolgáltató terület 12 ha
- ipari gazdasági terület 71,5 ha

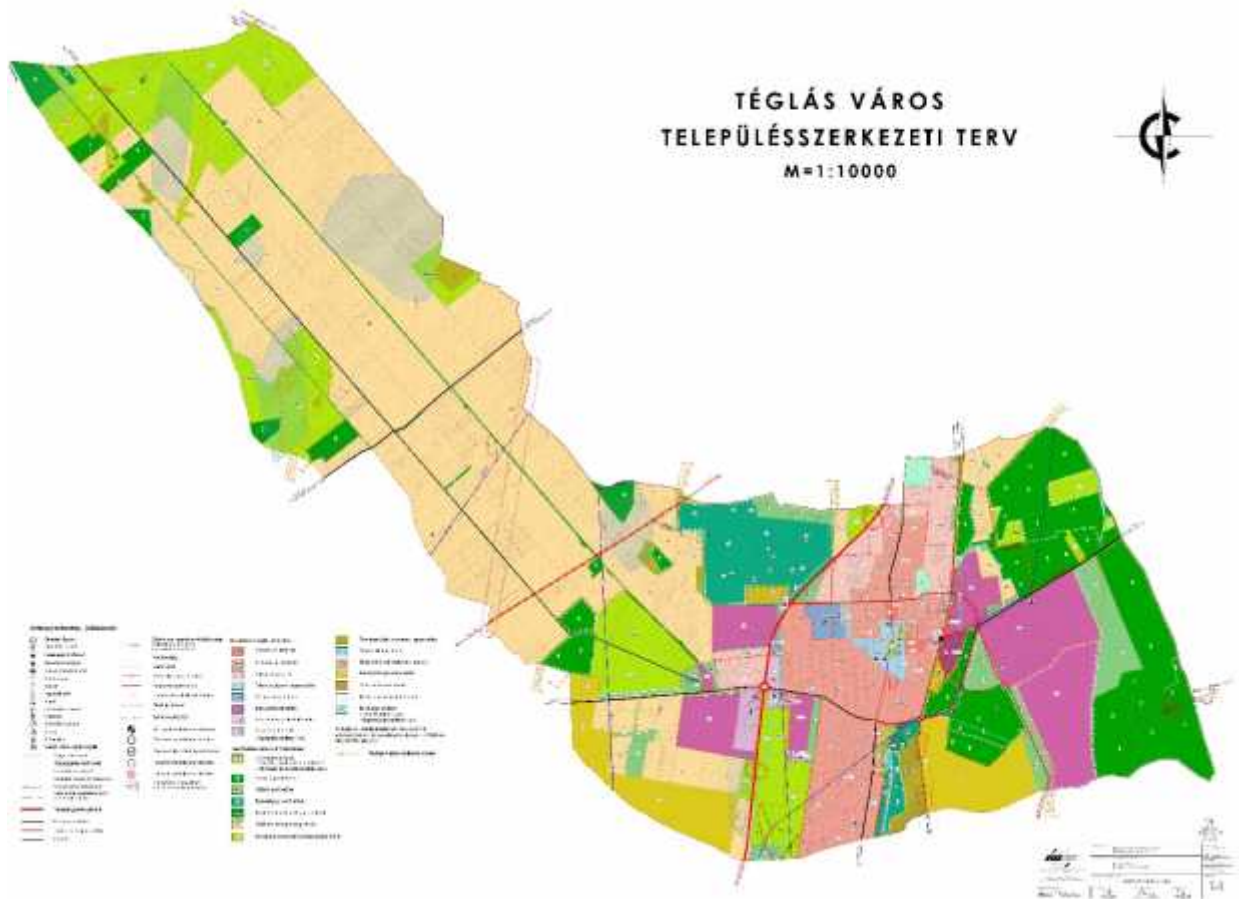
- **Üdülő területek:**
 - hétvégi házas üdülő terület, a Pereskert területén, mintegy 33 ha **(nem valósult meg)**

Téglás adottságai, az erdősült, szabdalt felszín, felszíni vízfolyás, termál kutak a területen, valamint az igény és a várható kereslet lehetőséget biztosít arra, hogy az eddigi rendezési tervek által is javasolt helyen hétvégi házas üdülőterületet alakítsunk ki.

A beépítésre nem szánt területek területi változásai

- **Közlekedési területek:**
 - *általános közlekedési terület, elsősorban a 4. sz. főútnak a gyorsforgalmi úttá történő kiépítésével, valamint a 4901. sz. országos mellékút új nyomvonalának biztosításával, a tervezett országos mellékutakkal, és területük szélesítésével növekszik mintegy 20 ha-ral (nem valósult meg)*
- **Erdőterületek:**
 - *védelmi, gazdasági erdővel nő az Angolkerttől D-re, a volt Tsz. telep illetőleg az itt tervezett gazdasági terület Ny-i oldalán, mintegy 5 ha-ral (nem valósult meg)*
 - *A Hajdúdorogi út mellett a kisebb erdőfoltokat összefüggő erdővé alakítva, a növekedés itt mintegy 1,5 ha. (részben valósult meg)*
 - *A meglévő földutak erdősávjait, az egyéb utak menti erdőket újratelepítve és bővítve a növekedés mintegy 7 ha. (részben valósult meg)*
 - *A 4. sz. gyorsforgalmi út és az elektromos távvezeték között tervezett védelmi célú erdő megközelítőleg 7 ha. (nem valósult meg)*
- **Zöldterületek:**
 - *Közpark a Nádas utca mély fekvésű területén 0,5 ha (nem valósult meg)*
és a régi temető D-i részén, megközelítőleg 4 ha (nem valósult meg)
 - *Közpark, díszter a jelenlegi főtér kibővített területe mintegy 2,0 ha (meg valósult)*

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

(Forrás: Téglás Város Településrendezési Terv)

1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

1.7.1.1. Demográfia, népesség

Téglás a Szolnok - Debrecen regionális tengely mentén, Debrecen vonzáskörzetében elhelyezkedve a policentrikus, együttműködő városhálózati rendszer szerves elemének számít. Nagytérségi kapcsolati rendszerét is az említett közlekedési tengely határozza meg: a Budapest - Szolnok - Debrecen - Nyíregyháza - Záhony 4. számú főút, illetve 100. számú vasútvonal.

Az Észak-alföldi régió gerincét a Budapest - Szolnok- Püspökladány – Debrecen - Nyíregyháza forgalmi tengely jelenti, amely a megye meghatározó térszerkezeti vonala is. Többek között Debrecen, Hajdúhadház és Téglás is e mentén helyezkedik el. A térszerkezeti erővonal fejlődése az elmúlt évtizedekben is jelentős volt.

Alapvetően Téglás funkcióellátottsága a hazai kisvárosok viszonylatában átlagosnak tekinthető, viszont a város vonzáskörzetének kiterjesztéséhez elkerülhetetlen bizonyos funkciók fejlesztése. A szakorvosi ellátás és a bentlakásos szociális intézmény hiánya jelentős funkcióhiányt jelentenek, ezeket a szolgáltatásokat a lakosság jelenleg a megyeszékhelyeken veheti igénybe.

Téglás elhelyezkedése

(Forrás: KSH Helységnévtár)

Téglás Város a Hajdúhadházi járásban található, amely mindösszesen három városi jogállású települést tömörít. A járás települései közül egyedül Bocskai kert lakónépessége nőtt az elmúlt időszakban, melynek oka, hogy egyre többen költöznek ki Debrecen megyeszékhelyről a közeli településre. A járás másik kettő városa, Hajdúhadház és Téglás lakónépessége csökkenő. A Hajdúhadházi járás településeinek főbb adatait a lenti táblázat tartalmazza.

A Hajdúhadházi járás települései, főbb adataik 2018. január 01-ei eszmei időpontban

Település	Lakónépesség		Lakások száma (2018.01.01.)	Területnagyság (hektár) (2018.01.01.)
	2008.01.01	2018.01.01		
Bocskai kert	2 946	3 364	1 304	1 089
Hajdúhadház	12 735	12 669	4 215	8 782
Téglás	6 585	6 272	2 347	3 833
Összesen	22 266	22 305	7 866	13 704

(Forrás: KSH Helységnévtár)

Téglás Városa tagja a Dél-Nyírség, Erdőspuszták LEADER Egyesületnek is. A Dél-Nyírség, Erdőspuszták LEADER Egyesület akcióterületét négy járás - Debreceni, Derecskei, Hajdúhadházi és Nyíradonyi - 27 település alkotja, mely közül három település- Debrecen, Hajdúhadház és Hajdúsámson – csak külterülettel jogosult. Az összefüggő terület az ország keleti peremén, a magyar-román határ mentén, Hajdú-Bihar megye keleti részén, Debrecen várost körülölelve körülbelül 1828 négyzetkilométeren terül el. A közösség jól elkülöníthető három kistáj találkozásánál fekszik: a gyenge homoktalajú, ligetes Dél-Nyírség, a kedvezőbb termőképességű Erdőspuszták, valamint a zömében jó talajadottságokkal rendelkező Hajdúság találkozásánál. Illetékességi területünk homogén egységnek tekinthető határmenti fekvését, a – nagyobb városoktól kivételével – alacsony gazdasági mutatóit, a települések alacsony a helyi szolgáltatásokkal való ellátottságát, illetve a gazdaság hagyományos mezőgazdaságra épülő termelési szerkezetét tekintve. Fontos, hogy az egész térségre jellemző Debrecen vonzáskörzetének meghatározó mivolta.

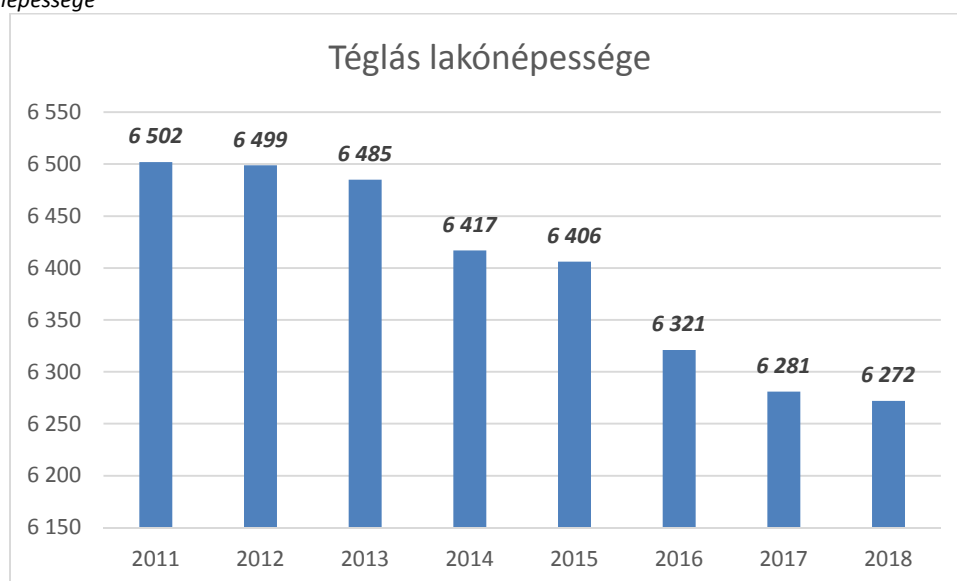
A demográfiai trendek elemzéséhez alapvetően kettő, az adott település lakosságát tartalmazó fogalom rögzíthető:

Állandó népesség: az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek adatait tartalmazza, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk). Ebbe a csoportba tartoznak azok a személyek is, akik valamilyen okból (munkavállalás, tanulás, diplomáciai, kereskedelmi tudományos megbízás teljesítése, stb.) az eszmei időpontban átmenetileg külföldön tartózkodnak, de bejelentett lakhelyük az adott területen volt.

Lakónépesség: A lakónépességbe azok a személyek tartoznak, akiknek egyetlen lakhelyük az összeírás helyen illetve ha több lakóhellyel rendelkeznek, az összeírás helyét tekintik életvitelszerű lakóhelyüknek, éjszakai pihenésüket általában, a hét nagyobb részében ott töltik.

Az állandó népesség és a lakónépesség közötti különbségtétel egyes mutatók pontosabb értelmezése esetében szükséges, így Téglás népességének bemutatásakor minden egyes elemzési szempontnál törekszünk rögzíteni, hogy a nevezett mutatók közül melyre vonatkozik az adott elemzés.

Téglás lakónépessége

(Forrás: KSH (Saját szerkesztés))

Téglás Város lakónépessége egyértelműen csökkenő tendenciát mutat, a 2011. évi népszámláláskor 6.502 fő lakta a települést, a 2018. január 01.-ei eszmei időpontra számuk 6.272 főre csökkent.

A lakónépesség nemenkénti megoszlása – hasonlóan a Magyarországra érvényes átlaghoz – a nők minimális többségét mutatja, a 2018. év eleji (2018. január 01. eszmei időpontban) adatsorokra számítottan 53% a nők aránya.

Tégláson a 2001. és 2011. évi népszámlálás alkalmával valamint a 2018. január 01.-ei eszmei időpontban az alábbi táblázat szerint alakult az állandó- és a lakónépesség száma. A 2001. évi census idején még magasabb volt a lakónépesség aránya, mint az állandó népességé, ez azonban az elmúlt időszakban változott. Alapvetően visszavezethető ez arra, hogy jelentős a közeli megyeszékhely és a távolabbi nagyvárosok nyújtotta (beleértve a fővárost) illetve a külföldi munkalehetőségek elszívó hatása.

Állandó népesség / lakónépesség változása Téglás Városában

	2001	2011	2018
Állandó népesség - Téglás	6 329	6 554	6 431
Lakónépesség - Téglás	6 338	6 499	6 272
Állandó népesség - megye	560 572	550 939	544 997
Lakónépesség - megye	552 478	543 452	530 464
Állandó népesség - ország	10 270 425	10 092 081	9 970 906
Lakónépesség - ország	10 174 853	9 931 925	9 778 371

(Forrás: KSH (Saját szerkesztés))

Az országos értékekhez hasonlóan Tégláson is magasabb a nők aránya, mint a férfiaké. A 2018. január 1-ei eszmei időpontban a lakónépesség 51,9%-a nő.

Nemek aránya az lakónépességben (2018.01.01. eszmei időpontban)

Időpont	Lakónépesség száma	Lakónépességből nők	Lakónépességből férfiak
2018.01.01.	6272	3258	3014

(Forrás: KSH területi adatbázis (Saját szerkesztés))

A településen a 0-18 évesek aránya csökkenő tendenciájú, a város előregedő. Az adott területen lakóhellyel rendelkező 60-x éves személyek száma száz 0-14 évesre vetítve mutató adja meg a település öregedési indexét.

Öregségi mutató, (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves)

(Forrás: TEIR)

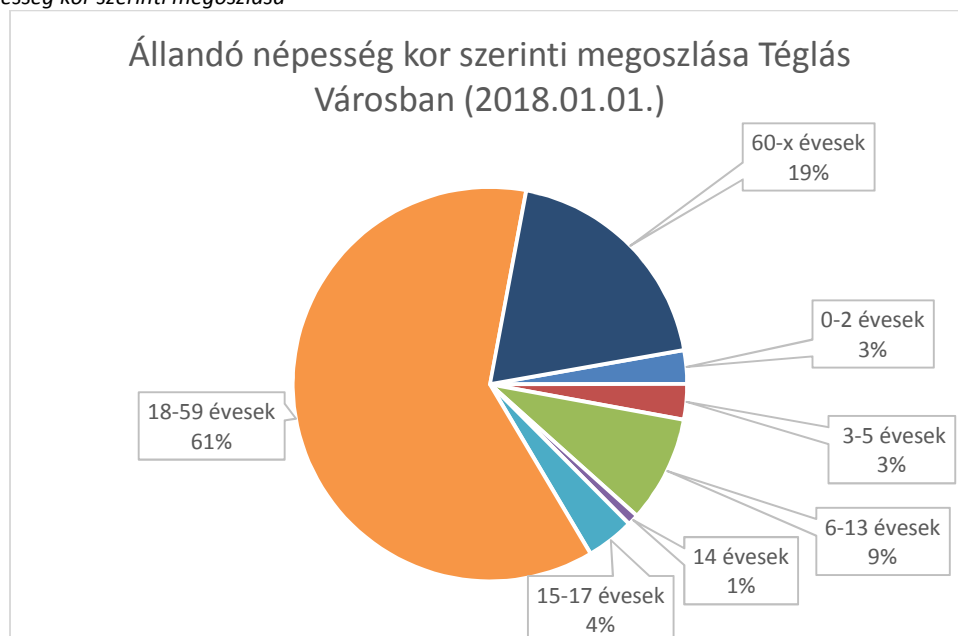
Téglás esetében az öregedési index növekvő, értéke az elmúlt időszakban meghaladta 1. értéket, és folyamatosan azt meghaladó értékeket mutat.

Országosan és a megye szintjén is előregedő a társadalom, a megyei tendenciákhoz képest némiképp kevésbé öregszik Téglás.

A településen a 60 éves és idősebb lakosság aránya a 2018. január 1-ei eszmei időpontban közel 20%, és a öregségi nyugdíjkorhatárt elért szépkorúak aránya is eléri a 16%-ot. Az adott területen lakóhellyel rendelkező 60-x éves személyek száma száz 0-14 évesre vetítve mutató adja meg az öregségi indexet.

A mutató forrása a két népszámlálás között továbbvezetett adat az évenkénti természetes népmozgalmi (születés, halálozás, házasságkötés, bejegyzett élettársi kapcsolat, válás) és vándorlási (belföldi, nemzetközi) statisztikák adatai alapján kerül kidolgozásra. Mivel ez a mutató a gyermekkorúak számát és arányát nem veszi figyelembe, az öregedés aktuális állapotát jelzi.

Állandó népesség kor szerinti megoszlása

(Forrás: KSH (Saját szerkesztés))

A lakónépesség korösszetétele tekintetében is elmondható, hogy az aktív korúak (15-59 évesek) aránya kevesebb, mint 70% (65%), a kiskorúak aránya csökkenő. A 2001. és 2011. évi népszámlálás adatsorai is alátámasztják a település előregedését, a két census között közel 1,5 százalékpontot növelt is időskorúak (60 éves és idősebbek) aránya.

A népesség korösszetétele (népszámlálási adatsorok összehasonlítása)

Adattípus	2001 (fő)	2001 (%)	2011 (fő)	2011 (%)
-14	1305	20,59%	1255	19,56%
15-59	4089	64,52%	4103	63,94%
60-	944	14,89%	1059	16,50%
Összesen:	6338	100%	6417	100%

(Forrás: KSH – népszámlálás 2001., 2011. (Saját szerkesztés))

Természetes szaporodásról akkor beszélünk, ha a születések száma meghaladja a halálozásokét (a mutató pozitív előjelű), ellenkező esetben természetes fogyásról van szó (a

mutató negatív előjelű. Létezik a népesség változásának egy másik lehetséges módja, ez pedig a be- és kivándorlás. Ez egyrészt azért fontos, mert a népesség abszolút értelemben vett változását emiatt nem tudjuk pusztán a természetes szaporodás adataival magyarázni, az ezzel foglalkozó elemzésekbe bele kell számolni a vándorlás problémáját.

Téglás Város esetében az elmúlt időszakban viszonylag stabil értéket is mutat a természetesen szaporodás, fogyás egyenlege, a települési lakónépesség csökkenésének semmiképp ez az oka.

Természetes szaporodás, fogyás (ezrelék)

(Forrás: TEIR)

Téglás közigazgatási területén 2018-ban 42 házasságot kötöttek, és 4 felbontott házasság került rögzítésre. Apai elismerő nyilatkozatot 14-en tettek. Tégláson bekövetkezett és itt anyakönyvezett haláleset 32 esetben történt, születés pedig kettő esetben. Névváltoztatási kérelmet 4-en nyújtottak be.

Vándorlási egyenleg (ezrelék)

(Forrás: TEIR)

Vándorlási egyenleg értékét az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbsége adja (ezer lakosra vetítve). Az odavándorlási és elvándorlási arányszám különbsége a belső vándorlási egyenleg, amely azt mutatja meg,

hogyan egy adott település népessége valamely évben hány ezrelékkal nőtt vagy csökkent a belső vándorlás következtében. Téglás esetében sajnos tendenciaszerű, hogy többen hagyják el a települést, mint amennyien odaköltöznek.

Az elmúlt időszakban a belföldi odavándorlások és elvándorlások számát (beleértve az állandó és ideiglenes eseteket is) a lenti táblázat tartalmazza. Számszerűen a települést a 2017. évben 144 esetben hagyták el, míg csak 140 esetben rögzíthető odavándorlás.

Belföldi oda- és elvándorlások száma

Időszak	Belföldi odavándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlás együtt) (eset)	Belföldi elvándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlás együtt) (eset)	Belföldi állandó odavándorlások száma (eset)	Belföldi állandó elvándorlások száma (eset)
2007. év	300	269	179	150
2008. év	276	255	155	153
2009. év	205	216	115	118
2010. év	209	216	101	99
2011. év	287	267	104	104
2012. év	240	257	94	98
2013. év	263	308	79	128
2014. év	258	285	104	128
2015. év	239	298	71	114
2016. év	302	327	140	124
2017. év	323	319	140	144

(Forrás: KSH területi adatbázis)

Téglás esetében az el- és odavándorlási tendencia kedvezőtlen képet mutat az elmúlt években: az elvándorlók száma folyamatosan magasabb az odaköltözőknél, és a „vándorlási olló” nyílik. Mindez azt is mutatja, hogy a település vonzereje évről évre csökken.

1.7.1.2. Nemzetiségi összetétel

A roma népességre vonatkozóan kevés hivatalos adat áll rendelkezésünkre. A 2011-es népszámlálási adatok szerint Tégláson mindösszesen a lakosság 0,2%-a vallotta magát roma (romai, beás) származásúnak. Eddig hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos panasz a településen nem merült fel. Ez abból is adódhat, hogy a roma lakosság száma elenyésző, az itt lakók igyekeznek beilleszkedni a helyi viszonyokba. A településen emiatt nem alakult nemzetiségi önkormányzat.

A helység lakóinak nemzetiségi kötődése 2011-ben

Nemzetiség	Arány (2011.)
magyar	88,2%
bolgár	0,0%
cigány (roma)	0,2%
görög	0,0%
horvát	0,0%
lengyel	0,0%
német	0,3%
örmény	0,0%

Nemzetiség	Arány (2011.)
román	0,1%
ruszin	0,0%
szerb	0,0%
szlovák	0,0%
szlovén	0,0%
ukrán	0,0%
egyéb, nem hazai nemzetiség	0,3%
nem kívánt válaszolni, nincs válasz	11,7%

(Forrás: KSH)

1.7.1.3. Képzettség

A tudásalapú gazdaság fejlesztése, a versenyképesség növelése prioritássá vált Magyarországon is, különösen a hátrányos helyzetű régiókban. Az egyenlőtlenségek átörökítésének egyik legfőbb okaként tartják számon ma is, ha az oktatás szűk körben és alacsony színvonalon valósul meg. Az ország régiói közül az Észak-Alföld régió sok szempontból hátrányos helyzetűnek tekinthető, de a régió belül is jelentős különbségek találhatók – többek között az iskolázottság tekintetében.

Az iskola végzettség, szakképzettség kiemelt szempontja a foglalkoztatásnak, mely mind a szegénység vizsgálatánál, mind a jövedelmi és a vagyoni helyzet elemzésénél is releváns. A mai, rohamosan fejlődő világban a szakmák, munkakörök egyre erőteljesebben specifikálódnak, azok műveléséhez, betöltéséhez speciális iskolai végzettségek, szakképesítések szükségesek. Természetesen a munkaerőpiac bizonyos szegmensei továbbra is felszívják az alacsony iskolai végzettségű lakosok egy részét, azonban ezek a munkakörök száma is véges, így megfelelő iskolai szakképesítés, végzettség hiánya egyértelmű hátrányt okoz a munkapiacon való elhelyezkedésben.

A településen nyilvántartott munkanélküliek között még mindig nagyon magas azok aránya, akik csak alapfokú végzettséggel rendelkeznek. Középfokú végzettség hiányában a szakképesítések többsége sem szerezhető meg, így ezeknek a lakosoknak a többsége a munkaerőpiac csak olyan területein tud elhelyezkedni, ahol semmilyen speciális tudásra nincs szükség. Az iskolarendszeren kívüli szakképesítés megszerzésének egyik lehetőségeként alakult ki az utóbbi években, hogy a nyilvántartott álláskereső az illetékes Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán keresztül (például közfoglalkoztatási program keretein belül) a munkavégzés alól felmentve szerez valamilyen dokumentált szakképzést.

Azonban hasonlóan az országos tendenciákhoz, a felnőttképzésben a jobb háttérű, magasabb iskolai végzettségű, motivált felnőttek vesznek részt, akik számára a kedvezőbb munkaerő-piaci helyzet részben akár a képzés nélkül is adott, másrésztől azonban a felnőttképzés által az abban részt vevők – függetlenül háttérüktől, végzettségüktől – fejlődnek, és ezáltal könnyebben boldogulnak a munka világában, főként ha tudatos céllal választották.

2001-és 2011. között, 10 év alatt, a helyi alapfokú oktatásban sikerült elérni, hogy valamennyi gyermek megszerezze a 8 általános iskolai végzettséget, így a jövő munkavállalói számára már nem akadály az alapfokú iskolai végzettség hiánya. Az is jellemző, hogy az itt végzett 8. osztályos gyerekek 100 %-ban tanulnak tovább középfokú oktatási intézményekben.

Tégláson elenyésző százaléku a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek száma. De a nyilvántartott és regisztrált álláskeresők számában a 8 általános iskolai végzettségűek száma

nagyon magas. A munkáltatók jellemzően legalább szakmunkás végzettségű munkavállalókat keresnek, így ezeknek az álláskeresőeknek a legkisebb az esélye a munkahelyeken.

A lakosság iskolai végzettségére vonatkozóan a KSH a népszámlálások alkalmával gyűjt információt. A 2011-es népszámlálás tekinthető a legfrissebb, más területi szintekkel összehasonlítható adatforrásnak. A népesség átlagos képzettségi színvonala ugyancsak a felzárkózás irányába mozdult el, de a magasabban képzett népesség arányának növekedése elmaradt az országos ütemtől.

A lakosság főbb képzettségi mutatói

Adattípus	Terület	2001	2011	Változás 2011/2001 viszonylatában (%)
első évfolyamát sem végezte el	ország	1,73%	1,18%	66,81%
	megye	2,17%	1,45%	66,76%
	város	2,35%	1,55%	69,17%
általános iskola 8. évfolyamát elvégezte	ország	30,69%	25,03%	79,66%
	megye	27,11%	26,35%	97,09%
	város	32,06%	30,60%	100,00%
középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel rendelkezik	ország	16,67%	19,48%	114,15%
	megye	21,12%	20,09%	94,99%
	város	25,83%	25,24%	102,33%
érettségivel rendelkezik	ország	22,80%	27,54%	117,95%
	megye	17,61%	25,44%	144,23%
	város	14,79%	23,35%	165,35%
egyetem, főiskola stb. oklevéllel rendelkezik	ország	9,85%	15,54%	154,13%
	megye	8,15%	13,43%	164,56%
	város	3,39%	6,31%	194,79%

(Forrás: KSH, népszámlálási adatok (saját szerkesztés))

Téglás lakosainak képzettségi mutatója javuló tendenciát mutat, de a megyei (és az országos) átlagtól sajnos elmarad. A megye és így Téglás lakosainak iskolázottsági, képzettségi viszonyainak az országosnál lényegesen kedvezőtlenebb alakulásában lényegi összefüggés mutatható ki a változás és a munkamegosztás hierarchikus szerkezetének változása (a vezető állású- és értelmiségi foglalkozási státuszok kínálatának beszűkülése) és a vándorlási intenzitása között, ami azt sejteti, hogy a megfelelő munkamegosztási státuszok hiányában más képzettségi rétegeknél tömegesebbé vált a felsőfokú végzettségűek, az értelmiségiek elvándorlása, továbbá be- ill. visszaköltözésének elmaradása.

1.7.1.4. Foglalkoztatottság

Regisztrált munkanélküli az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül, és az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és elhelyezkedése érdekében az illetékes kirendeltséggel együttműködik, és akit az illetékes kirendeltség álláskeresőként nyilvántart.

Folyamatosan jelen van a multinacionális cégek elszívó hatása, valamint az ország más részeiből érkező munkáltatók is megjelentek toborzás céljából.

Igen magasnak mondható a foglalkoztatottak körében a naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya. Naponta ingázók (eljárók) aránya a foglalkoztatottak százalékában

2011. évi census alkalmával 58,7% volt, amely szignifikánsan magasabb arány, mint a Hajdú-Bihar megyei 25,3% és a Dél-Nyírség Erdőspuszták LEADER Egyesület tagtelepüléseinek 49,6%-os aránya.

A foglalkoztatottak nélküli háztartások aránya a 2011. évi népszámlálás adatai szerint 36,4%-os volt, ami bár szintén kiemelten magasnak számít, de a megyei átlaghoz képest jobb.

Tégláson a hazai gazdasági folyamatok miatt jelentősen csökkent a munkanélküliség az elmúlt időszakban, ez a közfoglalkoztatási programon kívül a térségi és helyi gazdasági erősödésnek köszönhető. Csökkent a tartós munkanélküliek száma, ami pozitív változást jelent a korábbi időszakhoz képest.

A helyi munkalehetőségek egyáltalán nem illeszkednek az állásnélküliek létszámához és iskolai végzettségéhez. A munkáltatók szakmák iránti kereslete és kínálatának összehangolására országos átképzési programok koordinációjával lehetne csak lehetséges. Helyi szinten egy önkormányzat nem tudja felvállalni eszközök hiányában sem az átképzések szervezését, sem a munkáltatók igényeinek kielégítését. Tégláson méretét és a foglalkoztatottak számát tekintve a településen jelenlévő legjelentősebb vállalat (cégcsoport) korábbi Hajdúsági Iparművek RT. utódja a 3 Hajdú Cégcsoport, mely jelenleg is legnagyobb foglalkoztató a településen.

Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)

Mutató	Téglás	Magyei átlag
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%), 2001	39,6	44,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%), 2011	36,4	41,4

(Forrás: KSH, népszámlálási adatok)

A nyilvántartott álláskeresők (Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya) nagy része (a 2015. évre vonatkozóan arányuk 38,4%, míg a Hajdú-Bihar megyei átlag 45,1%) csupán általános iskolai végzettséggel rendelkezik. Az alacsony végzettség, a szakképzettség hiánya hátrányt jelent a munkaerő-piacon. A munkaügyi központ képzésekkel, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közhasznú foglalkoztatás támogatása – igyekszik reintegrálni az álláskeresőket a munka világába. Az alacsony iskolázottsági szint beszűkíti a munkahelyhez jutás lehetőségét. A változás egyik feltétele a képzettség megszerzése. A településen élő tartós munkanélküliek jövedelmi helyzete nem teszi lehetővé az iskolába járást, aminek egyik oka az anyagiakban keresendő. A képzés ideje alatt ugyanis elesnének az alkalmi munkából származó jövedelemtől.

Munkanélküliségi adatok

Időpont	Nyilván tartott össz. fő	Foly.nyilv. hossz>365 nap	Járadék tip.ell. fő	Segély tip.ell. fő	FHT, RSZS fő	Munkav. korú népes. fő	Relatív mutató %	Arányszám
2019. 01. 20-i állapot szerint	269	103	27	39	100	4 627	5,81	1,53
2019. 02. 20-i állapot szerint	305	100	31	39	106	4 627	6,59	1,66
2019. 03. 20-i állapot szerint	288	100	28	39	101	4 627	6,22	1,50
2019. 04. 20-i állapot szerint	296	100	39	40	103	4 627	6,40	1,64
2019. 05. 20-i állapot szerint	301	98	42	39	103	4 627	6,51	1,72

(Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (saját szerkesztés))

A munkaügyi központ számos eszközzel – átképzések, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közhasznú munka támogatása – igyekszik az álláskeresőket visszavezetni a munka világába. A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű csoportok a gazdasági válság következményeként egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról, egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, ezzel elveszítik a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét.

A fenti táblázatban a munkavállalásra képes korú népesség meghatározásánál a KSH népszámlálási, ill. népesség-nyilvántartási adatai az előző év január 1-i állapot szerinti 15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők számát értjük. Relatív mutató alatt a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában való meghatározása történik meg, míg arányszámként a relatív mutatónak az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya olvasható.

1.7.1.5. Jövedelmi viszonyok

Téglás település hátrányos helyzetű, hiszen az egy adófizetőre jutó összes belföldi jövedelem nagyon alacsony. Hajdú-Bihar megyei átlag alatt van, több százezer forinttal.

Az Önkormányzat 2010-ben reprezentatív felmérés keretében tájékozódott a lakosság anyagi helyzetéről. A válaszadók az anyagi problémákat jelölték meg legnagyobb százalékban. A háztartásokban a jövedelem vizsgálata nehézségekbe ütközött, mert nem minden esetben a valóságos adatokat közölték. Az egyértelművé vált a kutatások alapján, hogy minél nagyobb egy család jövedelme, gyakran előfordul, hogy a valódi értéknél kevesebbről tájékoztatnak. Az alacsonyabb jövedelműek körében végzett felmérések megbízhatóbbak. A válaszadók kétharmada vallotta, hogy kifut a havi pénzéből, és az anyagiak hiánya miatt az élet minden területén spórolásra kényszerülnek. A megkérdezettek szerint a szegénység a vagyoni helyzet komoly gondot jelent a településen, és ennek kialakulásához elsődleges tényezőnek látják a munkanélküliséget.

A települési lakosság viszonylag alacsony jövedelmi viszonyának alapvető oka az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak magas aránya. A rendelkezésre álló 2012. évi adatsorok alapján Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak megoszlása az aktív korúak arányában 38,4% volt, ami szignifikánsabb magasabb, mint a Hajdú-Bihar megyei 20,9% és a Dél-Nyírség Erdőspuszták LEADER Egyesület 30,6%-os értéke.

Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportnak számít az ipari és építőipari (FEOR 7), a gépkezelő, összeszerelő, járművezető (FEOR 8) valamint a szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások (FEOR 9) foglalkoztatási főcsoportokba tartozók.

A településen adott munkalehetőségek korlátozottsága valamint a lakosság rossz képzettségi mutatói generálják alapvetően a mutató rossz értékeit.

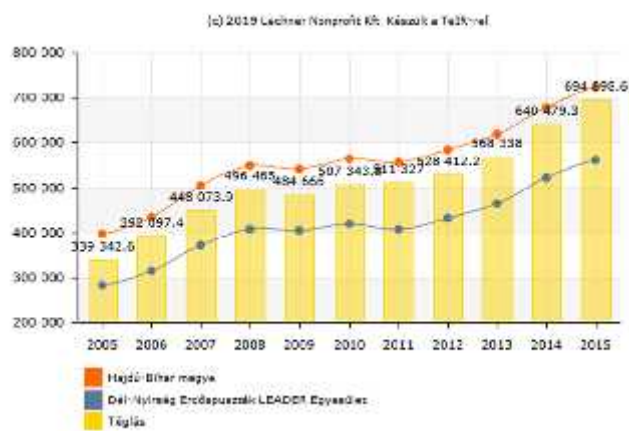
A jövedelmi viszonyokat pozitív irányba a közfoglalkoztatási program sem képes elmozdítani, melynek bővebb bemutatására az 1.10. fejezetben kerül sor.

A foglalkoztatottság és a kereseti viszonyok egyik mutatójaként citálható a gyermekvédelmi kedvezményre benyújtott kérelmek számszerűsége. A jegyző 2018. évben 138 rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság iránt benyújtott kérelemre intézkedett, ebből 196 esetben megállapító határozatot, 13 esetben elutasító határozatot hozott.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos illetve halmozottan hátrányos gyermekek részére évente augusztus és november hónapban természetbeni támogatásként Erzsébet-utalvány kerül megállapításra. 2018. augusztus hónapban 229

gyermek szülői részére, november hónapban 227 gyermek szülői részére alapösszegű, illetve emelt összegű támogatás került kifizetésre Erzsébet-utalvány formájában.

Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft)

(Forrás: TEIR)

Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem mutató értéke magasabb, mint a Dél-Nyírség Erdőspuszták LEADER Egyesület településeinek átlagértéke, valamint minimálisan elmarad a Hajdú-Bihar megyei átlagtól. A területi statisztikai adatok tárában a 2015. év adatsorai hasonlíthatók össze az „Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem” mutató tekintetében.

1.7.1.6. Életminőség

1.7.1.6.1. Nagyértékű fogyasztási cikkek

Az életminőséget, illetve annak anyagi tényezőit áttételesen jellemző mutatók közül viszonyítási alapot jelent a lakosság tulajdonában álló nagy értékű fogyasztási cikkek száma és értéke.

Száz lakosra jutó személygépkocsi száma (db)

(Forrás: TEIR)

Ezek közül az egyik legjellemzőbb mutató az 1000 főre jutó személygépkocsi számának változása. A személygépkocsi száma az elmúlt időszakban emelkedett, azonban elmaradó képet mutat a megyei átlagtól.

1.7.1.6.2. Közbiztonság

Egy település közbiztonsága jelentős kihatással bír számos területre, így befolyásolja a gazdasági életet – a beruházási szándékon keresztül –, továbbá a lakossági migrációt (letelepedés vagy elvándorlás) is. A település lakóinak hangulatára, életvitelére és szabadidő eltöltési szokásaira is rányomja bélyegét.

A felelős családi nevelés egyre gyakoribb hiánya, a környezetben látott rossz minták, a kamaszkorban jelentkező természetes szabadságvágy és lázadás, a média és a divat által sugallt torz életkép együttes hatása egyre nagyobb arányban és egyre korábbi életkorban teszi az érintett fiatalokat kiszolgáltatottá a káros hatású élvezeti cikkek hatásainak (ezek közül is egyre gyakrabban az ún. dizájner drogoknak), vagy inspirálja őket rossz minták követésére (pl.: vandalizmus).

A Hajdúhadházi Rendőrkapitányság illetékességi területe 646,5 km², melyhez kettő járás, a Hajdúhadházi és a Nyíradonyi járás tartozik. A rendőrkapitányság szervezetében továbbra is kettő önálló jogállású rendőrőrs funkcionál Nyíradony és Vámospércs székhellyel.

Téglás városban a rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények száma elkövetési hely szerinti bontásban 2018-ban 33, míg 2017-ben 62 volt, Az elmúlt kilenc évet tekintve a 2018. évi bűncselekményi szám a legalacsonyabb. A 100 000 lakosra jutó összes rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények száma a településen 2018-ban 526 volt (míg 2017-ben 987 volt). A 14 kiemelten kezelt bűncselekmények száma 2018-ban 10, míg 2017-ben 35 volt. Az élet, a testi és az egészség elleni bűncselekmények körében a testi sértések száma a meghatározó. A rendőrkapitányság illetékességi területén élő lakosságra jellemző az erőszakos viselkedés, a problémák, konfliktusok erőszakos módon való elintézése.

A regisztrált bűncselekmények száma, ezer lakosra (db)

(Forrás: TEIR)

A közlekedésbiztonsággal kapcsolatban elmondható, hogy a 2018. évben 68, míg a 2017. évben 63 személyi sérüléssel járó közlekedési baleset következett be. A vezető baleseti okok a gyorsajtás, az elsőbbség meg nem adása valamint a kanyarodási szabályok megsértése. A baleseti gócpontok változatlanul a főutakhoz, a 4-es főút Hajdúhadházat elkerülő szakasza a 354-es út Bocskai kert elkerülő szakasza, a 471-es főút Tamásipusztán, Aradványpusztán és Nyírabrányon átvezető szakasza.

Téglás Város Polgárőr Egyesülete (székhely: 4243 Téglás, Kossuth Lajos utca 35.) a 2018. évben 34 fő aktív taggal (tisztelőtbeli tagokkal összesen 44 fő) segítette a település közbiztonságát.

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

Bűncselekmények bűnelkövetők száma szerint Téglás Városban

BTK	Elkövetők száma						Bűnelkövetők száma					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018
(1) gyermekkorú (0-13)		5	3	1	5							
Közfeladatot ellátó személy elleni erőszak			3		1							
Lopás		5		1	4							
(2) fiatalkorú (14-17)	4	7	10	7	3		4	7	10	7	3	
_Visszaélés kábítószerrel	1						1					
A közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény	2						2					
Garázdaság		1		1				1		1		
Kifosztás		2		1				2		1		
Lopás	1	4	9	5	1		1	4	9	5	1	
Rablás					2						2	
Testi sértés			1						1			
(3) fiatal felnőtt (18-24)	15	9	6	5	11	8	14	9	6	5	11	8
_Visszaélés kábítószerrel	3						3					
Csalás	2	1			1		2	1			1	
Egyedi azonosító jellel visszaélés			1			1			1			1
Garázdaság	4			1		2	4			1		2
Járművezetés ittas állapotban		1	2	1	2	3		1	2	1	2	3
Kábítószer birtoklása					1						1	
Kábítószer-kereskedelem						2						2
Közúti baleset okozása		1		1				1		1		
Lopás	3	5	3	1	3		3	5	3	1	3	
Orgazdaság	1						1					
Önkényuralmi jelkép használata					1						1	
Rablás					1						1	
Sikkasztás	1						1					
Szexuális visszaélés		1						1				

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

BTK	Elkövetők száma						Bűnelkövetők száma					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Testi sértés				1	2					1	2	
Zaklatás	1											
(4) felnőtt (25-59)	34	35	31	38	34	13	32	35	31	38	34	13
_Járművezetés ittas vagy bódult állapotban	1						1					
_Visszaélés kábítószerrel	3						3					
A közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény		1		2	1			1		2	1	
Csalás	2	1	1	2	1		2	1	1	2	1	
Csődbűncselekmény				6						6		
Garázdaság	6	6	5	1	3	1	6	6	5	1	3	1
Hamis magánokirat felhasználása	1	1	2	1		2	1	1	2	1		2
Információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás			2						2			
Információs rendszer vagy adat megsértése		1						1				
Járművezetés ittas állapotban	1	3	11	11	3	5	1	3	11	11	3	5
Jövedékkel visszaélés elősegítése					1						1	
Kábítószer birtoklása					4						4	
Kábítószer-kereskedelem					4	2					4	2
Kifosztás				1						1		
Kiskorú veszélyeztetése					1						1	
Költségvetési csalás					1						1	
Közfeladatot ellátó személy elleni erőszak		1		1				1		1		
Közokirat-hamisítás				2		1				2		1
Közúti baleset okozása	2		1				2		1			
Közveszéllyel fenyegetés				1						1		

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

BTK	Elkövetők száma						Bűnelkövetők száma					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lopás	8	6	3	4	8	1	8	6	3	4	8	1
Magánlaksértés		2						2				
Orgazdaság		1	2	1				1	2	1		
Orvvadászat		1						1				
Rongálás					1						1	
Segítségnyújtás elmulasztása		1						1				
Sikkasztás	1	2	1	1	1		1	2	1	1	1	
Szexuális erőszak		1						1				
Tartási kötelezettség elmulasztása				2	2	1				2	2	1
Testi sértés	6	6	3	2	3		6	6	3	2	3	
Zaklatás	3	1					1	1				
(5) időskorú (60-)			2		3				2		3	
A közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény					1						1	
Garázdaság			1						1			
Járművezetés ittas állapotban					1						1	
Szeméremsértés					1						1	
Testi sértés			1						1			
Végösszeg	53	56	52	51	56	21	50	51	49	50	51	21

(Forrás: Belügyminisztérium Koordinációs és Statisztikai Osztály Bűnügyi statisztikai rendszer (<https://bsr-sp.bm.hu>) (a 2018. évi adatok törtévi adatokat tartalmaznak!) (A kimutatás 2018.07.01-jén készült az ENyÜBS 2009.01.01-2018.06.30 közötti adatai alapján.)

1.7.1.7. Lakásállomány

A KSH 2018. január 01. adatai alapján Téglás Város lakásállománya 2347 db lakásból áll. A településen – hasonlóan az országos tendenciákhoz – jelentősen visszaesett az épített lakások aránya az elmúlt időszakban.

Lakásállomány szobaszám szerinti osztályozása az elmúlt időszakban

Időszak	Lakásállomány (db)	Az egyszobás lakások száma (db)	A kétszobás lakások száma (a másfél szobásokkal együtt) (db)	A háromszobás lakások száma (a két és félszobásokkal együtt) (db)	A négy és több szobás lakások száma (a három és félszobásokkal együtt) (db)
2013.	2339	162	895	866	416
2014.	2346	162	899	868	417
2015.	2347	161	899	870	417
2016.	2350	159	900	871	420
2017.	2347	158	897	872	420

(Forrás: KSH területi adatbázis)

Tégláson a lakások 75%-a két- és háromszobás lakás. A településen jól elhatárolható a településközpont, amely funkcionális településközpont, és jól lehatárolható egységet képez a település fő közlekedési csomópontja körüli területen. Ide csoportosulnak a fő intézmények, üzletek, de a templomok is. Három szintes, magastetős társasházak és négy szintes lakótelepi épületek nagy számban találhatóak itt. A városközponti terület körül az építési telkek kisebbek, kertvárosi jellegűek. Erőteljesebben érezhető itt a városiasodás hatása, mint a központtól kifelé haladva, ahol jellemzően a falusias, azaz hosszú szalagtelkes telekosztás, melléképületekkel, művelt hátsó kerttel. Alacsony komfort fokozatú lakások és lakott üdülők aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás) a 2011. évi népszámlálás alkalmával 19,5 % volt.

Lakásállomány szobaszám szerinti osztályozása (2017.)

(Forrás: KSH területi adatbázis (saját szerkesztés))

Félkomfortos az a lakás, üdülő, amely legalább egy 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhellyel, továbbá fürdőhellyel vagy vízöblítéses WC-vel, villannyal, vízellátással és egyedi fűtési móddal rendelkezik. Komfort nélküli az a lakás, üdülő, amely legalább egy 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhellyel, valamint egyedi fűtési móddal rendelkezik.

A komfortfokozatok egyikébe sem sorolható lakások a szükség- és egyéb lakások. A települési lakásállomány igen jó állapotban van, mind a megyei (11,7%), mind a Dél-Nyírség Erdőspuszták LEADER Egyesület települések átlagához (18,8%) képest alacsony (a 2011. évi census adatai alapján 8%) az alacsony komfortfokozatú lakások aránya.

Épített lakások az éves lakásállomány százalékában (%)

(Forrás: TEIR)

A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma 2041 darab volt 2017. évben, a közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatorna hálózatba) bekapcsolt lakások száma szintén abban az évben 1750 darab volt. Háztartási villamos energia fogyasztók számaként 2492 darab került rögzítésre. A háztartási gázfogyasztók száma 1814 darab. A közműolló szignifikánsan magasabb, mint a Hajdú-Bihar megyei átlag.

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, életviszonyok

Jelentős társadalmi konfliktus nem érzékelhető a településen, a hátrányos helyzetű lakosság száma és aránya viszonylag alacsony, eloszlásuk a városban egyenletesnek mondható, kisebb tömörülés a város északkeleti részén figyelhető meg.

A településen nem él etnikum, ezért nem is jellemző az etnikai konfliktus.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. Járasszékhely esetében azok a legalább 50 lakossal rendelkező területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén az érték 30% és 35% közé esik.

Téglás területén a Központi Statisztikai Hivatal 2011-es népszámlálási adatai alapján egyetlen, 84 lakosú szegregáció által veszélyeztetett terület azonosítható be a Pipacs u. - Homok u. - Temető u. - Báthori I. u. által határolt területen belül. A lakosság összetétele kifejezetten fiatalos: a gyermekkorúak aránya csaknem kétszerese a városi átlagnak. Ennek bővebb bemutatására a „3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása, helyzetelemzése” című fejezetben kerül sor.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők

A település identitása a helyi lakosság kötődését, viszonyát jelenti a lakóhelyhez, lakókörnyezethez, ami nagymértékben meghatározhatja az egyes településfejlesztési beavatkozások sikerét. Egyaránt jelentkezik egyéni és közösségi szinten, ám e két megközelítés átfed, sőt egymásra visszahat. Településfejlesztési szempontból a csoportszintű kötődés a fontosabb, a hellyel kapcsolatos szimbolikus jelentést a csoporttagok megosztják egymással. A helykötődés olyan helyek irányában alakul ki közösségi szinten, amelyekben a közösség saját kultúráját megőrizheti és gyakorolhatja. Az identitás kérdése azért is kiemelten fontos, mert ez közvetett módon hat a település népességmegtartó erejére.

1.7.3.1. Testvérvárosok

A város, határon átnyúló együttműködéseinek legjellemzőbb formája a testvérvárosi kapcsolatok ápolása, melyekbe önkormányzati intézmények és egyéb civil szervezetek egyaránt bekapcsolódnak. Téglás város az utóbbi évtizedek során 4 településsel épített ki stabil külkapcsolati hálózatot, amely elsősorban a kölcsönös látogatások során történő tapasztalatcserében, az emberek közötti kapcsolatépítésében (diákcsere-program, együttműködés a kultúrában, oktatásban, sportban), illetve bizonyos esetekben pénzügyi segítségnyújtásban nyilvánul meg. Téglás testvérvárosai az alábbiak:

- Affalterbach (Németország)
- Fulnek (Csehország)
- Ludwin (Lengyelország)
- Kistéglás (Ukrajna)

1.7.3.2. Vallási felekezetek

A település identitását erősítő tényezők között igen fontos szerepet tölt be a vallás. A 2001-es népszámlálás alkalmával mértekhez képest – az országos trendekhez hasonlóan – Téglás Városban is jelentősen csökkent a magukat valamely vallási felekezethez tartozónak vallók száma. A lakosság vallási megoszlását tekintve a legfontosabb szerepet a református vallás tölti be.

Téglás Város lakóinak vallási összetétele 2011-ben

Felekezet	Arány
református	29,1%
római katolikus	12,0%
görög katolikus	10,3%
evangélikus	0,1%
egyéb vallási közösséghez, felekezethez tartozik	1,6%
vallási közösséghez, felekezethez nem tartozik	20,9%
nem kívánt válaszolni, nincs válasz	26,1%

(Forrás: KSH, 2011. évi népszámlálás)

Református egyház

A hívek száma szerint a legnagyobb felekezet, a lakosság fele református vallású. A szertartások az 1768-ban felszentelt templom és parókia, mely a város egyik fő látványossága. Az egyház kezelésében van a régi temető, ahol a temetkezés lassan megszűnik. Az általános iskolában rendszeres hitoktatás folyik. Affalterbach, Téglás testvérvárosa toronyórát adományozott a templomnak. A templom előtt a Magyar Demokrata Fórum helyi szervezete 1993. őszén emlékkopjafát állíttatott 1848. március 15. és 1956. október 23. fiatal hősei tiszteletére. A kopjafát Jakab Zsigmond erdélyi fadaragó készítette. 2002-ben az egyház rendbe hozatta a templomkertet és felújította a parókiát is.

Református templom Tégláson

(Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

Római katolikus egyház

A római katolikus hívek száma kb. 2000 fő. A hívek ellátását az Újfehértói Plébániáról oldják meg. Évtizedekig egy iskolakápolnában voltak a szentmisék, melynek helyén épült fel az új templom a Kossuth utcán. A templomot Bosák Nándor megyéspüspök szentelte fel 2001. október 21-én. Hitoktatásban kb. 60 gyermek részesül.

Római katolikus templom

(Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

Görög katolikus egyház

A görög katolikus egyházközség 1956-ban alakult meg a településen. Az egyházközség szervező lelkésze, dr. Hollós János apostoli protonotárius lakóingatlant vásárolt az egyház számára. Itt alakították ki a kápolnát és a lelkészi lakást. A hívek száma kb. 1000 fő. A kápolna szűkössé vált, ezért a város által adományozott területen 1995-ben letették egy új templom alapkövét. A templomot 1997. július 27-én dr. Keresztes Szilárd görög katolikus megyéspüspök szentelte fel. A templomot a külföldi katolikus segítségnyújtók, a város, a püspökség támogatásával, a hívek és a testvéregyházak adományaiból építették. Affalterbach harangot adományozott a templomnak.

Görög katolikus templom

(Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

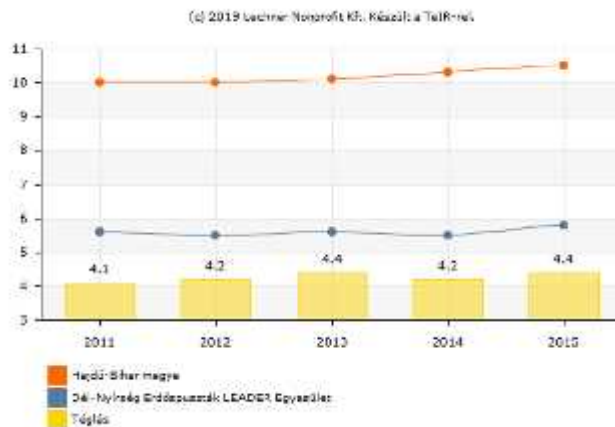
Egyéb felekezetek

A kisegyházak közül a baptista, pünkösdisták és a Jehovisták felekezet működik a városban.

1.7.3.3. Civil szervezetek

A civil szervezetek, mint az állampolgárok önkéntes szerveződése a társadalmi-kulturális élet fontos alkotó elemei, tevékenységük, szerepvállalásuk révén nagymértékben hozzájárulnak a társadalmi problémák hatékony kezeléséhez, a közösségi szükségletek kielégítéséhez. Ezek a szervezetek a mindennapi élet szinte valamennyi területén jelen vannak, meghatározó szerepet játszanak egyén és az állam között, lehetőséget biztosítanak az embereknek az önszerveződésre, a közös érdekek, értékek mentén, meghatározott célok elérésére, hasonló problémák kezelésére, embertársaik megsegítésére, a cél érdekében létrehozzák saját szervezetüket. Nonprofit szervezeteknek minősül minden olyan nem profitszerzésre irányuló regisztrált szervezet (alapítvány, közalapítvány, egyesület, egyesülés, érdekképviselőtestület, közhasznú társaság, valamint az egyesülési törvény hatálya alá tartozó társadalmi szervezet) a nonprofit szektor részének tekintendő, amelyet a hatályos jogi szabályozás rendelkezéseivel összhangban, önálló jogi személyként bejegyeztek. A sokszínű civil szerveződések élénkítik a település életét, munkájuk nyomán érték közvetítő mikroközösségek formálódnak.

Regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma (db)

(Forrás: TEIR)

A településen a regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma viszonylag alacsony, elmarad a Hajdú-Bihar megyei és a Dél-Nyírség Erdőpuszták LEADER Egyesületet tömörítő települések átlagos értékétől.

Önkormányzat által támogatott civil szervezetek (2019.)

Ssz.	Civil szervezet	Önkormányzati támogatás (2019.)
1	Téglás Városi Sportegyesület	7 000 000 Ft
2	Téglás Város polgárőr Szervezete	800 000 Ft
3	Bek Pál Kertbarátkör	200 000 Ft
4	Turáni Sólýom Hagy. Egyesület	500 000 Ft
5	Hajdúsági Hagy. Lovas Klub	250 000 Ft
6	Látássérültek Észak-alföldi Regionális Egyesülete	50 000 Ft

(Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

Az Önkormányzat lehetőségeihez képest támogatja a helyi civil szervezeteket, a 2019. évi önkormányzati költségvetés terhére tervezett támogatások a fenti táblázatban kerültek összefoglalásra.

1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.8.1. Humán közszolgáltatások

1.8.1.1. Oktatás-nevelés

Az oktatási intézmény hálózat kiépítettsége az egyéni, családi és lakóhelyi szellemi tőkét jeleníti meg. Ennek megléte vagy hiányossága – mely elmondható a kultúrára és a közművelődésre is – az életminőségünkre nagy hatással van. Esélyegyenlőség érdekében továbbra is minden gyermek számára biztosítani kell az oktatás, a közművelődés által biztosított lehetőségek széleskörű kihasználását. Az elmúlt években számtalan fejlesztés valósult meg az óvodai és iskolai oktatás feltételrendszerének javítása érdekében, melyek terén jelentős segítséget nyújtottak a pályázatokon elnyert források.

Óvodai nevelés

A 3-6 éves korosztály nappali ellátását a Bárczay Anna Városi Óvoda biztosítja (4243 Téglás, Kossuth u. 72/a.; OM azonosító: 030844) A 2018/2019-es nevelési évben az óvodába 251 fő gyermek járt, ebből a leányok száma 117 fő volt.

A 2018/2019. nevelési év főbb létszámadatai az óvodában

Nevelési év	Gyermekek, tanulók nyitólétszáma			Fő munkaviszony keretében pedagógus munkakörben alkalmazottak nyitóállománya	
	Összesen	ebből		Összesen	ebből nők
		leányok	gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban résztvevők		
2018/2019	251	117	5	21	21

(Forrás: önkormányzati / intézményi adatszolgáltatás)

A Bárczay Anna Városi Óvodában a tehetségműhelyek működése zavartalan. 2019-ben ismét kiváló akkreditált lett az óvoda. Újabb tehetségműhely indult útjára, ez a matematikai-logikai tehetségterületet foglalja magába. A kézműves kuckó tehetségműhely vezetője a kooperatív technikákat, melyeket alkalmaz a műhelyben bemutatta bázisintézményi szinten az érdeklődő pedagógusok számára. A közlekedési tehetségműhely munkája folyamatos az idei évben szintén megmérettetik magukat az országos versenyen, melyen a tavalyi tanévben ismét győztesen tértek haza. Valamint munkájukat bemutatta az óvodapedagógus a kollégák számára. A zenei tehetségműhelyt vezető óvodapedagógus is megmutatja a műhelyének eredményeit óvodai fellépéseken és jövő tanévben készülő mesteri programjának részt képezi a tehetségsegítő munkája.

Az óvoda logója

(Forrás: önkormányzati / intézményi adatszolgáltatás)

Biztosított az enyhe fokban speciális igényű gyermekek ellátása, a logopédiai ellátás, szükség esetén gyógypedagógiai foglalkozás, fejlesztő pedagógiai, gyógytestnevelési fejlesztés. Kiválóan akkreditált tehetségpontként három tehetségműhelyben a tehetséges gyermekek egyéni tehetségcsíráinak gondozása folyik. (Kézműves-kuckó, pindur-pandur közlekedési, zeneóvoda) Zöld óvoda cím birtokosaiként kiemelt hangsúlyt kap a környezettudatos életmód a nevelésben, az életformánkban, illetve a külső környezetünkben is. Sajátos helyzetünkből adódva cél, hogy a településen élő gyermekeknek, és szülőknek az igényeit kielégítsék, kiegészítsék a családi nevelést.

Ehhez illeszkedik Helyi Óvodai Program, a Tevékenységközpontú Óvodai Program, melynek célja: „a 3-7 éves korú gyermekek sokoldalú fejlesztése, mely magába foglalja a teljes gyermeki személyiség fejlesztésének és az életre való felkészítésnek a lehetőségét a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.” Ehhez a neveléshez megfelelő méretű csoportszobák, egyéni fejlesztő szobák, tornaszoba, elegendő méretű óvodaudvar, közlekedési tanpálya, valamint a szükséges eszközök is rendelkezésre állnak.

Az óvoda épülete

(Forrás: önkormányzati / intézményi adatszolgáltatás)

Az intézményben 10 óvodai csoport van, melyeknek a főbb adatait (2019. május végi állapot) a lenti táblázat tartalmazza.

Az óvodai csoportok adatai 2019.május 31-én

Óvodai csoport neve	A csoport típusa, heterogén	01. szept.	31. máj.	Ebből iskolát kezd	Ebből óvodában marad	SNI fő	2019-ben várhatóan óvodát kezd
Százszorszép	X	25	24	6	16	1 fő 2-nek számít	10
Cica	X	24	23	3	20		6
Pillangó	X	26	26	6	20	1 fő 2-nek számít	5
Kisvakond	X	27	25	6	18	1 fő 2-nek számít	5
Csicsergő	X	27	28	7	21		6
Katica	X	26	27	6	21		6
Napocska	X	25	26	7	19		7
Margaréta	X	25	25	3	22	1 fő 2-nek számít	4

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

Óvodai csoport neve	A csoport típusa, heterogén	01. szept.	31. máj.	Ebből iskolát kezd	Ebből óvodában marad	SNI fő	2019-ben várhatóan óvodát kezd
Szivárvány	X	25	25	7	19	1 fő 2-nek számít	7
Csibe	X	25	27	5	21		4
ÖSSZESEN	X	255	256	56	197	5	60

(Forrás: 2018/2019. nevelési év Óvodavezetői beszámolója)

Általános iskolai oktatás - nevelés

II. Rákóczi Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Baptista Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (4243 Téglás, Kossuth Lajos utca 61.; OM azonosító: 031051) a város egyetlen általános iskolája, melynek története 1657-ig vezethető vissza. Az intézmény hagyományos nyolc évfolyamos általános iskolai osztályt és 2014. szeptemberétől, felmenő rendszerben, évfolyamonként egy osztályban, két tanítási nyelvű programmal működő osztályt is indít. Az iskola 2002 óta önálló alapfokú művészetoktatási intézményként is működik. Az intézmény székhelye 4243 Téglás, Úttörő u. 15. szám alatt található, abban a 2007. szeptember 1-jén átadott új épülethelységeben, ahol a felső tagozat oktatása-nevelése folyik. A Téglás Fényes u. 2-8. szám alatti telephelyen található felújított épületben pedig az alsó tagozatos diákok tanulnak. A iskola fenntartója a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy (fenntartó székhelye: 1111 Budapest XI. kerület, Budafoki út 34/b).

Az általános iskola épülete

(Forrás: önkormányzati / intézményi adatszolgáltatás)

A II. Rákóczi Ferenc Magyar - Angol Két Tanítási Nyelvű Baptista Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola alaptevékenységei körébe tartoznak: általános iskola nappali rendszerű nevelés-oktatás, sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű általános iskolai nevelése, oktatása és az alapfokú művészetoktatás. Kiegészítő tevékenységként napközi otthonos csoportokat szerveznek, hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását és képességeik egyénre szabott fejlesztését végzik a képesség-kibontakoztató, integrációs rendszeren belül. Tehetséggondozó foglalkozásokat szerveznek. A pedagógiai szakszolgálat keretében logopédiai foglalkozásokon fejlesztik a beszédhibás gyerekeket, színes és gazdag sportlehetőséget kínálnak tanulók számára, akik elsősorban a súlyemelés, a labdarúgás, a kézilabda, a karate, az ökölvívás és a sakk területén jeleskednek. Az intézmény elnyerte az Öko-iskola címet. A Tehetségszolgáltató Tanács az intézményben folyó közlekedéskultúra, grafika és idegen nyelvi tehetséggondozó műhelyek munkáját kiválóra akkreditálta. Az iskola többcélú intézmény, közös igazgatású közoktatási intézmény.

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

A 2018/2019. nevelési év főbb létszámadatai az iskolában

Nevelési év	Gyermekek, tanulók nyitólétszáma			Fő munkaviszony keretében pedagógus munkakörben alkalmazottak nyitóállománya	
	Összesen	ebből		Összesen	ebből nők
		leányok	gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban résztvevők		
2018/2019	609	306	17	56	51

(Forrás: önkormányzati / intézményi adatszolgáltatás)

1.8.1.2. Egészségügy és szociális közszolgáltatások

Egészségügyi közszolgáltatások

Az alapellátás keretében a helyi önkormányzatnak gondoskodnia kell a házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátásról; a fogorvosi alapellátásról; az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról; védőnői ellátásról, az iskola-egészségügyi ellátásról. Az önkormányzat vagy közalkalmazotti jogviszonyt létesít és tart fenn, vagy polgári jogi szerződést köt az MÖtv. és az Eütv. által előírt egészségügyi alapellátási feladatot ellátóval, esetleg más önkormányzattal társulva biztosítja az ellátást.

A települési Egészségház a 4243 Téglás, Fényes u. 16. alatt található meg.

A felnőtt házi orvosi egészségügyi ellátás a Fényes u. 16. sz. alatt lévő, önkormányzati tulajdonú központi rendelőben történik. 2010-ben 84 mFt-os pályázati támogatással az Egészségház átalakításra és felújításra került a rendelők, illetve a váróterem XXI. századi elvárásoknak megfelelően lett kialakítva teljes akadálymentesítéssel. Valamennyi orvosi ellátás egy épületben került elhelyezésre. A rendelőben szakorvosi rendelés is folyik: fizioterápiás kezelő is kialakításra került. A központi rendelőben az orvosi rendelőknél kívül EKG helyiség, váróterem, takarítószer tároló, veszélyes hulladék tároló, ill. két mosdóhelyiség került kialakításra.

Városi Egészségház épülete Tégláson

(Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

Felnőtt házi orvosi ellátás

Tégláson a körzetek kialakítását, az egészségügyi alapellátás körzethatárainak megállapításáról szóló 8/2016. (III.25.) önkormányzati rendelet tartalmazza. A rendelet értelmében három orvosi körzet került kialakításra.

A házi orvosi ellátás feltételeit az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi. II. törvény, a végrehajtásáról szóló 313/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet, a házi orvosi, házi gyermekorvosi és a fogorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II.25.) EüM. rendeletek szabályozzák. Tégláson a házi orvosi ellátást a Városi Önkormányzattal kötött feladatátadási szerződés alapján vállalkozó házi orvosok biztosítják. Tégláson a napi rendelési idő 5 óra, heti 25 óra. A három felnőtt praxis forgó jellegű, nappali sürgősségi – készenléti ellátást is biztosít.

A lakosság szűrővizsgálatra való hajlandóságára jellemző, hogy a nőké nagy átlagban jobbnak mondható. A járványos betegségekkel kapcsolatban megállapítható, hogy az országos trendeknek megfelelő. Feltűnő az egész évben folyamatos és nagyszámú emésztőrendszeri vírusfertőzések országos megjelenése. A lakosságot érintő járványos betegségek közül

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

leggyakoribb az influenzás megbetegedés, de az átlagnál jobb védőoltási hajlandóság miatt az országos szint alatti. Egyéb járványos betegség Tégláson 2018. évben nem fordult elő.

A házi orvosok és házi gyermekorvosok betegforgalma Tégláson

Időszak	A házi orvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (eset)	A házi gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen
2007. év	28729	7150
2008. év	29257	6564
2009. év	32001	6795
2010. év	32312	7460
2011. év	32578	6587
2012. év	35132	6224
2013. év	33265	7141
2014. év	33030	6431
2015. év	32329	7094
2016. év	31543	7729
2017. év	31787	6390

(Forrás: KSH – Területi adatbázis)

A település lakosságára leginkább jellemző betegségek a magas vérnyomás betegség, cukorbetegség, magas vérzsír szint, kóros testtömeg növekedés, sok a mozgásszervi megbetegedés. A magas életkort megélt lakosok száma viszont növekszik. Stagnáló a magas vérnyomás és szív-érrendszeri betegségszám, növekvő gyakoriságú a cukorbetegség és a rosszindulatú daganatos betegségek előfordulása. A kopásos ízületi betegségek egyre fiatalabb korban jelentkeznek.

Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma (fő)

(Forrás: TEIR)

Gyermekorvosi ellátás

A településen a gyermekek egészségi állapota az országos átlaghoz képest igen jó. Az orvosi utasításokat többnyire betartják, néha fordulnak elő kivételek. A csecsemőkortól tartó gondos egészségnevelő munka következtében a környező települések lakosaihoz képest igen tájékozottak (pl lázcsillapítás, különböző diéták, természetes gyógymódok). Gyakorlatilag nincs kezeletlen betegség miatt szövődményesen gyógyuló beteg, maradandó egészségkárosulással. Tégláson a gyermekorvosi praxisban folyamatosan végzik a betegségek megelőzési és szűrési munkáját, valamint a krónikus betegségek gondozását. Járványos

megbetegedés tekintetében a gyermekeknél az influenzaszerű megbetegedések a jellemzők, az elmúlt években más járványos megbetegedés nem fordult elő Tégláson a gyermekek körében.

Orvosi ügyelet

Tégláson az orvosi ügyeletet az Országos Orvosi Ügyelet Nonprofit Kft. látja el, amely az ország 9 megyéjében és a fővárosban is működő, 34 ügyeleti központtal bíró egészségügyi szolgáltató. A Kft. a hajdúhadházi telephelyen és ügyeleti körének ellátását 2018. szeptember 01. napjától biztosítja. Az ügyeleti központ területileg Hajdúhadház, Bocskai kert és Téglás ellátását biztosítja. Az ügyeletben felnőtt és gyermekkorú betegek ellátása egyaránt megtörténik. Az ügyeleti ellátás célja és feladata az érintett lakosság házi orvosi rendelés és rendelkezésre állási időn kívül történő, alapellátási szintű sürgősségi ellátása az adott területet ellátó mentőszolgálattal együttműködve. A betegek ellátása ügyeleti rendelőben, lakáson illetve feltalálási helyen történik.

Fizioterápiás szakrendelő

Fizioterápiás rendelő Tégláson 2015. június óta érhető el. A reumatológiai típusú betegségek között főleg a degeneratív betegségek dominálnak, gyulladós autoimmun betegből kevesebb van. A település lakosságára leginkább jellemző betegségek reumatológiai szempontból elsősorban degeneratív jellegű, főleg a gerincet, vállat, térdet érintő panaszok. Heti 3 órában történik a betegek vizsgálata, mely időtartam a betegszám figyelembevételével elegendő. 2018. évben a fizioterápiás rendelőben 1054 betegmegjelenés történt.

Védőnői szolgálat

A védőnői szolgálat célja – az egészségügyi alapellátás részeként – a családok egészségének megőrzésére, segítségre irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

Téglás Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V.21.) ESzCsM rendelet alapján Városi Tanácsadót üzemeltet. A tanácsadó gazdálkodási feladatait a Polgármesteri Hivatal látja el. A tanácsadóban foglalkoztatott védőnők látják el az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendeletben foglalt iskola-egészségügyi feladatokból a védőnői feladatokat.

Gondozottak száma a védőnői körzetekben

	Gondozottak száma (fő)			Tanácsadási forgalom		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Védőnői Szolgálat I. körzet	162	139	135	1055	757	634
Védőnői Szolgálat II. körzet	168	141	119	779	857	681
Védőnői Szolgálat III. körzet	160	163	149	900	803	812
Összesen	490	443	403	2734	2417	2127

(Forrás: önkormányzati/intézményi adatszolgáltatás)

A védőnőket a Képviselő-testület nevezi ki határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszonyba, A védőnők egymástól függetlenül azonban egymással együttműködve látják el saját körzetük feladatait. A védőnők szakmai felügyeletét az ÁNTSZ területileg illetékes vezető védőnője látja el. A településen születő gyermekek ellátását látják el. Az elmúlt időszakban született gyermekek körzetenkénti bontásban az alábbi táblázat tartalmazza.

Születések száma védőnői körzetenkénti bontásban

	2016	2017	2018
I. körzet	22	17	12
II. körzet	17	20	16
III. körzet	21	26	26
Összesen	60	63	54

(Forrás: önkormányzati/intézményi adatszolgáltatás)

Otthoni szakápolás

Az otthoni szakápolás a beteg otthonában vagy tartózkodási helyén, háziorvosa rendelésére, szakképzett ápoló által végzett tevékenység a kórházi ellátás kiváltása céljából. A szolgáltatást azok a betegek vehetik igénybe, akik betegségük heveny időszakán már túljutottak, folyamatos huszonnégy órás orvosi és ápolói felügyeletet nem igényelnek, de teljes gyógyulásuk érdekében még rendszeres folyamatos szakellátásra van szükségük és otthonukban ez biztonsággal megoldható.

2018. évben Tégláson az Ápolási Bt. otthoni szakápolás keretében 818 alkalommal nyújtott szolgáltatást a téglási lakosok számára. Ebből 630 alkalommal szakápolás, 188 alkalommal gyógytorna. Gyógytornát strokeos, balesetes, Gilem Bares, protézis beültetett betegeknek nyújtottak, szakápolást leginkább a sebes betegeknek.

Szociális közszolgáltatások

Az anyagi támogatásokkal kapcsolatos ügyekben a Polgármesteri Hivatal látja el a teendőket. A rászorultak ellátásában fontos szerepet játszanak a Téglási Bölcsőde, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat és a Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Központ intézmények.

A Téglási Bölcsőde, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, mint személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti alapellátást nyújtó szolgáltató, 3 szervezeti egységből (bölcsőde, családsegítő szolgálat, gyermekjóléti szolgálat) áll.

A Családsegítő Szolgálat célja olyan általános és speciális segítő szolgáltatás nyújtása, mely a személyes szociális szolgáltatással, a szociális munka eszközeivel és módszereivel hozzájárul az egyének, családok és közösségi csoportok jólétéhez, fejlődéséhez és szociális körülményükhöz való alkalmazkodáshoz. Célja segítséget nyújtani a működési területén élő szociális és mentálhigiénés problémái vagy krízishelyzete miatt segítséget igénylő személynek, családoknak az ilyen helyzetekhez vezető okok megelőzésére, a krízishelyzet megszüntetésére, valamint az életvezetési képességek megőrzésére tett erőfeszítéseikhez.

A Gyermekjóléti Szolgálat célja olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás nyújtása, amely a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, családban történő nevelődésének elősegítését. Cél a veszélyeztetettség megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzése, illetve a gyermek családba való visszakerülésének elősegítése. Éves szinten a város felnőtt lakosságának 17%-a fordul meg a téglási Családsegítő Szolgálatnál. Az ágazati jogszabályi minimumoknak megfelelően működik a Szolgálat mind személyi, mind szakmai, mind tárgyi feltételekben. A Szolgálat 2012. novemberétől a Liget u. 1. sz. alatti épületben helyezkedik el, így megoldódott az idős, vagy mozgásszervi betegségben szenvedő, egészségkárosodást szenvedett ügyfelek fogadása.

Téglás Városában a Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Központ látja el a szociális közszolgáltatásokat.

2009. január 01-től a Hajdúhadházi Szociális Gondozási Központ és a Téglási Városi Szociális Gondozási Központ jogutódjaként működő Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Központ elnevezéssel összevont mikrotérségi intézményként folytatta tevékenységét, melynek fenntartója a Hajdúhadházi Szociális Mikrotérségi Intézményfenntartó Társulás.

A Társulás 2013. május 01-től Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Intézményfenntartó Társulássá alakulva, új névvel ellátva maradt fenntartója az intézménynek.

Az intézmény részben önállóan gazdálkodó, előirányzatai felett teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv, melynek pénzügyi, gazdasági feladatait Hajdúhadház Városi Önkormányzata látja el.

Az intézmény két önálló szakmai szervezeti egységből áll, az egyes egységekhez rendelt ellátandó feladatokat az alábbi táblázat tartalmazza.

Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Központ szervezeti felépítése

Ssz.	Egység megnevezése	Ellátott feladatok
1	Szociális Gondozási Központ szakmai egység	<ul style="list-style-type: none"> ▪ étkeztetés ▪ házi segítségnyújtás ▪ jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ▪ idősek nappali ellátása
2	Támogató szolgálat szakmai egység	<ul style="list-style-type: none"> ▪ támogató szolgáltatás

(Forrás: önkormányzati/intézményi adatszolgáltatás)

Az intézmény alapító szerve Hajdúhadházi Szociális Mikrotérségi Intézményfenntartó Társulás tagjaként Hajdúhadház Város Önkormányzata és Téglás Város Önkormányzata. Az intézmény létrehozást elrendelő határozat: Hajdúhadház Város Önkormányzat 286/2008.(XII.18.) H.Ö. számú határozata és Téglás Város Önkormányzata 127/2008.(XII.22.) sz. határozata.

Ellátotti létszám a Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Központnál Téglás vonatkozásában

Ellátási forma	2013. év /fő	2014.év /fő	2015. év /fő	2016. év /fő	2017. év /fő	2018. év /fő
Idősek Klubja	28	31	29	22	21	26
Szociális étkeztetés	113	132	126	132	122	155
Házi segítségnyújtás	117	120	93	82	83	86
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	25	26	25	27	27	27

(Forrás: önkormányzati/intézményi adatszolgáltatás)

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Az intézmény a személyes gondoskodás keretében szolgáltatásai nyújtásával igyekszik hozzájárulni Téglás város szociálpolitikai céljainak megvalósításához, magas fokú szociális biztonságot nyújtani a segítségre szorulóknak részére. Részt vállal a lakosság életminőségének

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

javításában, a hátrányos helyzetben lévő személyek esélyegyenlőségének elősegítésében, a társadalmi kohézió erősítésében.

Szociális szolgáltatásokat igénybevevők száma Tégláson

Időszak	Szociális étkeztetésben részesülők száma (fő)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (fő)	Idősek nappali ellátásában engedélyezett férőhelyek száma (db)	Idősek nappali ellátásában részesülők száma (fő)
2007. év	104	44	25	30
2008. év	97	44	25	31
2009. év	107	77	25	30
2010. év	113	109	25	30
2011. év	156	122	25	29
2012. év	175	338	26	29
2013. év	156	390	26	28
2014. év	181	283	26	31
2015. év	152	259	26	29
2016. év	153	250	26	22
2017. év	233	204	26	21

(Forrás: KSH – Területi adatbázis)

1.8.1.3. Közösség, művelődés, kultúra

Téglás Városában a közösségi élet legfontosabb színterei a Téglási Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény (Téglás, Kossuth u.66.) helyszínei:

▪ Városi Könyvtár (Téglás, Kossuth u.66.)

Tevékenységi köre: kölcsönzés, tájékoztatás, helyben használat, anyaggyűjtés, irodalomkutatás, könyvtárközi kölcsönzés, könyvtári órák, foglalkozások, EU-s információszolgáltatás, kiállítások szervezése, író-olvasó találkozók, elektronikus dokumentumok használata, Internet-használat.

▪ Városi mozi (Téglás, Kossuth u.63.)

Tevékenységi köre: az intézmény 2003-as évi felújítását követően modern, színvonalas rendezvények megrendezésére, befogadására is alkalmas. Az alkalmankénti filmvetítéseken kívül a mozi ideális helyszíne a város kulturális rendezvényeinek is, biztosítva minden szükséges személyi és tárgyi feltételt.

▪ Helytörténeti Kiállító Terem és Városi Galéria (Téglás, Pozsár Gy.u.3)

Tevékenységi köre: A Helytörténeti Kiállítóterem heti két alkalommal várja a látogatókat. A kiállítási anyag bővítéséhez a helyi lakosok járultak hozzá. A Városi Galéria Gonda Zoltán festőművész állandó kiállítása.

▪ Városi Rendezvényterem (Téglás, Pozsár Gy.u.36.)

Tevékenységi köre: A lakosság szabadidős tevékenységeihez, kikapcsolódásához biztosít helyszínt. Lehetőség van a terem bérlésére kulturális, társadalmi rendezvények, bálók, tanfolyamok, termékbemutatók, egyéb rendezvények számára.

Fesztiválok, nagy létszámú közösségi rendezvények az alábbiak a településen (2018. év):

- X. Gulyásfesztivál
- XXVII. Városnap
- V. Házi ízek versenye
- Ezüstcsengő
- csatlakozás a Városok Közötti Íjászverseny és Hagyományőrző Naphoz

A civil szervezetek közül a Bek Pál Kertbarátkör Egyesület, a Téglás Városi Sportegyesület, a Városi Polgárőr Szervezet, a Turáni Súlyom Hagyományőrző Egyesület és a Nyugattól Keletre Egyesület rendszeres, aktív segítői a városi közművelődési- és sportrendezvényeknek.

2018-ban a Téglási Krónika négy alkalommal jelent meg 4 ezer példányban. A Téglás Városi Képes Újság 10 alkalommal jelent meg 25 ezer példányban.

A város honlapján folyamatosan és naprakészen kerülnek közzétételre az aktuális hírek: közlemények, programok, meghívók rendezvényekre, pályázati kiírások, álláshirdetések, összefoglalók testületi ülésekről, tájékoztatók.

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása.

Téglás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete „Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról” szóló 2003. évi CXX. törvény 31. § (6) bekezdése alapján a 66/2018. (VI: 21.) határozatával fogadta el Téglás Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját a 2018-2022. évekre.

Helyi Esélyegyenlőségi Program következtetései

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők		
Gyermekek	Nem megfelelő szülői gondoskodásból eredő magatartásproblémák	Szülők nevelése, szülői felelősségérzet erősítése
Idősek	Anyagi helyzetből eredő romló életminőség az idősek körében	Kedvezményes díjszabású szolgáltatások megszervezése
Idősek	időskori izoláció	Csoportos terápiák szervezése az időskori izoláció megakadályozására
Nők		
Fogyatékkal élők	Polgármesteri Hivatal akadálymentesítése	Az akadálymentesítés megvalósult
Fogyatékkal élők	A Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Központ téglási telephelye nem akadálymentesített	Az akadálymentesítés megvalósítása
Gyermekek	Az önkormányzat önként vállalt feladatként gondoskodik a bölcsődei ellátásról, a magas fenntartási költségek nagy terhet jelentenek	Az épület napelemmel történő ellátása
Fogyatékkal élők	A Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Központ téglási telephelye nem akadálymentesített	Az akadálymentesítés megvalósítása
Fogyatékkal élők	Egészségkárosodottakat, fogyatékkal élőket foglalkoztató munkahely hiánya	Önkormányzat tulajdonában lévő épület felújítása, korszerűsítése, rehabilitációs munkahely céljára bérbeadás
Gyermekek	A kötelező bölcsődei ellátás, a magas fenntartási költségek miatt nagy terhet jelent	Az épület napelemmel történő ellátása
Fogyatékkal élők	A Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Központ téglási telephelye nem akadálymentesített	Az akadálymentesítés megvalósítása
Fogyatékkal élők	Egészségkárosodottakat, fogyatékkal élőket foglalkoztató munkahely hiánya	Önkormányzat tulajdonában lévő épület felújítása, korszerűsítése, rehabilitációs munkahely céljára bérbeadás

(Forrás: HEP)

1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Téglásra az 1950-es évekig a mezőgazdasági jellegű gazdálkodás volt jellemző, majd a Hajdúsági Iparművek 1952-es megalapítása után az ipar lett a meghatározó. Ma a HAJDU-cégcsoport a legjelentősebb foglalkoztató a településen, de területi szempontból a mezőgazdasági tevékenység jelentősebb, hiszen a településhez tartozó terület mintegy 81%-a mezőgazdasági terület. Legnagyobb arányban ez szántóföldet jelent.

A térségben nincsen nagy hagyománya a turizmusnak, de a kastély, az Angolkert jelenlétére, az Ördög-árokra és a város hagyományos ünnepeire, rendezvényeire (fogathajtó verseny, városnap, gulyásfesztivál, íjászverseny) illetve az 1950-es években végzett kutatófúrások alapján valószínűsíthető termálvízre lehet turisztikai célú fejlesztéseket alapozni.

Tégláson a legjelentősebb három ipari vállalkozás gyártó tevékenységet folytat. Telephelyeik nagy kiterjedésű helyeken találhatóak, a település külső területén. A bővítéshez jelentős fejlesztési terület áll rendelkezésre. A település vasútvonala mentén, szintén jelentős méretű területeken található a malom üzemi terület is. A mezőgazdasági területek értelemszerűen leginkább a külső területeken találhatóak, mind a nagygazdálkodók tekintetében is.

Az egy lakosra jegyzett tőke értéke is jelzi a település helyi gazdaságának relatíve szerény erejét, míg a településen ennek értéke a 2014. évben 258,8.-eFt volt, addig a Hajdú-Bihar megyei átlagérték 554,7.-eFt volt.

Az egy főre jutó jegyzett tőke mutató tekintetében releváns tartalmak az alábbiak:

- vállalkozások: a társaságiadó-bevallást benyújtó vállalkozások, vagyis mind a kettős, mind az egyszeres könyvitelt vezető gazdasági társaságok
- saját tőke: a vállalkozó vagyonának saját forrása, melyet a vállalkozás alapítói, tulajdonosai bocsátottak véglegesen rendelkezésre. A saját tőke részét képezi a vállalkozó működése során elért, adózott osztalék-részesedésfizetett csökkentett eredménye is (mérleg szerinti eredmény) [jegyzett tőke, jegyzett, de be nem fizetett tőke; tőketartalék; eredménytartalék; értékesítési tartalék; tárgyévi mérleg szerinti eredménye]

Számítása: a település vállalkozásainak saját tőkéjének értéke / év végi népesség*1000

Egy lakosra jutó jegyzett tőke (1000 Ft)

(Forrás: TEIR)

Téglás Város Településrendezési Tervéhez HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

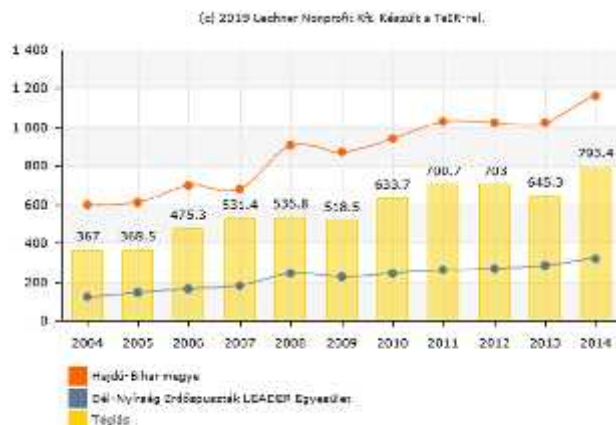
Eltérő karakterű településrészek lehatárolása – az ipari gazdasági területek barna színnel jelölve

(Forrás: TAK)

Másik fontos mutató a helyi gazdaság megítéléséhez a bruttó hozzáadott érték: a társasági adóbevallást nyújtó ágazatok által létrehozott kibocsátás (termelési érték) és a termelés során felhasznált termékek, szolgáltatások értékének (folyó termelő – felhasználás) különbsége. A bruttó hozzáadott érték kiszámításakor a kibocsátást alapáron, a folyó termelő – felhasználást piaci beszerzési áron értékeljük. Hasonlóan relatíve alacsony értéket mutat az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték mutatója is, amely a 2014. évben 793,4-eFt volt, míg a Hajdú-Bihar megyei átlagérték 1163,2-eFt volt.

Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (1000 Ft)

(Forrás: TEIR)

Tégláson kettő nagyfoglalkoztató (50 főnél több munkavállalóval bíró) vállalkozás van. A HAJDU cégcsoporton kívül a helyi gazdaságot a KKV szektor kisebb képviselői építik fel, amelyek igen nagy arányban kevesebb, mint 10 főt foglalkoztatnak.

A településen regisztrált vállalkozások foglalkoztatottak szerinti osztályozása

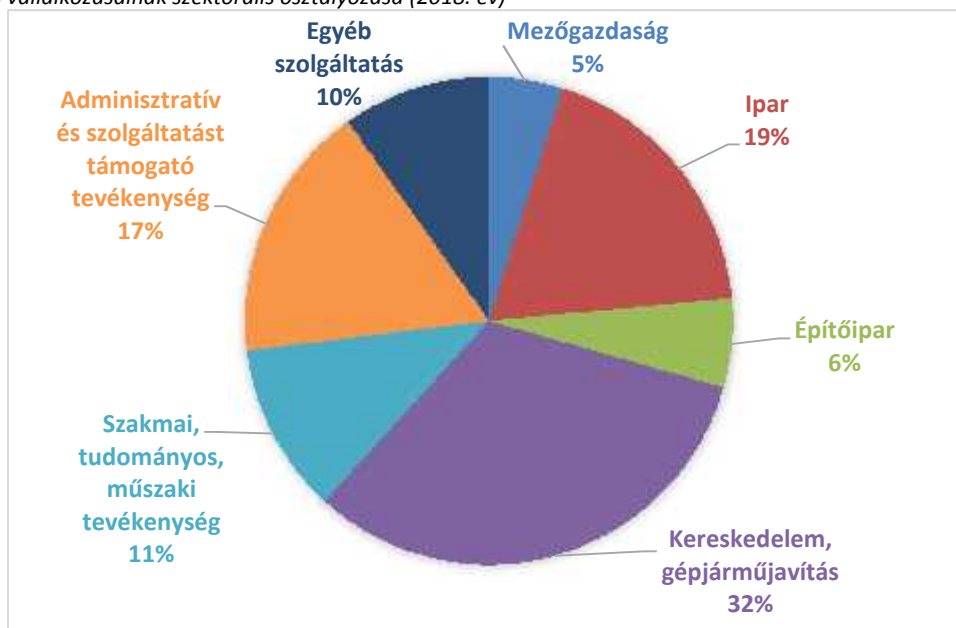
Időszak	0 és ismeretlen fős	1-9 fős	10-19 fős	20-49 fős	50-249 fős	250-499 fős	500 és több fős
2014. év	203	611	4	3	1	1	0
2015. év	206	618	4	2	1	1	0
2016. év	65	766	2	3	1	1	0
2017. év	70	776	3	3	1	1	0

(Forrás: KSH)

Téglás Városában a tercier szektor van túlsúlyban a városban regisztrált vállalkozások számszerű megoszlásában; az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységet végző vállalkozások aránya 17%, az egyéb szolgáltatások körében 10% az arányuk. Szakmai, tudományos, műszaki tevékenységet végez a cégek 11%-a, míg a kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatban 32% az arányuk. A primer szektorban a regisztrált vállalkozások 5%-a tevékenykedik, míg a szekunder szektorhoz tartozó ipar és építőipar részesedése összesen 25%. A fenti adatsorok a vállalkozások számszerinti megoszlását mutatják, nem az egyes ágazatok relatív súlyát a települési helyi gazdaságban.

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

Téglási helyi vállalkozásainak szektorális osztályozása (2018. év)

(Forrás: KSH területi adatbázis, saját szerkesztés)

A gépgyártás a legjelentősebb foglalkoztató a településen, ezután a kereskedelem és logisztikai szegmens. A HAJDU Hajdúsági Ipari Zrt a maga több, mint 500 főt foglalkoztató tevékenységével fontos szereplő, a korábbi HAJDU Hajdúsági Iparművek Rt. három utódját tömörítő HAJDU-cégcsoport, amely három részre bomlása után is körülbelül több, mint 700 főt foglalkoztat. A Hajdu Autotechnika Zrt évről évre növekvő tendenciát mutat, mind az árbevétel mind pedig a foglalkoztatotti létszámot tekintve.

Legnagyobb foglalkoztatók Téglás Városában

Cég elvezése	Székhely	Fő tevékenység	Adószám	2018. évi statisztikai létszám	Megjegyzés
HAJDU Hajdúsági Ipari Zrt.	4243 Téglás, 0135/9.	2751 '08 Háztartási villamos készülék gyártása	13560281-2-09	534	melyben benne foglaltatik a részmunkaidőben foglalkoztatottak és a szakmunkás tanulók létszáma is
HAJDU Autotechnika Ipari Zrt.	4243 Téglás, 0135/32	2932 '08 Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	13560250-2-09	254,4	melyben benne foglaltatik a részmunkaidőben foglalkoztatottak létszáma is
SIGÉR KLÁN Termelő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	4243 Téglás, Csokonai út 1. A. ép.	1071 '08 Kenyér; friss pékáru gyártása	11887951-2-09	38	-
HAJDU Infrastruktúra Szolgáltató Zrt.	4243 Téglás, 0135/9	6820 '08 Saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása	11145961-2-09	26	melyben benne foglaltatik a részmunkaidőben foglalkoztatottak létszáma is

(Forrás: adott vállalatok 2018. évi beszámolója, saját szerkesztés)

A HAJDU Infrastruktúra Szolgáltató Rt. 2005. szeptember 30-án jött létre a HAJDU Hajdúsági Iparművek Rt. szétválásával. 2006-ban zártkörűen működő részvénytársasággá alakult. A

vállalat jelentős földterülettel, ezen belül ipari területnek minősített telkekkel rendelkezik. A betelepülőknek lehetőségük van a telkek és a meglévő létesítmények bérlésére. Ezenkívül különféle szolgáltatásokat vehetnek igénybe: közműszolgáltatás (villamos energia, gáz, távhő, víz, szennyvíztisztítás), digitális telefonvonalak, internet, telephelyőrzés, portaszolgálat, iparvágány-használat, raktározás. A HAJDU Ipari Park ideális környezetet biztosít ipari létesítmények üzemeltetéséhez. A HAJDU Infrastruktúra Zrt. fekvése kedvező, a közelben található az ukrán és a román határ. A telephely könnyen megközelíthető autópályán és vasúton.

HAJDU Ipari Park

(Forrás: <http://www.hajduiparipark.hu>)

A településen regisztrált vállalkozások jelentős iparűzési adó megfizetésével növelik Téglás Város Önkormányzatának bevételeit. A legjelentősebb iparűzési adót megfizető cégek és a legnagyobb foglalkoztató cégek között – értelemszerűen – jelentős átfedés van. A legnagyobb volumenű iparűzési adót fizető cégek listája (a 2018. gazdálkodási évre vonatkoztatva) az alábbi (a megfizetett iparűzési adó tekintetében csökkenő lista):

- HAJDU HAJDUSÁGI IPARI ZRT.
- HAJDU AUTÓTECHNIKA IPARI ZRT.
- HAJDÚ INFRASTRUKTURA SZOLG.ZRT
- TÉGLÁS-TRANS SZOLG.ÉS KER.KFT.
- SELF STORAGE FACTORY KFT.
- MAGYAR TELEKOM NYRT.
- TISZÁNTÚLI TAKARÉK TAKARÉKSZÖV.

- ÉP-TREND-BAU KFT.
- E.ON TISZÁNTULI ÁRAMSZOLG.Zrt.
- ARANYKALÁSZ GAZDÁK KFT.
- TÉGLÁSI MAGTÁR SZÖVETKEZET
- SIGÉR KLÁN KFT.
- KÉZKER KFT.
- KIS-SIPOS-TRADE KFT.
- TÉGLÁS ÉPSZER KFT.

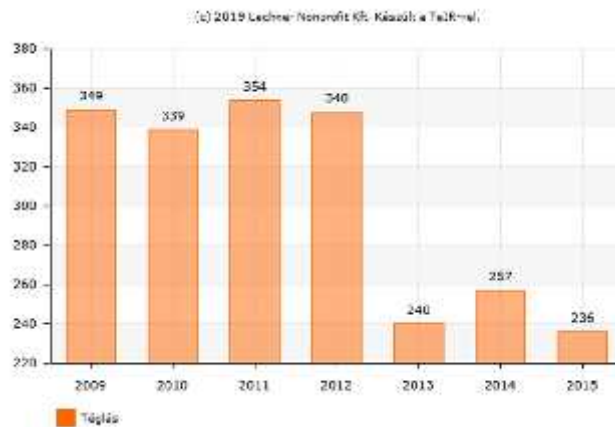
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Mezőgazdaság

A mezőgazdaságban a működő vállalkozások 100 %-a mikrovállalkozás. Méret és árbevétel szerint nincsenek jelentős különbségek. A külföldi tulajdon nem jellemző. Téglás külterületeit tekintve a szántó besorolású területek mérete a számottevő, de megfigyelhető, hogy számos területet vettek ki művelés alól és hagynak parlagon, vagy más használatra.

Az 1970-es évek elején helyi mezőgazdák megalakították a Bek Pál Kertbarát kört, amelynek keretén belül egymással és társtelepülések mezőgazdáival versengve egyre szebb és jobb minőségű zöldséget, gyümölcsöt és nem utolsósorban díjnyertes borokat állítanak elő. Emellett feladatának tekinti a téglási kerttulajdonosok gazdasági, szakmai érdekeinek képviselését, védelmét, a kertészeti kultúra fejlesztését, a lakosság környezetvédelmi mozgósítását.

Regisztrált őstermelők száma (fő)

(Forrás: TEIR)

Téglás külterületének mintegy 81%-a mezőgazdasági terület, legnagyobb arányban ez szántóföldet jelent. Az alapanyag termelés és élelmiszer-feldolgozás terén kitörési pontot a magasabb hozzáadott értékű, kiemelkedő minőségű termékek előállítására jelenthet, kihasználva a kiváló beltartalmi értékekkel rendelkező alapanyagok által nyújtott lehetőségeket. Az agrártermékek versenyképességének és piaci stabilitásának kiemelkedő tényezője a minél magasabb szintű és minőségű feldolgozottság.

Ipar

Elsősorban a mikro- és kisvállalkozások dominálnak, a településen egy hazai tulajdonban lévő nagyvállalkozás működik, a külföldi tulajdon nem jellemző. A HAJDU Ipari Park kedvező feltételeket biztosít a korszerű termelési és szolgáltatási profilú vállalatok megtelepedéséhez, fejlődéséhez. A lehetőség nagybefektetők, valamint kis- és közepes vállalkozások számára egyaránt adott. A park teljes területén széleskörű infrastrukturális szolgáltatásokat biztosít a tulajdonos, a HAJDU Infrastruktúra Zrt. Nagyságrendileg harminc kialakított telken lehet elkezdni a fejlesztést. Az alapvető közüzemi infrastruktúra mellett távhőellátást biztosítanak, valamint az ipari szennyvíz és ipari hűtővíz kezelését.

Tégláson a legjelentősebb három ipari vállalkozás gyártó tevékenységet folytat. Telephelyeik nagy kiterjedésű területen találhatóak a település külső területén. A bővítéshez jelentős fejlesztési terület áll rendelkezésre. Fontos az iparterület-fenntartási, fejlesztési/bővítési tervének kivitelezése. A település vasútvonala mentén, szintén jelentős méretű területen található a malom üzemi terület is.

Szolgáltatási szektor

A turizmus nem tekinthető jelentős gazdasági szegmensnek a településen, kevés a turisztikai vonzerővel rendelkező természeti, építészeti és kulturális értékek, a turisztikai szolgáltatások kínálata mind mennyiségi, mind minőségi szempontból elmarad a kívánatos mértéktől. A turisztikai szempontból meghatározó attrakciói: az Angolkert és a Degenfeld - kastély parkja helyi jelentőségű védett természeti terület. A turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez szükséges a város idegenforgalmi vonzerejének növelése, a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése, a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósítása, valamint a turizmus helyi szervezeti rendszerének megújítása, idegenforgalmi hálózatok és egymásra épülő programcsomagok létrehozása. Az endogén erőforrásokra épülő, élőmunka-igényes idegenforgalom nagymértékben hozzájárul a város versenyképességéhez. Multiplikátor hatása a munkaerőpiacon, valamint a város és lakóinak bevételeiben egyaránt megmutatkozik.

Szolgáltatási alszektorok Tégláson

(Forrás: KSH területi adatbázis, saját szerkesztés)

A településen a szolgáltatási szektor jelentős részét a települési lakosság mindennapi kiszolgálását végző üzletek, kiskereskedelmi boltok, vendéglátóhelyek teszik ki. A településen turisztikai árbevétel nem azonosítható be. A település geoföldrajzi elhelyezkedése révén az igénybe venni kívánt speciálisabb szolgáltatásokat a lakosság Debrecen Városában érheti el. Alapvetően a kisebb lélekszámú települési lakosság nem teremt megfelelő népességet a szolgáltatások iránt, illetve a megyeszékhely erős szolgáltatásai könnyen elérhető távolságban vannak.

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelései

Téglás városának gazdasági jelentősége a Debrecen és Nyíregyháza közötti elhelyezkedésnek, valamint ipari parkjának köszönhető, a vállalkozások száma és a fejlettsége is részben emiatt kedvezőnek tekinthető. Önkormányzati adatszolgáltatás alapján az iparüzési adó folyamatos emelkedése figyelhető meg, amely jó bevételi forrás a településnek.

A helyi gazdaság vállalkozásainak a jelentősebb 2014-2020-as programozási ciklusban megvalósuló projektjeit a lenti táblázat tartalmazza. Egyrészt a táblázat topicjaiból következtethető, hogy a helyi szociális gazdasági elemek is megjelennek (Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése, konyhaüzem létrehozása), mely beruházásoknak a megvalósítói egyesületek, alapítványok, másrészt a KKV szektor a kapacitásbővítő beruházások mellett a személyi állomány képzését is felvállalja (munkahelyi képzések megvalósítása).

A terciér szektor felaprózódott a településen, így számtalan kis projekt valósult / valósul meg a mezőgazdasági ágazatban. A mezőgazdasági tevékenységek fejlesztése / fenntartása célú pályázati források közül a kertészet korszerűsítése; a gombaházak - hűtőházak létrehozására; meglévő gombaházak - hűtőházak korszerűsítése; a kertészeti gépbeszerzés támogatása; az ökológiai gazdálkodásra történő áttérés támogatása; az ökológiai gazdálkodás fenntartása; az erdősítés támogatása továbbá az agrár-környezetgazdálkodási kifizetések illetve a fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtott induló támogatások jellemzőek.

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

Jelentősebb (nem önkormányzati) projektek jelen programozási időszakban

Pályázó neve	Projekt megnevezése	Pályázati kiírás megnevezése	Megítélt összeg (támogatás)	Támogatás aránya	Támogatási döntés dátuma	A projekt rövid összefoglalása
Itt és Most Egyesület	Konyhaüzem létrehozása Tégláson	GINOP-5.1.7-17 - Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése	220 772 964.- HUF	67%	2018.12.13	A projekt során Téglás településen egy konyhaüzem létrehozását tervezzük. A konyhaüzemben 100%-os kapacitáskihasználtság mellett, napi 3 000 adag meleg étel készíthető. A konyhaüzem létrehozásával 30 fő hátrányos helyzetű (alacsony iskolai végzettségű, 25 év alatti, 50év fölötti, tartós munkanélküli, gyēs-ről/gyed-ről visszatérő) személy számára teremtünk munkalehetőséget. A projekt kezdő időpontja 2019. 01.01 a fizikai befejezés időpontja 2021. 12. 31. A projekt első szakasza a beruházás, mely során létrejön a konyhaüzem. A célcsoporttagok munkába állás előtt képzéseken és tréningeken vesznek részt, hiszen többségük jelenleg inaktív, így munkaerő piaci reintegrációs folyamatokon kell végigmenniük a hatékony munkavégzés érdekében. A képzések során a személyiségfejlesztési, önismereti és munkaerőpiaci tréningek mellett megtanulják a konyhaüzemben ellátandó feladatok elméleti és gyakorlati tudnivalóit, ezzel erősítve a projekt sikerességét.
TERMO-FUVAR Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Porfestő kapacitás fejlesztése a TERMO-FUVAR Kft-nél	GINOP-1.2.1-16 - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	81 598 638.- HUF	50%	2017.12.05	Az elektrosztatikus porfestés, porszórás vagy elterjedtebb nevén szinterezés egy tartósabb, időtállóbb bevonat létrehozását teszi lehetővé a fém felületeken. A porlakkozási technológia a mai környezeti előírásoknak megfelelően zárt rendszerű. A zárt rendszerű porcirkuláció nagy hatásfokú poranyag felhasználást tesz lehetővé a környezeti terhelések drasztikus csökkentése mellett, ennek megfelelően a technológia szignifikánsan környezetbarátabb, mint az oldószeres festés. A technológia jellemző műszaki paraméterei: Munkadarab anyaga: acél Munkadarab megnevezése: alakos munkadarabok Munkadarab mérete (max): - hosszúság: 3.000 mm - szélesség: 750 mm - magasság: 1.000 mm Munkadarabok tömege: max. 80 kg / függesztési pont Berendezés kapacitása: 0 – 3,5 m / perc Tervezett porfestő kapacitás: 19 500 m ² /év.
TERMO-FUVAR Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Extrudált polisztirol (XPS) gyártókapacitás fejlesztése a TERMO-FUVAR Kft-nél	GINOP-1.2.3-8-3-4-16 - Mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása kombinált hiteltermék keretében	50 000 000.- HUF	26%	2018.04.09	A XPS szigetelőanyag gyártókapacitásfejlesztéssel célunk, hogy olyan minőségi és innovatív termékek gyártását és forgalmazását kezdjük el, ami a hazai piacon egyedülálló. Termék: Extrudált polisztirol habos lemez Szélesség: 600 mm szél-levágás után (opcionálisan 900mm vagy 1200mm) Lemez vastagság: 20 - 120 mm Elérhető sűrűség: 30 – 60 kg/m ³ Nyomó szilárdság: 300-600kPa Az egyik legrégebben használatos műanyag termék az építőiparban a polisztirol hab.
HAJDU Autotechnika	Munkavállalók képzése a Hajdu	GINOP-6.1.5-17 - Munkahelyi képzések	44 948 130.- HUF	90%	2018.09.21	A HAJDU Autotechnika Zrt. elsősorban lemezmegmunkálással előállított, jellemzően autóiipari és egyéb alkatrészek, részegységek gyártójaként,

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

Pályázó neve	Projekt megnevezése	Pályázati kiírás megnevezése	Megítélt összeg (támogatás)	Támogatás aránya	Támogatási döntés dátuma	A projekt rövid összefoglalása
Ipari Zrt.	cégcsoportnál Tégláson	támogatása nagyvállalatok munkavállalói számára				valamint gyártóeszközök tervezőjeként és előállítójaként kíván működni. Célunk a HAJDU név ismertségének erősítése, az érdekelt felek megelégedettségének fokozása. Megbízható, dinamikus fejlődő szállítóként történő elismertségünket stabil. A projektben 74 munkavállalónk vesz részt, 57 férfi és 17 nő, közülük 13 hátrányos helyzetű, 2 alacsony iskolai végzettségű, 6 fő 50 év feletti, 1 GYES-ről, GYED-ről visszatérő, 3 fő 25 év alatti fiatal munkavállaló és 1 gyermekét egyedül nevelő szülő. 2018.01.31-én 253 munkavállalónk volt, ebből 108 hátrányos helyzetű. A saját forrásainkat kiegészítve minden munkavállalónk képzésbe történő bekapcsolódását biztosítjuk, a képzést saját vállalkozásunkba történő befektetésnek tekintjük. A munkavállalókat ösztönözzük a tudásuk folyamatos fejlesztésére. A projekt keretében 19 db képzés valósul meg, amelyet 24 hónap alatt, 2019-2020-ban tervezünk lebonyolítani. A képzések mindegyike az Fktv. szerinti D típusú, vagy OKJ-s képzésnek minősül.
Nyugattól Keletre Egyesület	Kisközösségek építése és társadalmi aktivitásuk erősítése Tégláson	EFOP-1.3.5-16 - Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével	24 980 984.- HUF	100%	2017.02.08	Egyesületünk több éve a Téglási Önkormányzattal szoros együttműködésben végzi tevékenységét a településen. Évekkel ezelőtt merült fel az ötlet, hogy hozzunk létre egy olyan közösségi pontot, ahol minden korosztály jól érzi magát, hasznosan töltheti el szabadidejét, alkothat, szervezett programokon vehet részt, illetve ahol a különböző helyi közösségek szervezett programjait megtarthatják. Nem titkolt közös szándék volt, hogy megfelelő színteret, lehetőséget, anyagi és humán erőforrás háttérrel biztosítva, új helyi közösségek jöjjenek létre, melyek helyi igényeket elégítenek ki, a helyi lakosokat kovácsolják össze.
HAJDU SYLENTA Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Kapacitásbővítő beruházás a Hajdu Sylenta Kft-nél	GINOP-1.2.2-16 - Mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása	16 966 972.- HUF	50%	2017.07.04	Az extruder nem egyszerűen olvasztó-ömlesztő és az ömledéket szállító szivattyú, ill. kompresszor szerepű gép. A folyamatos üzemben – mégpedig akár hetekig – hónapokig megállás nélkül – működő extrudercsiga egymás utáni szakaszai (zónái) valósítják meg az extruder legfontosabb funkcióit. Az extrudercsiga tehát lényegében egy menetes orsó, „ritka vágású”, nagy menetemelkedéssel, a menetemelkedés egy fordulatra megegyezik a csiga külső átmérőjével. Ez a csiga laza illesztéssel forog az extruder hengerben, amelyet több szakaszra osztva villamos fűtéssel fűtenek, és amelynek temperálásához szükséges hűtést biztosítani.
Téglási Iskolás Gyermekéért Alapítvány	Menő menza Tégláson	EFOP-1.8.5-17 - Menő menzák az iskolákban	15 044 013.- HUF	100%	2017.10.11	A projektünk átfogó célja, hogy a gyerekek egészségtudatát még iskolás korban kialakítsuk, ezzel a későbbiekben kialakuló betegségek kockázatát csökkentjük, a várható élettartamot pedig növeljük. A gyerekek együtt étkeznek szüleikkel, ezért fontos, hogy milyen étkezési kultúrát, szokásokat sajátítanak el felnőtté válásuk során. Ezért ezt a mintakövetést kihasználva a

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

Pályázó neve	Projekt megnevezése	Pályázati kiírás megnevezése	Megítélt összeg (támogatás)	Támogatás aránya	Támogatási döntés dátuma	A projekt rövid összefoglalása
						programba nem csak a gyerekeket, hanem azok szüleit is bevonjuk. Ezzel el tudjuk érni, hogy a tudatos, egészséges táplálkozás fontossága az egész családban tudatosul.
HAJDU SYLENTA Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	A Hajdu Sylenta Kft. versenyképességének növelése adaptív technológiai innováció révén	GINOP-2.1.8-17 - A KKV-k versenyképességének növelése adaptív technológiai innováció révén	15 000 000.- HUF	44%	2018.04.03	Kutatási és innovációs folyamatok a kkv-kben (ideértve az utalványprogramokat, a folyamat-, a formatervezési, a szolgáltatás-innovációt és a szociális innovációt).
TERMO-FUVAR Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Széles spektrumú alkalmazást lehetővé tevő porfestő technológia adaptálása a TERMO-FUVAR Kft-nél	GINOP-2.1.8-17 - A KKV-k versenyképességének növelése adaptív technológiai innováció révén	15 000 000.- HUF	50%	2018.04.03	Kutatási és innovációs folyamatok a kkv-kben (ideértve az utalványprogramokat, a folyamat-, a formatervezési, a szolgáltatás-innovációt és a szociális innovációt).

(Forrás: <http://www.palyazatok.gov.hu>; legyűjtés ideje: 2019.07 hó)

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

1.9.4.1. Elérhetőség

Téglás Város Hajdú-Bihar megye északi, urbanizáltabb részén található, közvetlenül a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye határán. Téglás mindkét megyeszékhelyhez közel helyezkedik el, távolsága Debrecentől 21 km, Nyíregyházától 26 km. A 4. sz. főút és a Budapest-Záhony vasútvonal érinti a települést, ennek köszönhetően autóval, és tömegközlekedési eszközökkel (vonat, autóbusz) egyaránt könnyen megközelíthető. Az M3-as autópálya elérhetősége e biztosított.

- Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben a megyeszékhelyig (perc): 23,7 perc
- Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben autópálya csomópontig (perc): 21,5 perc
- Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben járásközpontig (perc): 6,5 perc

Érinti a várost a 4-es főút, az M3 és M35 autópálya fel- és lehajtója csupán 15 km távolságra található nyugati és északi irányban egyaránt, valamint a Szolnok–Debrecen–Nyíregyháza–Záhony-vasútvonal. Gépjárművel a nemzetközi repülőtérrel is rendelkező Debrecen 15–20 perc, Nyíregyháza 20–25 perc alatt érhető el.

1.9.4.2. Munkaerő képzettsége

A lakosság képzettségi mutatóiról általánosságban elmondhatók, hogy a megyei átlagtól elmaradó. A megyei illetve az országos arányokhoz viszonyítva még mindig szignifikáns lemaradással küzd a település lakosai iskolai végzettségét tekintve. A képzettség bővebb bemutatására jelen Megalapozó Vizsgálat „1.7.1.3. Képzettség” fejezetében kerül sor.

1.9.4.3. K+F+I

Tégláson nincs kutatóintézet, a vállalkozások K+F+I tevékenysége szerény, a megyei, regionális átlagok alatt költenek kutatás-fejlesztési tevékenységre, melyet a kis- és középvállalkozói méretek és az ágazati sajátosságok magyaráznák. Az informatika-szolgáltatások, a lakossági aktivitás szintje (internet-ellátottság) alacsony, az információs társadalom kiépítésének irányába elsősorban a közintézmények, az oktatás területén történt beruházások mutatnak.

1.9.4.4. Üzleti Infrastruktúra

A településen jelentős ipari park található, mely potens befektetők számára megfelelő ipari / üzleti környezetet képes biztosítani.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

A KSH 2018. január 01. adatai alapján Téglás lakásállománya 2.347 db lakásból áll. A településen – hasonlóan az országos tendenciákhoz – jelentősen visszaesett az épített lakások aránya az elmúlt időszakban. Az ingatlanok ára a járás további kettő településéhez hasonló átlagos négyzetméter-ár átlagban mozognak.

Jellemző ingatlanárak

(Forrás: www.ingatlanet.hu)

**1.10. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLÉESZTÉS
ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE**

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Költségvetés

Az önkormányzat - törvény keretei között - a tulajdonával önállóan rendelkezik, bevételeivel önállóan gazdálkodik, az önként vállalt és a kötelező önkormányzati feladatok ellátásáról egységes költségvetéséből gondoskodik. A helyi önkormányzat mindenkori költségvetésének tervezésére vonatkozó törvényi szabályozás jelentősen megváltozott, normatív szabályozás helyébe a feladat-finanszírozás került.

2012. évtől új államháztartási törvény lépett életbe, az államháztartás működési rendjét meghatározó kormányrendelet is új szabályokra épül. Az egyik legfontosabb változás, ami az önkormányzatok életét befolyásolta, hogy a jelentős feladatátrendezés és forráskivonás mellett a helyi önkormányzati hitelek törlesztését átvállalta a központi költségvetés. A települési önkormányzatok konszolidálására több ütemben került sor. Az állami konszolidációt követően hozott törvényi módosítások alapján a helyi önkormányzat csak olyan gazdálkodó szervezetben vehet részt, amelyben felelőssége nem haladja meg vagyoni hozzájárulásának mértékét (ilyen gazdálkodó szervezet a gazdasági társasági formák közül például a korlátolt felelősségű társaság vagy a részvénytársaság). A helyi önkormányzat vállalkozási tevékenysége a kötelező feladatainak ellátását nem veszélyeztetheti. 2012. január 1-jétől számos korlátozás érinti a helyi önkormányzatok adósságot keletkeztető ügyleteit (többek között ilyen ügylet a hitelfelvétel, értékpapír kibocsátása).

Ezeket a szabályokat a Stabilitási törvény tartalmazza. Az önkormányzat adósságot keletkeztető ügyletet – szűk körű kivétellel – érvényesen csak a kormány előzetes hozzájárulásával köthet. Az önkormányzat működési célra csak likvid hitelt vehet fel, ami egyben azt is jelenti, hogy a működési költségvetésében tervezett hiány külső forrásból (hitellel) nem, csupán belső forrással (például előző években képződött maradványból) finanszírozható. 2013-tól pedig az új törvényi rendelkezések alapján egyáltalán nem tervezhető működési hiány.

A helyi adópolitika célkitűzései a stabilitás és az igazságosság elve alapján kerültek kialakításra. A helyi adók esetében az Önkormányzat képviselő testülete az adóztatást a továbbiakban is úgy kívánja kialakítani, hogy az egy meghatározott stabilitás, állandóság mellett, folyamatosan az Önkormányzat biztos bevételi forrását jelentse, ugyanakkor igazságos is legyen az adózói kört illetően.

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény alapján a helyi közszolgáltatások biztosítása érdekében elengedhetetlen az önkormányzatok önálló gazdálkodása feltételeinek megteremtése. A gazdasági önállósulás egyik eszköze a helyi adók rendszere. Ez a települési önkormányzat számára lehetőséget teremt a helyi szuverén adóztatási jog gyakorlására, s ezzel együtt a helyi adópolitika kialakítására. A törvényi szabályozás értelmében az önkormányzat rendeletével a) vagyoni típusú adók, b) kommunális jellegű adók, továbbá c) helyi iparüzési adó bevezetésére jogosult.

Önkormányzati működési költségvetés főbb adatai

	2019	2018	2017
költségvetési bevételi főösszeg (eFt)	881.255	2.005.538	1.867.131
költségvetési kiadási főösszeg (eFt)	1.579.984	1.161.684	996.476
költségvetési hiány (-) / pénzmaradvány (+) (eFt)	- 698.728	871.337	727.446

(Forrás: Téglás Város Önkormányzat Képviselő-testületének vonatkozó rendeletei: 3/2019. (II.28.); 9/2018. (V.31.); 9/2019. (V.29.))

A helyi adórendszer kialakításának célja az önkormányzat gazdálkodásának megalapozása; a gazdálkodás anyagi alapjainak erősítésével a központi függés csökkentése. A helyi adókról szóló törvény meghatározta a helyi döntési autonómiára épülő adórendszer kereteit, feltételeit. Általánosan a legtöbb település esetében a helyi adóval kapcsolatos önkormányzati döntéseket többnyire a költségvetés rövid távú bevételi szükséglete motiválja, ezért háttérbe szorultak a vállalkozások feltételeinek javítására vonatkozó hosszabb távú érdekek. Téglás Város Önkormányzata a hatálya alá tartozó helyi adók mértékének kialakítása során azonban törekszik arra, hogy a törvényi lehetőségek szolid érvényesítésével kedvező adó-környezetet teremtsen akár a helyi lakosok, akár a településen működő vállalkozások számára is. A lenti táblázat a 2018. évi helyi adókat, azok törvényileg adható maximális mértékét, és a Téglás Városban alkalmazott adókulcsokat is tartalmazza.

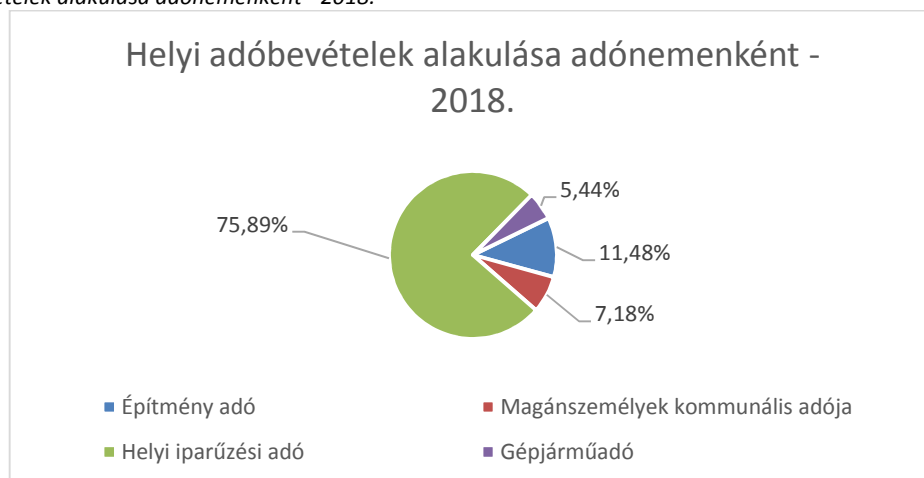
Helyi adók aránya (2018.)

Helyi adónemek	Törvény által meghatározott maximum	Tégláson hatályos adómértékek
Vagyoni típusú adók		
Építmény adó	1100 Ft/m ² vagy korrigált forgalmi érték 3,6%-a	500 Ft/m ²
Reklámhordozó	12.000 Ft/m ²	sávosan megállapított 2 m ² -ig 10 Ft/m ² , fölötti rész 1000 Ft/m ²
Telek adó	200 Ft/m ² vagy korrigált forgalmi érték 3%-a	x
Kommunális jellegű adók		
Magánszemélyek kommunális adója	17.000 Ft / adótárgy	9.800 Ft / adótárgy
Idegenforgalmi adó	300 Ft/ fő / nap vagy szállásért fizetett ellenérték 4%-a	x
Helyi iparűzési adó	2%	2%

(Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

A települési önkormányzat közhatalmi bevételei között a legnagyobb összegű adónem a helyi iparűzési adó, amelynek mértéke a településen állandó jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adóalap 2%-a. A 2018. évben az önkormányzati adóbevétel több, mint 75%-a iparűzési adó formájában került megfizetésre.

Helyi adóbevételek alakulása adónemenként - 2018.

(Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

Helyi adóbevételek alakulása adónemenként - 2018.

	Adózók / adótárgyak száma	Bevétel	%
Építmény adó	237	30.789	11,48%
Magánszemélyek kommunális adója	2620	19.262	7,18%
Helyi iparűzési adó	539	203.503	75,89%
Gépjárműadó	2771	14.588	5,44%
ÖSSZESEN		268.142	100,00%

(Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

Téglás Város Önkormányzatának költségvetésének főbb kiadási tételei a működési kiadások, az Önkormányzat által folyósított ellátások, az Önkormányzat által biztosított támogatások továbbá a fejlesztési, beruházási kiadások jelennek meg.

A működési kiadások jellemzően az alábbiak: zöldterület kezelés, köztisztasági feladatok, települési vízellátás, közvilágítási feladatok, közutak üzemeltetése, karbantartása, környezetvédelmi feladatok, állategészségügyi tevékenység, csatornarendszerek üzemeltetése, közfoglalkoztatás, városüzemeltetési feladatok, erdőgazdálkodás, ingatlanhasznosítás, főépítési feladatok, önkormányzati elszámolások, számlavezetés, kulturális pályázatok, központi orvosi ügyelet, képviselőtestület működtetése.

Az önkormányzat feladat és hatásköre a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló, 2011. évi CLXXXIX. törvény, valamint a járáskialakításáról és egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvény rendelkezéseinek megfelelően megváltozott. A közigazgatás átalakítási folyamata a megyei kormányhivatalok megalakulásával kezdődött és 2013. január 1-től a járási kormányhivatalok működése is megkezdődött. Ennek következtében az önkormányzat intézmény-fenntartási és hatósági feladatköre jelentősen visszaszorult.

A pénzügyi gazdálkodás során prioritást élvez a kötelező feladatok ellátása, a település működőképességének fenntartása, az önkormányzati intézmények biztonságos működtetése, a településüzemeltetéssel kapcsolatos feladatok ellátása, valamint a falu számára fontos munkahelyteremtő, gazdaságélénkítő, működtetési költségeket csökkentő beruházások megvalósítása.

Az önkormányzatok gazdálkodását meghatározó jogszabályok az elmúlt évekhez képest jelentősen megváltoztak mely következtében az Önkormányzatának gazdálkodása, gazdasági helyzete is nagymértékben átalakult.

Az önkormányzatok normatív feladatmutatókon alapuló támogatását felváltotta a feladatfinanszírozás. Kiemelt jelentőséggel bír az önkormányzatok életében, hogy egyes feladatokat jogszabályi kötelezettségként vagy önként vállalt feladatként lát el. Az önkormányzat hiánnyal nem tervezhet, de a vállalt feladatok ellátását biztosítani szükséges.

Az önkormányzat a gazdálkodás kereteit behatároló költségvetését a saját bevételeire, valamint az állami támogatásokra alapozva határozza meg.

Gazdasági program

Az Önkormányzat 2014-2020-as évekre elfogadott Gazdasági Program főbb céljai:

- Munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló kerékpárút fejlesztések a szomszédos településekkel együttműködve.
- A település egészére vonatkozóan a felszíni csapadékvíz-elvezetés és csatornahálózat kiépítése.

- Fenntartható város rehabilitáció megvalósítása: Téglás Kossuth u. 61 és 63 sz. közötti terület beépítése egy több funkciós szolgáltató házzal: a helyi vállalkozók részére „Inkubátorház” kialakítása, mely magában foglalna a Szabadtéri turisztikai rendezvényközpontot is.
- Bentlakásos idősek otthona építése.
- Kertvárosi részben közművek és az infrastruktúra fejlesztése (építési kedv növelése érdekében).
- Közműfejlesztések, járda és szilárd burkolatú utak építése.
- Sportolási lehetőségek további fejlesztése – pályázati úton Városi Sportcsarnok építése -.
- Középületek energiahatékonyság javításához köthető infrastrukturális fejlesztések.
- Környezetvédelem, zöld felületek növelése, virágosítás, parkosítás. A parlagfűirtás érdekében a települési mozgalom folytatása a lakosság egészségének védelme érdekében.
- Elhanyagolt zártkerti részek tulajdonjogának rendezése – művelésbe vonás elősegítése -.
- Kis - és középvállalkozások együttműködését és piacra jutását segítő önkormányzati programok.
- Nemzeti közfoglalkoztatás programban való folyamatos és aktív részvétel, a munkanélküliek foglalkoztatásának elősegítésére.
- Eddigi jó kapcsolatok ápolása, továbbépítése a helyi egyházakkal.
- A Polgárőr Szervezet részére a szolgálat ellátásához szükséges feltételek biztosítása, hiszen nagy részben nekik köszönhető a település közbiztonságának javulása.
- Fokozottabb figyelem a településen élők minden rétegére, a kisgyermekektől az időskorúakig, beleértve a hátrányos helyzetben élőket is, ennek érdekében a szociális háló fenntartása.
- Turisztikai lehetőségek bővítése, a meglévő együttműködésünk továbbfejlesztése a Degenfeld kastéllyal, annak üzemeltetőjével.
- Meglévő önkormányzati tulajdonú épületek (és egyéb ingatlanok) funkcióval való ellátása a jobb kihasználtság érdekében.

A gazdasági program kitűzött céljainak konkrét megvalósítását – a mindenkori pénzügyi lehetőségek függvényében – az éves költségvetésekben tervezi meg az önkormányzat.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

1.10.2.1. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége

Az önkormányzat településfejlesztési tevékenységét elemezve több szereplő munkáját kell kiemelni. A legfontosabb szerepet Téglás Város Önkormányzata játssza, amely esetében három szervezet (Képviselő- Testület, a Képviselő- Testület bizottságai, a Polgármesteri Hivatal szervezeti egységei) említhető meg.

Képviselő-testület

A stratégiai döntéshozatal a Képviselő- testület feladata, amely az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között az erre célra rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról (költségvetési rendeletet), az egyes ilyen jellegű pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról, valamint a település térbeli fejlődését nagymértékben

befolyásoló településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv elfogadásáról/módosításáról.

Bizottságok

A Képviselő- testület döntéseinek előkészítésében fontos szerepet játszanak a képviselő- testület különböző bizottságai. Téglás Város Önkormányzata Képviselő- testületének munkáját az alábbi bizottságok segítik:

- Ügyrendi Bizottság
- Pénzügyi-, Gazdasági és Településfejlesztési Bizottság
- Egészségügyi, Szociális-, Foglalkoztatási- és Közbiztonsági Bizottság
- Művelődési-, Oktatási, Sport Bizottság

Téglás Város Önkormányzata a lenti táblázatban összefoglalt projekteket valósítja meg a 2014-2020-as programozási ciklusban.

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

Téglás Város Önkormányzat projektjei

Ssz.	Pályázati kiírás	Projekt megnevezése	Megítélt összeg	Támogatási döntés dátuma	A projekt rövid összefoglalása
1	VP6-7.2.1-7.4.1.1-16 - A vidéki térségek kisméretű infrastruktúrájának és alapvető szolgáltatásainak fejlesztésére	Volt szolgálati lakás és stúdió épület külső felújítása és energetikai korszerűsítése	12 460 449 .- HUF	2017.06.23	-
2	VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 - A vidéki térségek kisméretű infrastruktúrájának és alapvető szolgáltatásainak fejlesztésére Külterületi helyi közutak fejlesztése, önkormányzati utak kezeléséhez, állapotjavításához, karbantartásához szükséges erő- és munkagépek beszerzése	Külterületi fejlesztés megvalósítása Téglás településen	-	2017.12.28	-
3	TOP-2.1.2-15-HB1 - Zöld város kialakítása	Zöld város kialakítása Tégláson	185 000 000 .- HUF	2017.06.13	<p>A projekt célja, mind a város, de elsősorban az akcióterületen élő lakosság gazdasági lehetőségeinek elősegítése (alulhasznosított épület funkcióváltásával), valamint az életkörülményeinek javítása. Továbbá a szabadidő hasznos eltöltését lehetővé tevő területek modernizációja és a kapcsolódó szolgáltatások bővítése. Az 1087 fő lakosú belváros hagyományosan közszolgáltatási központként funkcionál, ahol a közigazgatási, humán szolgáltatási, kereskedelmi és egyéb szolgáltatásokat nyújtó szervezetek tömörülnek – jöllehet a belváros központi magjának kiterjedése nem jelentős, és egyes részei alulhasznosítottak.</p> <p>Önállóan támogatható tevékenységek:</p> <p>„A” főtevékenység: egy egységes településközpont zöldfelületi rendszer, pihenőterületek, rekreációt szolgáló területek, közösségi terek kialakítása fogalmazódott meg célként. Fasorok, cserjefelületek telepítése (klimatikus és helyi adottságokhoz jól alkalmazkodó növények) a terület biológiai, ökológiai értékének növelése érdekében. Csapadékvíz elvezetés rendszer felülvizsgálata megtörténik, továbbá térvilágítás is kialakításra kerül. Valamint tervezett egy játszókert kialakítása is, játszóeszközök telepítésével.</p> <p>„B” főtevékenység: a jelenleg moziként nevezett alulhasznosított épület funkcióváltása történik meg. Az épület energia hatékony módon hőszigeteléssel, nyílászárók cseréjével, kerül átalakításra rendezvény- és konferenciaközponttá.</p> <p>Önállóan nem támogatható, választható tevékenységek: Az „A” főtevékenységhez kapcsolódó a települési arculathoz illeszkedő utcabútorok, hulladékgyűjtők kihelyezése történik meg. Továbbá sétautak felújítása, kialakítása tervezett.</p>

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

Ssz.	Pályázati kiírás	Projekt megnevezése	Megítélt összeg	Támogatási döntés dátuma	A projekt rövid összefoglalása
4	TOP-3.2.1-15-HB1 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Komplex energetikai fejlesztések Téglás Város intézményeinek épületein	185 075 558 .- HUF	2017.05.03	<p>Téglás Város Önkormányzata a jelenlegi gazdasági helyzetben igyekszik havi kiadásait a lehető legkisebbre csökkenteni. Az intézmények fenntartása jelentős terhet ró a költségvetésre, kiváltképp a téli időszakban. Ennek oka főleg az épületek rossz energetikai adottságaiból adódik. A település legtöbb közintézménye elavult, a kor követelményeinek nem megfelelő. Több kötelező feladatot ellátó szervezet intézményének korszerűsítésére kerül sor a pályázatban. A projekt során megvalósuló fejlesztések:</p> <p>1. 4243 Téglás, Fényes utca 9-13. Hrsz: 909 alatti Óvoda pavilon épület esetében: Nyílászáró korszerűsítés, szigetelés, fűtéskorszerűsítés, Világítótest és kapcsolódó villamos és rögzítő szerkezeti elemek beszerzése, beszerelése, napelem rendszer 50kW teljesítménnyel</p> <p>2. 4243 Téglás, Pozsár Gyula utca 3. Hrsz: 214/11 alatti Helytörténeti Múzeum épület esetében: Nyílászáró korszerűsítés, szigetelés, fűtéskorszerűsítés, Világítótest és kapcsolódó villamos és rögzítő szerkezeti elemek beszerzése, beszerelése</p> <p>3, 4243 Téglás, Kossuth Lajos utca 66/B. Hrsz: 385/1 alatti Téglási Városi Könyvtár épület esetében: Nyílászáró korszerűsítés, szigetelés, fűtéskorszerűsítés, Világítótest és kapcsolódó villamos és rögzítő szerkezeti elemek beszerzése, beszerelése, napelem 8 kW</p> <p>4, 4243 Téglás, Kossuth Lajos utca 43/A. A Hrsz: 288/2 alatti Közigazgatási irodaépület épület esetében: Nyílászáró korszerűsítés, szigetelés, fűtés, Világítótest és kapcsolódó villamos és rögzítő szerkezeti elemek beszerzése, beszerelése, azbeszmentesítés (azbeszt palatető), napelem 20 kw</p> <p>5, 4243 Téglás, Kossuth Lajos utca 72/A. A Hrsz: 909 alatti Óvoda épület esetében: szigetelés, hőszivattyú, napelem 25 kW.</p>
5	TOP-3.1.1-15-HB1 - Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	Kerékpárút hálózat fejlesztés Tégláson	143 265 917 .- HUF	2017.09.07	<p>A projekt célja, összhangban az EU2020 és a Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia fenntartható fejlődésre és közlekedésre vonatkozó céljaival, a komplex, egymást segítő és erősítő, a fenntartható fejlődést és fenntartható közlekedést szolgáló fejlesztések elősegítése. Végső cél a környezetre gyakorolt hatások csökkenése, a CO2 kibocsátás mérséklése, a társadalmi szinten hasznosabb közlekedési szerkezet kialakítása. Hosszú távú cél összefüggő kerékpárosbarát területek teljes körű kialakítása. Téglás Város Önkormányzatának célkitűzése az új kerékpáros</p>

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

Ssz.	Pályázati kiírás	Projekt megnevezése	Megítélt összeg	Támogatási döntés dátuma	A projekt rövid összefoglalása
					<p>létesítmények építése a meglévő hálózati elemek bekapcsolásával, korszerűsítésével.</p> <p>A projekt önállóan támogatható tevékenységei a pályázati felhívás 3.1.1 fejezet A) pont a) alpontjában megnevezett településrész közlekedési úthálózatának kerékpárosbaráttá alakítása kerékpárforgalmi létesítmény kijelölésével, építésével. A 3.1.1 fejezet B) pont a) alpontja szerinti közlekedésbiztonsági beruhásként gyalogos és kerékpáros átvezetés építése tervezett. A beruházás a felhívás 3.1.2 fejezet C) pontjában említett önállóan nem támogatható, választható tevékenységeit nem érinti. A 3.1.2. fejezet D) 2. pontjában említett meglévő kerékpárforgalmi létesítmény korszerűsítése jelen projekt esetében 2000 méteren valósulnak meg.</p> <p>A projekt eredményeként Téglás egyik településrészén a közlekedési úthálózatának kerékpárosbaráttá alakítása, az Iskola utca, a Kossuth utca és a 4. sz. főút mentén megvalósuló kerékpárforgalmi létesítmény építése tervezett (1230 m).</p>
6	KÖFOP-1.2.1-VEKOP-16 - Csatlakoztatási konstrukció az önkormányzati ASP rendszer országos kiterjesztéséhez	TÉGLÁS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA ASP KÖZPONTHOZ VALÓ CSATLAKOZÁSA	6 999 964 .- HUF	2017.05.03	<p>A projekt kapcsán eszközbeszerzés, működésfejlesztés és szabályozási keretek kialakítása, önkormányzati szakrendszerek adatminőségének javítása, migrációja feladatok elvégzése történne meg. Az ASP-központhoz történő csatlakozáshoz szükséges infrastrukturális feltételek megteremtéséhez és a hatékony működéséhez elengedhetetlen, ASP-korm. rendeletben foglalt minimum kritériumokat teljesítő eszközök és szoftverek beszerzését és üzembe helyezését külső szállítóval tervezzük, ezzel modernizáljuk a gépparkot. A működésfejlesztési és szabályozási keretek kialakítása során új IT-biztonsági szabályzat, Iratkezelési szabályzat, közbeszerzési értékelési szabályzat megalkotását tervezzük, ezzel elősegítve a jogszabálynak megfelelő hivatali munkát. Önkormányzati szakrendszerek adatminőségének javítása, migrációja során az általunk használt adathalmaz vizsgálata, tisztítása során megfelelő és pontos adatok állnak majd rendelkezésünkre. Természetesen az adatmigráció során az ASP. Korm. r. és az ASP-szolgáltató által meghatározott módszertan alapján töltjük fel az adatokat az informatikai rendszerekbe. Kiemelt cél az ügyfelek által igénybe vehető, elektronikusan indítható ügyek indításának lehetőségének megteremtése ügyfelek által igénybe vehető, elektronikusan indítható ügyek indításához</p>

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

Ssz.	Pályázati kiírás	Projekt megnevezése	Megítelt összeg	Támogatási döntés dátuma	A projekt rövid összefoglalása
7	EFOP-4.1.8-16 - A könyvtári intézményrendszer tanulást segítő infrastrukturális fejlesztései	A Téglási Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény – Városi Könyvtár tagegységének tanulást segítő infrastrukturális fejlesztése	19 513 464 .- HUF	2017.12.12	<p>kapcsolódó jogi dokumentumok elkészítésében való közreműködés.</p> <p>A Téglási Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény – Városi Könyvtár tagegysége a nyilvános könyvtárak jegyzékén szereplő, általános gyűjtőkörű közművelődési könyvtár. A Városi Könyvtár az önállóan gazdálkodó intézmény bázisintézménye. Fenntartója Téglás Város Önkormányzata. A könyvtár finanszírozása normatív állami támogatásból történik, az önkormányzat a könyvtárra vonatkozóan éves költségvetési rendeletben rendelkezik. A Téglási Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény olyan sokrétű funkciót ellátó közösségi szintér, amely a város lakossága minden szegmensének, érdeklődési körének megfelelő programokat nyújt. A könyvtár E-Magyarország pontként működik.</p> <p>A projekt célja, hogy megvalósításával hozzájárulunk a könyvtári intézményrendszer egész életen át tartó tanulást támogató oktatási-képzési szerepének erősítésével és megújulásával a szolgáltatások IKT hátterének és a szolgáltatási terek fejlesztéséhez és egyúttal az elérhető célcsoport számának emelkedéséhez. A projekt megvalósulásával hozzájárul az egész életen át tartó tanulás keretstratégiája céljának eléréséhez. A projektünk erősíteni fogja a könyvtári intézményrendszer, mint tudásbázis szerepét, jelentőségét a nem formális és informális oktatásban és az egész életen át tartó tanulásban. A fejlesztések eredményeként az intézmények a tanulás helyszíneiként képesek lesznek hatékonyan bekapcsolódni a formális oktatás rendszerébe, a képesség- és kompetenciafejlesztésbe, s jelentősen emelkedik nem csak a fiatalabb lakosság, hanem a bevont felnőttek és idősek száma is.</p>

(Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás / <http://www.palyazatok.gov.hu>; legyűjtés ideje: 2019.07 hó)

1.10.2.2. Az önkormányzat intézményrendszere

Téglás Város Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények az alábbiak:

- Téglási Bölcsőde, Családsegítő- és Gyermejjóléti Szolgálat
- Téglási Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény
- Bárczay Anna Városi Óvoda
- Téglási Polgármesteri Hivatal
- Téglás Város Önkormányzata

A Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Városüzemeltetési Irodája látja el a település üzemeltetési feladatokat, a közterület fenntartást, illetve a város tulajdonában lévő intézmények fenntartását.

Az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények 2019. évi költségvetési évre előirányzott működési kiadásait (és azon belül az egyik legnagyobb arányú kiadási tételt, a személyi jellegű juttatásokat) a lenti táblázat tartalmazza.

Téglás Város Önkormányzata fenntartásában lévő intézmények főbb működési kiadásai (2019. év tervezet)

	Téglási Bölcsőde, Családsegítő- és Gyermejjóléti Szolgálat	Téglási Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény	Bárczay Anna Városi Óvoda	Téglási Polgármesteri Hivatal	Téglás Város Önkormányzata
Működési kiadások összesen	62 831 000	33 868 000	168 011 000	360 326 262	954 948 053
<i>ebből Személyi juttatások</i>	<i>42 608 000</i>	<i>18 431 000</i>	<i>128 368 000</i>	<i>183 814 000</i>	<i>158 482 000</i>
<i>ebből Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó</i>	<i>8 471 000</i>	<i>3 708 000</i>	<i>27 627 000</i>	<i>40 291 534</i>	<i>21 793 000</i>

(Forrás: 3/2019. (II.28.) önkormányzati rendelet)

Téglás Város közigazgatási portálja a közigazgatási eljárások, folyamatok elektronikus kezelését teszi lehetővé hivatali és ügyféloldalon egyaránt, ezzel garantált minőségű szolgáltatásokat biztosítva a kis- és középvállalkozások, valamint a lakosság számára. A hivatal egységes államigazgatási szerv, köztisztviselők és közszerzési ügykezelők, munkavállalók (fizikai alkalmazottak) dolgoznak. A hivatal köztisztviselőinek létszáma 20 fő. Egyes kiemelt- és járulékos-, kiegészítő feladatokat (jogi képviselet, közbeszerzés bonyolítása, projektmenedzsment, pályázatok, tűzvédelem, belső ellenőrzés, beruházások bonyolítása, ellenőrzése) megbízással-, illetve vállalkozásokkal kötött megállapodás útján – a Ptk. szabályai szerint – lát el. A hivatal által ellátott szakmai feladatokat külön szervezeti egységek látják el.

Önkormányzati társulásban keretében működő intézmények:

a) Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Intézményfenntartó Társulás keretében működő tagintézmény:

Városi Szociális és Gondozási Központ (Téglás, Sipos S.u.3.)

b) Hajdúhadházi Mikrotérségi Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat Intézményfenntartó Társulás keretében működő tagintézmény:

Családsegítő-és Gyermejkölési Szolgálat (Téglás, Liget u.1.)

c) Hajdúhadházi Mikrotérségi Bölcsődei Intézményfenntartó Társulás keretében működő tagintézmény:

Városi Bölcsőde (Téglás Fényes u. 9-13)

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok közül Téglás Város Önkormányzata kiemelkedően fontos feladatnak tekinti a helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok ellátását.

A gazdaságfejlesztés, az ipartelepítés érdekében kiemelt feladat a befektetés-ösztönzés feltételeinek megteremtése is a városmarketing szerves része, amely kapcsolódik az országosan és regionálisan működő információs hálózatokhoz. A meglévő infrastruktúrális kapacitásokra épülve szükséges kiépíteni egy hatékonyan működő befektetés-ösztönzési rendszert. Alapproblémaként azonosítható a város gazdaságfejlesztését koordináló hatékonyan működő szervezeti háttér hiánya adja. A szükséges információk és adatbázisok birtokában lehetséges elindítani egy promóciós eszközrendszer lefektetését, amely a befektetőkkel folytatott kommunikációt hivatott biztosítani.

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Téglás Város Önkormányzata 2018. évben is aktívan részt vett az állami közfoglalkoztatásban. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen volt, valamint lehetővé teszi, hogy az egészséges, munkaképes korú emberek ne segélyből, hanem munkabérből éljenek.

A helyi önkormányzat a foglalkoztatást elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Ft.) 8. § (4) bekezdése értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatai ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt

A diákok nyári közfoglalkoztatása lehetőséget ad arra, hogy a pályakezdők beleszóljanak a napi munkavégzéssel káros életvitelbe és gyakorlati tapasztalatokat szerezzenek. A 2017. évről 6 program nyúlt át 2018. évre és az elmúlt évben további 7 közmunka program indult, és a diákmunka volt. A 2018. évben a programok keretében 129 fő foglalkoztatására volt lehetőség, de ténylegesen 94 személy foglalkoztatására került sor, egy foglalkoztatott az évben több programban is részt vett, valamint a diákmunka keretein belül 40 fő diák volt foglalkoztatva.

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

A helyi közfoglalkoztatás főbb adatai az elmúlt időszakban

Év	Programok összesen (db)	Közfoglalkoztatottak száma (fő)	Átlagos éves foglalkoztatotti létszám (fő/év)
2012	10	212	53
2013	9	348	54
2014	14	466	122
2015	13	381	133
2016	8	188	190
2017	7	161	174
2018	7	94	108

(Forrás önkormányzati adatszolgáltatás)

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Téglás Város Önkormányzatának egyetlen bérlakása van, a településen szociális lakhatás céljára az önkormányzat nem tud épületet biztosítani

1.10.6. Intézményfenntartás

Téglás Város Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények az alábbiak:

- Téglási Bölcsőde, Családsegítő- és Gyermejjóléti Szolgálat
- Téglási Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény
- Bárczay Anna Városi Óvoda
- Téglási Polgármesteri Hivatal
- Téglás Város Önkormányzata

1.10.7. Energiagazdálkodás

Téglás Város Önkormányzata kiemelten foglalkozik a fenntartható fejlődéssel. Ennek megvalósítása érdekében az energiagazdálkodás racionalizálására törekszik az önkormányzati és magántulajdonú ingatlanok esetében. Az intézmények felújítása során energiahatékonyságot növelő beruházásokat hajtanak végre, melyek egyrészt az épület hő és hangszigetelésére, másrészt megújuló energiaforrások használatára töreksenek.

Téglás Város Önkormányzat jelentősebb épületeinek energetikai besorolása

Épület	Cím	Hrsz.	Rendeltetés	Energetikai minőség szerinti besorolás	Fűtött alapterület (m ²)
Óvoda	Kossuth Lajos utca 72 a	909	oktatási	EE	1520,4
Sportlétesítmény	Stadion utca 4.	826/3	egyéb	DD	324,2
Városháza	Kossuth utca 61.	1	iroda	BB	506,3
Városi Könyvtár	Kossuth utca 66.	385/1	előadóterem	II	164,84
Orvosi rendelő	Fényes utca 16.	991	iroda	DD	504,5

(Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

Szélenergiából a természeti adottságok nem nevezhetők kiemelkedőnek, a megye területének nagy része a viszonylag szélcsendes kategóriába tartozik, 25 méteres magasságban mindössze 4 m/s az átlagos szélsébség. Még 75 méteres magasságban is csak 5-5,5 m/s szélsébség jellemző a megye területének legnagyobb részére.

Biomasszából optimális lehetőségek állnak rendelkezésre a területen, javarészt a mezőgazdasági melléktermékek ésszerű hasznosításával, illetve kisebb részben a lágyszárú energiaültetvényeken keresztül. A megye északkeleti területein jellemző erdőszűtség az utóbbi 20 évben nőtt, de a növekedés mértéke elmarad az országos trendektől.

**1.11. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK, OKOS VÁROS
TELEPÜLÉSI SZOLGÁLTATÁSOK**

Városgazdálkodás

Téglás Város Önkormányzata jogi személyként működik, így feladat- és hatáskörét az önkormányzati jogokat gyakorló, 14 tagú képviselő - testület látja el, amely egyes hatásköröket a polgármesterre és bizottságaira, kisebb önkormányzataira - a törvényben meghatározott keretek között - és társulásaira ruházhatja át. Az önkormányzati feladatok ellátásában a képviselő-testület munkáját a polgármester, az alpolgármester, a testület bizottságai és a Polgármesteri Hivatal szervei segítik.

A képviselő-testület döntéseinek előkészítésére, a döntések végrehajtásának szervezésére, ellenőrzésére állandó vagy ideiglenes bizottságokat hozhat létre.

Szilárd hulladék kezelés

A kommunális és településtisztasági feladatokat jelenleg Téglás Város Önkormányzatának Városellátó Szervezete végzi. A rendszeres kommunális tevékenység mellett a szervezet erőforrásai elsősorban a városközpont és az utak mellett elhelyezkedő zöldterületek tisztántartására, parkosítására elegendő.

2005. január 1-én kezdte meg működését a Hajdúsági Hulladéklerakó és Feldolgozó Telep, mellyel egy időben a város addig használt hulladéklerakója lezárásra került.

A hulladékgazdálkodási tervvel összhangban, 2005 tavaszán, Téglás területén 3 db szelektív hulladékgyűjtő sziget került kialakítása, azóta még 5 újabb sziget került kialakításra. A város vezetése nem tervezi a hulladékgyűjtő szigetek számának a növelését, hosszú távú megoldásként a lakosság nevelésével, tájékoztatásával lehetne jobb eredményt elérni.

2014-ben az összes elszállított települési szilárd hulladék 809 tonna, ebből a lakosságtól elszállított települési szilárd hulladék 735 tonna. A lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék 139 tonna volt.

Szennyvíz kezelés

A városban elválasztó rendszerű közüzemi szennyvíz-csatornahálózat üzemel. A csatornahálózat túlnyomórészt gravitációs, de a síkság jellege miatt szükséges volt helyi átemelők építése is (10 db átemelő). A település szennyvizeinek befogadására 1995 óta üzemel a Hajdúhadházzal közös szennyvíztisztító telep. A lefedettség meghaladja a 95 %-ot. A szennyvíz tisztítást a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. kezeli.

Tömegközlekedés.

A közösségi közlekedés elsősorban a település megközelíthetőségét biztosítja.

Közúton való tömegközlekedésre a Volánbusz járatai adnak lehetőséget, Közél azonos számú járat biztosítja az összeköttetést Téglás – Debrecen és Téglás – Nyíregyháza között.

A város saját vasútállomással rendelkezik, a vasúti közlekedést a 100-as számú fővonal biztosítja (Budapest – Záhony). A vasútállomás személyforgalma hétköznapokon 51 vonat, a település közlekedés-földrajzi helyzetéből adódóan valamennyi járat a megye határán túlra közlekedik.

Közvilágítás működtetése

A közvilágítási feladatokat az E-on Energiaszolgáltató Zrt látja el, a felépítmény az ő tulajdonukban van, az áramszolgáltatás költségét a város fizeti.

Falugazdász

A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal, Földművelésügyi Igazgatóságának falugazdásza segíti a téglási földtulajdonosokat és állattartókat ügyeikben. Feladat, hogy folyamatosan tájékoztatást adjon a gazdálkodók részére. Érvényesítse az őstermelői igazolványt, regisztrálja a termelőket, tájékoztatja a szakigazgatást a mezőgazdaság napi helyzetéről.

Rendőrség

Téglás Körzeti megbízott iroda: Téglás Kossuth Lajos u. 36.

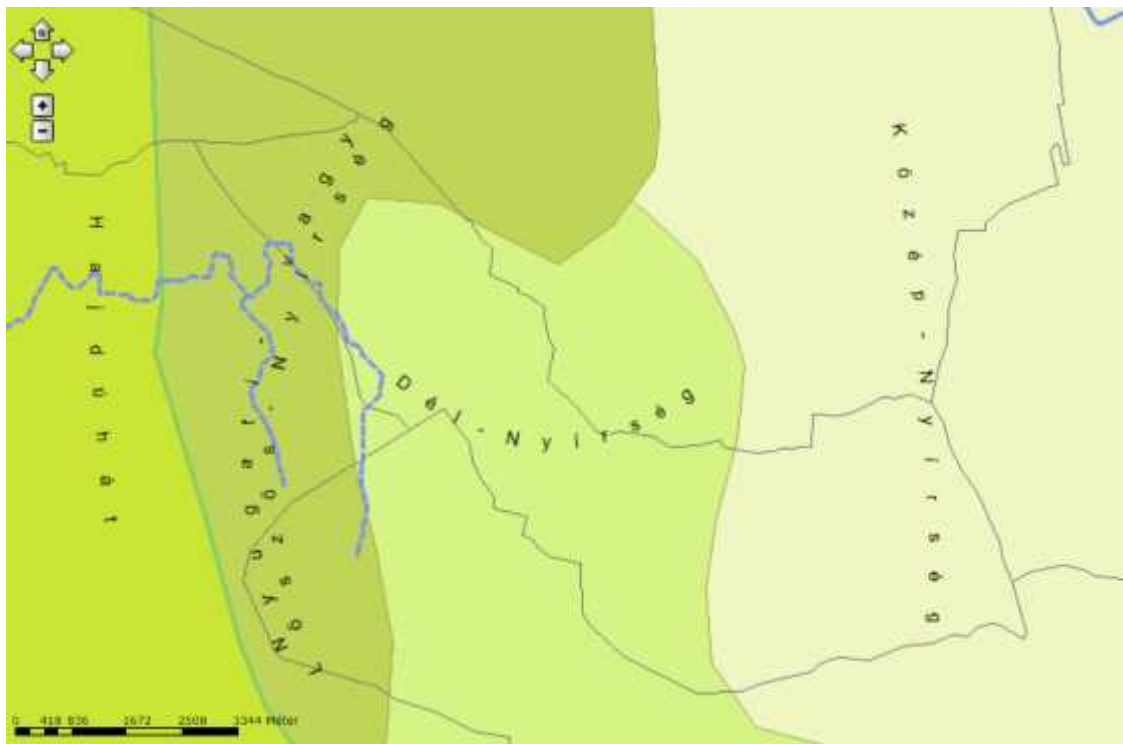
A rendőrség fő feladata a közbiztonság és a belső rend védelme, a törvények és bizonyos szabályok betartatása, a szabályszegőkkel szembeni eljárás megindítása. A testület a közigazgatás olyan rendészeti, polgári, fegyveres szervezete, amely a törvényvégrehajtás oldalán működik, miáltal védelmező és kényszerítő erővel felruházott, az erőszakot végső esetben alkalmazó intézmény.

Téglás város nem rendelkezik önálló rendőrőrsrel. A Hajdúhadházi Rendőrkapitányság illetékességi területéhez tartozik, azon belül is a Hajdúhadházi Járáshoz (Hajdúhadház, Téglás és Bocskai kert településekkel). A Hajdúhadházi Járáshoz 7 körzeti megbízott státusz tartozik, a 7-ből 4 fő teljesít szolgálatot Téglás területén.

1.12. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

1.12.1. Természeti adottságok

Téglás Hajdú-Bihar megye északi részén, 'Magyarország kistájainak katasztere' szerint a Közép-Nyírség, a Dél-Nyírség és a Nyugati-vagy Lőszös-Nyírség kistájak találkozásánál fekszik.

A települést érintő földrajzi kistájak (gis.teir.hu)

Domborzat:

A Közép-Nyírség kistáj 95,7 és 163 m közötti tengerszint feletti magasságú, félig kötött futóhomokkal fedett hordalékkúp síkság. A kistáj déli része, ahol Téglás is található, alacsony fekvésű, enyhén tagolt, hullámos síkság orográfiai domborzattípusba sorolható. Jellemző az ÉK-DNy-i csapású löszös homokövezetek és az 5-25 méterrel magasabb futóhomok-övezetek váltakozása. Típusos formái a szélbarázdák, garmadák, maradékgerincek és az egykori

folyóvölgyek. A Dél-Nyírség kistáj 97,9-179,3 m közötti tengerszint feletti magasságú, szélhordta homokkal fedett hordalékkúpsíkság. A kistáj felszínének északi része, ahol Téglás is található, közepes magasságú tagolt síkság, a relatív relief 8 m/km² feletti. A kistáj északi részén szélbarázdák, kisebb deflációs mélyedések alakultak ki.

A Nyugati-vagy Lőszös-Nyírség kistáj 97,7-136 m közötti tengerszint feletti magasságú, lösszel fedett hordalékkúpsíkság. A 2-4 m vastag lösztakaró mindenütt futóhomokra települ. A kistáj déli részein, ami Téglást is érinti, a különböző méretű, de gyenge relatív reliefű eolikus formák jellemzőek. (forrás: Magyarország kistájainak katasztere, Dövényi, 2010)

A település földtani térképe (map.mfgi.hu)

Földtani adottságok:

A Közép-Nyírség, a Dél-Nyírség és a Nyugati-vagy Lőszös-Nyírség kistáj déli részén az alaphegység anyaga szenon-paleogén flis, erre települtek riolit, dácit, andezit anyagú rétegvulkánok a középső-miocénben. A Közép-Nyírség kistáj felszínét vastag löszös homok fedi, mely a kistáj déli részén a löszös homok futóhomok felszínekbe megy át. A felszín borító üledék fiatalok, a pleisztocén végéhez köthető. A Dél-Nyírség kistájban a felszínhez közeli üledékek jelentős része futóhomok, jellemző kísérő jelensége a kovárványosodás. Nagy területeket érint a nyírvíz laposokhoz köthető folyóvízi homok, mészszipos homok. A Nyugati-vagy Lőszös-Nyírség kistájban a felszín nagy részét löszös üledék borítja, futóhomokkal keveredve.

Talajviszonyok:

A Közép-Nyírség kistájban a táj területének 57%-át homok alapkőzetten képződött kovárványos barna erdőtalaj alkotja, a terület 13%-án futóhomok talajok, 6%-án humuszos homoktalajok vannak. A homokos talajok változatos területhasználatot tesznek lehetővé, elsősorban szántóként és erdőként művelik, de megtalálhatóak a legelő, szőlő és gyümölcsös területhasználatok is. A kistáj északi részén, löszös üledéken homokos vályog szemcseösszetételű réti csernozjom talajok is előfordulnak (5%), kisebb kiterjedésben a barna erdőtalaj is előfordul (<1%). Az öntésanyagokon vagy helyenként löszös üledéken képződött réti talajok 16% kiterjedésben találhatóak, a lápos réti talajok részaránya 2%, a szikes talajvíz területeken kialakult szikes talajok összterülete 1%, melyet szoloncsák és szolonyeces réti talaj alkot.

A Dél-Nyírség kistáját alapvetően a homoktalajok uralják (80%). A futóhomok talaj 56%-ot a humuszos homoktalaj 16%-ot, a kovárványos barna erdőtalaj pedig 8%-ot foglal el. A mezőgazdasági művelésbe vont homoktalajokon az erdőterület lecsökkent, ennek következtében a defláció veszélye megnőtt.

A Nyugati - vagy Lőszös - Nyírség kistáj talajainak közel 60%-a homokfelszínre telepedett löszös üledéken képződött, közülük az alföldi mészlepedékes csernozjom talajok a terület közel felét foglalják el. Szántóként 95%-ban hasznosíthatóak.

Éghajlat:

A Közép-Nyírség kistáj éghajlata mérsékelten meleg, de közel van a mérsékelten hűvöshöz. A kistáj uralkodó szélirányai az ÉK-i, a DNY-i és az É-i, az átlagos szélesség 3 m/s.

Évi napfénytartalom	1850-1950 óra
Évi középhőmérséklet	9,4-9,7 °C
Évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga	34-34,5 °C
Évi abszolút hőmérsékleti minimumok átlaga	-17, -18 °C
Évi csapadékösszeg	530-580 mm
Hótakarós napok száma	40-42
Ariditási index	1,20-1,30

A Dél-Nyírség kistáj éghajlata mérsékelten meleg, száraz. A kistáj uralkodó szélirányai az É-i, az ÉK-i, és a D-i, az átlagos szélesség 3 m/s alatti.

Évi napfénytartalom	1950-2000 óra
Évi középhőmérséklet	9,6-9,8 °C
Évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga	34 °C

Évi abszolút hőmérsékleti minimumok átlaga	-17, -18 °C
Évi csapadékösszeg	550-580 mm
Hótakarós napok száma	40-42
Ariditási index	1,24-1,28

A Nyugati-vagy Lössös Nyírség kistáj éghajlata mérsékelten meleg, száraz éghajlatú. A kistáj uralkodó szélirányai az É-i, az ÉK-i, és a DNy-i, az átlagos szélesség 2,5 m/s.

Évi napfénytartalom	1900-1930 óra
Évi középhőmérséklet	9,6-9,8 °C
Évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga	34-34,5 °C
Évi abszolút hőmérsékleti minimumok átlaga	-17°C
Évi csapadékösszeg	550-560 mm
Hótakarós napok száma	40-42
Ariditási index	1,24-1,28

Vízrajz:

A települést érintő kistájak a Lónyai-főcsatorna vízgyűjtőterületéhez tartoznak. A terület száraz, gyér lefolyású, vízhiányos, a főcsatornák vízminősége III. osztályú. A talajvíz mélysége a homokbucka vonulatok alatt 4-6 m, máshol 2-4 m, kémiai jellege nátrium, illetve kalcium-magnézium-hidrokarbonátos. A rétegvizek mennyisége nem jelentős. Téglás környékén nagyobb folyó, illetve állóvíz nincs, csak egy időszakos tavacskaival találkozhatunk (Kisrét). A mélyben termásvíz található, melynek feltárása még nem történt meg.

Növényzet:

Téglás területe három vegetáció tájjal érintett. A település nyugati fele a Hajdúság, keleti fele az Észak-Nyírséghez, a délkeleti csücske a Dél-Nyírséghez tartozik. A Közép-Nyírség kistáj potenciális erdőterület, melyen mezőgazdasági művelés folyik. Az évszázados használat során szinte teljesen eltűnt lombos erdők mellett a legszárazabb buckahátak nyílt gyepi vegetációja, valamint a mélyedések lágymedencéinek és vízhatású völgyeinek, valamint a táj nyugati felében jellemző szikesei növényzete ős folytonos. Az erdők nagyrészt ültetvényszerűek, telepített akácok. A ritkán lakott területekre jellemző parlagokon a száraz és üde gyepek regenerációja korlátozott. A táj északi határa a szabályozásokig a Tisza öntésterülete volt, növényzete a Rétközéhez hasonló. A természetszerű homoki erdőmaradványok gyöngyvirágos és kocsányos-gyertyános tölgyesek, kisebb részben keményfaligetek és pusztai tölgyesek maradványai. A mélyedésekben jellemzőek a lápi jellegű mocsárrétek, sásosok, kisebb zombékosokkal, kékperjés rétekekkel, magas kórósokkal és leromlott elnásodott származékaikkal. A táj nyugati felének tömedrében a szoloncsák sziki vegetáció teljes zonációja megtalálható Hajdúhadháznál jó minőségű homokpuszta gyepek vannak, máshol csak leromlott fragmentumaik.

Erdeiben az alföldi erdők fajai mellett fontosak a hegyvidéki elemek (ujjas keltike - *Corydalis solida*, fehér perjeszittyó - *Luzula luzuloides*), az erdőssztyepp-elemek (magyar nőszirm - *Iris aphylla subsp. hungarica*) ritkák. Mocsár-és lápréteken jellemző a pompás kosbor (*Orchis elegans*), kiemelt fontosságú a réti angyalgyökér (*Angelica palustris*), fehér zászpa (*Veratrum album*), szibériai nőszirm (*Iris sibirica*). Szikesei pannon és keleti fajokban szegényebbek az Alföld többi szikésénél. Savanyú homokgyepjein kiemelendő a magyar kökörccsin (*Pulsatilla flavescens*), és a balti szegfű (*Dianthus arenarius subsp. borussicus*)

Gyakori élőhelyek:

- - Mocsárrétek (D34)
- - Jellegtelen üde gyepek (OB)
- - Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC)

Közepesen gyakori élőhelyek:

- Nem zsombékoló magassásrétek (B5)
- Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek (B4)
- Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a)
- Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA)
- Üde és nedves cserjések (P2a)
- Fűzlápok (J1a)
- Szikes rétek (F2)
- Üde mézpázsitos szikfokok (F4)
- Zsíókás és sziki kákás szikes mocsarak (B6)
- Nyílt homokpusztagyepek (G1)
- Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA)
- Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB)

Fajsám: 600-800; védett fajok száma: 40-60; özönfajok: zöld juhar (*Acer negundo*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), tájidegen őszirózsa-fajok (*Aster* spp.), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), kisvirágú nebánsvirág (*Impatiens parviflora*), amerikai alkörmös (*Phytolacca americana*), kései meggy (*Prunus serotina*), japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.), akác (*Robinia pseudoacacia*), aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.).

A Dél-Nyírség kistáj Alföldi viszonylatban magas az erdősültség, de a homoki tölgyeseket jórészt felváltották az ültetvények (főleg akácosok). A többé-kevésbé összefüggő erdőségeket mezőgazdasági területek tagolják. A savanyú homok által meghatározott alapkőzet, talaj és domborzat itt is jellegzetes „nyírségi” tájszerkezetet alakított ki. Az ősi növényzetet az erdők mellett a buckaközi lápok és a homoki gyepek őrzik. A térségi vízhiány mellett az özöngyomok terjedése több élőhelyen problémát jelent. A természetszerű homoki erdőmaradványokat gyöngyvirágos és pusztai tölgyesek változatos mozaikjai, az üdébb részeken, átalakult keményfaligetek adják. A buckaközi mélyedésekben jellemzők a láp-és mocsárrétek, lápmaradványok (magas sásosok, zsombékosok, rekettyés fűzlápok, néhol babérfüzes nyírlápok). A homokpuszta gyepek, homoki legelők az erdőssztyepek átalakult maradványai, a másodlagos nyílt homoki gyepek (magyar csenkesz - *Festuca vaginata*, ezüstperje - *Corynephorus canescens*) többfelé jellemzők.

Az erdőkben, az erdei fajok mellett jellemzőek a szegélyek, tisztások erdőssztyepp elemei, melyek a homoki gyepekkel gyakran közösek (tarka sáfrány - *Crocus reticulatus*, egyhajúvirág - *Bulbocodium vernum*, nagyezerjófű - *Dictamnus albus*, szürke veronika - *Pseudolysimachion incanum*, epergyömglyike - *Muscari botryoides*, magyar kökörtin - *Pulsatilla flavescens*, magyar nőszirm - *Iris aphylla* subsp. *hungarica*, erdélyi csormolya - *Melampyrum bihariense*, inkább csak gyepekben: balti szegfű - *Dianthus arenarius* subsp. *borussicus*, homoki nőszirm - *Iris arenaria*). A lápokon, üde élőhelyeken kiemelendők: réti angyalgyökér (*Angelica palustris*), fehér zászpa (*Veratrum album*), szibériai nőszirm (*Iris sibirica*), zergeboglar

(*Trollius europaeus*), hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*), pompás kosbor (*Orchis elegans*), szélesleveű és keskenylevelű gyapjúsás (*Eriophorum latifolium*, *E. angustifolium*). Peremén unikális a rezes hölgymál (*Hieracium aurantiacum*) előfordulása.

Gyakori élőhelyek:

- Jellegtelen száraz- félszáraz gyepek (OC)
- Jellegtelen üde gyepek (OB)
- Mocsárrétek (D34)
- Alföldi zárt kocsányos tölgyesek (L5)
- Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC)

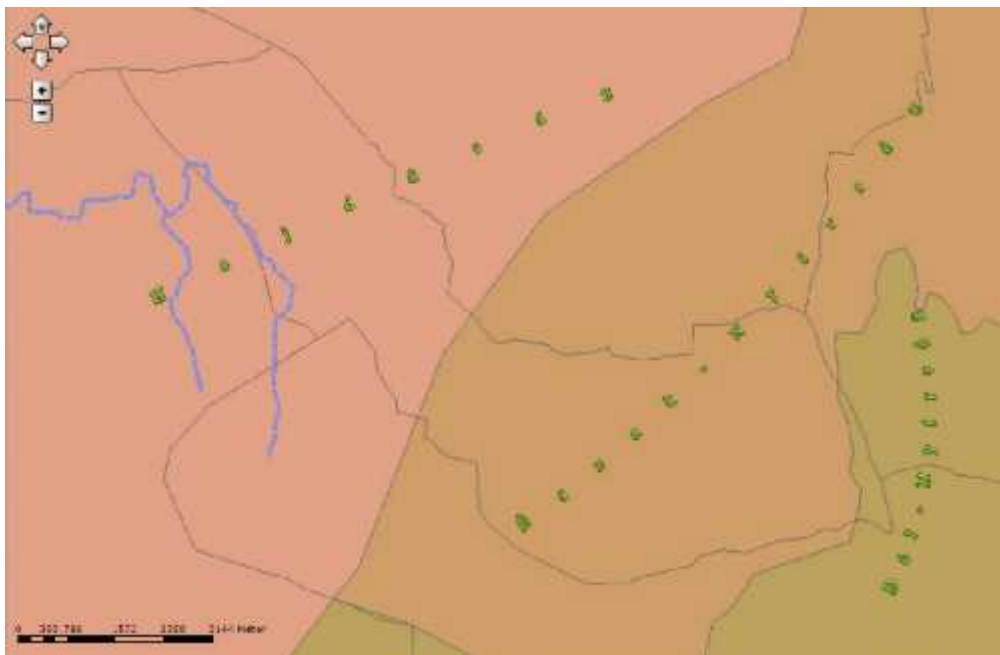
Közepesen gyakori élőhelyek:

- Nyílt homokpusztagyepek (G1)
- Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a)
- Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA)
- Fűzlápok (J1a)
- Üde és nedves cserjések (P2a)
- Nem zsombékoló magassárrétek (B5)
- Keményfás ártéri erdők (J6)
- Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b)
- Ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet (D6)
- Óshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB)
- Kékperjés rétek (D2)
- Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2)
- Fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló- és folyóvizek partjánál (BA)
- Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek (B4)
- Óshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA)
- Homoki sztyeprétek (H5b)

Fajsám: 800-1000; védett fajok száma: 60-80; özönfajok: zöld juhar (*Acer negundo*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), tájidegen őszirózsa-fajok (*Aster* spp.), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), kisvirágú nebáncsvirág (*Impatiens parviflora*), amerikai alkörömös (*Phytolacca americana*), kései meggy (*Prunus serotina*), japánkeserűfű-fajok (*Peynoutria* spp.), akác (*Robinia pseudoacacia*), aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.).

A Nyugati-vagy Löszös-Nyírség évszázadok óta mezőgazdasági művelés alatt álló, vízben szegény, változatos domborzatú terület. A természetes növényzet túlélt a kisebb laposok vízállásos mélyedéseiben, ill. néhány mezsgyén, kunhalmon maradtak meg. A táj erdőterületei kivétel nélkül ültetettek, a gyepek túlnyomó része másodlagos, intenzíven használt. A potenciális vegetáció zömét kitevő erdőpuszta elemei nyomokban is alig maradtak meg. A mélyebb részek szikes vegeációja ősfolytonosnak tekinthető, de jelentősen elszegényedett. A parlagok aránya elenyésző. A táj gyepeinek többsége másodlagos, jellegtelen száraz vagy enyhén szikes, üde gyepek. Legkarakteresebb a szikes tómedrekben megmaradt szoloncsák, ill. szolonyec sziki vegetáció zónáját őrző növényzet. A zömében eljellegtelenedett (nádasodott)

szikés mocsarakat, mészpázsitos szikfokok, bajuszpázsitos vakszikfoltok, fehér tippanos sziki rétek és szikes puszták maradványai övezik. Csak a táj nyugati peremén jelenik meg a hernyópázsitos és ecsetpázsitos szolonyec sziki rét és a padkás vegetációs mozaik. Néhány mezsgyén ismertek a száraz sztyeprétek erősen degradált foltjai. Flórájának összetételét a nyírségi és a hajdúsági elemek erősen elszegényedett kombinációja határozza meg. Az erdőspusztai vegetációt néhány, a tájban igen ritka faj képviseli: kunkorgó árvalányhaj (*Stipa capillata*), törpemandula (*Prunus tenella*), parlagi rózsza (*Rosa gallica*), cingár gombafű (*Androsace elongata*), közönséges borkóró (*Thalictrum minus*). A szikeseken a jellemző specialista fajok meghatározók (sziki őszirózsa)- *Aster tripolium* subsp. *pannonicus*, sziki üröm – *Artemisia santonicum*, kiskészű aszat – *Cirsium brachycephalum*, vékony útifű – *Plantago tenuiflora*).

Téglást érintő vegetációtíjak (gis.teir.hu)

Gyakori élőhelyek: nincsenek

Közepesen gyakori élőhelyek:

- Jellegtelen üde gyepek (OB)
- Jellegtelen száraz- félszáraz gyepek (OC)

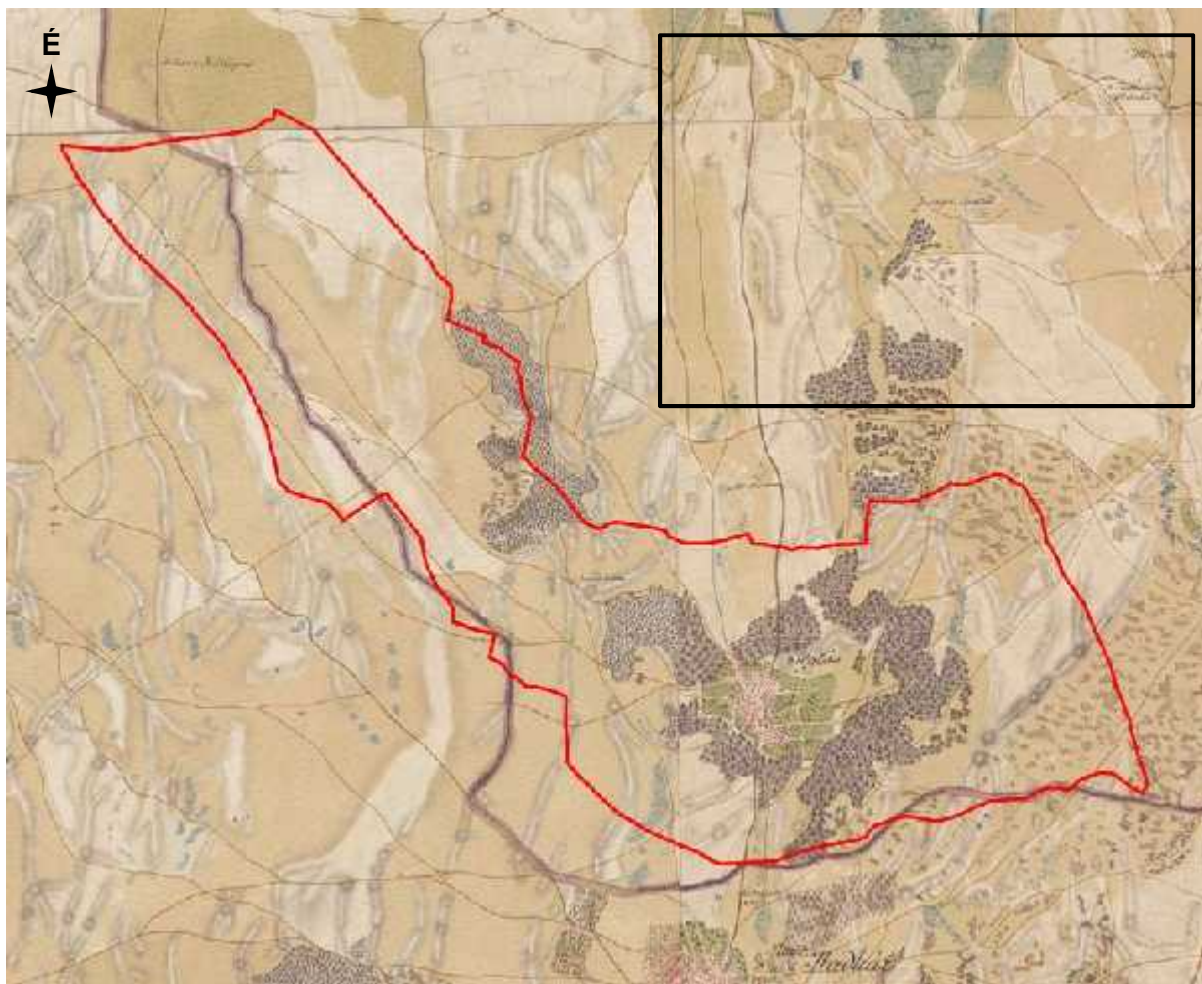
Fajsám: 400-600; védett fajok száma: kevesebb, mint 20; özönfajok: akác (*Robinia pseudoacacia*), keskenylevelű ezüstfa (*Eleagnus angustifolia*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.), bálványfa (*Ailanthus altissima*).

(forrás: Magyarország élőhelyei; vegetációtípusok leírása és határozója – Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer 2011 /kiadó: MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete, Vácrátót, 2011/)

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat

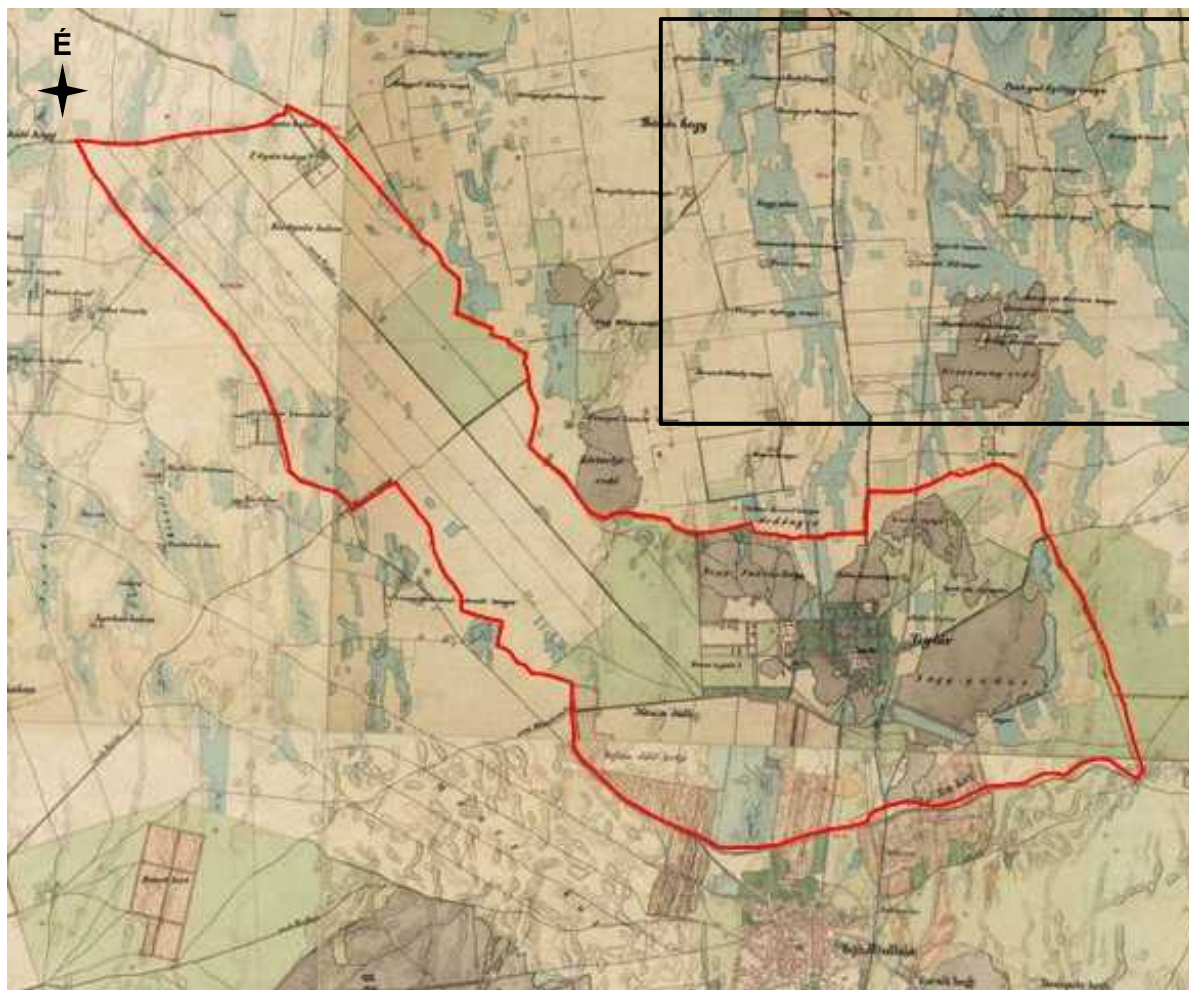
A település tájhasználatának alakulását nyomon követhetjük az első-, második-, harmadik katonai felmérésen és topográfiai térképen.

1. Katonai felmérés (1763-1787) (mapire.eu)

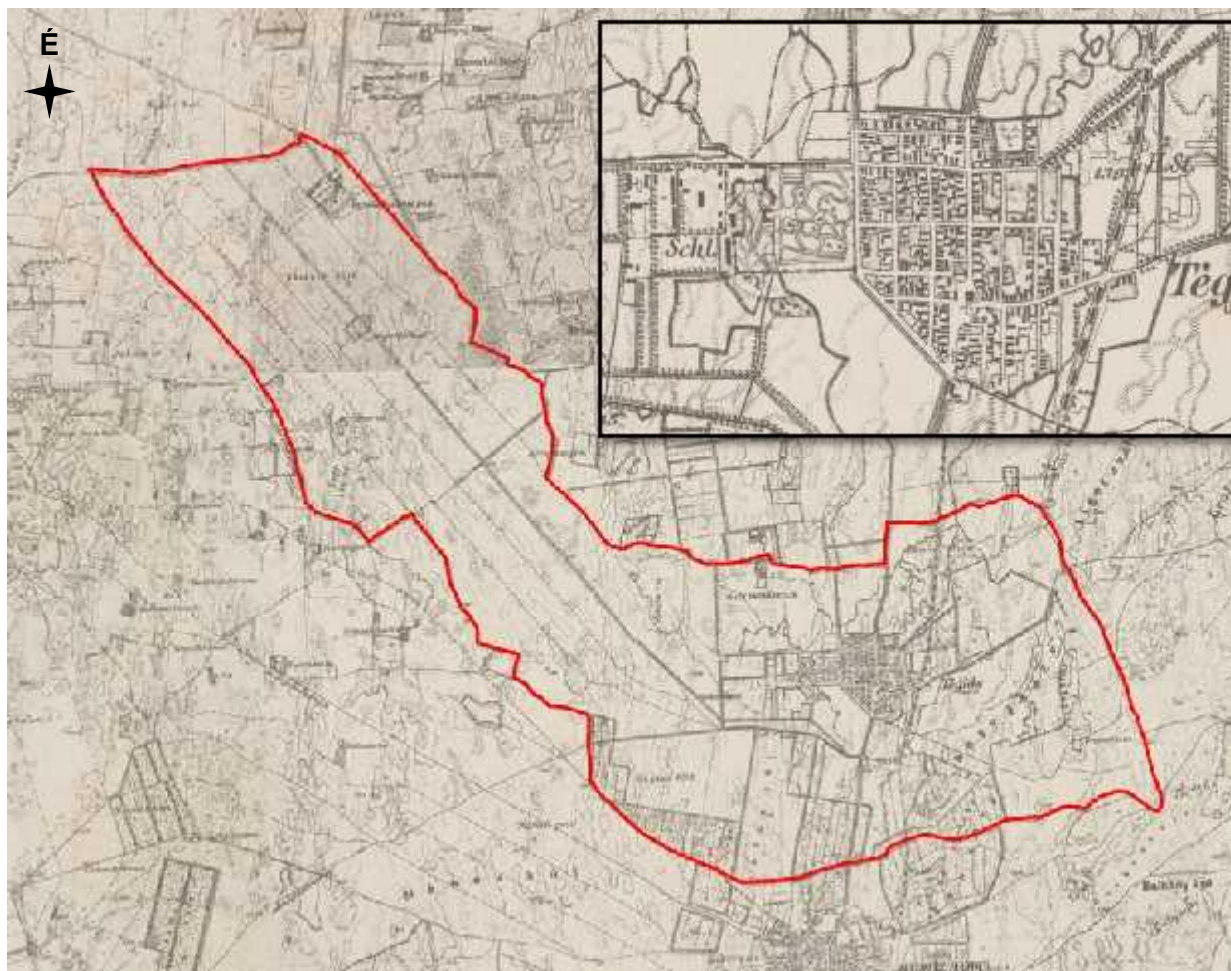
Az első katonai felmérésen a település úthálózata szabálytalan szerkezetet mutat, az utcák sugárszerűen indulnak a településközpontból. A lakóterületeket koncentrikusan veszik körül a fás legelők, amit erdőterületek öveznek. A legelőket feltáró dűlőutak kialakítása szabályosságot mutat, egymással párhuzamosan futnak keleti irányban. A határhasználatban a 17–18. században a gyepváltó földművelés, a legelőváltó gazdálkodás érvényesült. A gabonafélék mellett elsősorban kukoricát, kendert, lent és káposztát termeltek eladásra. A határban található erdőket elsősorban makkoltatásra használták. (<http://mnyk.unideb.hu/publikaciok/3teglas2015.pdf>). A tájban a homokos gyepes felszínek jellemzőek változatos domborzati formákkal. A felmérésen két határ halom látható (Gyula-halom, Monus-halom), melyek közül a Gyula-halom maradt meg, ez ex lege védelem alatt áll.

A felmérés térképén jól kivehető az ex lege védett Téglási-láprét egykori vizes élőhelye a településtől délnyugatra.

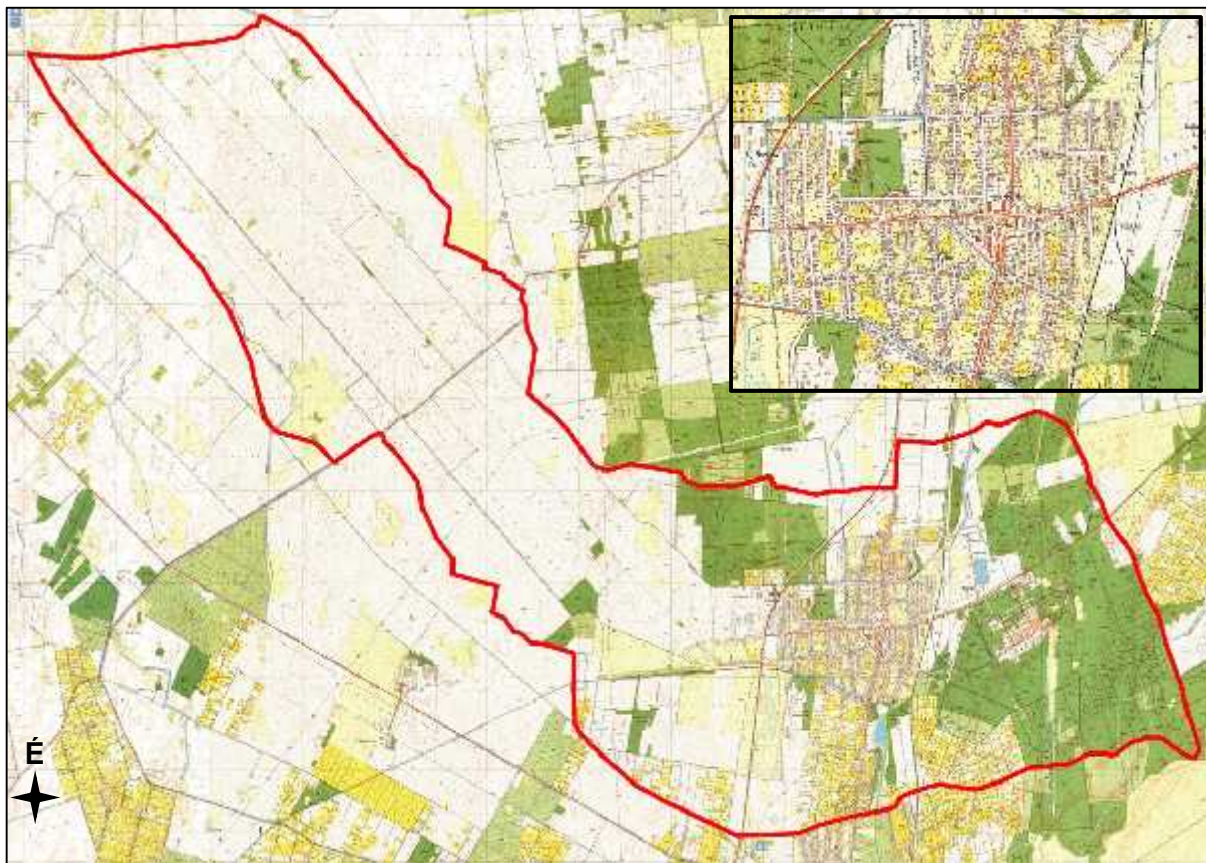
II. Katonai felmérés (1806-1869) (mapire.eu)

A második katonai felmérésen a település úthálózata már egy tervezett, szabályos képet mutat, az utcák raszteres elrendeződésűek, és jól kivehető a település főtere. A térképen már látható a Degenfeld-Schomburg kastély és az azt övező kastélykert, az angolkertekre jellemző szabálytalan ösvényekkel behálózva. Az egykori udvarházat Bek Pál építtette 1799 és 1804 között, majd Degenfeld Gusztáv építtette át kastéllyá 1870 és 1890 között. A térképen feltüntetésre került a település régi temetője a lakóterületektől északra. A település déli részén megjelennek a földművelésre alkalmas, felparcellázott területek, a település keleti részén pedig a Nyíregyháza- Debrecen közti vasút nyomvonala látható, melyet 1857-58-ban építettek. A tájban megtalálhatóak a nagyobb kiterjedésű erdők és legelők, és a közékük ékelődő vizenyős lápterületek, rétek.

III. Katonai felmérés (1869-1887) (mapire.eu)

A település szerkezetét tekintve a harmadik katonai felmérésen lényeges változások nem láthatóak a második katonai felméréshez képest. A település lakóterületei nem terjeszkedtek tovább, a kialakult utcák beépültek, az épületállomány növekedett. A vizes élőhelyek, lápterületek aránya csökkent, ahogy egyre több földterületet vontak művelés alá. Az erdőterületekre is ugyanez a csökkenés jellemző, az építkezésekhez a közeli erdőből termelték ki a fákat.

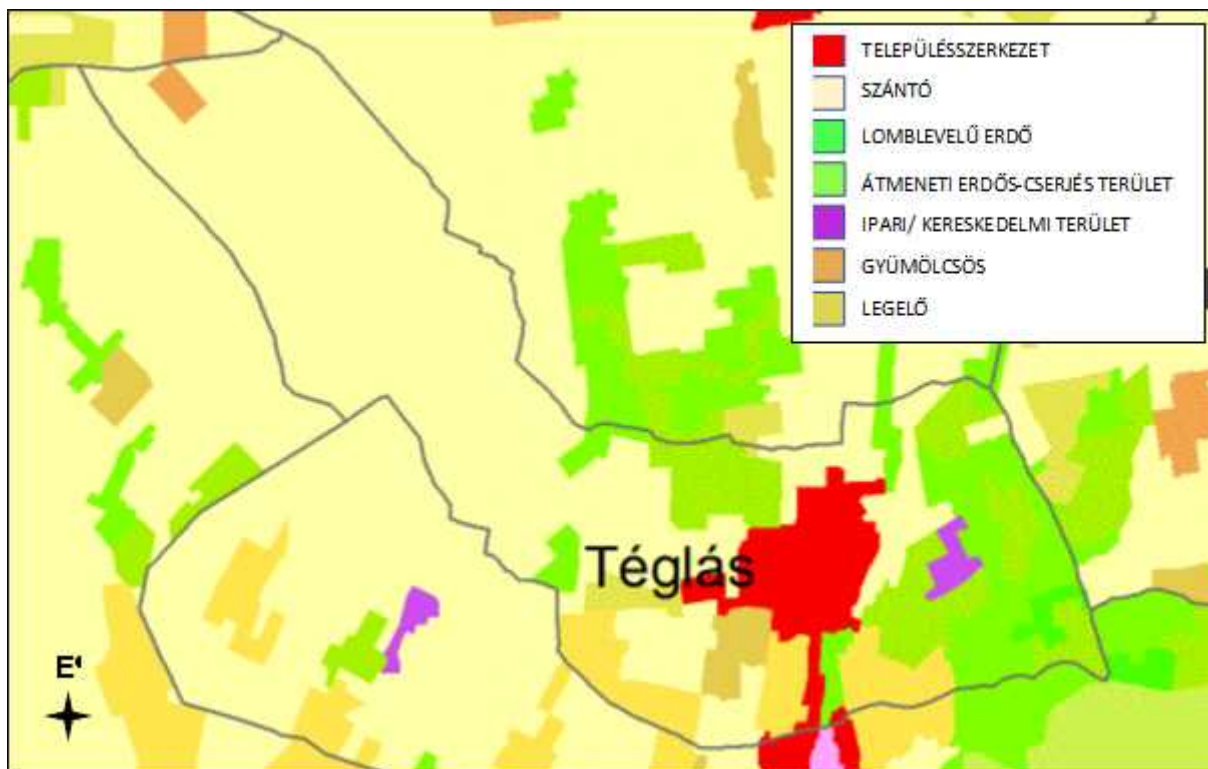
Topográfiai térkép (<https://www.mepar.hu>)

A harmadik katonai felméréshez képest a topográfiai térképen már jóval nagyobb területek vannak beépítve. A település lakóterülete észak-déli irányban terjeszkedett látványosan, valamint a kastély körüli legelőterületek is intenzíven beépültek nyugati és déli irányban. Iparterületet alakítottak ki a belterülettől keletre, a Hajdúsági Művek idetelepülésével a település népessége is növekedésnek indult. A mezőgazdasági területek aránya meghatározó a tájban.

1.12.2.2. Tájhasználat értékelése

A település közigazgatási területe 3832,84 ha, melynek mindössze 10,56%-a tartozik belterületbe (404,7 ha) és 84,16% külterületbe (3225,65 ha), 5,28% zártkerti besorolású (202,49 ha). A művelési ágak közül a szántóterületek aránya kiemelkedő (52,22%). A szántóterületek elsősorban a belterülettől nyugatra találhatóak, aminek majdnem 80%-a kiváló (2) illetve jó (3-4) minőségű kategóriába tartozik. A szántó mellett az erdő (21,56%) és a kivett területek (18,43%) aránya is jelentős. Az erdőket elsősorban telepített akácok és nyáras ültetvények alkotják, elszórtan tölgyesekkel is találkozhatunk. A nagy kiterjedésű erdőterületek elsősorban északnyugaton (a 4-es főút bevezetőszakasza mellett) és keleten határolják a település belterületét. A legelőterületek aránya 1,5%, elsősorban a belterület határához közel, attól déli és nyugati irányban terülnek el. A kert (1,56%), gyümölcsös (2,03%) és szőlő (1,24%) művelési ágú területek aránya hasonló, mindhárom területfelhasználás megjelenik a belterületen, a lakóingatlanokhoz kapcsolódva. Külterületen a gyümölcsös és szőlő termesztés a belterülettől délre, Hajdúhadház irányában, a 4-es főúttól nyugatra,

valamint a vasúttól keletre, az erdőterületek délre jelenik meg nagyobb területen. A nádas (0,47%) és rét (0,93%) művelési ágba tartozó területek aránya elenyésző.

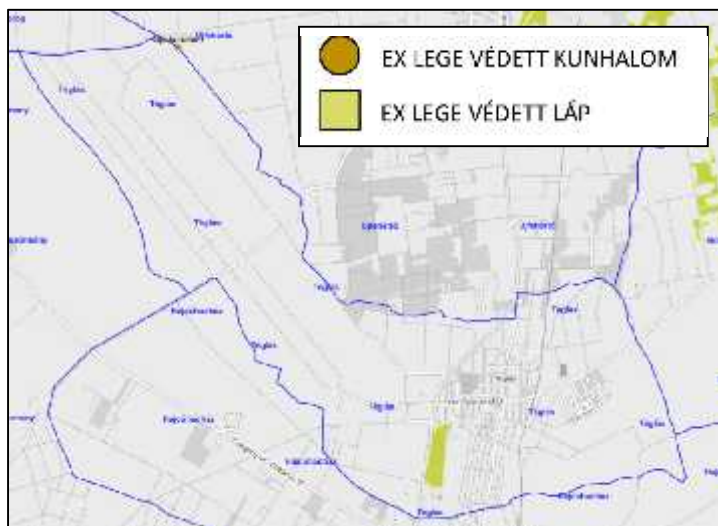
CORINE felszínborítottság (gis.teir.hu)

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

1.12.3.1. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték

Ex lege védett értékek:

A természet védelméről szóló, 1996. évi LIII. törvény szerint a védett természeti területek – a védelem kiterjedtségének, céljának, hazai és nemzetközi jelentőségének megfelelően – országos, illetve helyi jelentőségűek lehetnek. Az országos jelentőségű védett természeti területek és értékek lehetnek egyedi jogszabállyal védettek, illetve a törvény erejénél fogva „ex lege” védettek.

Téglás területén egy ex lege védett láp és egy ex lege védett kunhalom található. Az ex lege védelem alatt álló Téglási-láprét, a Böszörményi úttól délre, a települést elkerülő 4-es főút keleti oldalán fekszik és a Hadházi-csatorna táplálja. Téglás északnyugati csücskében, Téglás, Újfehértó és Hajdúdorog találkozásának a határában található a Gyula-halom nevű ex lege védett kunhalom, mely egykor őrhalom volt.

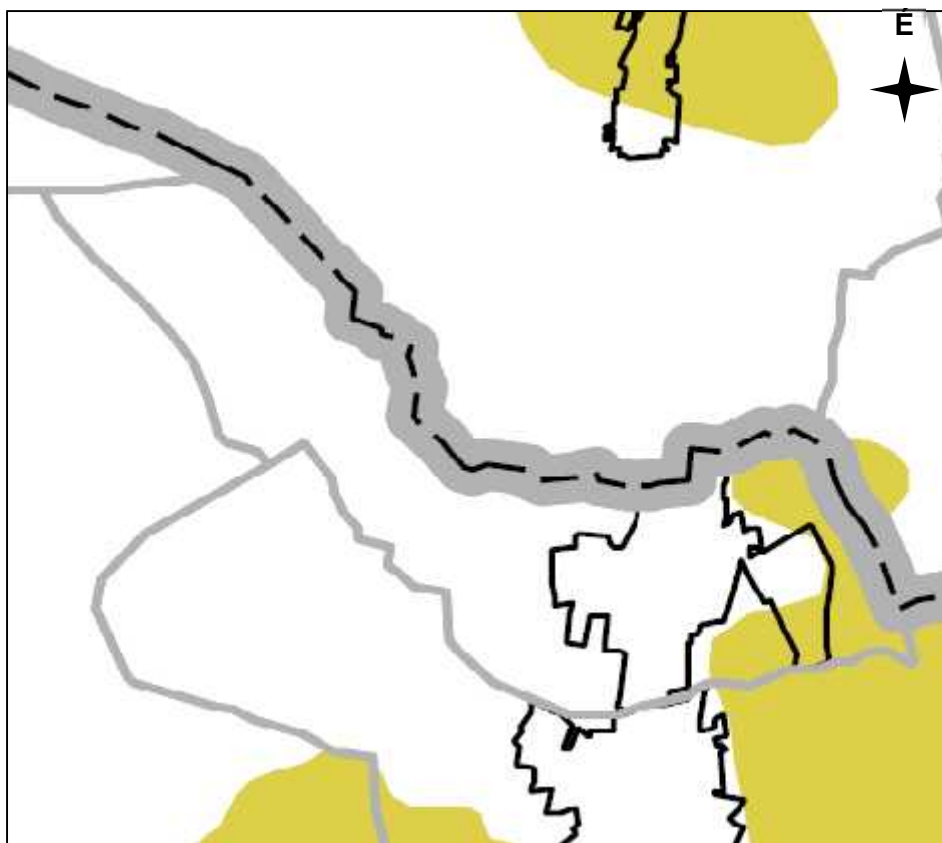
Téglás területén nem található nemzetközi oltalom alatt álló terület (Natura 2000), azonban határos Natura 2000 területekkel, Hajdúhadház és Bököny irányában.

Helyi jelentőségű természetvédelmi terület:

A Degenfeld-Schomburg kastélyhoz tartozó erdős park és Angolkert természetvédelmi oltalom alatt áll, a 131,21 ha kiterjedésű Angolkert 1953 óta, a 7,8317 ha kiterjedésű Kastélykert 1976 óta. A kastély körül található kert a 19. század végén a Degenfeld család és Bek Pál gróf alakította ki. Degenfeld Gusztáv különleges növényeket hozatott a parkba az őshonos növények közé, így tulajdonképpen egy botanikus kertet alakított ki. Az Angolkert elnevezés valójában olyan tájkertet jelöl, amelynek az elrendezésében semmiféle szabályosság nincs. Az erdő faállományának fő fafaja a kocsányos tölgy, emellett mintegy 60 fafajtát találni itt: elsősorban platánokat, ezüst hársat, tulipánfát, vassfát, óriás olasznyár- és amerikai vagy feketedió fákat, valamint különböző cserjeféléket, mint fagyal, gyöngycserje és sóskaborbolya. Az új fákat a tisztások széleire helyezték el, beillesztve a meglévő hársfák, és tölgyfák közé. A kertrendezés során így jött létre egy gyönyörű, párját ritkító erdő egy alföldi ritkaság, egy botanikus kert. Külön érdekesség, hogy az erdei sétányokat azonos fafajú fasorokkal szegték be, az esztétikai hatás fokozása érdekében. Ma is megtaláljuk ezeknek a fasoroknak a maradványait. A védettség fenntartásának indoka és célja a kert botanikai és növényföldrajzi értékének védelme és fenntartása. (<http://www.degenfeldkastely.com>, https://teglas.hu/file/oldal/91/vedett_teruletek_rendelet.pdf)

1.12.3.2. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

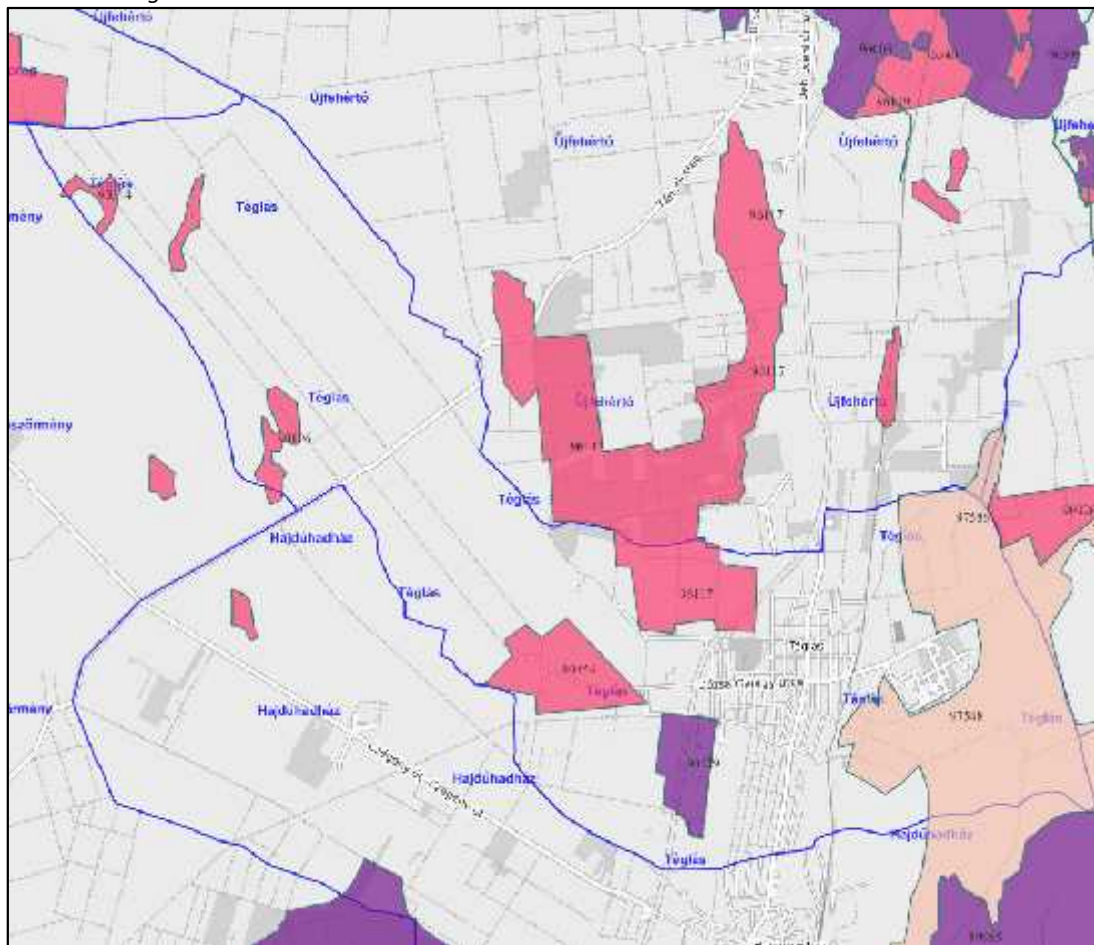
Az Országos Területrendezési Tvről szóló 2003. évi XXVI. törvény 14/A. § (1) pontja alapján a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetét a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv és annak alapján a településszerkezeti terv pontosítja. Az övezet pontosított lehatárolása által érintett területre a kiemelt térségi és a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg helyi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elem együtteseit, valamint a tájképi egység és a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit. Fontos megemlíteni, hogy a településképvédelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2.§ (1) pontja előírja, hogy a településképvédelme a település vagy településrész jellegzetes, értékes, illetve hagyományt őrző építészeti arculatának és szerkezetének - az építészeti, táji érték és az örökségvédelem figyelembevételével történő - megőrzését vagy kialakítását jelenti. A településképvédelmi elemek külön önkormányzati rendeletben kerülnek megállapításra, ennek alapját képezi a jelen dokumentáció. Téglás területének keleti része, ami tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete (gis.teir.hu)

1.12.3.3. Ökológiai hálózat

Nemzeti Ökológiai Hálózat elemei

(Forrás: web.okir.hu)

A természetes és természetközeli élőhelyek fennmaradását, megőrzését és a területek közötti ökológiai kapcsolatokat biztosítja az országos ökológiai hálózat, amely a következő elemekből épül fel:

1. **Magterület:** A magterület a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelye. A településen egy magterület található, mely a Téglási-láprétet és annak környezetét fedi le, nádas, ill. gyepes terület.
2. **Ökológiai folyosó:** A magterületek közötti kapcsolatot az élőhely-mozaikok, láncolatok, az úgynevezett ökológiai folyosók biztosítják a génáramlást az egymástól elszigetelt populációk között. A település területén elszórtan találhatóak ökológiai folyosók, ezek közül az egyik nagyobb folt a település északi részén található, összefüggőbb erdőfolt, a másik a település belterületétől nyugatra levő folt, amiben útmenti fasorok és kisebb erdőfoltok találhatóak.
3. **Pufferterület/védőzóna:** A magterületek és ökológiai folyosók körül védőzónát kell kijelölni, feladatuk az élőhelyek védelme az esetleges külső káros hatásoktól. A település K-i részén, az iparterület körül van kijelölve egy nagyobb összefüggő puffer terület, ami fás, cserjés.

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A táj széleskörű igényeket elégít ki (ökológiai, gazdasági, társadalmi stb.), a tájhasználat során konfliktusok alakulhatnak ki. A tájhasználati konfliktus jellege szerint lehet funkcionális, tájökológiai-tájhasználati és vizuális-esztétikai. A tájökológiai konfliktusokat tovább csoportosíthatjuk kiterjedésük szerint, de időtartamuk és hatásuk szerint is. Időtartam szerint megkülönböztetünk időszakos, tartós, vagy végleges, hatás szerint pedig mérsékelhető, nem mérsékelhető, valamint reverzibilis (azaz visszafordítható) és irreverzibilis (tehát vissza nem fordítható) tájökológiai konfliktusokat.

A funkcionális tájhasználati konfliktus egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, egymás rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatot eredményez.

A tájökológiai-tájhasználati konfliktus egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető területhasználati módokból alakul ki.

A vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktusok olyan negatív látványként jelennek meg a tájban, melyek diszharmóniát keltenek a tájképben.

Téglás külterületi részén előfordulnak olyan ipari, gazdasági rendeltetésű épületek, amelyek tájba illesztése nem valósul meg, továbbá egyes ipari funkciójú épületek a lakóterületek közvetlen szomszédságában épültek. Ezek egyben funkcionális és vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktusok forrását képezhetik.

Az országos viszonyokhoz hasonlóan problémát okoznak az illegális szemétkerakók, amelyek elsősorban a belterület határában jelennek meg. Ezek egyszerre jelentenek tájökológiai és vizuális-esztétikai konfliktust.

A természetes, őshonos vegetációt egyre súlyosabban veszélyeztetik az idegenhonos invazív fajok, ez ökológiai, de akár vizuális-esztétikai konfliktust jelenthet.

A nagyüzemi művelésű szántókon, sok helyen nincs se fasor, se mezsgye, ezek hiánya tájökológiai konfliktust eredményezhet. Gondosan megtervezett mezővédő erdősávok telepítése nem csak a biodiverzitás növelése miatt fontos, de hatással lehet többek között a hőmérsékletre, a levegő víztartalmára, a talajéletre, a párolgásra és a termésmennyiségre is.

1.13. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

1.13.1. A település zöldfelületi rendszer elemei

A zöldfelületi rendszer alatt a növényzettel időszakosan vagy tartósan fedett, biológiailag aktív, termesztési illetve kondicionáló célú felületek összességét értjük egy településen belül. Egy település „élhetőségét”, az ott élők életminőségét, a település képét nagymértékben meghatározza a zöldfelületek aránya és azok állapota. A zöldfelületi rendszer különböző elemeit térbeli helyzetük és használatuk módja szerint csoportosíthatjuk. Elhelyezkedésük szerint megkülönböztetünk:

- sávós helyzetű zöldterületeket, ilyenek a település teljes lakóterületei;
- vonalas helyzetű zöldterületeket, ilyenek az utcai zöldsávok és a vízfolyások partja;
- és szigetes helyzetű zöldterületeket, mint a közparkok, a temetők, a sportpálya és az intézménykertek.

Használatuk módja szerint megkülönböztetünk:

- Korlátlan közhasználatú zöldterületeket, ide sorolhatók a belterületi erdők, a közparkok és közkertek, valamint az utcai zöldsávok,
- Korlátozott közhasználatú zöldterületeket, ami alatt a zöldterületi jellegű intézmények (temető, sportpálya) és a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények (iskola, óvoda, művelődési ház, templom stb.) értendők, ahol a használat térben és időben korlátozva van,
- A közhasználat elől elzárt zöldfelületeket, melyhez a település magántelkein található kertek tartoznak.

Korlátlan közhasználatú zöldterületek

Közterek, közparkok, közkertek

A település legfontosabb közösségi terei a városközpontban, a Polgármesteri Hivatal körül találhatóak. Téglás belvárosa a „Zöld város kialakítása” c. projekt keretében újul meg. A zöldfelületek megújítása érinti a város főterét, a polgármesteri hivatal, a főutca menti társasházak, valamint a református templom és Óvoda környezetét. A megújítás keretében sor kerül az aszfaltborítású gyalogos felületek térkő burkolattal történő cseréjére, a leromlott állapotú gyalogos és kerékpárutak javítására. A projekt egyik fő célja a települési főtér egybefüggő zöldfelületének jobb kihasználása érdekében, a meglévő burkolt felületek helyén, a település életében fontos szerepet játszó események, rendezvények, megemlékezések, ünnepek megtartására, mobil színpad felállítására is lehetőséget biztosító, a későbbiekben akár köztéri alkotásoknak, szobornak is helyet adó közösségi tér megvalósítása. A jó állapotban lévő fák megtartása mellett új fasorok telepítésével, egységes, új gyepterület, és cserjefelületek kialakításával, pihenőpadok elhelyezésével kívánják javítani a településközpont utcaképét, növelni a közhasználatú, intenzív zöldfelületek méretét.

A tervezett beavatkozások helyszínrajza

(Forrás: Art Vital Kft.)

A városi park megújítása során az értékes, idősebb faegyedek megtartása a cél. A Kossuth utca felől hársfasor található, nyírfával és szivarfával kiegészülve.

A felújítás alatt álló főtér egy része új térburkolatot is kapott

A település központjában lévő lakótelepi épületek zöldbe ágyazottak, utcafront felől fasorokkal (nyírfa, ecetfa, akác, juhar), cserjesávval (pl. fagyal). A település játszóterei meghatározó közösségi terek, melyek fontos elemei a város zöldfelületi rendszerének is. Az épületek között nagyobb játszótér és „kondipark” található, különféle modern játszószerekkel, eszközökkel felszerelve. A játszótérre vegyes összetételű fasorokból (hárs, platán, madárberkenye, vérszilva) és cserjékből (boglárcacserje, mályvacserje, orgona) álló zöldsáv vesz körül, melyek kedvező klimatikus hatást biztosítanak az itt lakóknak. A park gyepfelületei nem egységesek és a gyalogos közlekedést biztosító járdák állapota is felújításra szorulna. Az utcabútorok és a növényzet egységessé tételével, a zöldfelület növényzetének tervezett felújításával lehetne javítani a terület állapotát.

A település másik meghatározó játszótere a Dózsa György út - Stadion utca sarkán lévő görög katolikus templom mellett található. A templomot mindkét utca felől cserjesáv (kerti gyöngyvessző, tuja) vesz körül. A játszótér modern eszközökkel felszerelt, a játszószerközök között megtalálható hinta, csúszda és drótkötélpálya is. A homokos-gyepes területen gesztenye, vérszilva, berkenye és hársfák biztosítják az árnyékot. A gyepfelület felújításra szorul. Padok és szemétyűjtők hiányoznak. A járda menti cserjesávban megjelent az invazív osterfa, ennek visszaszorítása, továbbá a növényzet tervszerű felújítása szükséges.

A pozitív településképhez hozzátartoznak a megfelelően karbantartott utcák, közterek, ápolts, gondozott zöldfelületek.

Fasorral, cserjesávval kísért játszótér a társasházak között

Kondipark a lakótelepi zöldsávban

A görög katolikus templom melletti játszótér hársfákkal körülvéve

Fasorok, utcai zöldsávok

A település arculatához az utak, utcák állapota, megjelenése nagyban hozzájárul. Az út, amin keresztül a településre érkezünk meghatározza a településről alkotott véleményünket, ezért fontos, hogy az utak mindig karban legyenek tartva, az út menti növényzet ápolva legyen rendszeresen. A fasorok kiemelik a település fő útvonalait, vezetik a tekintetet, és nem utolsó sorban zöldfelületet képeznek, melynek számos környezetjavító hatása van, mint például a zaj, légszennyező anyagok, a por szűrése és a mikroklíma javítása. Az utcák fásítása a központot leszámítva nem jellemző a településen, és ahol van fásítás ott sem mindig egységes a fasorok fajösszetétele. Útmenti fásításra kedveltek a gömbkoronával rendelkező fajok (gömbakác, gömbjuhar, gömb szivarfa), melyek a légvezetékek szempontjából is kedvező választásnak bizonyulnak. A főút menti aszfaltozott bicikliút a belvárostól Hajdúhadház irányába szakaszosan fásított, ennek folytatása ajánlott a város északi részén is. Ajánlott lenne a központban található zöldfelületeket fasorral összekötni. Ennek részbeni megvalósítása jelenleg folyamatban van. A település utcai megfelelő szélességgel rendelkeznek és jó lehetőséget hordoznak az út menti zöldsávok bővítésére, illetve kialakítására.

Útmenti zöldsávok kialakítása fasorral, cserjesávval

Fásításra alkalmas útmenti zöldsáv

A rendezett, gondozott utcák hozzájárulnak a pozitív településképhez

Gömbkoronájú utcai fasorok

Korlátozott közhasználatú zöldfelületi elemek

A település két nagy sportpályával rendelkezik, melyek a II. Rákóczi Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Baptista Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola mellett találhatóak az Úttörő utca- Stadion utca-Ady Endre utcák által körül határolt területen. A füves pályákat betonkerítés határolja, melyek mentén fasor található, ezek változatos fajösszetételűek, de mértékadóan a kis és nagylevelű hárs alkotja. A két sportpályát nyárfasor választja el egymástól. A focipálya a kastélyparkkal határos, amit vegyes összetételű erdősáv határol (nyár, fűz, juhar, tölgy), melyben idősebb tölgyfa egyedek képviselnek zöldfelületi értéket. A focipálya melletti lelátó árnyékolása jelenleg nem megoldott, az új telepítésű facsometék a későbbiekben betölthetik ezt a funkciót.

A városi sportpálya II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola mellett

A sportpálya melletti erdős terület idősebb faegyedekkel, filagóriával

Zöldterülettel rendelkező intézmények

A közintézmények, templomok elsősorban a település központi részén találhatóak. A Kossuth Lajos utcán található Óvoda és Bölcsőde udvarán különféle játszószerkezetek találhatóak, a terület elsősorban homokos-gyepes, az árnyékolást biztosító fák változatos összetétellel vannak jelen (vérszilva, diófa, nyír, hárs, juhar). Az Óvoda mellett található a település református temploma a parókiával. Az Óvoda parókiával határos oldalán akác és juharfából álló fasor fut végig. A templom körül burkolt gyalogösvény található, mely néhol elavult és töredezett elemekből áll. A templom mellett a 48'-as és az 56'-os áldozatok emlékére állított fából faragott emlékmű található. A templom kertjének zöld növényzete nem átgondolt, néhány hársfa és virágágyás alkotja, a gyalogösvényt kísérő alacsony örökzöld sövényel. A templom és az óvoda környékének megújítása a „Zöld város kilakítása” c. projekt keretében valósul meg új gyalogos közlekedési útvonalak létesítésével, növénytelepítéssel és egy új játszótér kialakításával.

A kastély mellett található a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola gazdag zöld környezetben fekszik, az épület utcafrontján idősebb platánfa áll. Az iskola udvarán aszfalozott kosárlabda és futballpályák találhatóak, melyet faszegélyez. Az Általános Iskola Fényes utcai tagozatának udvarán, kisebb dombon fából faragott emlékoszlop áll, az udvarban néhány játszószerkezet található, a terület alapvetően homokos, a gyepfelületek hiányoznak, az udvar lombkorona lefedettsége magas. Az épület utcafrontján fasor található.

Érdemes megemlíteni a Polgármesteri Hivatal hátsó udvarában lévő idősebb gesztenyefát, és a mellette álló diófát, melyek biztosítják lombkoronájukkal az egész udvar árnyékolását. A hivatal mögött nagyméretű gyepes zöldfelület található, mely rendezvények helyszínéül szolgálhat.

Az Óvoda és Bölcsőde udvara gazdagon fásított

Református templom és parókia kertje

II. Rákócz Ferenc Általános Iskola előkertje a platánfával és parkos udvara

II. Rákócz Ferenc Általános Iskola Fényes utcai tagozatának udvara

A Kossuth utcán található Szent József katolikus templom beékelődik a belvárosi zöldfelületbe, a templom előtt évelőágy található közepén kőkereszttel.

A görög katolikus templom gyepes zöld környezetben áll, udvarán kőkereszttel és fából faragott emlékoszlopokkal, az utca felől sövényzáv határolja el.

A Polgármesteri Hivatal udvarán álló idős dió és gesztenyefa

Temetőkert a ravatalozóval

Izraelita temető gondozott, gyepes felülete

Degenfeld-Schomburg kastélypark

A kastély megjelenése a fákkal dúsan beültetett nagy kiterjedésű parkkal igen különleges, vadregényes. A klasszicista kastély nyugati homlokzata elé épített oszlopos kocsialáhajtóban lévő főbejáratához a déli kaputól induló ívesen emelkedő romantikus hangulatú út vezet a parkon keresztül. Ez az út az érkező fogadását izgalmassá teszi, meglepetést ígér. A nyugati kaputól közelítve teljes szépségében tárul elénk a kastély impozáns főhomlokzata. A kertben élő óriás platánfák a park kétszáz éves kincsei páratlan szépségükkel lenyűgözik a lombok alatt sétálókat. (<http://www.degenfeldkastely.com>) A parkban egy víztározó és egy játszótér is található. A kastélypark belépődíj fizetése mellett látogatható, továbbá népszerű rendezvényhelyszín.

Kastély és parkja a település kiemelkedő zöldfelületi értéke

Zöldfelületi ellátottság értékelése

Téglás belterületén a zöldfelületi elemek szigetszerűen, elszórtan helyezkednek el, a közhasználatú, illetve a korlátozott közhasználatú zöldfelületi elemek elsősorban a település központjában (Kossuth Lajos utca, Dózsa György utca, Fényes utca, Úttörő utca mentén) találhatóak. A település belterületén erdők, illetve kiterjedt fás területek találhatóak. Külön ki kell emelni a település belterületének észak-nyugati határán fekvő Degenfeld-Schomburg kastélyhoz tartozó parkot, és Angolkertet, melyek helyi védelem alatt állnak. Nagykiterjedésű zöldfelületként fontosak a kastély mellett található füves sportpályák és az azokat kísérő fasorok.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A település temetőinek állapota fejlesztendő: a régi temetőben a növényzet rendszeres visszavágása szükséges a sírok fenntarthatósága érdekében. Az új temetőkeretet fásítással, további padok kihelyezésével lehetne javítani, ezen kívül a temetőbe érkezők parkolására burkolt felületű parkoló létesítése javasolt.

A település zöldfelületekkel jól ellátott, ám annak elemei nincsenek összekötve. Az utcák fásítása, zöldítése ezt a kapcsolatot megteremtené az elszigetelt zöldfelületi foltok között és hozzájárulna egyúttal a településképp javításához is. A gyalogos közlekedésre szolgáló járdák burkolata sok helyen leromlott állapotban van, ezek felújításra szorulnak.

A fennálló konfliktusok egy részét a folyamatban lévő „Zöld város kialakítása” c. projekt kezelni fogja.

A település egyik legfontosabb idegenforgalmi vonzereje, a Degenfeld-Schomburg kastély és parkja a település lakóterületeibe ágyazódva elkülönül a belváros többi zöldfelületi elemeitől. Javasolt lenne a kastélyt a település belvárosával egy sétányon keresztül összekötni, ezáltal bevonva azt a városi zöldfelületi rendszerébe.

A régi temetőben a növényzet elburjánzása, az illegális szemétkerakás jellemző

Az invazív selyemkóró a település keleti részén lévő telepített erdőben

Töredezett, felújításra szoruló járdaburkolat

Temető előtti gyepes felület parkolás céljára való fejlesztése szükséges

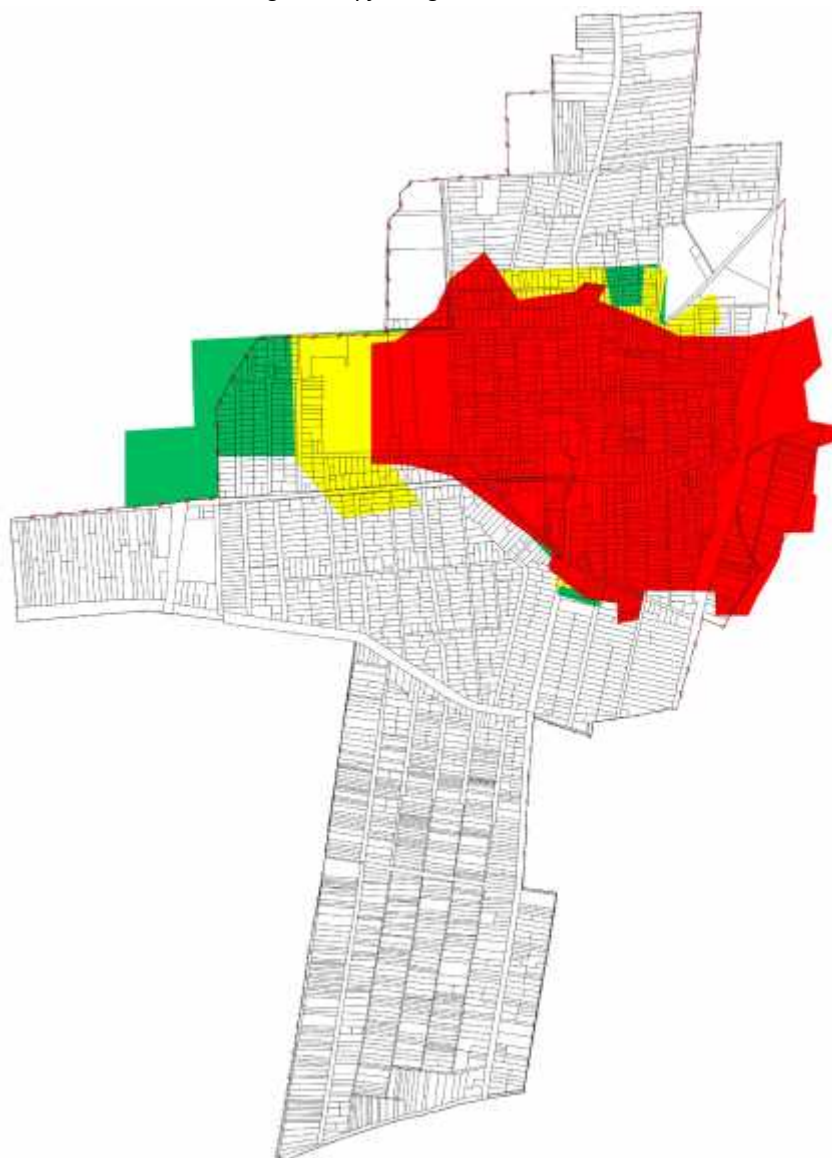
1.14. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

Téglás településszerkezetét tekintve szabályos. Az utcahálózatot sakkáblaszerű elrendezést mutat. Az általában derékszögben egymást keresztező utcák szabályos telektömböket fognak össze, amelyeken úgynevezett telektáblás elrendezésben sorakoznak a szabvány méretű telkek. Ez utóbbi azt jelenti, hogy a telkek a házaktól távol eső részüknél összeérnek, így azok, szemben a szalagtelkes elrendezéssel, nem közelíthetők meg hátulról. Napjainkban gyakori, hogy a korábban bőségesen mért telkeken a régebbi kertek egy részéből új telkeket, és a tömbök megbontásával új utcákat alakítottak ki, az alaprajzban is jelezve az egykori agrártelepülés funkcióváltását.

A település növekedése a XVIII. század végétől napjainkig

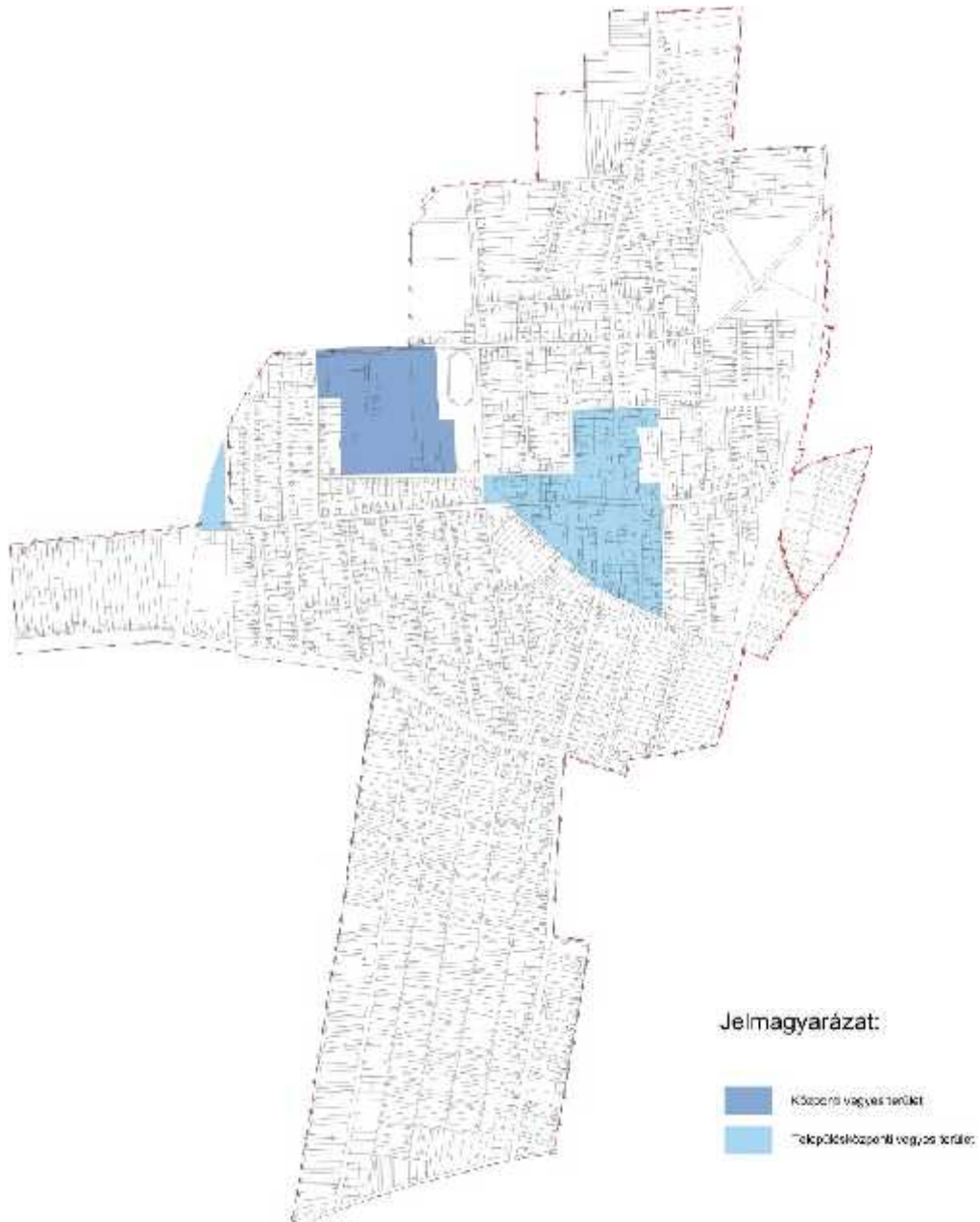

(Forrás: saját szerkesztés)

A település központjában egy a hajdúvárosokra jellemző négyzet alakú teresedésen a település főtere áll, amely kijelöli a település történeti településmagját.

A mai városközpont a település legfőbb útkereszteződése környezetében fejlődött ki, ide szerveződtek a közintézmények, itt jelentek meg a kisvárosias arcot kölcsönző többszintes társasházi beépítések.

Településközpont

(Forrás: saját szerkesztés)

A település helyi jelentőségű utak kereszteződésében helyezkedik el, így Nyíregyháza – Debrecen - Bököny felé vezető utak metszésében.

Település összekötő út

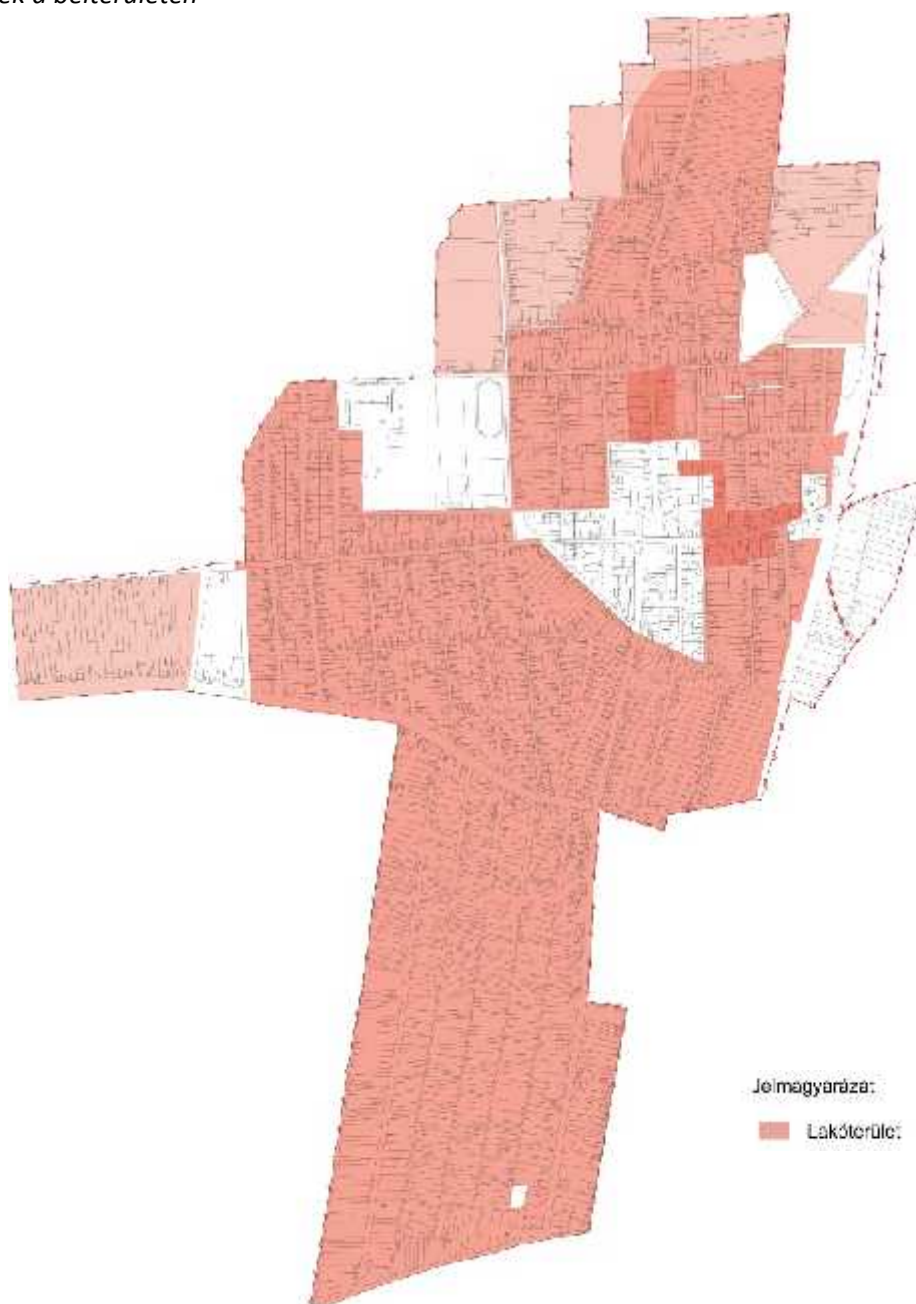
(Forrás: saját szerkesztés)

Lakó funkciójú területek:

A lakóterületek, egységes tömör szerkezetet alkotnak, sakktábla szerű elrendezésben a település központja körül. A település lakóterületeire a kertvárosias illetve a központtól kifelél haladva falusias utcakép jellemző.

A lakótömbök szinte majdnem teljes egészében mentesek a közösségi, igazgatási funkcióktól. A települési környezet minőségében érezhető különbségeket leszámítva, funkcionális és ellátási szempontból azonos a helyzetük a városszerkezetben.

Lakóterületek a belterületen

(Forrás: saját szerkesztés)

Gazdasági funkciójú területek:

Téglás legjelentősebb gazdasági területe, a Hajdu Ipari Park, a maga 171 ha-os egybefüggő területével. A belterülettől keletre, külterületen terül el. A további gazdasági célú területek elsősorban mezőgazdasági, feldolgozó, termelői tevékenységet folytató vállalkozások telephelyéül szolgálnak. Ezek inkább már a 4. sz. főút mentén telepédtek meg.

A gazdasági célú területek kedvezően helyezkednek el az uralkodó szélirányhoz viszonyítva, nagyobb részt külterületen, a belterület nyugati és keleti oldalán helyezkednek el.

Gazdasági területek

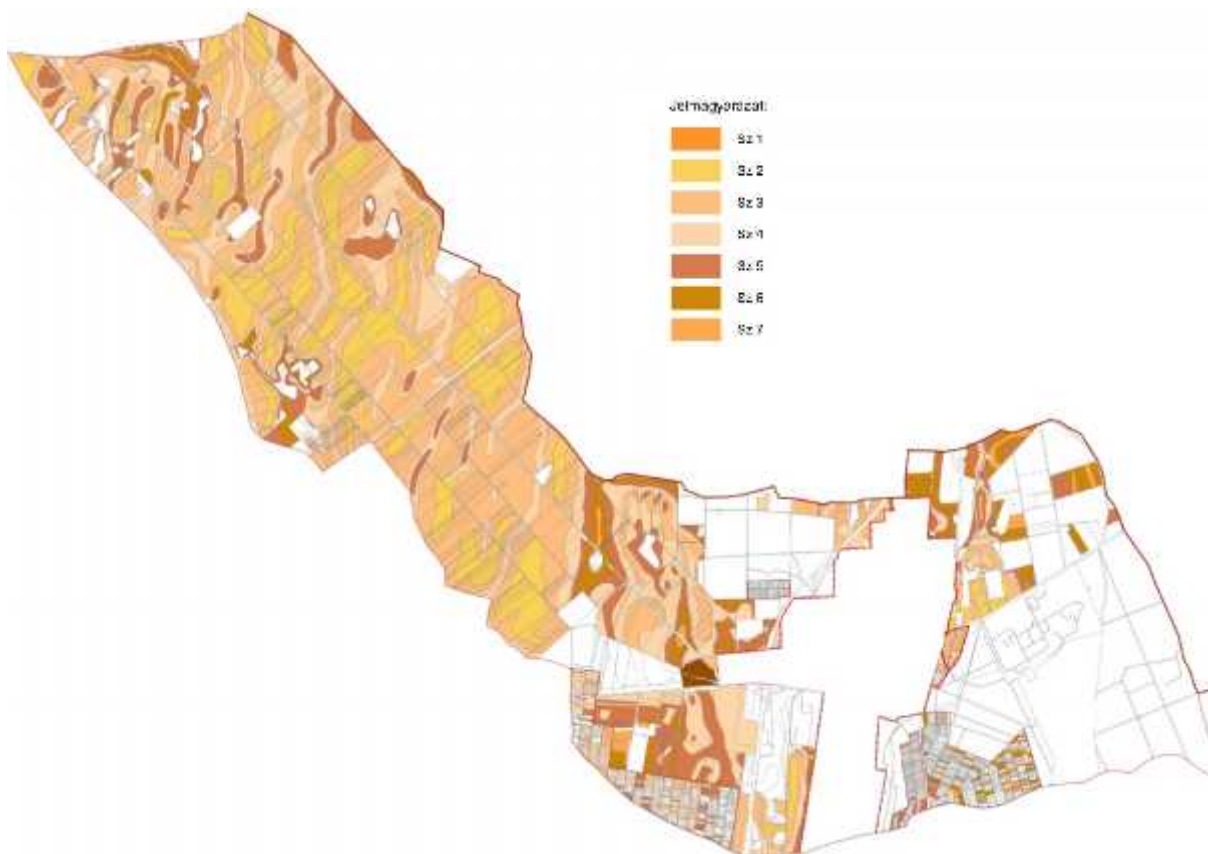

(Forrás: saját szerkesztés)

Mezőgazdasági célú területek:

A település közigazgatási területének legnagyobb részét uralják a szántó területek (55,42 %). A belterülettől nyugatra viszonylag egybefüggő, észak, észak-keleti irányban elszórtan helyezkednek el a szántóterületek.

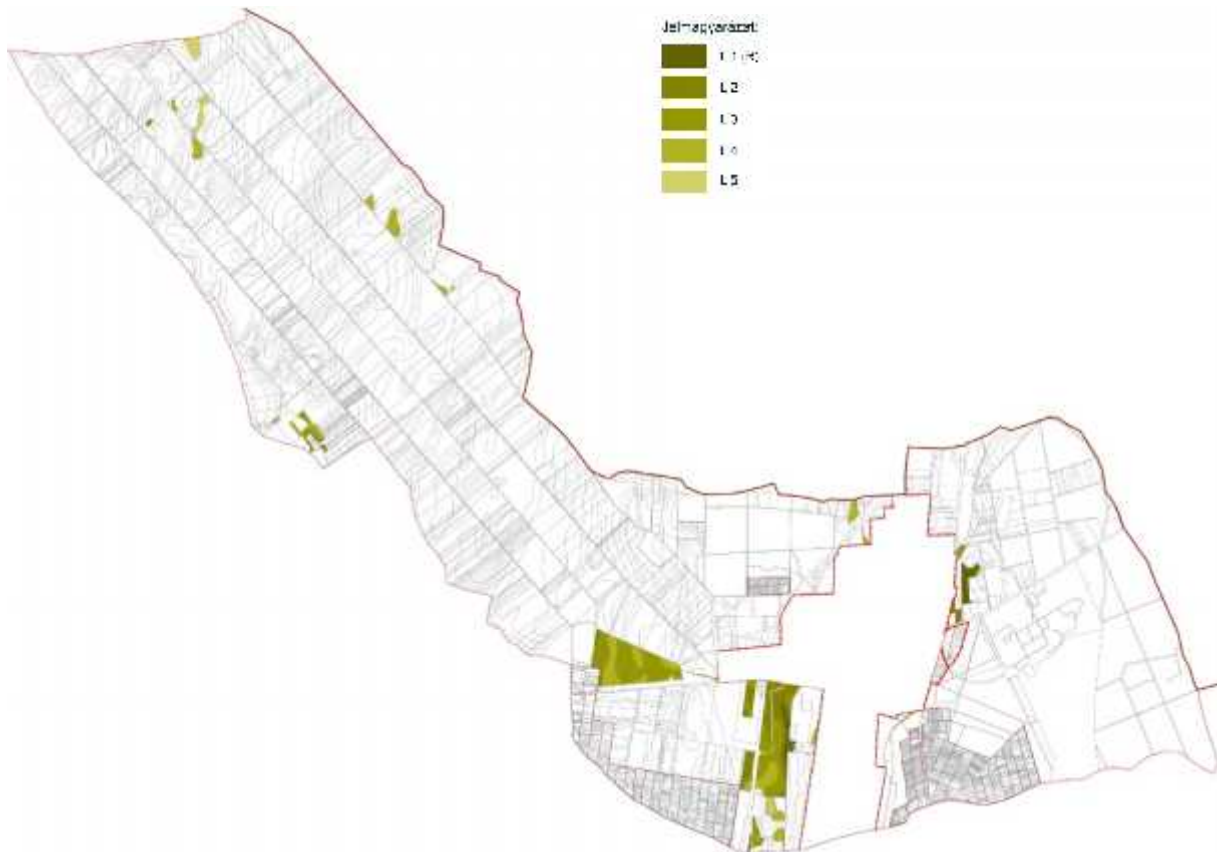
Szántó területek és minőségi osztályuk

(Forrás: saját szerkesztés)

Rét, legelő, gyepes felület a település külterületén elszórtan találhatóak, mely a közigazgatási terület 2,71 %-át teszik ki. Nem számottevő kiterjedésűek, leszámítva a 4. sz. főút keleti oldalán elhelyezkedő, vizes élőhelyhez csatlakozó területet.

Legelő/gyep területek és minőségi osztályuk

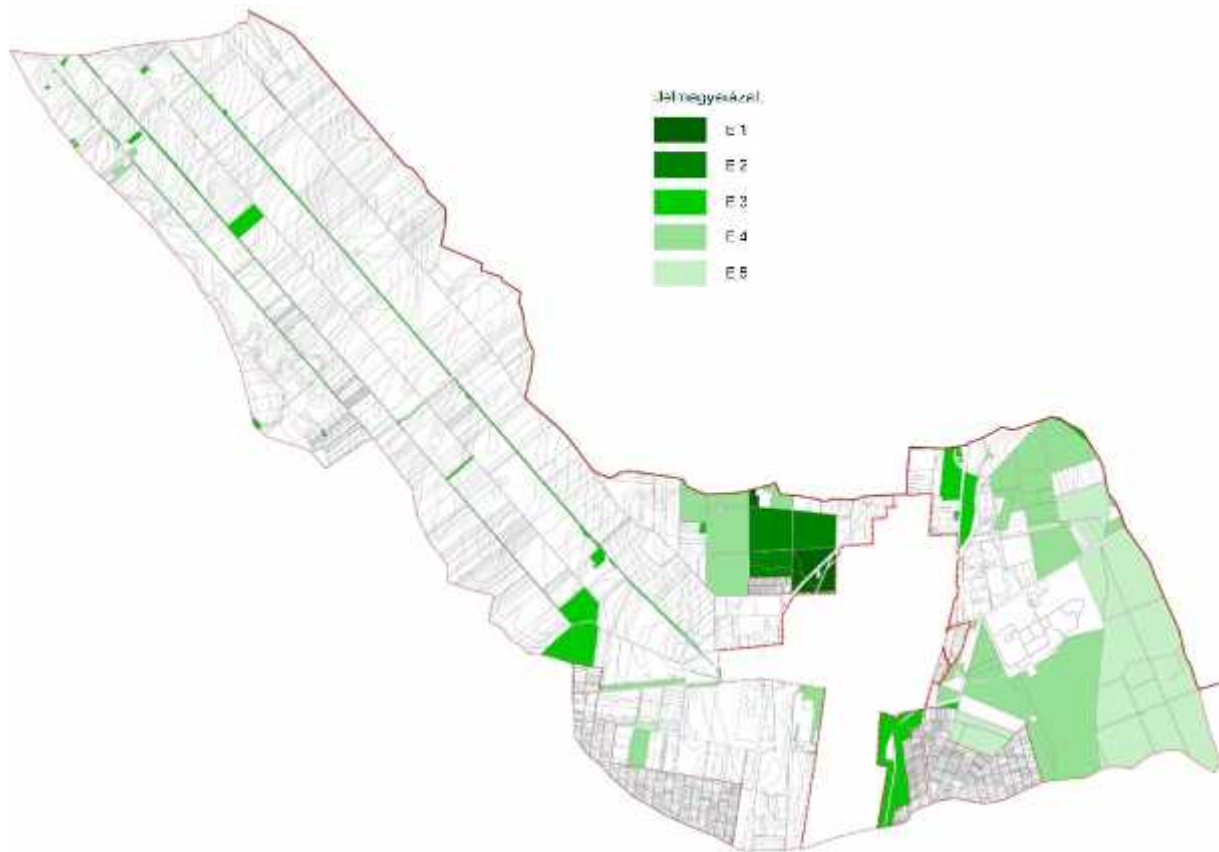

(Forrás: saját szerkesztés)

Erdő területek:

A településen nagyterjedésű, egybefüggő erdőterületek találhatóak, melyek a belterületől észak-nyugatra, a nagyobb része pedig keletre található. A külterület 19,36 %-át borítja erdő.

Erdő területek és minőségi osztályuk

(Forrás: saját szerkesztés)

1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

A teljes közigazgatási terület 3832 ha. Ebből 3033 ha a külterület és 507,6 ha a belterület. A külterület mintegy 67 %-án – 2055,6 ha területen szántóföldi művelés folyik. Ennek 15 %-a Sz2 (kiváló), 65 %-a Sz3-Sz4 (jó), 18,46 %-a Sz5-Sz6 (közepes), 1 %-a Sz7 (gyenge) minőségi osztályba tartozik.

Legelő a teljes külterület mindössze 3 %-a – 110 ha, melynek 22 %-a (kiváló) L1-L2, 71 % (jó) L3 - L4 minőségi osztályba sorolható.

Az erdő terület 24 %-a a külterületnek, 741,64 ha. Jellemzően a belterület mellett, a közigazgatási terület keleti részén található erdőterület, melynek 9 %-a (kiváló) E1-E2, 56 %-a (jó) E3-E4 és 34 %-a (közepes) E5 minőségi osztályba tartozik.

Művelési ág felosztás minőségi osztályok szerint

(Forrás: saját szerkesztés)

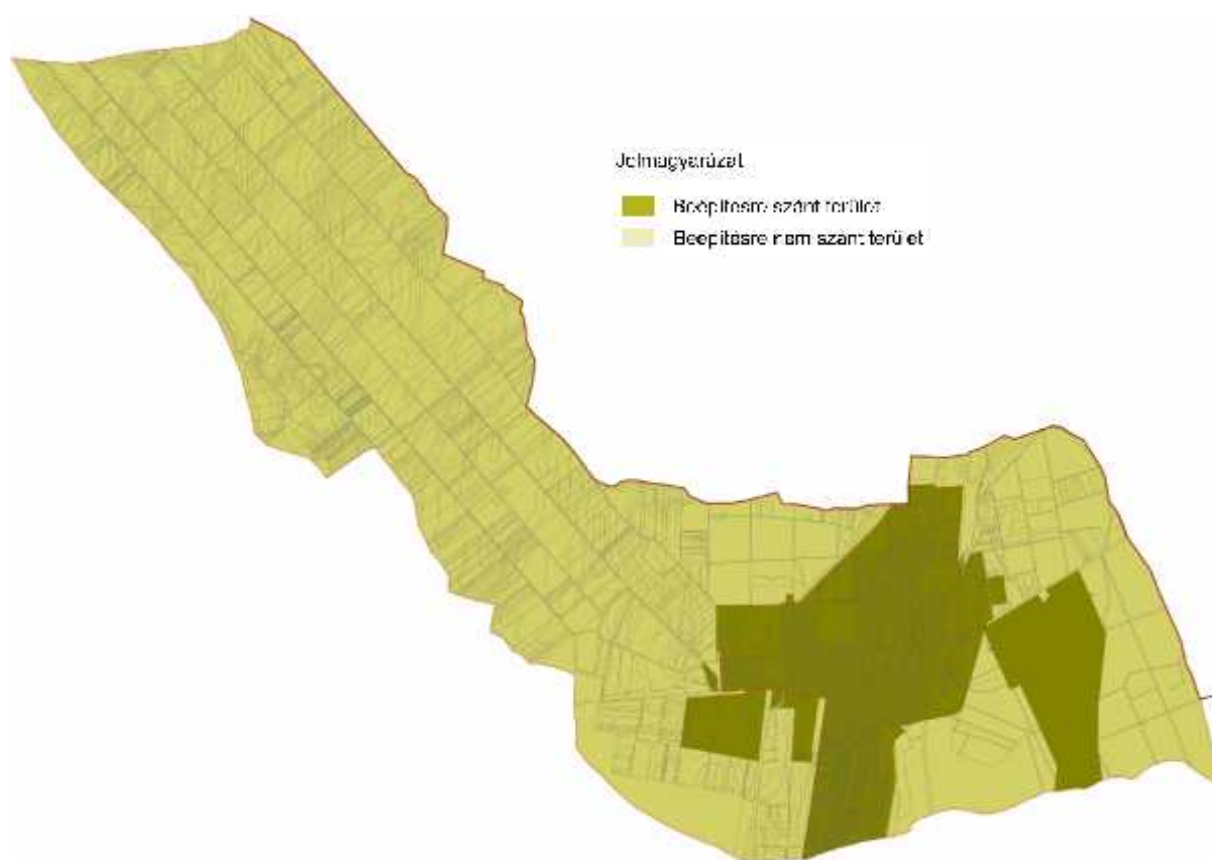
1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

A hatályos településrendezési terv beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területeinek tagozódása, a település szerkezetben elfoglalt helye és kiterjedése, az alábbiak szerint:

A beépítésre szánt területek az alábbi területfelhasználási egységekre tagolódnak (798,38 ha):

- Lakóterület: kertvárosias-, kisvárosias-, falusias lakóterület
- Vegyes terület: településközpont vegyes terület, központi vegyes terület
- Gazdasági terület: kereskedelmi szolgáltató-, ipari gazdasági terület
- Különleges terület: sportpálya terület

Beépítésre szánt és nem szánt területek eloszlása

(Forrás: saját szerkesztés)

A beépítésre nem szánt területek az alábbi területfelhasználási egységekre tagolódnak (3033,54 ha):

- közlekedési célú területek: közúti-, vasúti terület,
- temető-, kegyeleti park területe,
- megújuló energiaforrás területe,
- zöldterület,
- erdőterület,
- mezőgazdasági terület,

- vízgazdálkodási terület.

A beépítésre szánt területek nagyobb hányada a lakó és gazdasági területekből (kereskedelmi szolgáltató, ipari gazdasági) tevődik össze. A területek a belterületet, valamint az attól keltre található gazdasági területek egy részét foglalják el.

1.14.1.4. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatok)

Alapfokú oktatási funkció: az oktatási intézmények látják el.

- Óvoda: A 3-6 éves korosztály nappali ellátását a Bárczay Anna Városi Óvoda biztosítja. Az óvoda a 2012-2013-as tanévet 10 csoportban, 250 férőhelyen, engedélyezett 300 fős maximális létszámfelvételi lehetőséggel kezdte meg.

- A II. Rákóczi Ferenc Magyar - Angol Két Tanítási Nyelvű Baptista Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola az egyetlen általános iskolája a városnak. Az intézmény hagyományos nyolc évfolyamos általános iskolai osztályt és 2014. szeptemberétől, felmenő rendszerben, évfolyamonként egy osztályban, két tanítási nyelvű programmal működő osztályt is indít.

Fenntartó: Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy

Az iskola többcélú intézmény, közös igazgatású közoktatási intézmény.

Maximális tanulólétszám 800 fő. A 2015/2016-os tanévben a tanulói létszám 665 fő.

Szociális funkció:

- Hajdúhadházi Mikrotérségi Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat
Családsegítő Szolgálat: általános és speciális segítő szolgáltatást nyújt, személyes és szociális segítséggel hozzájárul a családok és közösségi csoportok jólétéhez.
Gyermejkölési Szolgálat: a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, családba történő nevelődésének elősegítését.

Éves szinten a város felnőtt lakosságának a 17%-a fordul meg a téglási Családsegítő Szolgálatnál.

- Hajdúsági Mikrotérségi Szociális Gondozási Központ: Az intézmény a következő feladatokat látja el a téglási telephelyén:

Kötelezően ellátandó feladatok:

- Nappali ellátás – Idősek Klubja
- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás

Önként vállalt feladatok:

- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Támogató szolgálat

A demográfiai változások következtében jelentősen növekedett a házi segítségnyújtás keretei között biztosított szolgáltatások iránti igény.

Közművelődési funkció:

Valamennyi közművelődéssel kapcsolatos intézmény igazgatása központilag történik, a megfelelő működésért a Téglási Városi Könyvtár és közművelődési Intézmény felelős.

Állandó szolgáltatásai az intézménynek.

- A lakosság képzését szolgáló számítástechnikai és nyelvtanfolyamok.
- Kulturális, művészeti területen hagyományt teremtettek rendszeres kiállításokkal. Megalapították a téglási felnőtt Amatőr Színjátszókört.
- Közösségi, szabadidős tevékenységként az érdeklődőket angol társalgási kör, kézimunka szakkör, egészségmegőrző-, természetjáró-, ill. színházkedvelő klub várja.
- Helytörténeti kiállítóteremben a város lakosainak adományából, ajándékaiból összeállított tárlaton keresztül ismerkedhetnek a látogatók Téglás múltjával.

Egészségügyi funkció:

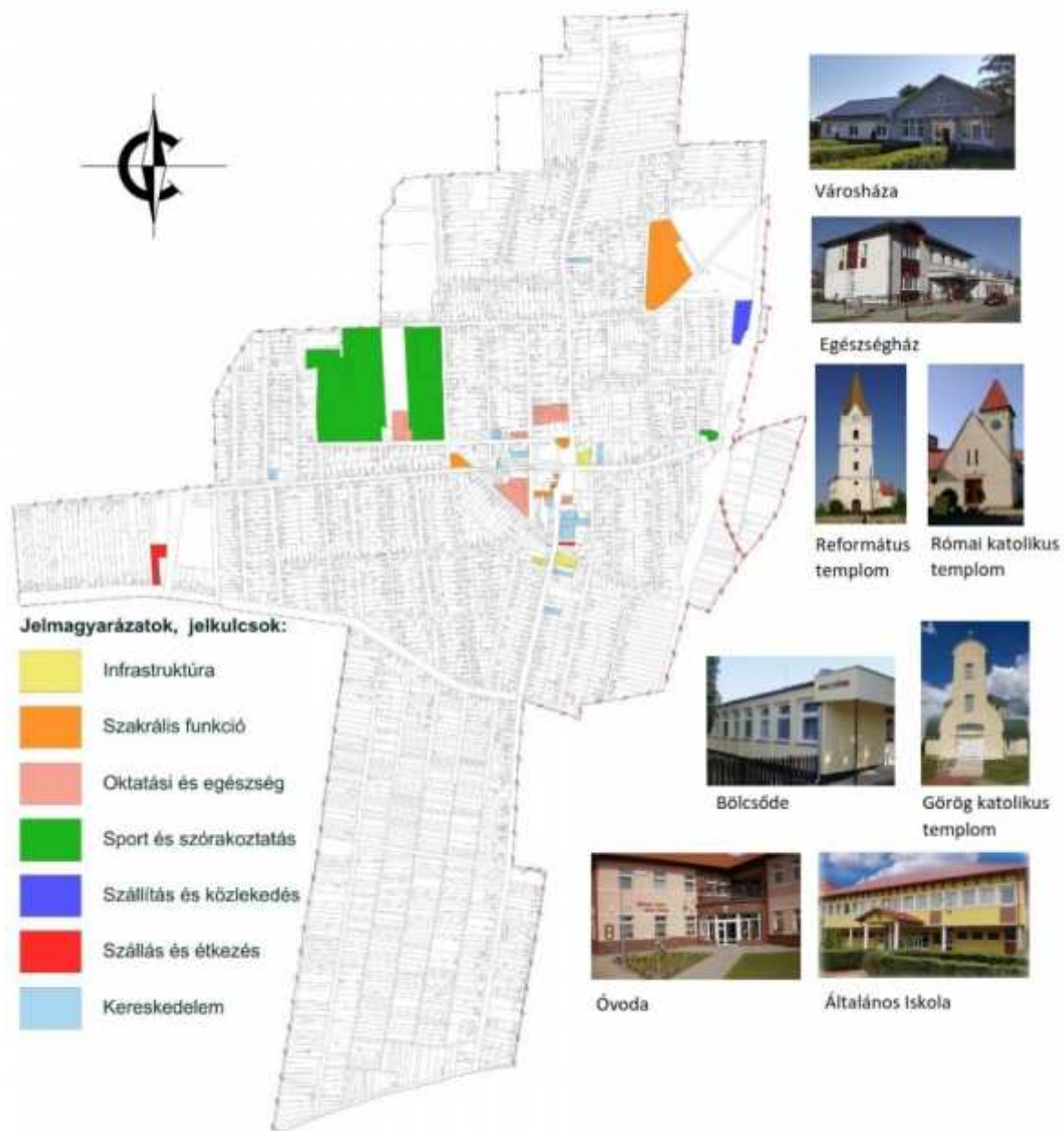
- Városi Egészségház: Valamennyi orvosi ellátás egy központi, önkormányzati tulajdonú épületben került elhelyezésre: három felnőtt háziorvos, egy gyermek háziorvos, valamint két vegyes praxissal rendelkező fogorvos. A rendelőben szakorvosi rendelés is folyik: reumatológia, ortopédia, valamint fizioterápiás kezelő is kialakításra került. A Városi Egészségház 2010-ben pályázati támogatással került felújításra.
- Védőnői Szolgálat: Az egészségügyi ellátás részeként – a családok egészségének megőrzésére, segítségére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés. A védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-16 éves korú gyermek él. A város 3 védőnői tanácsadó körzetre van felosztva.

Közzolgálati funkció:

- A hajdúhadházi szennyvíztisztító telep Hajdúhadház és Téglás települések közös szennyvíztisztító telepeként üzemel. Fogadja és megtisztítja a két település csatornán érkező szennyvizét, valamint e két településen kívül Bocskaikertből és Bökönyből beszállított szippantott szennyvizet. A telep napi kapacitása a 2005. évben lezárult bővítést követően 2.000 m³ csatornán érkező kommunális szennyvíz, valamint 50 m³ szippantott szennyvíz megtisztítását teszi lehetővé. Ezen beruházás során az addig csak részlegesen automatizált működésű telep központi folyamatirányítást kapott.
- Rendőrség: A rendőrség fő feladata a közbiztonság és a belső rend védelme, a törvények és bizonyos szabályok betartatása, a szabályszegőkkel szembeni eljárás megindítása. A testület a közigazgatás olyan rendészeti, polgári, fegyveres szervezete, amely a törvényvégrehajtás oldalán működik, miáltal védelmező és kényszerítő erővel felruházott, az erőszakot végső esetben alkalmazó intézmény.
- Falugazdász: A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal, Földművelésügyi Igazgatóságának falugazdásza segíti a téglási földtulajdonosokat és állattartókat ügyeikben. Feladat, hogy folyamatosan tájékoztatást adjon a gazdálkodók részére. Érvényesítse az őstermelői igazolványt, regisztrálja a termelőket, tájékoztatja a szakigazgatást a mezőgazdaság napi helyzetéről.

Közösségi funkció:

- Egyházak: Református egyház, Római katolikus egyház, Görög katolikus egyház. A kisegyházak közül a baptista, pünkösdista és a jehovista felekezet működik a városban.
- Városi sportpálya: sportolási lehetőség igénybevételére alkalmas, a nagyobb városi rendezvények lebonyolításának és a futballmérkőzéseknek is a helyszíne.

(Forrás: saját szerkesztés)

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Intézmények illetékességi területei	Intézmény típusa	Központ
Építésügyi Hivatal		Debrecen
Építésügyi körzetközpont		Debrecen
Fogyasztóvédelmi Felügyelőség		Debrecen
Gyámhivatal		Hajdúhadház
Járási Hivatal		Hajdúhadház
Katasztrófavédelmi kirendeltség		Debrecen
Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal		Hajdúnánás
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség		Nyíregyháza
Körzeti Földhivatal		Debrecen
Megyei földhivatal		Debrecen
Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság		Debrecen
Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerv		Debrecen
Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága		Debrecen
Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága		Debrecen
Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága		Debrecen
Megyei Kormányhivatal Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatóság		Debrecen
Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ		Debrecen
Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága		Debrecen
Megyei népegészségügyi szakigazgatási szerv		Debrecen
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerveinek Munkavédelmi Felügy.		Debrecen
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerveinek Munkaügyi Felügy.		Debrecen
Munkaügyi központ kirendeltsége		Hajdúhadház
NeKI Kirendeltség		Nyíregyháza
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága		Debrecen
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Adó Főigazgatósága		Debrecen
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága		Debrecen
Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság		Debrecen
Polgármesteri hivatalok		Téglás
Rendőrkapitányság		Hajdúhadház
Szociális és gyámhivatal		Debrecen
Városi Bíróság		Debrecen
Vízügyi Igazgatóság		Nyíregyháza

1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek

Alulhasznosított barnamezős területek nem találhatók a településen.

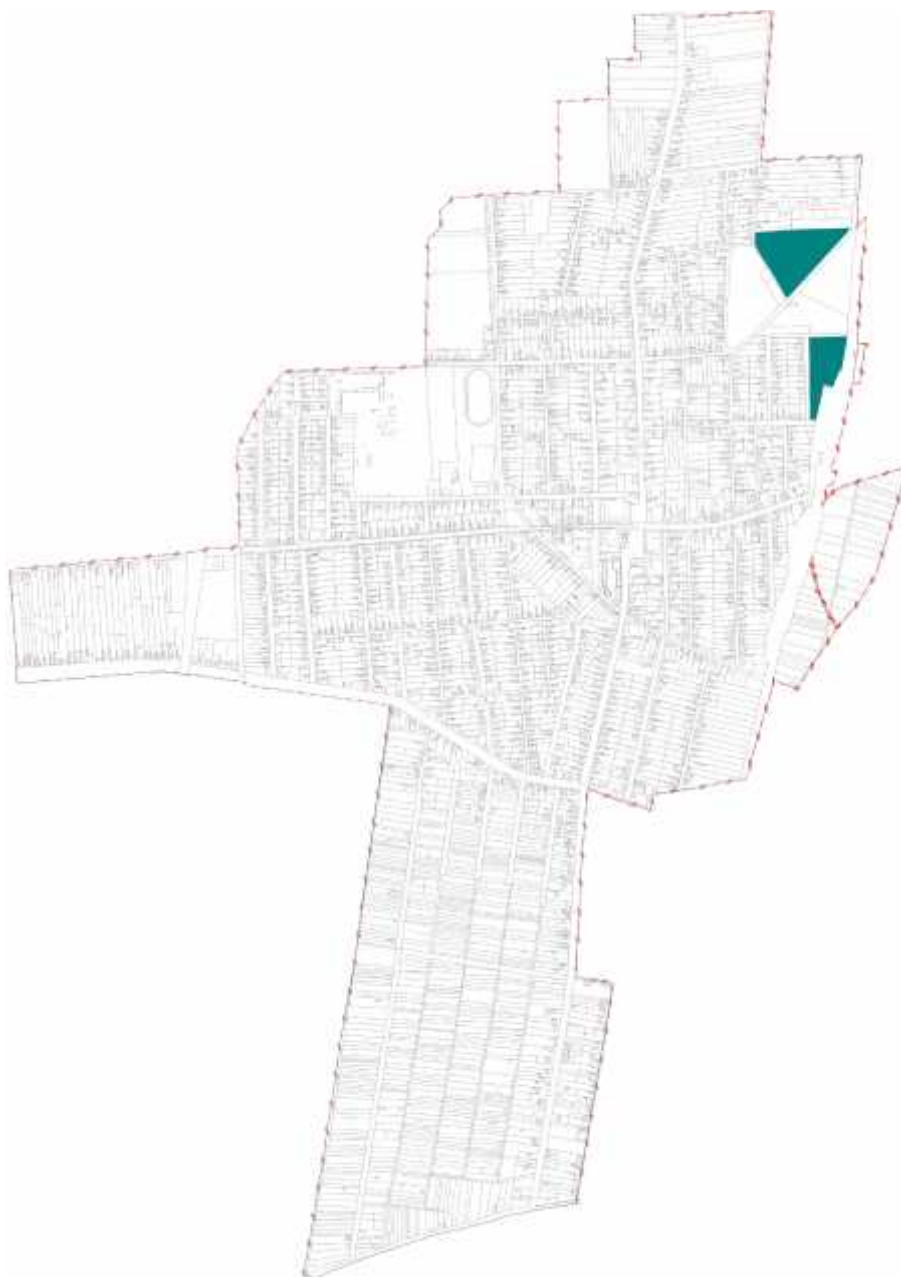
1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

A város települési környezetének minősége inhomogén.

Téglás területén szegregált terület nincs jelen, a térképen jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik. Az egyetlen megjelölt 84 lakost magába foglaló szegregáció által veszélyeztetett terület a Pipacs u.- Homok u. – Temető u. – Báthori I. u. által határolt területen belül határozható be.

A lakónéesség anyagi teherbírásának korlátai is rányomják egy-egy területre a bélyegét. Azok a területek, amelyek a szegregáció valamely szintjén állnak, egyáltalán nem vonzóak az épített környezet szempontjából.

Szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek

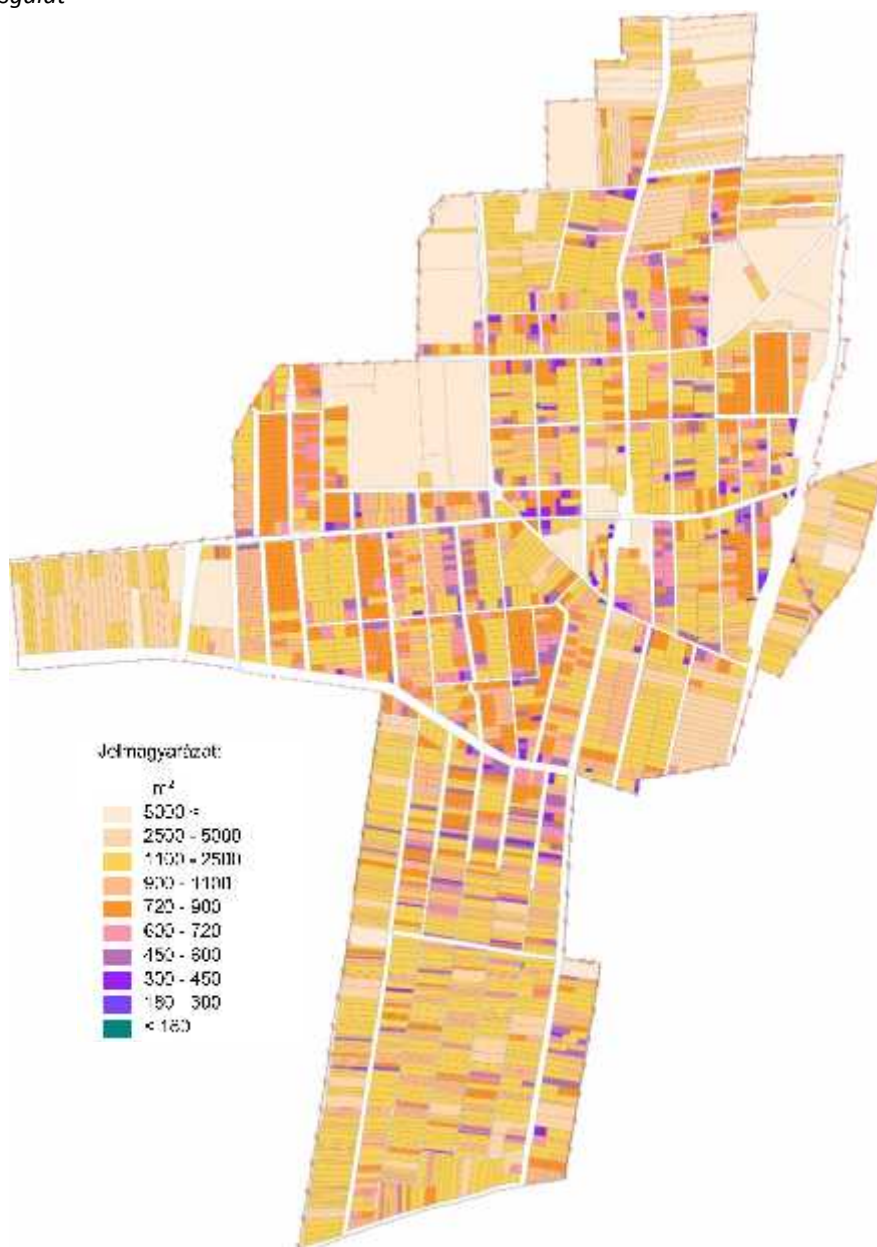
(Forrás: saját szerkesztés)

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A településen az utcahálózat sakktáblaszerű elrendezést mutat. Az általában derékszögben egymást keresztező utcák szabályos telektömböket fognak össze, amelyeken úgynevezett telektáblás elrendezésben sorakoznak a szabvány méretű telkek.

Telekméret vizsgálat

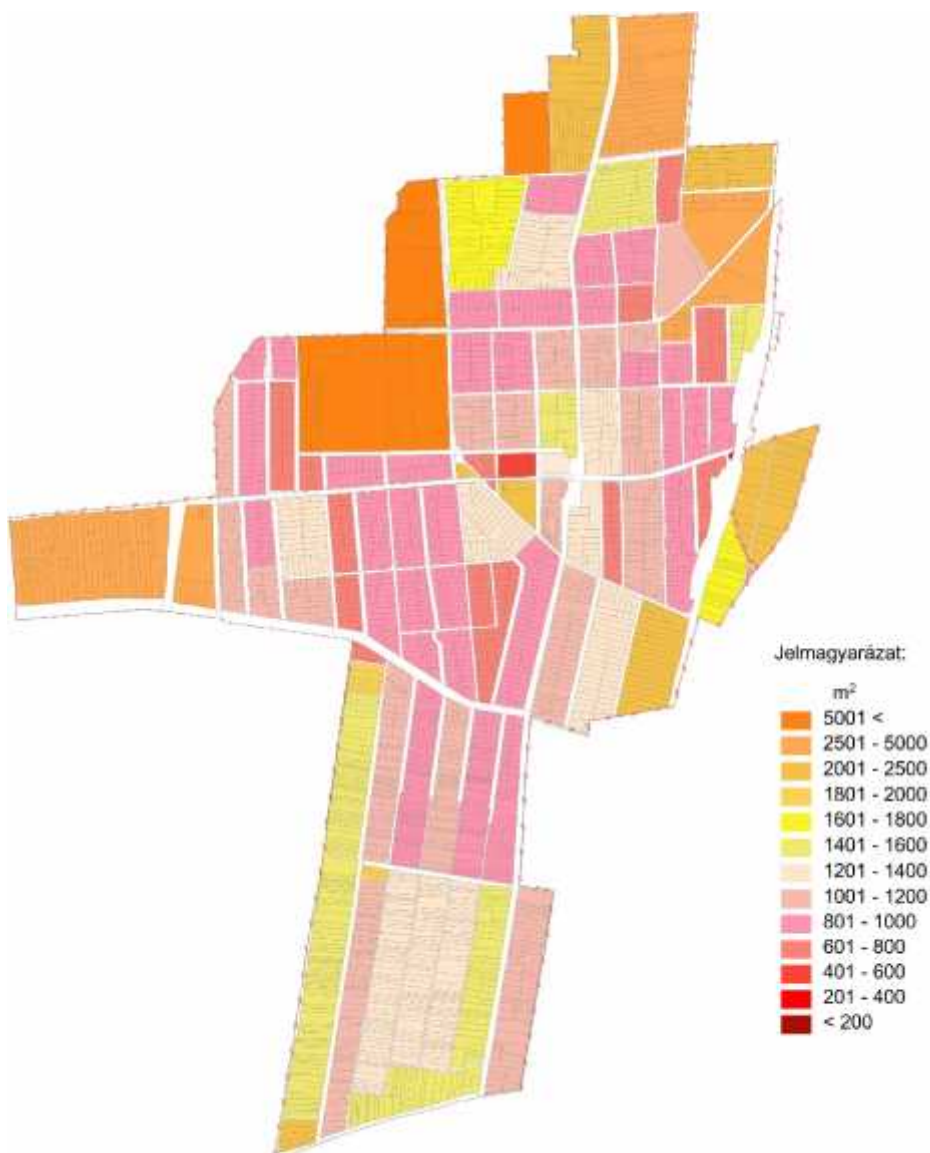

(Forrás: saját szerkesztés)

A város telekszerkezetét csak igen ritkán törik meg egybefüggő nagyobb ingatlanok. Ilyeneket a külső periférikus zónában, az újabb korokban épült részeken találkozhatunk, egy

két kivétellel. A városközpont körül az építési telkek kisebbek, kisvárosias, kertvárosias jellegűek. A központtól kifelé haladva jellemzőbb a falusias, a hosszú szalagtelkes telekosztás, melléképületekkel, hátsókerttel.

Átlagos telekméret vizsgálat az egyes tömbökre vonatkoztatva

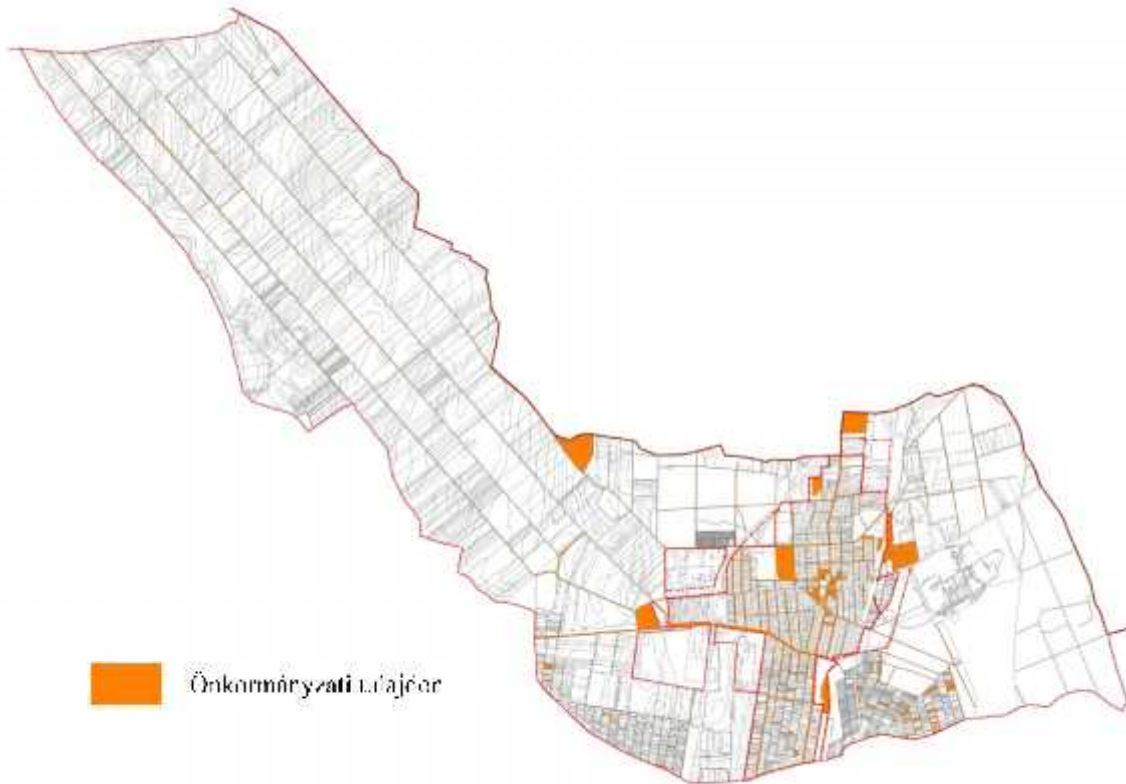
(Forrás: saját szerkesztés)

1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat

A település rendelkezik tulajdonjogi kataszteri nyilvántartással, amelyben a tulajdonban lévő földrészletek és ingatlanok nyilván vannak tartva. Az ingatlanokat legnagyobb részben magán tulajdonban találjuk. Az önkormányzati, valamint az egyházi ingatlanok a központban, az intézményi ingatlanvagyonban összpontosulnak. Az önkormányzatnak 414 db tulajdona van, melyből 183 belterületi és 231 külterületi tulajdon. A külterületi beépítésre szánt ingatlanokat is szintén magán személyek birtokolják elsősorban. Az állami tulajdon jellemzően a közutak területére korlátozódik.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

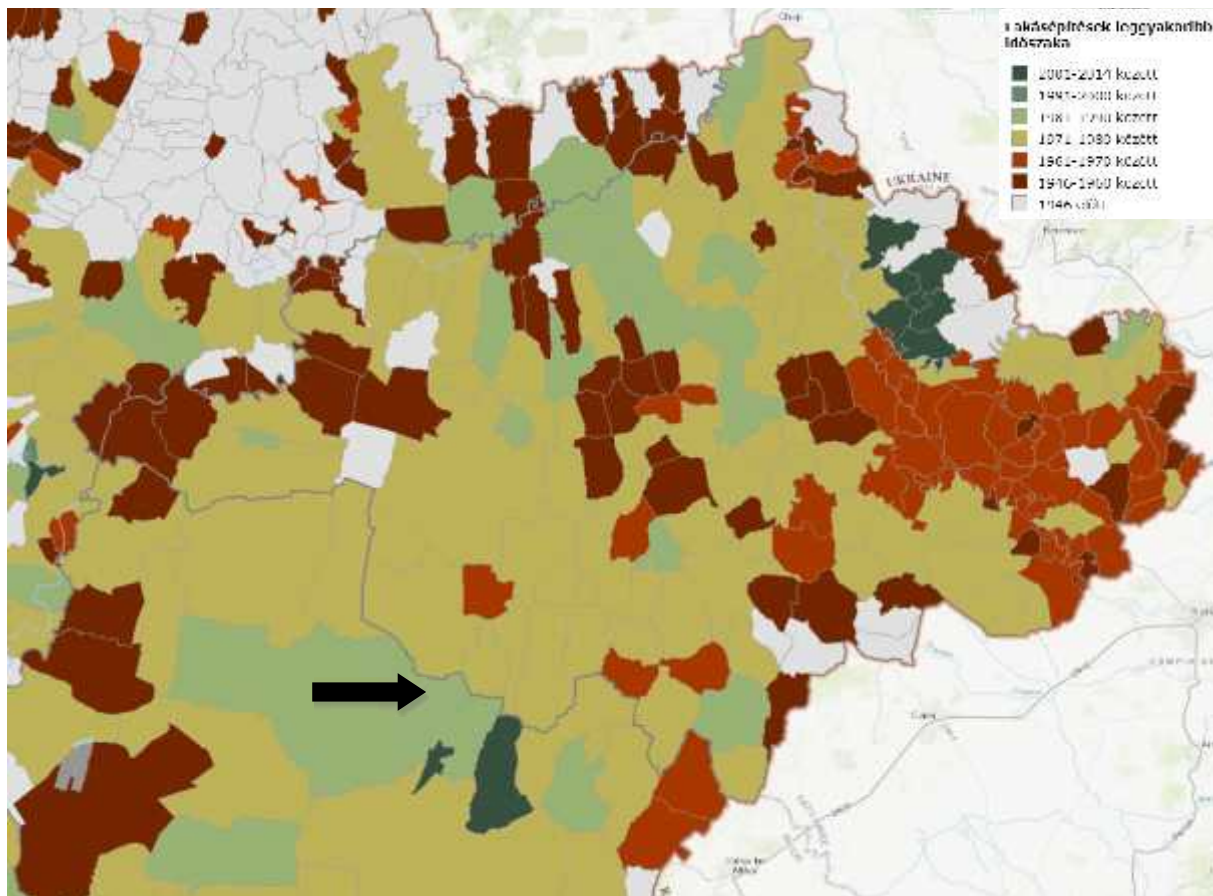
Az önkormányzat tulajdonában összesen 414 ingatlan van, aminek a jelentős része út. A belterületi beépítésre szánt ingatlanok a város központjában találhatóak. Külterületen kettő nagyobb egybefüggő szántóterület található, mely önkormányzati tulajdonban van. Az egyik a belterülethől észak-nyugati, a másikkéleti irányban található. Ezek területe 21,6 ha. A külterületen a zártkertek közül 56 ingatlan önkormányzati tulajdonban van, ami összesen 7,56 ha.

(Forrás: saját szerkesztés)

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

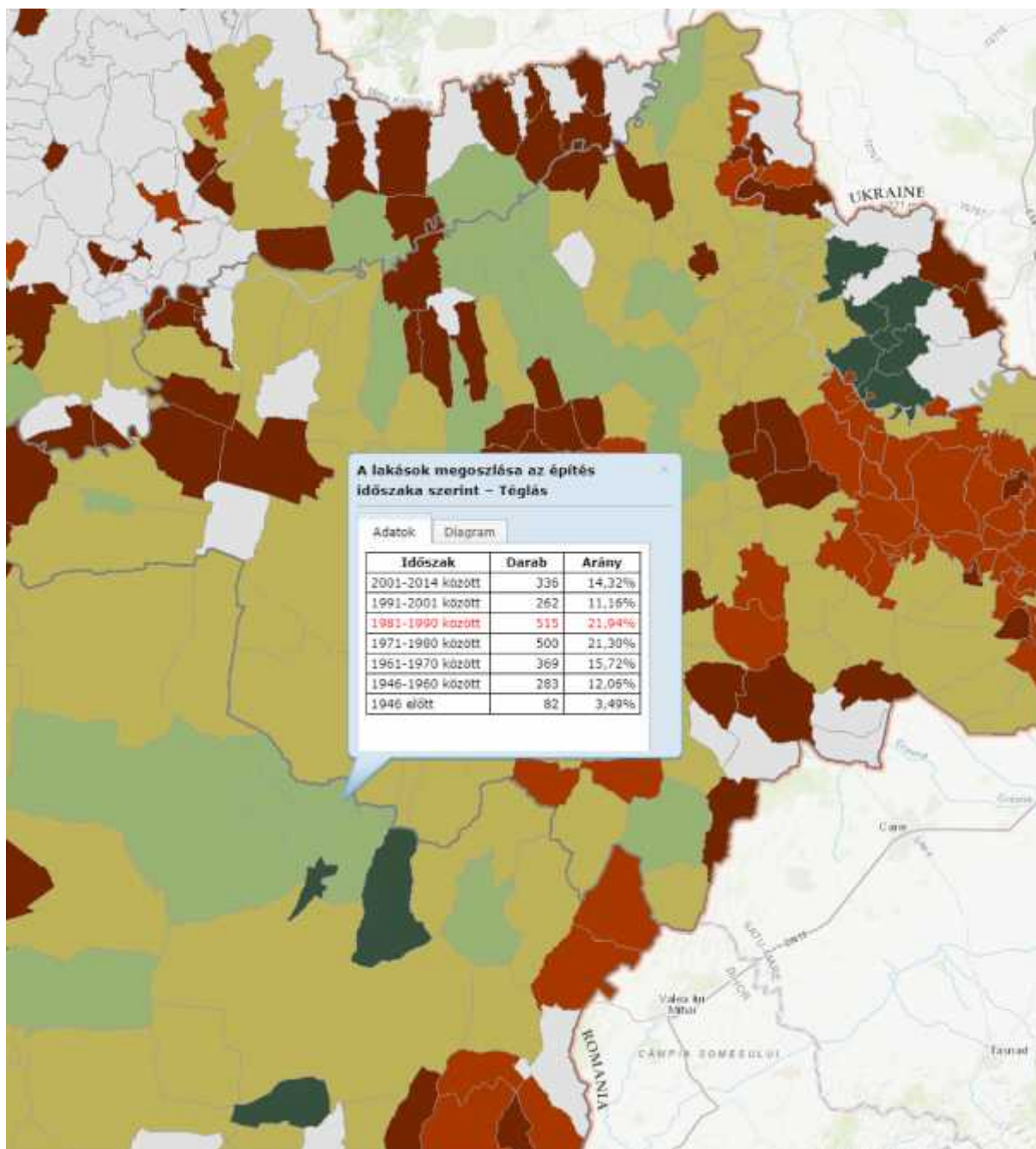
Településeink lakásállománya jelentős változáson ment keresztül a háború utáni újjáépítési időszakban, nagyrészt a szocialista lakásépítési programok eredményeként, illetve a 2000 után beindult építkezések hatására. A lakások és lakott üdülők építési év szerinti megoszlását ábrázolja a térkép az alapján, hogy adott településen melyik a lakásépítések legmagasabb arányt képviselő időszaka.

(Forrás: www.lechnerkozpont.hu)

Városaink és falvaink csaknem felét még mindig az 1946 előtti lakásállomány uralja. Ez persze nem azt jelenti, hogy minden második hazai településen kizárólag II. világháború előtti lakóépületekkel találkozhatunk, ám a 70 évnél idősebb lakások napjainkban is meghatározók arculati szempontból.

Az 1961-től az 1970-es évek közepéig tartó első lakásépítési programnak 1 millió új lakás volt a célja. Az állam által kiosztott összkomfortos, egy- vagy többemeletes (gyakran „Kádár-kockaként” emlegetett) családi házak lényegesen vonzóbb életfeltételeket kínáltak, mint az idősebb korú, elavult technológiával épült és megrongálódott lakásállomány. Az 1961-1970 közötti évtized építkezései a mai napig településeink kb. 8%-án meghatározók (barna szín), különösen Győr-Moson-Sopron és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyes térségeiben. (www.lechnerkozpont.hu)

(Forrás: www.lechnerkozpont.hu)

A vizsgálatok, valamint a további tervezések alapját a hiteles állami alapadat képezte, melyet helyszíni bejárással, valamint légi és műholdas fotók elemzésével kerültek kiegészítésre, aktualizálásra.

Az épületállomány állapota átlagosnak, vagy az alattinak tekinthető. A leromlott állagú épületek száma bár nem kirívó, de összességében számottevő. A lakásállomány legnagyobb része 1945 utáni, ez viszonylag kedvező. Az ezredfordulót követően épített lakások viszont a 10%-ot sem érik el. A folyamatos megújulás, átépülés tendenciája az 1990-es évektől észrevehetően lassul, ami jelentősen befolyásolja a község épített környezetének megítélését.

1.14.5. Az építmények vizsgálata

1.14.5.1. Funkció, kapacitás

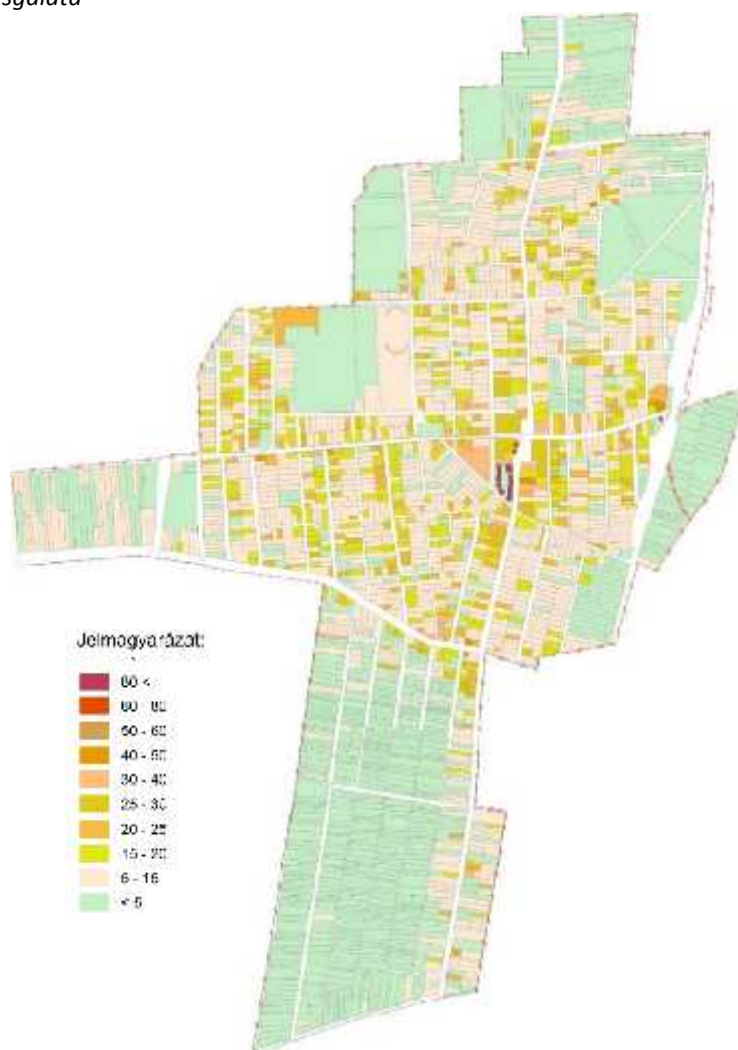
A lakóépület állomány 2328 db épületből áll, melyből 1395 db összkomfortos, 747 komfortos, 54 félkomfortos, 122 db komfort nélküli és 10 db szükség és egyéb lakás.

A település lakásállománya az elmúlt másfél évtized alatt nagymértékben megújult, ezáltal csökkent az alacsony komfortfokozatú lakások száma. Az épített környezet minősége és esztétikai értéke alapvetően befolyásolja a lakosság életkörülményeit, a vállalkozások működési lehetőségeit és a vendégforgalmi mutatók alakulását is.

1.14.5.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

A hagyományos településközpont vándorlásáról a településszerkezeten belül nem beszélhetünk. Ennek megfelelően a kisebb és jellemzően magas beépítettséggel rendelkező telkek a település központjában és annak közvetlen peremén, jól körülhatárolható módon helyezkednek el.

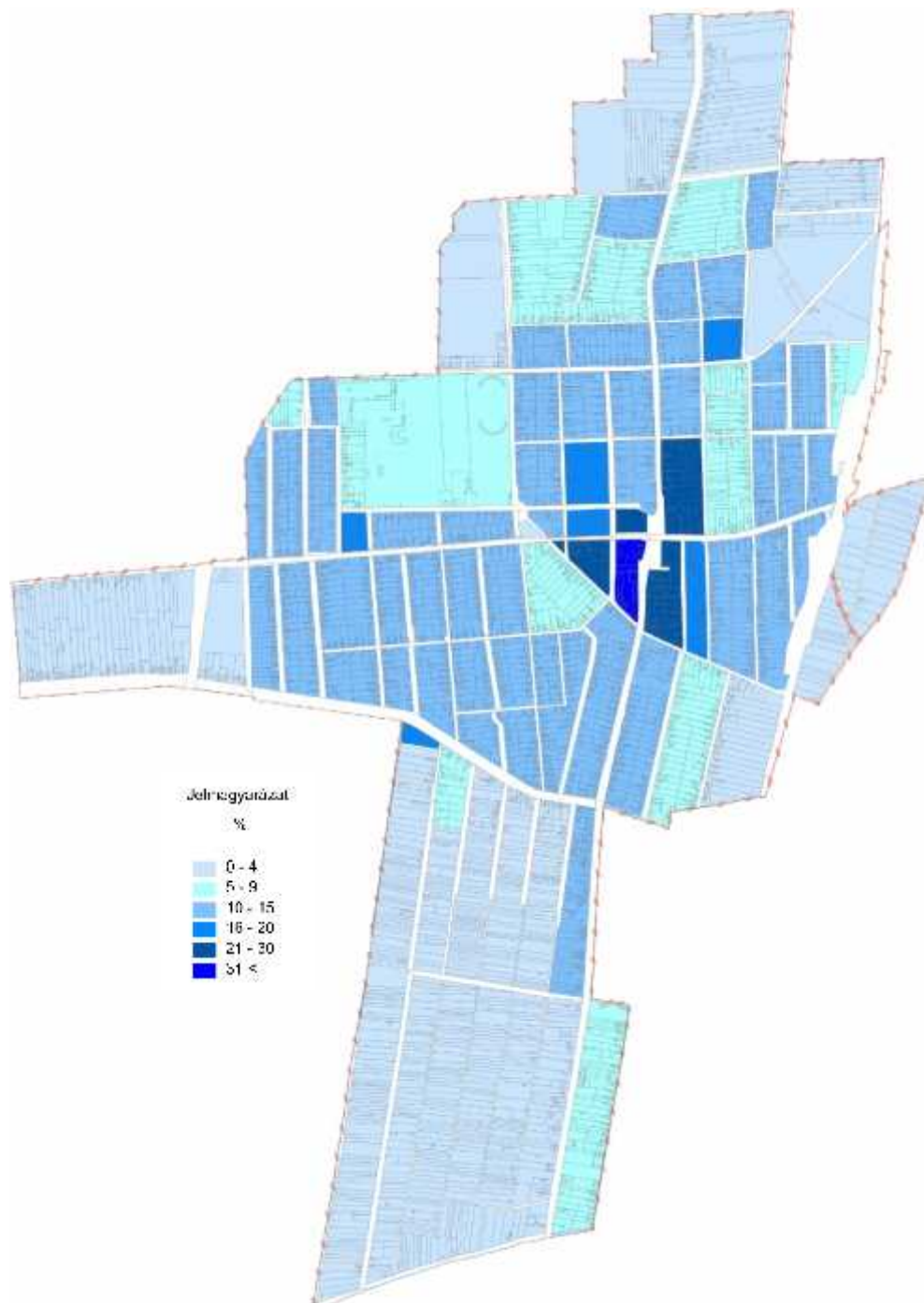
Beépítési százalék vizsgálata

(Forrás: saját szerkesztés)

A beépítési intenzitás a település központját alkotó tömbök esetén a legmagasabb. Ezeket követik a főbb utak mentén elhelyezkedő tömbök. A legalacsonyabb intenzitással a külső periférikus, nem tisztán lakó funkciójú telektömbök, és a nagyobb zöldfelületi jellegű intézményt is magába foglaló telektömbök rendelkeznek.

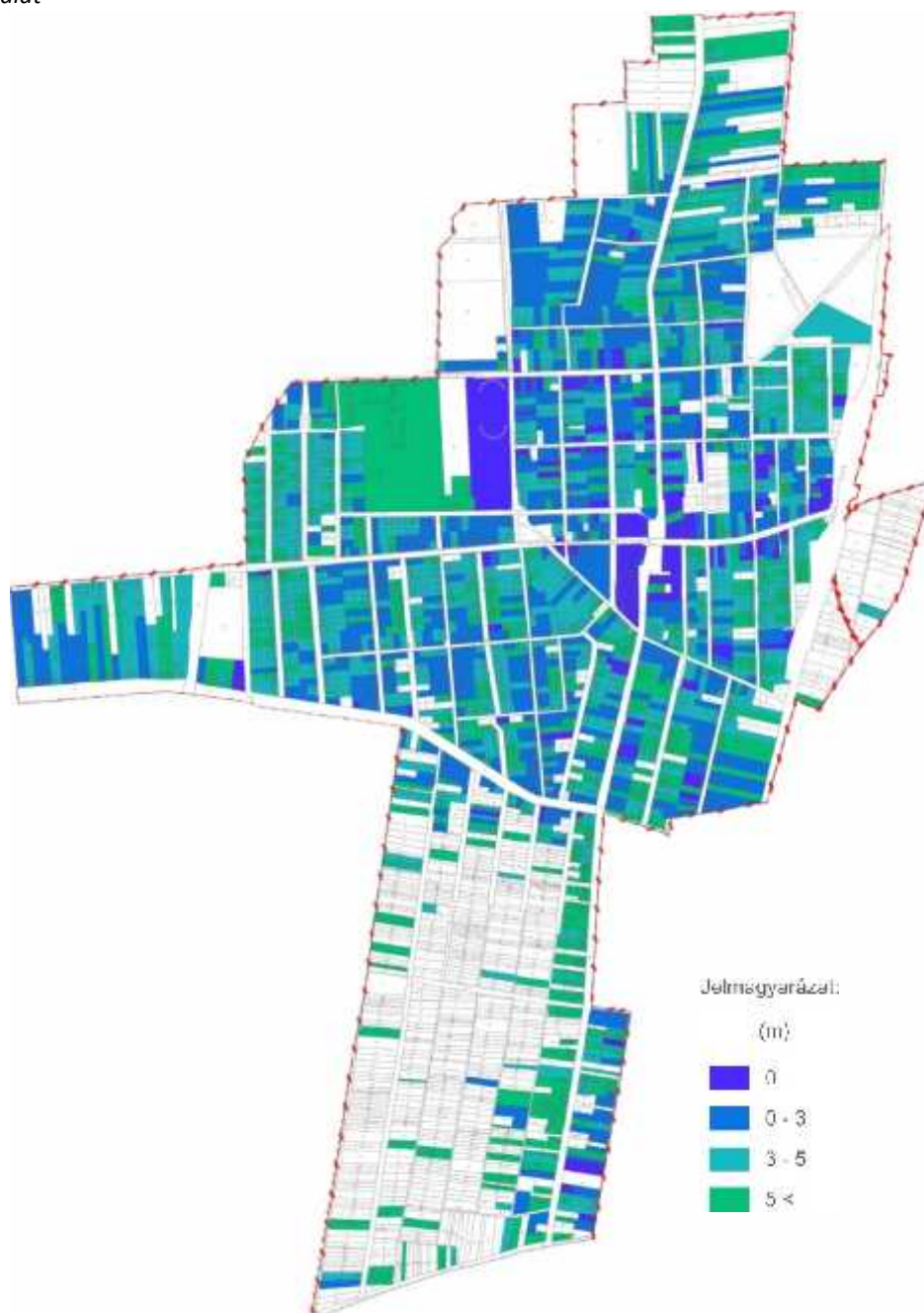
Átlagos beépítési százalék vizsgálat az egyes tömbökre vonatkoztatva

(Forrás: saját szerkesztés)

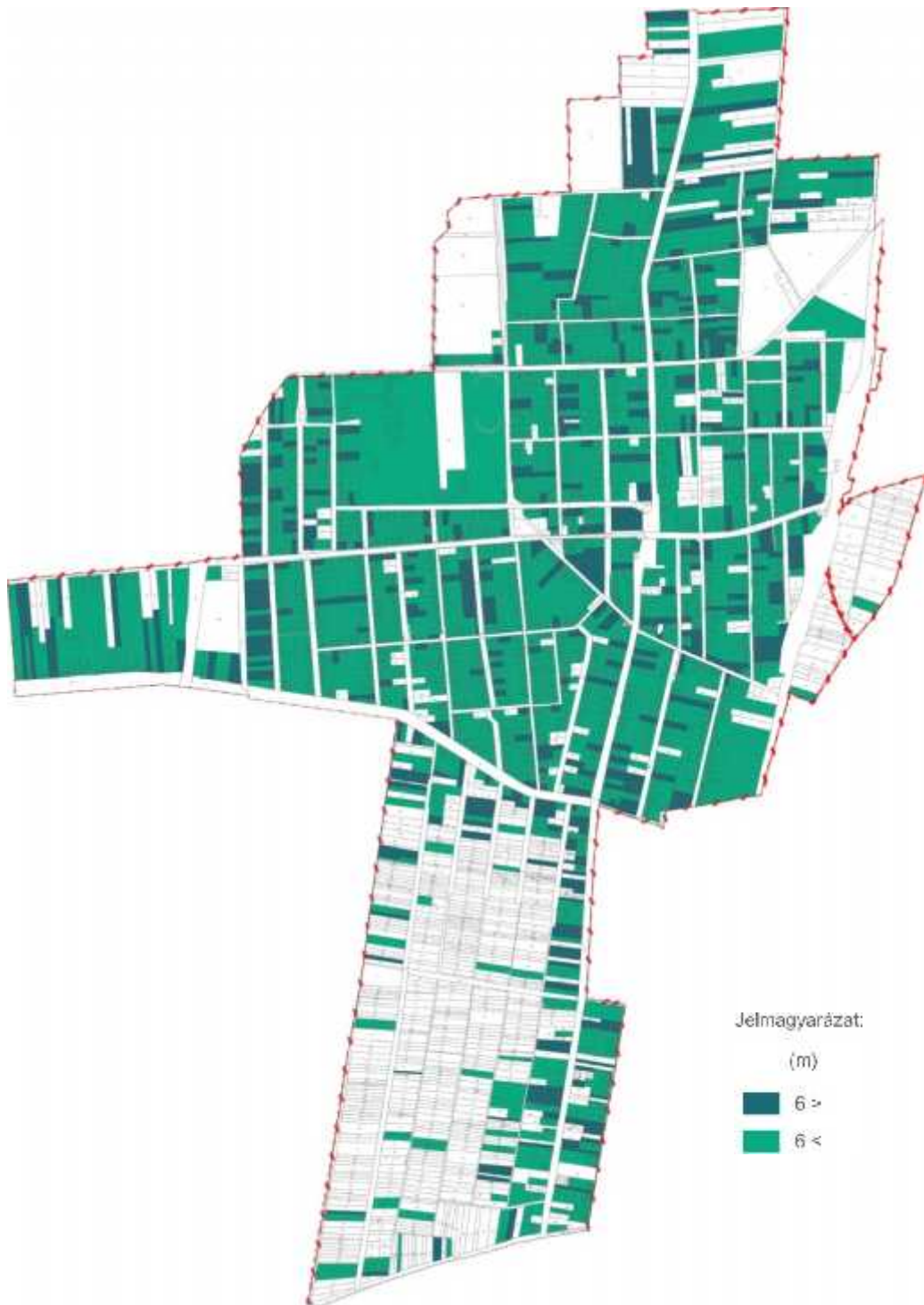
Az ingatlanok számottevő részén hagyományosan oldalhatáron álló beépítési mód a jellemző. Ezen belül az újonnan kialakított ingatlanok előkerttel – 3-5méter – rendelkeznek, míg a 70-es évek előtt létesítettek nagyobb részt, előkert nélküli elhelyezést mutatnak.

Előkert vizsgálat

(Forrás: saját szerkesztés)

Oldalkert vizsgálat

(Forrás: saját szerkesztés)

1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom

Téglás településközponti területére csoportosulnak a fő intézmények, üzletek és templomok. Három szintes, magastetős társasházak és négyszintes lakótelepi épületek nagy számban találhatóak. A település központi arculatát az 1950-be és a 70-es és 80-as évek óta épület 2-3

szintes magastetős társasházak, illetve a 4 szintes lakóteleki tömb határozza meg. A kisvárosra emlékeztető városközponti karakter a 4. sz. főút keleti oldalára korlátozódik. A nyugati oldalon jellemzően falusias, földszintes családi házakkal, üzletekkel vegyesen.

1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

A település bár városi ranggal rendelkezik, de mind a mai napig megőrizte a falusias arculatát (egyedül talán a templom, városháza épület együttesének környezetében érződik enyhe kisvárosias hangulat). A viszonylag kisméretű telkek az ingatlanok jobb kihasználtságát eredményezte, amelyre jellemző hogy az épületek egy része előkert nélkül az utcafronton áll. Ezzel szűkítve a belátható tereket és rontva a térértetet.

(Forrás: saját szerkesztés)

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

Téglás Hajdú-Bihar megye északi határa mentén, a nyírségi homokhátság déli peremén helyezkedik el, gyakorlatilag fogalmazhatunk úgy is, hogy a Nyírség és a Hajdúság – két egymástól eltérő adottságú kistáj – találkozási mentén húzódik. Az Alföld egykori képéből a Nyírség őrizte meg a legtöbbet. Az erősen mozaikos felépítésű tájat buckaközi mocsarak, fűz- és nyírlápok, ligetes erdők, füves vegetációval borított homokhátak tagolják. A Nyírség területén a vízrajzi viszonyok, a buckaközi mocsarak, szikes tavak medencéi alapvetően meghatározták a települések létrejöttének helyeit. Téglás természeti képét elsősorban a nyírségi homokformák, és a homokhátak között kialakult laposok láncolata határozza meg.

Téglás esetén a természeti viszonyok mellett a település fejlődését, történetét az útmenti fekvés határozta meg. Az adminisztráció és a közigazgatás szempontjából viszont két megye határán fekszik. Hosszú századokon át a történeti Szabolcs megye része volt, az 1876-os közigazgatási átszervezés során azonban az akkor létrejövő Hajdú vármegyéhez csatolják. A határmentiség, a periférián történő elhelyezkedés mind a mai napig szerepet játszik Téglás életében.

Téglás fekvése Lipszky János Mappa generális-án Blatt N. VIII.

Már az első kéziratos térképeken jól látszik, hogy Téglás helyének kiválasztásában a kereskedelmi utak futása nagy szerepet játszik. Téglás ugyanis az észak-déli irányú nagy forgalmú főút mentén húzódik két nagy város, Debrecen és Nyíregyháza között.

Maga a település elnevezése a téгла főnév –s képzős melléknévi származékából keletkezett, amely arra utal, hogy valamely jelentős épülete téglából épült.

A település középkori történetéről nem sok mindent tudunk. A falu 1332-ben tűnik fel, amikor a Boldogságos Szűz tiszteletére emelt templomának Lőrinc nevű papja 6, 1333-ban pedig 5 garas pápai tizedet fizetett. Az eredetileg a Gutleled nembeliek kezén lévő települést 1338-ban már a Debreceni Dózsa fiai: Jakab és Pál mesterek bírják, akik véglegesen 1347-ben szerzik meg 50 márkáért a Gutkeled nembeli Dobi Lőrinc fia Istvántól Túrsámsonnal együtt.

A község határában hajdan több falu állott fenn, a melyeknek már csak egy-egy dülő neve őrzi az emlékét.

Poroszló(teleke)

Az 1382-ben feltűnő – lakóitól elhagyott – település királyi adományképp a Bátoriak kapják meg. 1406-ban már Debrecenhez tartozó uzuális földnek mondják, és 1411-ben is Debrecen tartozéka. Egyházas hely volt.

Szentlélek(teleke)

Bolt, Szilas- és Ágostonteleke között felsorolt település 1344-ben a Balogsemjén nembeli Biri Tamás birtoka, amelyet a rokon Lengyel László jogtalanul zálogba vetett. 1346-ban I. Lajos király adományából Nagymartoni Pál birtokolta. 1363-ban Györkerekivel azonosnak veszik. 1450-ben már prédium, amelybe Bolti Miklóst iktatják.

Györk(kereki)

A település 1291-ben tűnik fel, amikor a Gutkeled nembeli Pál bán itteni birtokrészét átadja a rokon Hodos ispánnak, bár azt Pál is atyafiától Sándor bán fiától, Györgytől örökölte. Valószínű, hogy ez volt a falu egyik felének, Györknek a névadó alapítója. 1321-ben azonban mégis Pál bán fia Vid kezén találjuk, aki átengedi a Szentemágócs nembeli Feldrik testvérének, Baláznak és Feldrik fiainak, Bekének és Jánosnak. Ők mégsem juthattak birtokába, mert ez a rész 1332-ben Hodos leszármazottai, a Szakolyi család kezén volt. A település másik fele (Kereki) 1324-ben bolti András tulajdona, amelyre települő népeket Druget Fülöp nádor veszi védelme alá. Az ő kezén találjuk 1334-ben is, amikor a falut erdejével együtt a geszterédi népek jogtalanul használják. Egy évvel később a debreceni Dózsa-fiak cégényi szolgálja hatalmaskodik itt. 1363-ban már Szentlélekkel azonosnak veszik. 1356-ban már puszta.

Téglás 1405-ig a Debreceni családé, 1405. után is az uradalom tartozéka a rác despoták, a Hunyadiak földesurasága alatt. A XV. század második felében még igényt tartottak, sőt időlegesen még birtokoltak részeket a faluban a Debreceniek leányági örökösei, a Telegdi, Szakolyi, ónodi Czudar családok, 1498-tól az anarcsi Thegzesek. 1503-ban Báthori László örökölt téglási részeket, négy év múlva a Szakolyiak zálogolnak el birtokrészeket az Eödönffy családnak, majd 1512-ben Maghy Pálnak. A falu Szapolyai János, majd az Ártándi testvérek alatt is a debreceni uradalom része. 1549-ben 15 jobbágytelke volt enyingi Török Jánosnak, 5-5 Serédi Gáspárnak és Dobó Istvánnak. 7 Bélteki Litterátus Pálnak. 1556-ban 28 gabona- és báránydézsmá fizetőt írtak össze. A falu 1566-tól fizeti az adót a töröknek. 1572-ben a nagykállói nahijéhez tartozik, a török adóösszeírásban 25 ház mellett említik a templomot. 1613-ban Téglás hódolt falu a szolnoki szandzsákban.

1594-1598. között többször pusztítják el a törökök, az utóbbi évben lakóitól elhagyottnak írják.

A tizenöt éves háborút és a Bocskai-szabadságharcot lakottan vészeli át. Birtokosai ruszkai Dobó Ferenc, majd Perényi Zsófia és Székely Ferenc. A Dobó-féle birtokot Lorántffy Mihály lányai, Zsuzsanna és Mária örökölték. 1615-ben Lorántffy Zsuzsanna házassága révén lett Rákóczy-birtok.

Rákóczy György, akkor még Bethlen Gábor erdélyi fejedelem felső-magyarországi hadainak főparancsnoka a pozsonyi táborban 1621-ben kiváltságlevelet adott huszonnyolc, hozzá forduló hajdúvitéznek téglási birtokára. A név szerint is felsorolt hajdúvitézek Rákóczi seregében szolgáltak.

Magánföldesúri kiváltsággal állunk tehát szemben. E szerint a letelepítettek „lovuk hátán, jó hadi készüléttel, fegyverrel, kopjával és puskával” egy hónapot kötelesek szolgálni, ennek fejében minden paraszti szolgálattól mentesek maradtak. A hajdúk a település egy részét kapták. Téglást az oklevél pusztának mondotta. Rákóczi tiszttartói 1632-ben és 1633-ban 10, illetve 29 személyt írtak össze, de ebből csak négy, illetve tíz fő volt hajdú. A hajdúközösség mellett jobbágyközösség is létezett. A település hajdúszabadsága a XVII. század második felére elenyészett vagy erősen csonkult. Valamikor I. Rákóczi Ferenc idejében is települtek ide hajdúk, de azok már taksási viszonyban álltak a földesúrral. Ez a jogviszony tulajdonképpen a paraszti fejlődés új lehetőségeit nyitotta meg, bizonyítja ezt például, hogy a téglási hajdúk bökönyi és szegegyházi birtokokat vásároltak.

A kiváltságaikat vesztett egykori szabadalmas helységekre jellemzően Téglás is cselekvően vett részt a Rákóczi-szabadságharcban. Téglás hajdúkatonaságát 1706-ban Hadházzal együtt mustrálták, s ettől az évtől Kállóval és Újvárossal a Hajdúkerülethez csatolták. Ezzel állhat összefüggésben a katonai vitézségre utaló címeres pecsétnyomójának készíttetése.

1711. után mint egykori Rákóczi-birtok a kamara tulajdonába került.

A település alaprajzát alapvetően meghatározza a Debrecen – Nyíregyháza – Beregszász országút menti fekvés. A község főutcája így az országút nyomvonalában alakul ki. A mai főutca, a Kossuth Lajos és Alkotmány utca futása már ekkor kialakult, amely a település központjában, a Bököny felé vezető út kereszteződésében tölcészerűen kiszélesedik. A templom környezetében kialakult teresedés peremén szárazmalmok húzódtak, amelyeket már az első katonai felmérés térképlapja is feltüntet.

A XVIII. század utolsó harmadában az első katonai felmérés tanúsága szerint Téglás szabálytalan utcaserkezetű, halmazjellegű település volt. Ezt az állapotot rögzítette Kneidinger András 1767-1774. között készült Mappa territorii Téglás című munkája. Ezen a térképen jól nyomon követhetjük Téglás határhasználatát is. A lakóterület körül nagyterjedésű kertségek húzódnak. A település keleti határát „ritka, magas törzsű tölgyerdő” foglalja el. A szántóföldek a település nyugati határában terülnek el.

Vályi András ország leírásában az alábbiakat olvashatjuk: „Téglás: Magyar falu Szabolcs Várm. földes Ura Beck Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Rátz Fejértónak szomszédságában, és annak filiája; határja középszerű, legelője elég, fája tűzre van, káposztája, dinnyéje, nádgya elég terem; piatza Debretzenben 2 mértföldnyire.”

Az első katonai felmérés térképlapja valamint Kneidinger András térképművének részlete

Téglást 1799-ben Bek Pál szolgálatai jutalmául királyi adományként kapta. Ő épített egy udvarházat a lakott terület határán 1800-1803. között. Innen látta el 1817. után Debrecen királyi biztosának tisztét, s földmérő mérnöki képzettsége révén Debrecen és Téglás rendezésében, utcái szabályozásában is jelentős eredményeket ért el. Jelentős könyvtárral rendelkezett, s Kazinczy is nagyra becsülte. Az értékes park kialakítását is ő kezdte el, sőt a debreceni Fűvészkert létrehozásában is közreműködött. Később házasság révén a birtok gróf Dégenfeld-Schomburg Imre tulajdonává lett, aki ugyan nem lakott itt, de kedvelt nyaralóhelye lett. Fia, Gusztáv azonban itt született, képviselői évei után ide is költözött, s híres lótenyésztő lett.

A hagyományosan barokk cour d' honneur, vagyis U alakú alaprajzi elrendezésű emeletes kastélyt valószínűleg Bek Pál építtette, hiszen ez a stílus később már nem volt használatos. Az épület homlokzatait Dégenfeld Gusztáv alakíthatta át az 1860-as, 1870-es években. Ekkor építtette a nyugati kapualáhajtó fölötti emeleti szobát, a déli erkélyt az új bejárattal, és a romantikus elemekkel gazdagított klasszicista kastély hazánk jelentős építészeti és kultúrtörténeti emléke. A régi szekrényei a faszobrászat remekei. A kastélyt jelentős területű angolpark vette körül. A mai parkot lényegében Dégenfeld Gusztáv alkotta 1890. körül, de már Bek Pál idejében is főiskolai bemutatók színhelye. A megye rangos kertje, máig számos értékes növény otthona.

Az épület keleti oldalán az U alakban körülvevő hatalmas terasz terül el. Ezen az oldalon közelíthető meg a szabadból két oldalról nyíló boltozatos pince.

A kastélyt körülvevő parkot az északi oldalon terjedelmes udvarrész egészített ki. Ezzel szemben volt a kastély személyzeti bejárója a konyhával. A kastély lakóinak ellátását az úgynevezett „magazin kert” szolgálta. Ennek közelében volt a „tubus”, a szárnyas jószágok udvara, a malom, a pálinkafőző helyiség, magtárak, csűrök, valamint fürdőház, gazdatiszt háza, kapusház és cselédlakások.

A gazdasági udvarra derékszögben, Dégenfeld Gusztáv gróf lovai számára hosszan elnyúló istállót építtetett, a romantikus stílusú u alakú istállót valószínűleg Vecsey Imre debreceni mester készítette.

Fényes Elek ezt írja geográfiai szótárában: „Téglás, magyar m. v., Szabolcs vmegyében, Debreczenhez északra 2 mfdnyire: 72 romai, 18 g. kath., 36 evang., 1694 ref., 42 zsidó lak., ref. Téglást 1799-ben Bek Pál szolgálatai jutalmául királyi adományként kapta. Ő épített egy udvarházat a lakott terület határán 1800-1803. között. Innen látta el 1817. után Debrecen királyi biztosának tisztét, s földmérő mérnöki képzettsége révén Debrecen és Téglás rendezésében, utcái szabályozásában is jelentős eredményeket ért el. Jelentős könyvtárral rendelkezett, s Kazinczy is nagyra becsülte. Az értékes park kialakítását is ő kezdte el, sőt a debreceni Fűvészkert létrehozásában is közreműködött. Később házasság révén a birtok gróf Dégenfeld-Schomburg Imre tulajdonává lett, aki ugyan nem lakott itt, de kedvelt nyaralóhelye lett. Fia, Gusztáv azonban itt született, képviselői évei után ide is költözött, s híres lótenyésztő lett.

A hagyományosan barokk cour d' honneur, vagyis U alakú alaprajzi elrendezésű emeletes kastélyt valószínűleg Bek Pál építtette, hiszen ez a stílus később már nem volt használatos. Az épület homlokzatait Dégenfeld Gusztáv alakíthatta át az 1860-as, 1870-es években. Ekkor építtette a nyugati kapualáhajtó fölötti emeleti szobát, a déli erkélyt az új bejárattal, és a romantikus elemekkel gazdagított klasszicista kastély hazánk jelentős építészeti és kultúrtörténeti emléke. A régi szekrényei a faszobrászat remekei. A kastélyt jelentős területű angolpark vette körül. A mai parkot lényegében Dégenfeld Gusztáv alkotta 1890. körül, de már Bek Pál idejében is főiskolai bemutatók színhelye. A megye rangos kertje, máig számos értékes növény otthona.

Az épület keleti oldalán az U alakban körülvett hatalmas terasz terül el. Ezen az oldalon közelíthető meg a szabadból két oldalról nyíló boltozatos pince.

A kastélyt körülvevő parkot az északi oldalon terjedelmes udvarrész egészített ki. Ezzel szemben volt a kastély személyzeti bejárója a konyhával. A kastély lakóinak ellátását az úgynevezett „magazin kert” szolgálta. Ennek közelében volt a „tubus”, a szárnyas jószágok udvara, a malom, a pálinkafőző helyiség, magtárak, csűrök, valamint fürdőház, gazdatiszt háza, kapusház és cselédlakások.

A gazdasági udvarra derékszögben, Dégenfeld Gusztáv gróf lovai számára hosszan elnyúló istállót építtetett, a romantikus stílusú u alakú istállót valószínűleg Vecsey Imre debreceni mester készítette.

Fényes Elek ezt írja geográfiai szótárában: „Téglás, magyar m. v., Szabolcs vmegyében, Debreczenhez északra 2 mfdnyire: 72 romai, 18 g. kath., 36 evang., 1694 ref., 42 zsidó lak., ref. anyatemplommal. Ékesíti az uraság szép kastélya, és pompás angol kertje, melly legszebb e megyében. Határa nagy részt homokos, de rozsot, káposztát, dinnyét, tengerit bőven terem. Erdeje s 21 6/8 első-osztálybeli egész telke van. F. u. Bekk Pál k. tanácsos özvegye.”

1858. jelentős változást hozott Téglás életében. Elkészült a Tiszavidéki vasútvonal, amely Pestet kötötte össze Nyíregyházával. Téglás kapott vasútállomást, amely a település keleti szélén kapott helyet, a belterületen kívül, és sokáig nem is épült össze azzal.

A XIX. század közepén készült második katonai felmérés térképlapján jelentős településszerkezeti változás figyelhető meg. Bek Pál mérnöki tevékenységének köszönhetően kialakul Téglás szabályos, derékszögű utcarendszere. A belterület nyugati peremén megjelenik a Bek Pál építtette kastély U-alaprajzú épülete, amelyet a kastély

nagykiterjedésű parkja választ el a településtől. Ennek következtében a kastély nem integrálódik szervesen a település szerkezetébe, különállása gyakorlatilag napjainkban is megfigyelhető, annak ellenére, hogy ma már teljesen körbenőtte a település a kastélyt.

A második katonai felmérés térképén hangsúlyosabban jelentkezik a település központjában, a Kossuth utca és a Bököny felé vezető út kereszteződésében kialakult tér, amelynek északi része tölcészerűen kiszélesedik, a déli része pedig határott téglalapalakú. A teresedés déli pereme mentén négy szárazmalom is helyet kapott.

A belterület szélét a Liget, Iskola, Stadion, Ady Endre, Temető, Barátság, Gyár utcák vonala jelölte ki.

A kastély a település nyugati peremén épül fel, teljesen elszigetelve, így maga a kastély semmilyen hatást nem gyakorol a településképződésére, alakulására. A kastélyt teljesen körülölelő kastélykertet a XIX. század végén Dégenfeld Gusztáv alakította ki. A kastélyparkhoz északról egy 99 hektáros erdőkert – az Angolkert – csatlakozott, amelynek az uralkodó fafaja a kocsányos tölgy. Az Angolkert érdekessége, hogy mindösszesen 60 fafajt találhatunk meg benne.

A második katonai felmérés Téglást ábrázoló térképlapja

A második katonai és a harmadik katonai felmérés elkészítése között jelentős településszerkezeti változást nem tapasztalunk. Mindösszesen a település északi irányba történő növekedését tudjuk nyomon követni: beépült a Dohányos utca.

Téglás a XIX. század utolsó harmadában a harmadik katonai felmérés térképén

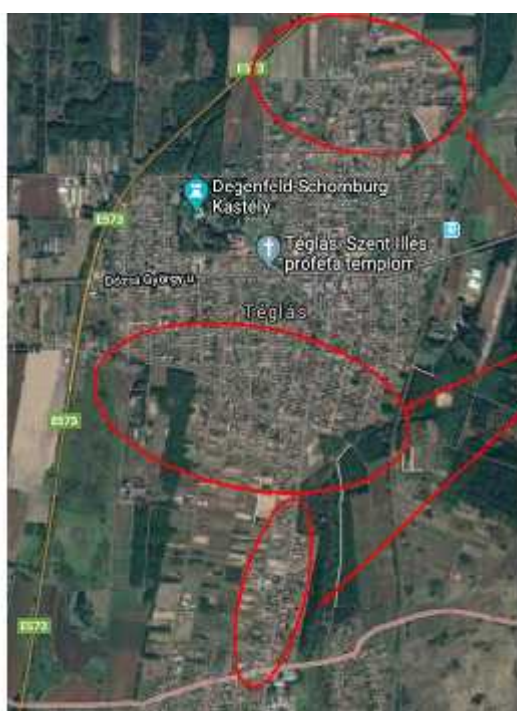
Téglás a második világháború előtt, a negyedik katonai felmérés térképén

Téglás lélekszáma 1930-ban 2794 fő, 1949-ben 3438 fő, 1960-ban 4400. A település népességszámának alakulása alapján Téglás a második világháború után indult jelentős fejlődésnek, ami nagyrészt a Hajdúsági Iparművek működésének köszönhető. Az 1970-es évektől számottevő a település belterületének növekedése.

A 4. sz. főút régi nyomvonala mentén, a Kossuth utca meghosszabbításában, déli irányban teljesen összenőtt Hajdúhadházzal. 1984-ben egyesítették is azzal Hadháztéglás néven, majd 1987-től Hajdúhadháztéglás néven élte tovább az életét. Majd az 1990-es években a két település szét vált és a városi rangot megtartva önállósodtak.

Téglás egészen napjainkig megőrizte szabályos, sakktábla rendszerű utcakeretét, amely ma is hangsúlyos eleme a településszerkezetnek. A XIX. századi határokat jelentősen túlnőtte, elsősorban déli és északi területek irányában.

A település fő növekedési irányai a XX. század utolsó harmadától

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A XIX. századi lecsapolási munkák megkezdése előtt az ország vízben gazdag táj volt. Számos ér, patak, folyás, folyócska kanyargott itt, amelyek vízmentes magaspartjai pedig kiváló körülményeket kínáltak a régészeti korokban a megtelepüléshez. Nem volt ez másképp a Nyírség területén sem. A homokhátak között kialakult szikes tavak, buckaközi mocsarak sűrű hálózata alakult ki. A tavak vízmentes magaspartjai pedig jó körülményeket kínáltak a régészeti korokban a megtelepüléshez.

Téglás nem tartozik a régészeti szempontból jól kutatott települések közé. A település közigazgatási határában több nyilvántartott régészeti lelőhelyet ismerünk, de ez nem jelenti azt, hogy ismerjük valamennyit. A település határában szisztematikus régészeti topográfiai kutatások még nem történtek, így nem került feltérképezésre a település teljes határa. A mellékelt lista csak egy reprezentatív mintavételnek tekinthető, és nem szabad azt a következtetést levonni belőle, hogy ismerjük Téglás közigazgatási határában található valamennyi régészeti lelőhelyet. A földmunkával járó beruházások tervezése során mindenképpen figyelembe kell venni, hogy a jelenleg lehatárolt területeken kívül is kell régészeti leletek előkerülésére számítani. A fenti körülményt ma már a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény is tükrözi, hiszen a jogszabály legutóbbi módosítása megkülönbözteti a régészeti lelőhely és a nyilvántartott régészeti lelőhely fogalmát.

A településen komoly örökségvédelmi kockázatot jelenthetnek a zöld mezős beruházások. A település teljes határát lefedő régészeti topográfia hiányában újabb régészeti lelőhelyre gyakorlatilag a település határában bárhol rá lehet bukkanni különböző földmunkák során. A nagy felületű zöldmezős beruházásoknál mindenképpen számolni kell régészeti lelőhelyek előkerülésével, így különösen fontosnak tartjuk, hogy a zöldmezős beruházások előkészítésénél nagy hangsúlyt kapjon a régészeti örökség felmérése. Javasoljuk, hogy az ilyen típusú beruházások esetén a tervezés legkorábbi fázisában készüljön el a próbafeltárást is magába foglaló előzetes régészeti dokumentáció, ugyanis csak ennek a dokumentációnak a segítségével lehet csökkenteni a régészeti örökség által jelentett kockázatot. Javasoljuk, hogy a vállalkozások telephelyeinek kiválasztása során a régészeti örökségvédelmi szempontokat is vegyék figyelembe.

A régészeti örökségvédelmi kockázat tovább csökkenthető már korábban kialakított telephelyek korszerűsítésével, azaz a barna mezős beruházások ösztönzésével.

Téglás közigazgatási határában található nyilvántartott régészeti lelőhelyek

azonosító	név	helyrajzszám
77893	Újfehértói út, Vidi-ér, Kaszáló	0285/61, 0285/62, 0277, 0212, 01367/6, 01368, 0249, 0285/66, 0285/65, 0285/63, 0285/64
43907	Vasútállomás	104/5, 1305, 101/2, 101/1, 070/1, 100, 103
40907	Vasútállomás II.	0136/1, 0135/7, 0135/12, 0135/6, 0135/13, 0135/5, 0135/8, 0135/22
40750	Sípos S. utca 1.	291, 290, 289, 288, 287, 285/5, 293, 294/1, 294/2, 295/1, 295/2, 296/1, 296/2, 284, 285/4, 258/8, 285/6, 285/3, 292
34187	Vénkert	0173/19, 0174, 0173/8, 0173/22, 0173/21, 0173/30, 0311, 0316, 0173/29, 0173/20, 0173/27, 0173/31
58417	Liget	0129/1
59016	Hosszú-dűlő	0181/18, 0181/17, 0181/15, 0173/17, 0175/1, 0181/16, 040/3
59017	Balázs-kert	053/3, 055/21, 053/2, 040/6, 055/26, 1529, 055/23, 053/7,

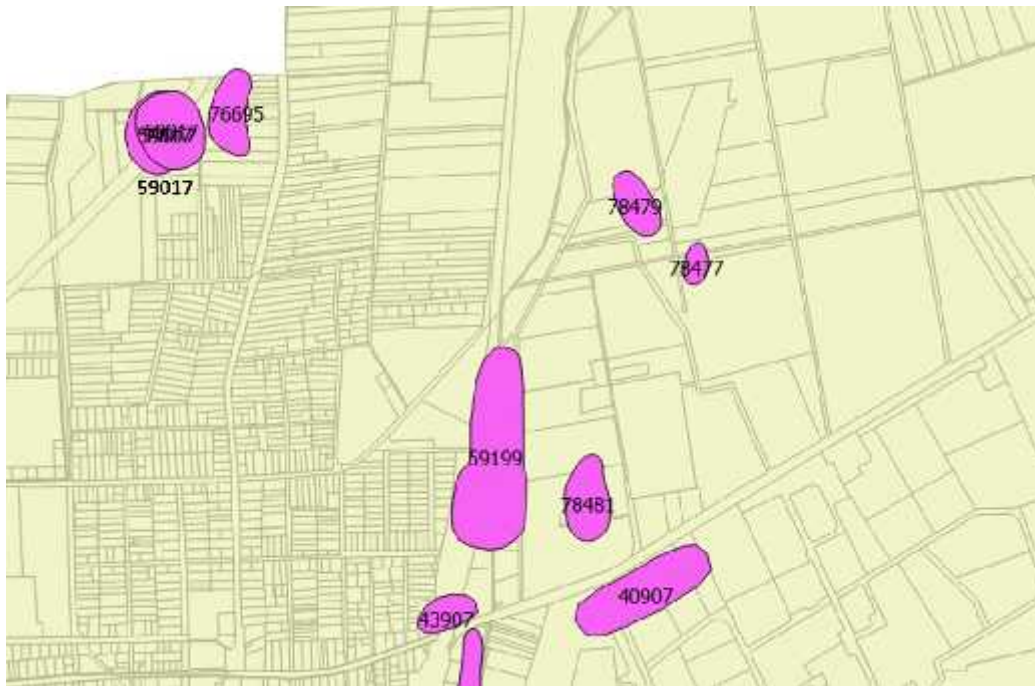
Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

		1531, 1528, 1527
59199	Vasút-dűlő, Széna-rét	1305, 074/8, 074/9, 074/10, 074/11, 072/2, 1304, 1307, 1303/2, 1306, 070/2, 071, 069, 073
59200	Kossuth kert	0161, 0162, 0166, 3011, 3010, 3020, 3019, 3012, 3001, 2999, 2998, 3002, 3003, 3009, 3008, 3007, 3006, 3005/2, 3201, 3202, 3203/1, 3203/2, 3205, 3021, 3022, 3023, 3024, 3025, 3027, 3028, 3029, 3030, 3031, 3032, 3033, 3054/2, 0165/2, 2921/2, 3221, 3222, 3223, 3224, 3225, 3226, 3227, 3228, 3229, 3230, 3231, 3232, 3233, 3234, 3235, 3236, 3237/1, 3237/2, 3239, 3240, 3241, 3242, 3220, 3206, 3207, 3208, 3209, 3210, 3211, 3212, 3213, 3214, 3215, 3216, 3217, 3218, 3219, 3005/1, 3004, 3016, 3015, 3013
59201	Kossuth kert II.	0161, 0162, 0166, 3378, 2772, 2770, 2916, 2771, 2769, 3377, 3287, 3274, 3275, 3276, 3277, 3278, 3279, 3280, 3281, 3282, 3284, 3285, 3286, 2921/2, 3261, 3262, 3263, 3264, 3265, 3266, 3267, 3268, 3269, 3270, 3271, 3272, 3273
61368	Dorogi-dűlő	0206/29, 0206/28, 0206/27, 0208/57, 0208/58
75511	Csörsz-árok/Ördög-árok	0211/15, 0211/14, 0475, 0200/28, 0200/27, 0206/4, 0200/26, 0200/25, 0200/24, 0200/23, 0197, 0200/22, 0200/21, 0200/20, 0206/33, 0200/19, 0200/18, 0200/17, 0200/16, 0200/15, 0200/14, 0200/13, 0200/12, 0206/30, 0206/31, 0206/32, 0208/52, 0208/53, 0208/54, 0209/3, 0208/55, 0208/56, 0208/57, 0208/58, 0211/12, 0211/13, 0470/15, 0470/14, 0470/16, 0470/17, 0470/18, 0480/19, 0480/20, 0480/24, 0196/44, 0196/43, 0196/42, 0196/41, 0196/40, 0196/39, 0196/38, 0196/37, 0196/36, 0196/35, 0196/34, 0196/2, 0196/3, 0196/4, 0196/5, 0196/6, 0196/7, 0196/8, 0196/9, 0480/21, 0480/23, 0480/22
76695	Úfehértói út	1527, 1528, 1530, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1531, 055/26, 0558/3, 0558/6
76697	Hosszú-dűlő, MOL-kút	0181/20, 0181/4
76699	Zacsókó kert (Hajdúsági Iparművek bekötő útja)	5444, 5443, 5440, 5441, 5442, 5428, 5445, 5446, 5447/1, 5413, 5411, 5409, 5407, 5406, 5401/2, 5401/1, 5402, 5405, 5404, 5403
76701	Bek-kert	0181/3
78477	Bökönyi úti erdő	091/2, 092, 095/1, 091/3
78479	Bökönyi úti erdő alja	083/8, 083/7, 083/2, 083/6, 083/5, 083/4, 083/3, 084
78481	Kókai-tanya	074/11, 074/12, 074/2, 074/10
76123	Gyula-halom	0221, 0332/20

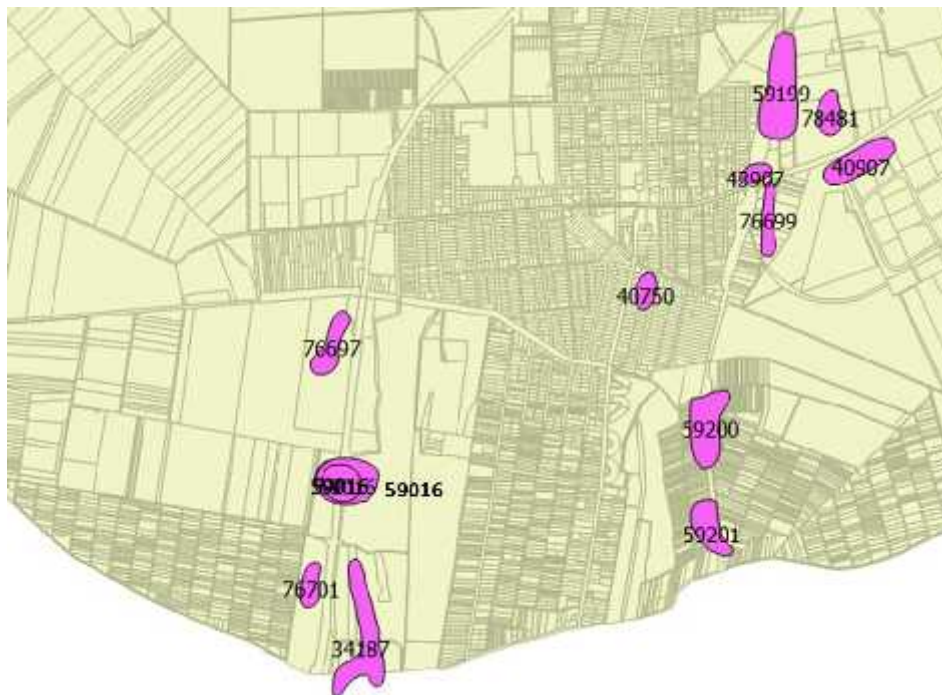
Téglás határában néhány olyan régészeti lelőhely is található, amelyek jelentős tájképi jelentőséggel bírnak, ilyen például az 76123 azonosítószámú kurgán. Ezeket a lelőhelyeket minden típusú beruházás során el kell kerülni.

Téglás közigazgatási határában miniszteri rendelettel védetté nyilvánított régészeti lelőhely nem található.

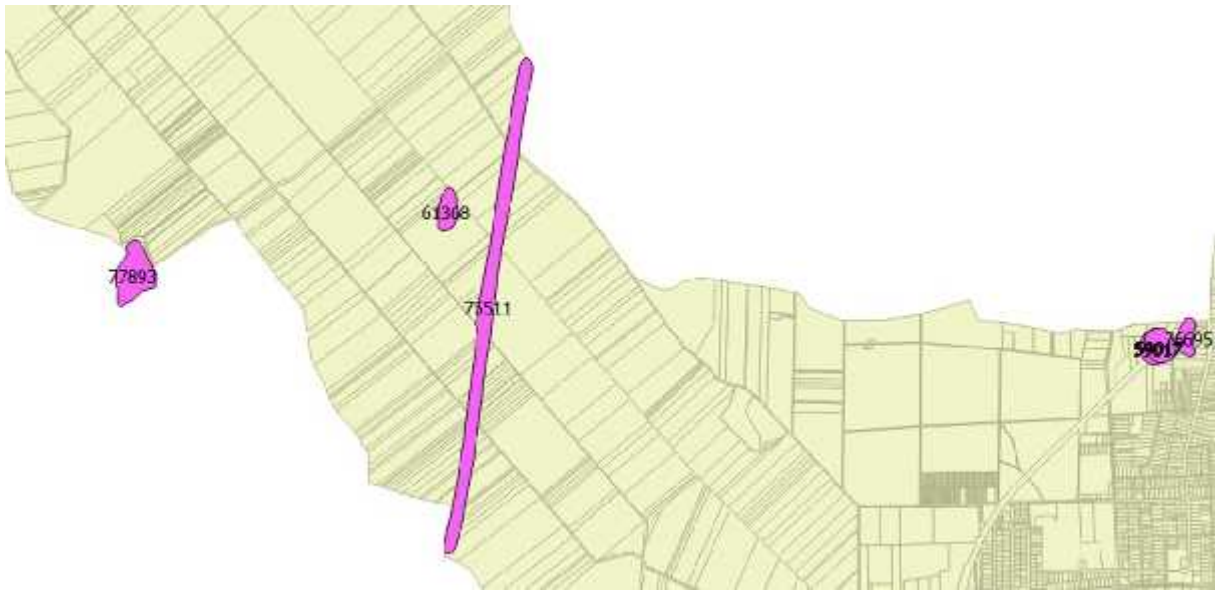
Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Téglás északi határán

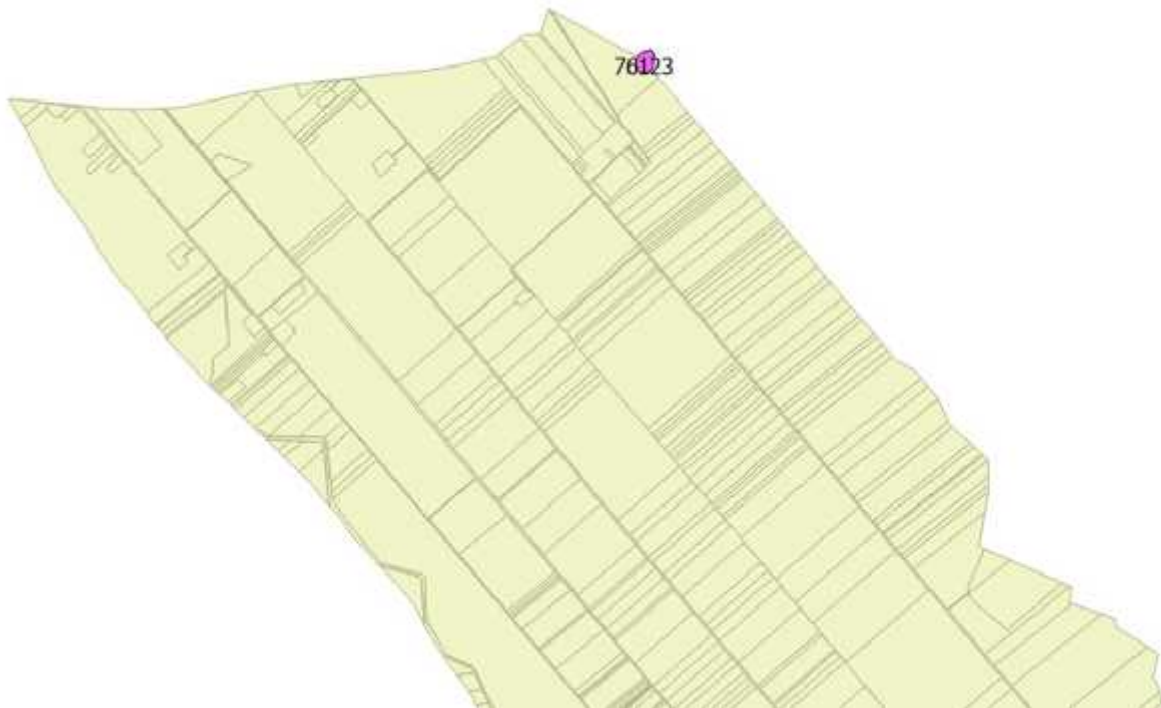
Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Téglás déli határán

A Csörsz-árok nyomvonala Téglás nyugati határában

Gyula-halom, késő rézkori temetkezési halom, Téglás észak-nyugati határrészén

Téglás közigazgatási határában húzódó régészeti érdekű területek

Téglás egykori határában kialakult középkori településekre utaló dűlők
Téglás határában az Árpád-korban több falutelepülés is létezett, ezek közül Poroszló, Szentlélek, Györkkereki nevét az okleveles forrásoknak köszönhetően ismerjük is. A fenti

elpusztult faluhelyek egykori elhelyezkedésére utalnak a Telek, Szentlélek földrajzi nevek, ahol az egykori középkori falvak maradványainak előkerülésére kell számítani.

Poroszló(teleke)

Egyházas hely volt, templomát az 1960-as években megásták. (A Déri Múzeum Régészeti Tevékenysége 1966-1968.)

Szentlélek(teleke)

A Szent lélek tiszteletére szentelt középkori egyházának alaprajza Déri Múzeum Évkönyve 1962-64. 115-123. Szentlélek-föld, Szent Lélek-völgye

Györk(kereki)

1356-ben már puszta. Téglás határában, annak északi részén keresendő.

Téglás határában további régészeti érdekű területeket találunk az egykori szikes tavak, mocsarak, lápok magas partjain. A Büdös-víz vízmentes magaspartja a Nyárias-dűlőben és a Fazekas-dűlőben régészeti érdekű területnek minősül, ahol a kulturális örökség védelméről szóló törvény értelmében régészeti leletek előkerülésére kell számítani.

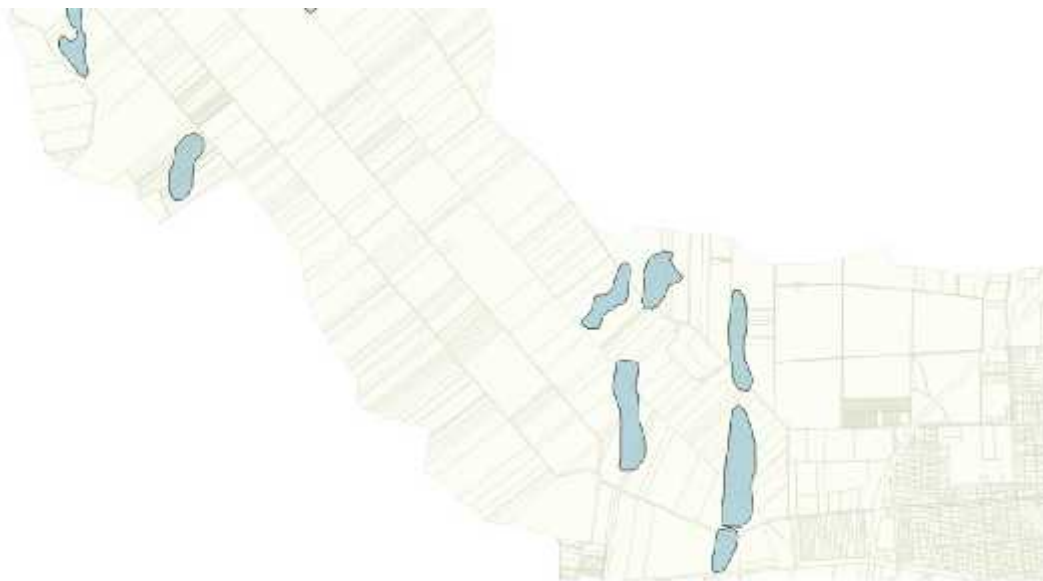
Téglás délnyugati határában húzódik közel északnyugat-délkelet irányban a Vidi-ér, ami több egykoron vízjárta medencét kapcsol össze. Téglás közigazgatási határába eső vízmentes magaspartja régészeti érdekű területnek minősül, ahol a kulturális örökség védelméről szóló törvény értelmében régészeti leletek előkerülésére kell számítani.

Téglás keleti határában húzódik közel észak-déli irányban a Téglási (VIII/7.)- folyás, amely egy egykori nyírvízfolyás, ami több egykoron vízjárta medencét kapcsol össze. Téglás közigazgatási határába eső vízmentes magaspartja régészeti érdekű területnek minősül, ahol a kulturális örökség védelméről szóló törvény értelmében régészeti leletek előkerülésére kell számítani.

Régészeti érdekű területek Téglás délnyugati határában a Vidi-ér mentén

Régészeti érdekű területek a Büdös-víz partján a Nyárias-, és a Fazekas-dűlőben

Régészeti érdekű területek a Téglási-(VIII/7) folyás mentén

1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Téglás egészen napjainkig megőrizte szabályos, sakktábla rendszerű utcaserkezetét, amely ma is hangsúlyos eleme a településszerkezetnek. A XIX. századi belterületi határait azonban jelentősen túlnőtte, elsősorban déli és északi területek irányában.

A település központjában, a Kossuth utca és a Bököny felé vezető út kereszteződésében kialakult tér már az első kéziratos térképeken is megjelenik. A település főtere északi részén tölcészerűen kiszélesedik, a déli része pedig határott téglalapalakú. A téren egészen a

második világháborúig malmok álltak. A térről induló Malom utca innen kapta elnevezését. A település központjában lévő tér ma a település legnagyobb zöldfelülete.

A település legértékesebb védett műemléképülete a Dégenfeld-Schomburg kastély. A belterület nyugati peremén a XIX. század elején jelenik meg a Bek Pál építette kastély U-alaprajzú épülete, amelyet a kastély nagykiterjedésű parkja választ el a településtől. Ennek következtében a kastély nem integrálódik szervesen a település szerkezetébe, különállása gyakorlatilag napjainkban is megfigyelhető, annak ellenére, hogy ma már teljesen körbenőtte a település a kastélyt. Maga a kastély semmilyen hatást nem gyakorol a településkép fejlődésére, alakulására.

Téglás dinamikusan fejlődő kisváros, amelynek településközpontja az utóbbi években jelentős átalakuláson ment át. A település sajátos építészeti arculatát a megújult főter határozza meg. A városközpont fejlesztésére a Zöld Város Kialakítása Tégláson című program keretében került sor. A beruházás során járdák felújítása, újak kialakítása, zöld felületek, parkosítás, utcabútorok kihelyezése, kandeláberok elhelyezése, mini játszótér kialakítása valósult meg, mely az alábbi területeket érintette: Főtér, Városháza előtti terület, Dózsa György utca 1/A., 1/B., 1/C. szám alatt lévő társasházak környezete, Református Templom előtti terület, Mozi épület környezete.

A beruházás részeként a korábbi mozi épületét rendezvény- és konferenciaközponttá alakították át. A városközpontban több mint kilencezer négyzetméteren felújították a zöldfelületet, fásítottak, játszóparkot hoztak létre.

A városközpontot uralják a felújított, modernizált, vagy modern építészeti megoldásokkal megfogalmazott középületek: a Városháza, az óvoda új épülete, a görög katolikus, római katolikus templom, a mozi helyén kialakított multifunkciós közösségi tér.

Modern és modernizált középületek a városközpontban

Gondozott, virágos zöldfelületek, játszóterek a városközpontban

1.14.6.4. Világörökségi, és világörökségi várományos terület

Világörökségi és világörökségi várományos terület nem található Téglás közigazgatási határában.

1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes

A mai késő barokk templomot, a korábbi négy elődje lebontása után, 1783-1786. között építette Rachbauer József debreceni kőművesmester. Tornya 1792-ben készült el. A déli előteret 1863-ban kapta. Orgonáját 1866-ban Textoris Mátyás építette. A templom berendezése XIX. századi iparművészeti remek.

A református templom: nyugati homlokzaton álló toronnyal alatta bejárat, a jobb oldali homlokzaton bejárat előcsarnokkal. A hajó téglalapalakú, egyenes záródású szentéllyel.

Dégenfeld-Schomburg kastély, műemléki törzsszám: 1867, hrsz.: 826/8, 826/5, 826/6, 826/3, 826/1, 826/7, Úttörő utca 17.

A hagyományosan barokk cour d' honneur, vagyis U alakú alaprajzi elrendezésű emeletes klasszicista jellegű kastély, romantikus részletekkel. Az épület homlokzatait Dégenfeld Gusztáv alakíthatta át az 1860-as, 1870-es években. Ekkor építtette a nyugati kapualáhajtó fölötti emeleti szobát, a déli erkélyt az új bejáratral, és a romantikus stílusú U alakú istállót.

Műemlékek elhelyezkedése Téglás belterületén

1.14.6.6. Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Téglás közigazgatási határában a műemlékvédelem sajátos tárgyai közé sorolt történeti kert, temető és temetkezési hely nem található.

1.14.6.7. Műemléki terület, történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

Téglás területén műemléki terület, történeti táj, műemléki jelentőségű terület nem került kijelölésre. Az országos műemléki védelem alatt álló épületek esetén a védelemhez kapcsolódóan, külön jogszabályban nem jelöltek ki műemléki környezetet. Ennek megfelelően a református templom és a Dégenfeld-Schomburg kastély műemléki környezetének megrajzolásakor a kulturális örökség védelméről szóló 2001. LXIV. törvény rendelkezései az irányadóak. A református templom ex-lege műemléki környezete a 218, 313, 708/4, 708/3, 708/2, 104/4, 104/3, 104/2, 1, 2, 4, 1189, 906, 908, 909, 837 helyrajzi számú ingatlanokat fedi le. A Dégenfeld-Schomburg kastély ex-lege műemléki környezete 999/1, 999/2, 999/3, 1002, 1003, 1004, 1007, 1008, 1012/2, 1013, 1016, 1017, 1018, 1021, 1022, 1025/1, 1027, 1028/1, 1036, 034, 825, 788/2, 789/2, 790/2, 791/2, 792/2, 793/1, 793/2, 794/3, 795, 827, 828/1, 828/2, 829, 830, 831/1, 831/2, 832, 833, 834/2, 835/1, 838/2, 845, 847/2, 848, 851, 852, 854, 855, 858, 859, 862/2, 863, 865, 866, 868, 870, 872, 873, 876, 878, 881/1, 881/2, 837, 037, 036, 1039, 1038, 1048, 1044, 1043, 1042, 1041/4, 1041/3, 1041/2, 1040, 1037, 039, 038, 035 helyrajzi számú ingatlanokat fedi le.

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

Téglás területén a kulturális örökség védelméről szóló 2001. LXIV. törvény alapján kijelölt nemzeti emlékhely nem található.

1.14.6.9. Helyi védelem

Téglás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 16/2017. (XII. 21.) számú önkormányzati rendeletével fogadta el a településképvédelméről szóló rendeletet. A rendelet 3. számú melléklete épített örökségi elemeket nem jelöl meg helyi védettként. A Dégenfeld-kastély parkját, valamint az Angolkert 131 hektáros területét helyi jelentőségű védett természetvédelmi területnek nyilvánították.

1.14.6.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

Téglás településképe az utóbbi években jelentősen átalakult, archaikus elemek ma már alig fedezhetők fel, amelyek szinte kizárólag egyházi épületek. A településközpontban található építészeti értékek kiemelését, hangsúlyozását a zöldfelületek növelésével, parkok kialakításával, gondozásával is elő lehet segíteni.

A kevés országosan védett érték mellett jobban kellene tudatosítani a város arculata szempontjából fontos, a környezet minőségére kisugárzó hatással bíró építészeti értékeket. Ezt a feladatot sajnos a település településképi rendelete nem tudja ellátni, ugyanis az épített örökségi elemet nem helyezett helyi védelem alá.

Téglás központja egy dinamikusan fejlődő kisváros képét mutatja, amelyet uralnak a modernizált, felújított, vagy modern építészeti módszerekkel megfogalmazott középületek. A jövőben hasonló beruházásokra lehet számítani a településen. A felújítás előtt álló épületek során a legnehezebb feladat a mai XXI. századi funkció megtalálása, amely szinte az egyedüli biztosítéka a régi épületek fennmaradásának. A megtalált funkció mellett fontos szerepet játszik még az új funkcióhoz kapcsolódóan az épületek modernizálása, esetleges bővítése, amelyet csak az épületek építészeti értékeinek figyelembevételével, hangsúlyozásával, megőrzésével lehet megvalósítani.

A településen komoly örökségvédelmi kockázatot jelenthetnek a zöld mezős beruházások. Ahogyan fentebb említettük, Téglás nem tartozik a régészeti szempontból jól kutatott települések közé, így újabb régészeti lelőhelyre gyakorlatilag a település határában bárhol rá lehet bukkanni különböző földmunkák során. A nagyfelületű zöldmezős beruházásoknál

mindenképpen számolni kell régészeti lelőhelyek előkerülésével, így különösen fontosnak tartjuk, hogy a zöldmezős beruházások előkészítésénél nagy hangsúlyt kapjon a régészeti örökség felmérése. Javasoljuk, hogy az ilyen típusú beruházások esetén a tervezés legkorábbi fázisában készüljön el a próbafeltárást is magába foglaló előzetes régészeti dokumentáció, ugyanis csak ennek a dokumentációnak a segítségével lehet csökkenteni a régészeti örökség által jelentett kockázatot. Javasoljuk, hogy a vállalkozások telephelyeinek kiválasztása során a régészeti örökségvédelmi szempontokat is vegyék figyelembe.

A régészeti örökségvédelmi kockázat tovább csökkenthető már korábban kialakított telephelyek korszerűsítésével, azaz a barna mezős beruházások ösztönzésével.

1.15. KÖZLEKEDÉS

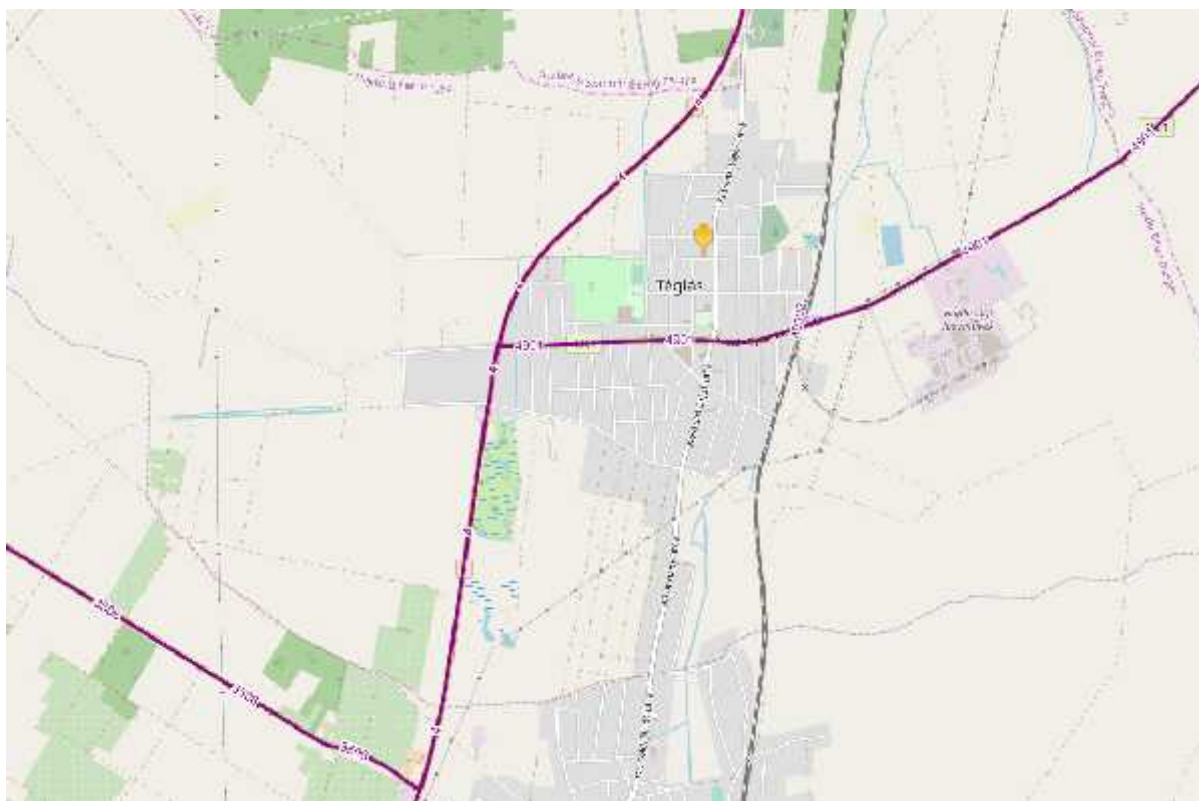
Téglás Város Budapesttől, a fővárostól 247 km távolságra keletre, Hajdú-Bihar megye északi, urbanizáltabb részén, Debrecentől, a megyeszékhelytől északra 21 km, Nyíregyházától déli irányban 26 km távolságra helyezkedik el.

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

A város megközelítése vasúton és közúton egyaránt megfelelő. Személygépkocsival a 4-es számú Budapest – Debrecen – Záhony elsőrendű főúton közelíthető meg, vasúton a 100-as számú Budapest – Szolnok – Debrecen - Nyíregyháza vasútvonalon.

A település a megyeszékhelytől és járási székhelytől, Nyíregyházától 26 km, Debrecentől 21 km távolságra található.

Az M3-as autópálya a várostól északra húzódik ~ 20 km-re. A település elhelyezkedése igen előnyös, mivel két megyeszékhely közelében található, közlekedési infrastruktúráját tekintve is fő vonalakon fekszik. A két megyeszékhely közelsége egyfelől előnyös, másfelől érződik azok munkaerő – elszívó hatása.

Forrás: kira.gov.hu

1.15.2. Közúti közlekedés

Jól megközelíthető a 4-es számú Budapest – Debrecen – Záhony elsőrendű főúton.

A település belterületét:

- a 4901 sz. Téglás – Balkány összekötő út,
- a 3509 sz. Hajdúböszörmény – Újfehértó összekötő út,
- a 3506 sz. Hajdúvid – Hajdúhadház összekötő út.

A településtől északi irányban halad az M3 autópálya.

4. sz. elsőrendű főút:

Budapest – Debrecen – Záhony elsőrendű főút.

Osztályba sorolása K.IV. I. rendű főút, illetve a települési átkelési szakaszon B.IV.c. belterületi I. rendű főút. 2013-ban mért átlagos napi forgalma ÁNF = 8489 j/nap = 9672 E/nap. Az út 2×1 forgalmi sávós. Helyszínrajzi vonalvezetése vegyes. Egyenes illetve enyhén íves szakaszok váltják egymást, ez megfelelőnek mondható. A külterületi burkolatszélesség 6,0 – 7,0 m, mely megfelel az előírásoknak. A burkolatok minősége helyenként felújításra szorul.

4901. sz. ök. út:

Téglás – Balkány összekötő út. Osztályba sorolása K.V. külterületi összekötőút, illetve a települési átkelési szakaszon B.V.c. belterületi gyűjtőút. 2013-ban mért átlagos napi forgalma ÁNF = 2317. Az út 2×1 forgalmi sávós. A külterületi burkolatszélesség 5,0 – 5,5 m, mely nem felel meg az előírásoknak. A burkolatok minősége helyenként felújításra szorul.

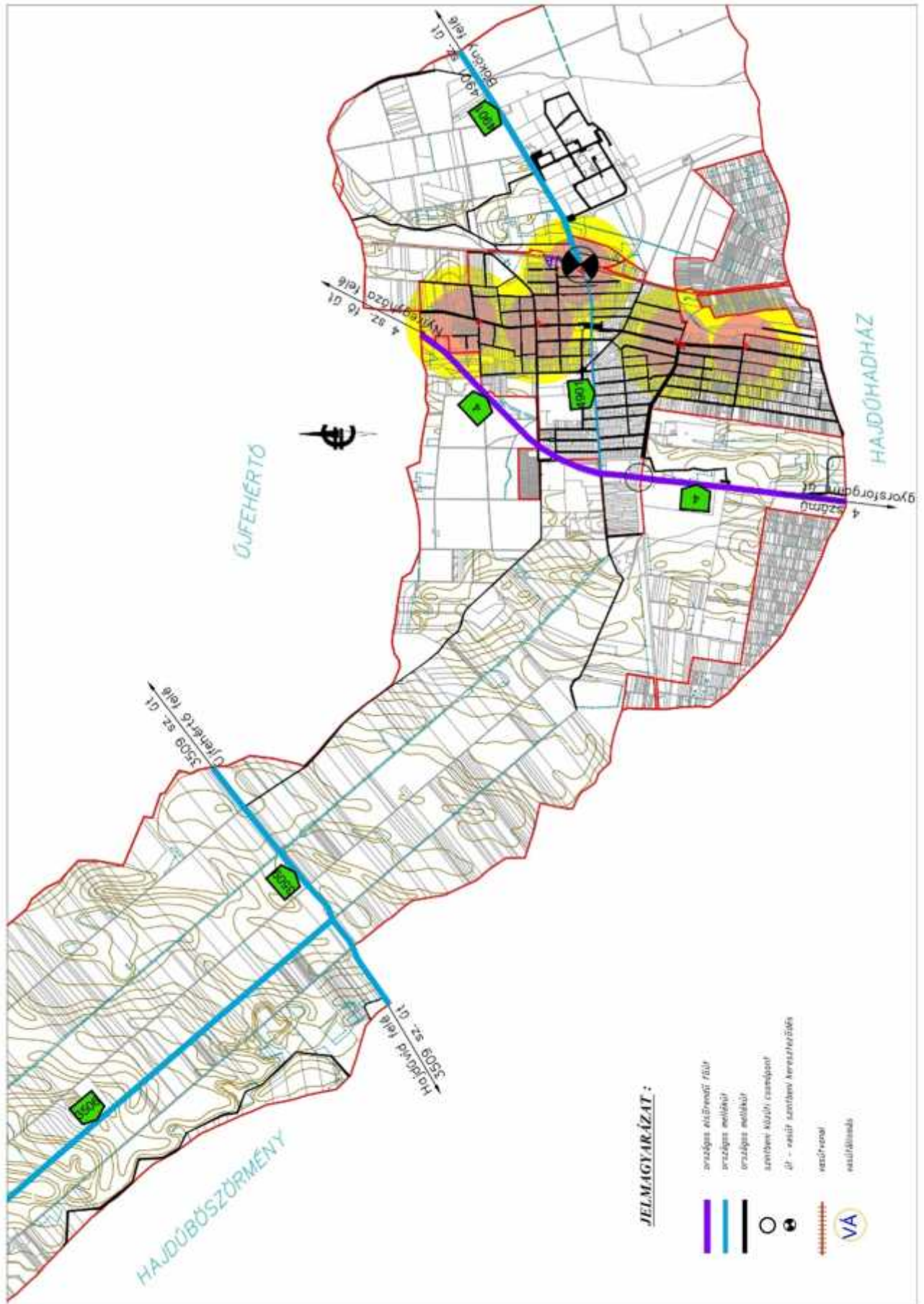
3509. sz. ök. út:

Hajdúböszörmény - Újfehértó összekötő út. Osztályba sorolása K.V. külterületi összekötőút, illetve a települési átkelési szakaszon B.V.c. belterületi gyűjtőút. 2013-ban mért átlagos napi forgalma ÁNF = 540 j/nap = 599 E/nap. Az út 2×1 forgalmi sávós. A külterületi burkolatszélesség 5,0 – 5,5 m, mely nem felel meg az előírásoknak. A burkolatok minősége helyenként felújításra szorul.

3506. sz. ök. út:

Hajdúvid - Hajdúhadház összekötő út. Osztályba sorolása K.V. külterületi összekötőút, illetve a települési átkelési szakaszon B.V.c. belterületi gyűjtőút. 2013-ban mért átlagos napi forgalma ÁNF = 1160 j/nap. Az út 2×1 forgalmi sávós. A külterületi burkolatszélesség 5,0 – 5,5 m, mely nem felel meg az előírásoknak. A burkolatok minősége helyenként felújításra szorul.

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Belső úthálózat

A település belső úthálózatának keresztmetszeti, szerkezeti kialakítása a jelenlegi terheltség mellett zömében megfelelő. Azonban az utak állapota kevés kivétellel nem megfelelő, a kátyúzásokkal csak rövid időre oldódnak meg a burkolati problémák.

1.15.3. Közösségi közlekedés

A közúti és vasúti közlekedési lehetőségek mellett nem található más közösségi közlekedési lehetőség.

1.15.3.1. Közúti közlekedés

A településen az Észak-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. buszjáratái biztosítják a napi közlekedést. A belterületen 5 megálló található, Az autóbuszos közlekedés a Nyíregyháza – Debrecen vonalhoz kapcsolódik.

Az autóbusz megállók helye a rájárási távolságot nézve majdnem mindenhol megfelelő. A leszállóhelyeket előírás szerint kell kialakítani, illetve átalakítani. A 4-es út melletti buszmegállók igényesen kialakított beállóval, buszöböllel kerültek kialakításra. Az egyéb utak melletti megállók esetében a buszöböl hiányzik, beálló nincs mindenhol.

1.15.3.2. Kötöttpályás közlekedés

A vasúti közlekedés gerincét a 100-as számú Budapest – Szolnok – Debrecen - Nyíregyháza vasútvonal adja, amely érinti a települést. A vasútvonal kétpályás, villamosított. Ez a vonal biztosítja az összeköttetést a két szomszédos megyeszékhellyel, illetve kapcsolatot teremt az országos hálózattal.

A vasútállomás épülete a település keleti peremén található. A vasút állomás mellett buszmegálló található, így a tömegközlekedési eszközök kapcsolata biztosított.

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Tégláson megfelelően kiépített járda hálózat található. A település alföldi jellegének köszönhetően a lakosok nagy része használ kerékpárt is. Településekkel összekötő kerékpárút nincs.

A települési forgalom jelentős része a burkolt közutakon és járdákon zajlik, balesetveszély helyzetet teremtve.

1.15.5. Parkolás

Téglás belvárosában számos olyan intézmény működik, amelyek meghatározzák a helyiek mindennapjait.

Kijelölt parkoló jelenleg polgármesteri hivatal, a kulturális intézmények, a bankok, a nagyobb üzletek és bevásárlóközpontok, a rendőrség és a tűzoltóság, valamint a templomok környezetében található.

1.16.1. Vízi közművek:

A település vízellátását biztosító Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató ZRt. vízműtelep a Tiszamenti Regionális Vízművek ZRt. tulajdona. A települési gerincvezetékek és a lakossági mérőhelyek a Nyírségvíz ZRt. tulajdonai.

Téglás települési elosztóhálózata, NA 300, 200, 100 és 80 azbesztcement csövekből, valamint NA 200KG , NA 100 és 80 KM csövekből készült.

1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz-, termálvíz hasznosítás)

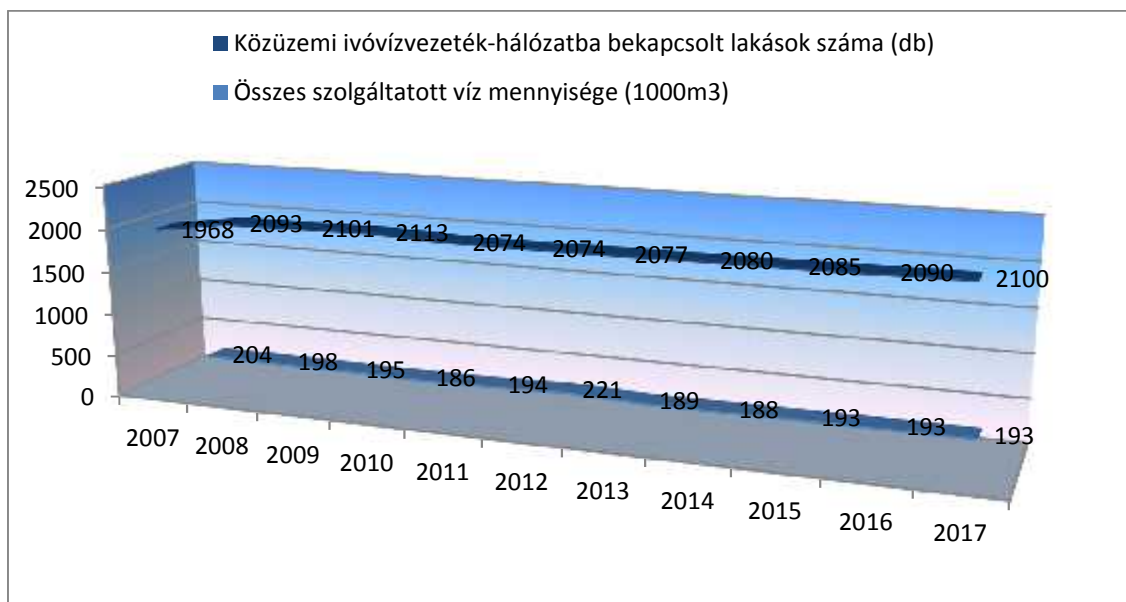
A település belterülete közüzemi vízhálózattal teljesen ellátott.

A vízmű vízbázisa az üzemelő sérülékeny vízföldtani környezetben lévő vízbázisok közé tartozik.

A belterületi rész fő gerincvezetékei NA 300 - NA 200 – NA 100 – NA 80acny vezetékek, valamint NA 200KG , NA 100 és 80 KM csövek, melyek megfelelő vízbázissal rendelkeznek a leágazó elosztó vezetékek felé. A vezeték védőövezete 3-3 m, melyen belül építmény nem helyezhető el.

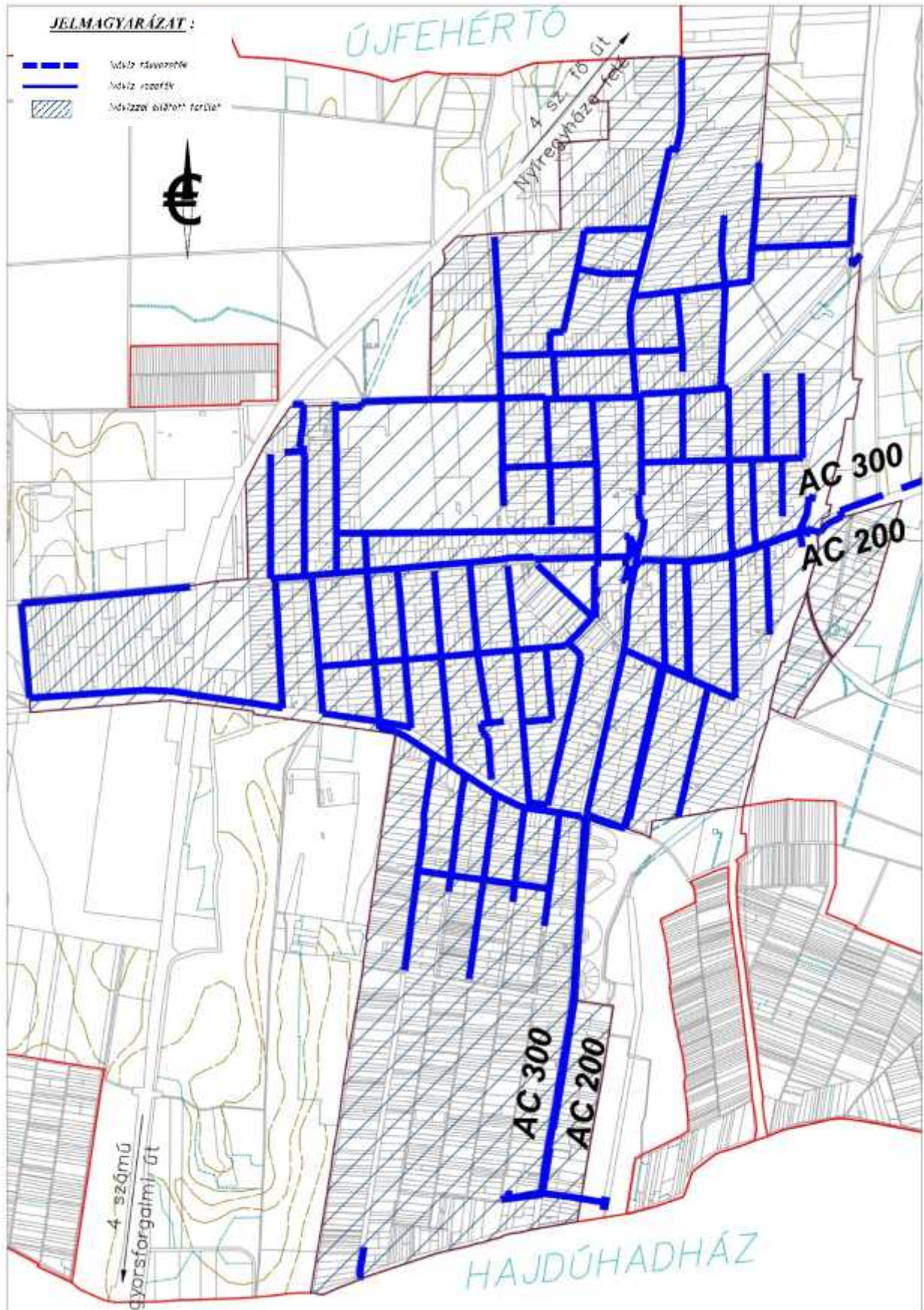
A csatlakozó vezetékek / NA 100 – NA 80 / a fogyasztáshoz megfelelő dimenzióval üzemelnek, a szükséges időszakos felújítások, korszerűsítések mellett a jelentkező vízigényeket ki tudják elégíteni.

A meglévő hálózat jelentős hányada ac. csövekből valósult meg, és csak az új vezetékek és a szükséges karbantartások során készülnek a korszerű műanyag csövekből a vezetékek.

A hálózaton szolgáltatott vízben egészségügyileg kifogásolható komponens nincs. Téglás vízelosztó hálózatán mosatások történtek.

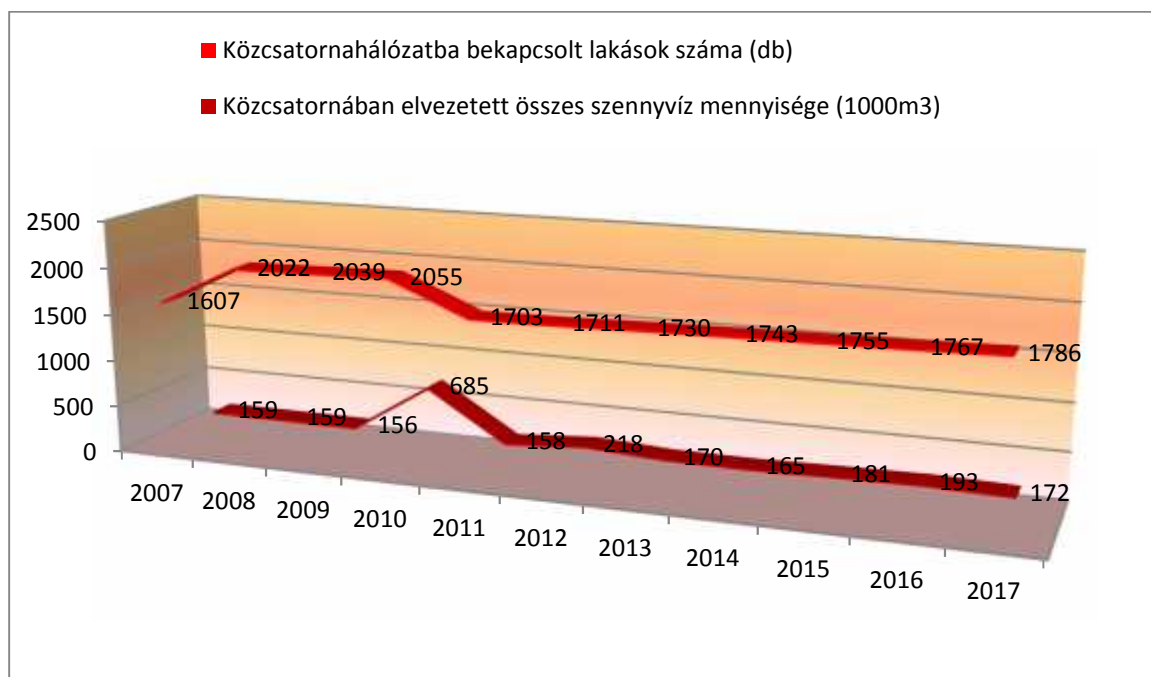
Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

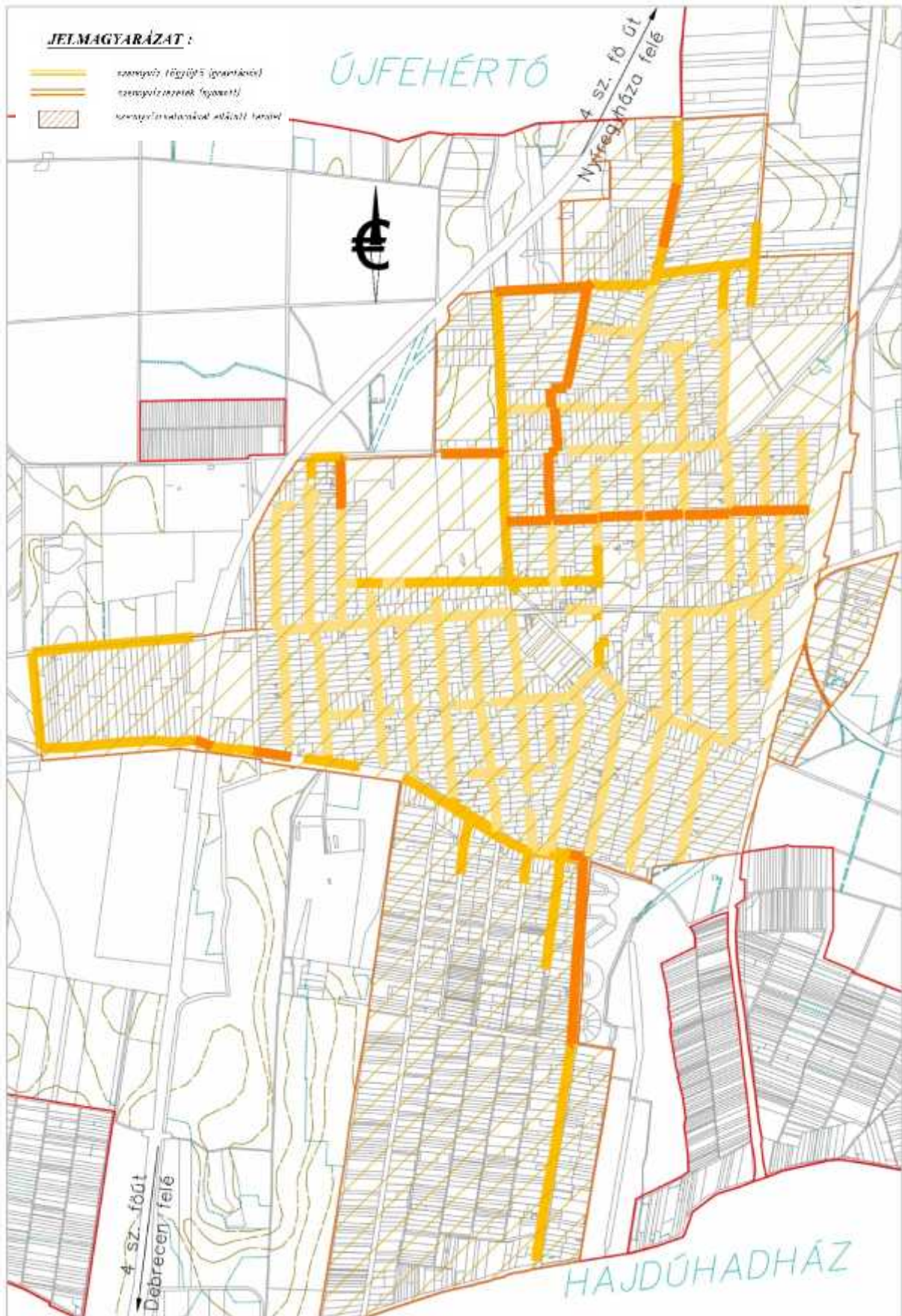

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

A település szennyvízcsatorna hálózatának és szennyvíztisztító telepének üzemeltetését szintén a Nyírségvíz ZRt. végzi.

A megépült szennyvízcsatorna hálózat gravitációs, elválasztó rendszerű, anyaga KG – PVC, mérete NA 200, 150, a bekötővezetékek mérete NA 110. A nyomóvezetékek anyaga KM-PVC, KPE és azbesztcement, mérete NA 200, 150, 110, 90 és 63. A gerinccsatornán iránytöréseknél illetve maximum 100 méterenként tisztítóakna, valamint 35-40 méterenként tisztítódóm épült. A gerincvezeték hálózaton összesen 16 db átemelő működik

1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

Budapesttől, a fővárostól 247 km távolságra keletre, Hajdú-Bihar megye északi, urbanizáltabb részén, Debrecentől, a megyeszékhelytől északra 21 km, Nyíregyházától déli irányban 26 km távolságra helyezkedik el.

Belvízcsatornák:

A város külterületén az alábbi belvízcsatornák találhatóak:

Sorszám	Csatorna neve
1.	Hadházi (VIII/7-2) oldalág
2.	Téglási (VIII/7) mellékág
3.	VIII/8-1-1 oldalág
4.	Érpatak – Nagyszéki szivárgó

Mély fekvésű területek:

Rendkívüli belvizek idején a mélyebb fekvésű területeken elöntések keletkeznek, de ezek általában nem a házakat, hanem a kerteket érintik. A lakóépületeket csak a magas talajvizek érintik.

A gondokat alapvetően a belterületi csapadékvíz elvezető hálózat nem kellő kiépítettsége és állapota, másodsorban a (korábbi társulati kezelésű) befogadó csatornák feliszapoltsága okozza.

A belterületen számtalan olyan hely van, ahol egy-egy nagyobb esőzés után az utcák, lakóházak vízmentesítése szivattyúkkal, szippantó kocsikkal, tűzoltókocsikkal történik.

Vízhasznosítás

Belvíztározók:

A település közigazgatási területén nem található FETIVIZIG kezelésű belvíztározó.

Horgásztavak:

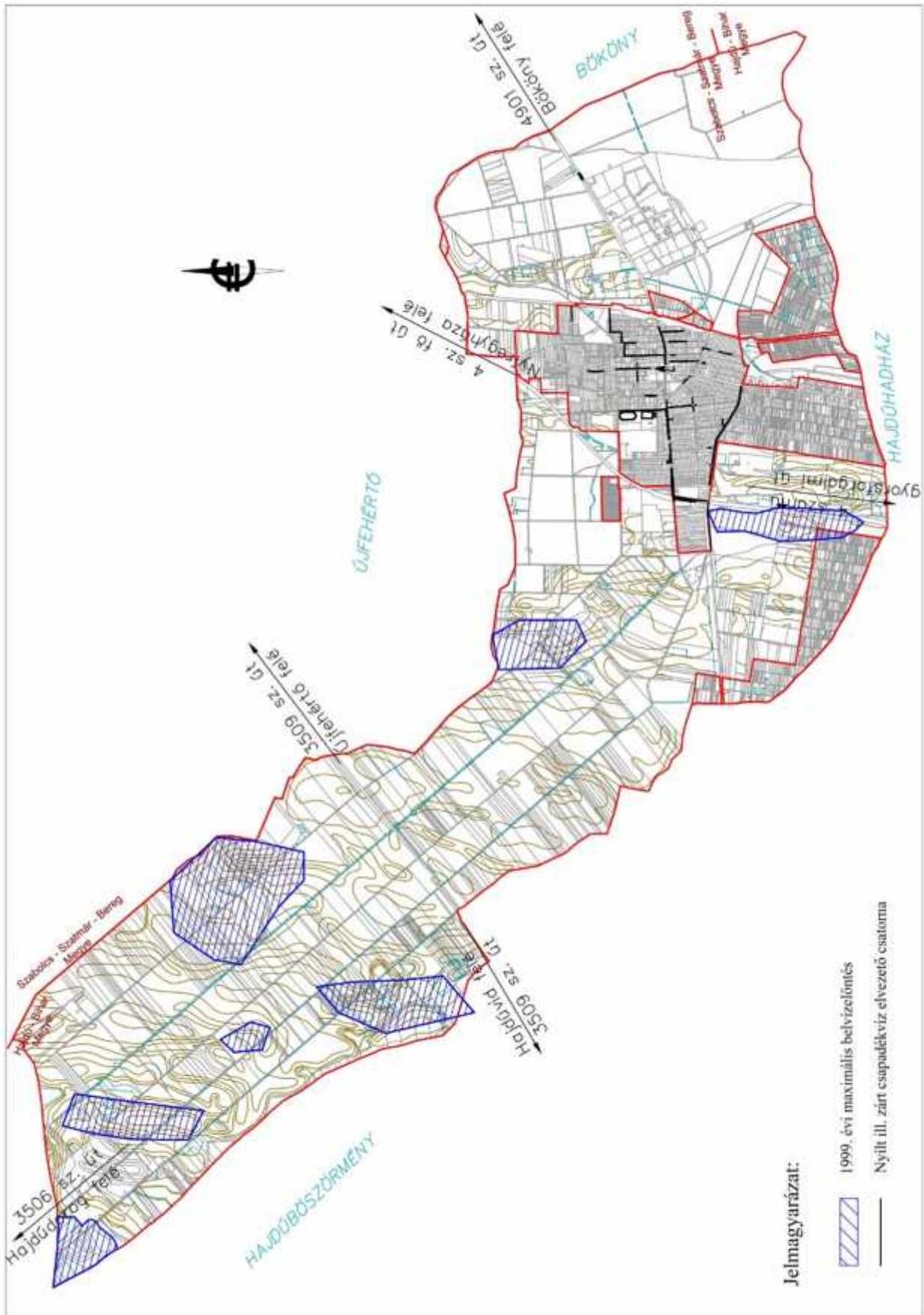
Horgásztavak a város területén nincsenek.

Öntözés:

A Nyírség területe a megye többi tájegységéhez viszonyítva vízben szegény, miközben egyre nagyobb igények jelentkeznek a víz mezőgazdasági hasznosítására. A többlet vízigények csak tározással, illetve a belvizek helyben hasznosításával elégíthetők ki.

Az utak felszíni vízvezetése a burkolt szakaszokon biztosított, a közlekedési csomópontoknál, autóbusz öblökben megoldott a közúti árkokba, illetve a csatornába bevezetve.

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

1.16.2. Energia

1.16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

Villamos energia:

A középvezetőségű szabadvezetékek és földkábelek az E.ON Tiszántúli Áramszolgáltatói Zrt. elosztóhálózatának részei, ezek több helyen magántelkeken haladnak. Ezek oldják meg közép/kisfeszítésű transzformátorokon keresztül a terület villamos energia ellátását.

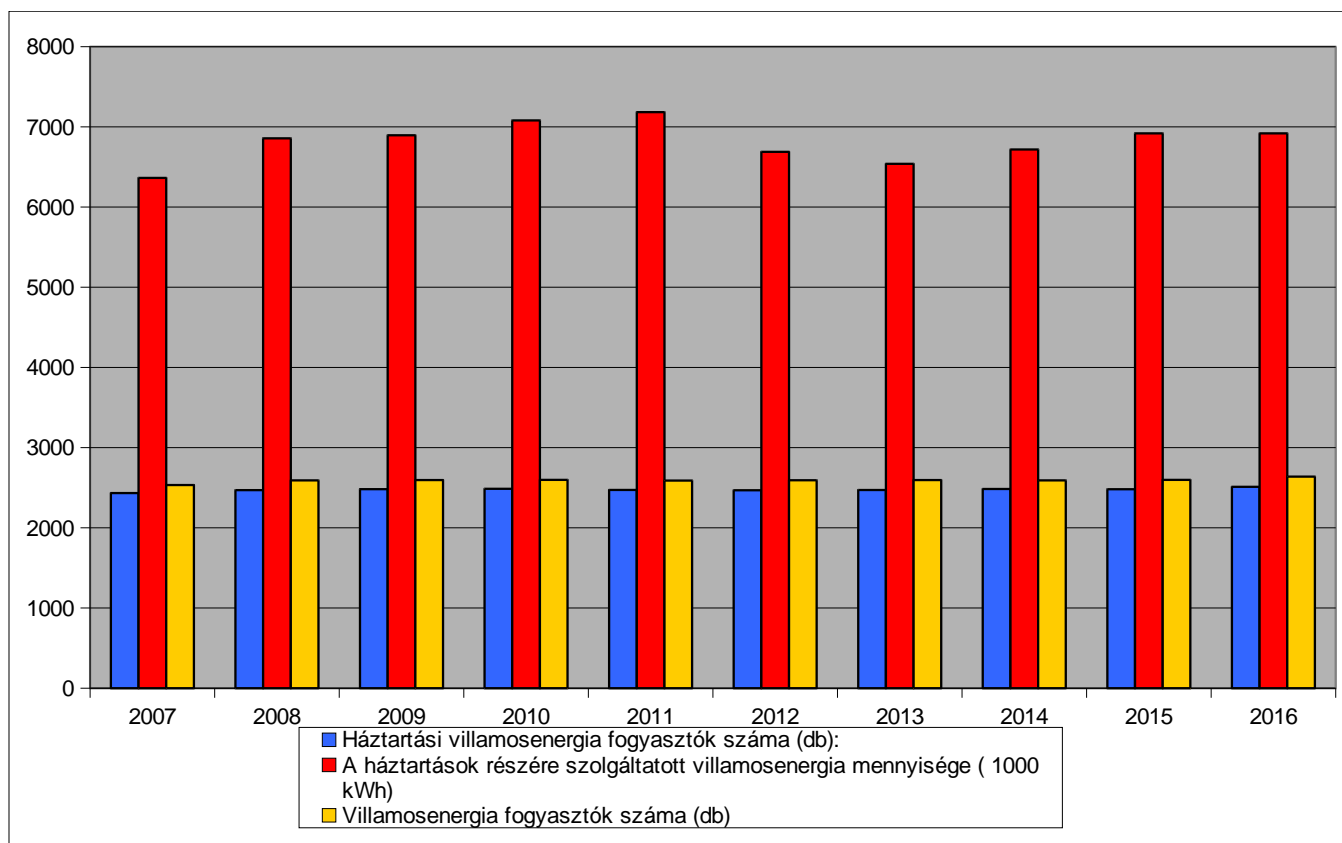
A meglévő középvezetőségű hálózatok alkalmasak a területek folyamatos energiaellátására.

A település energiafogyasztási adatai az utóbbi években:

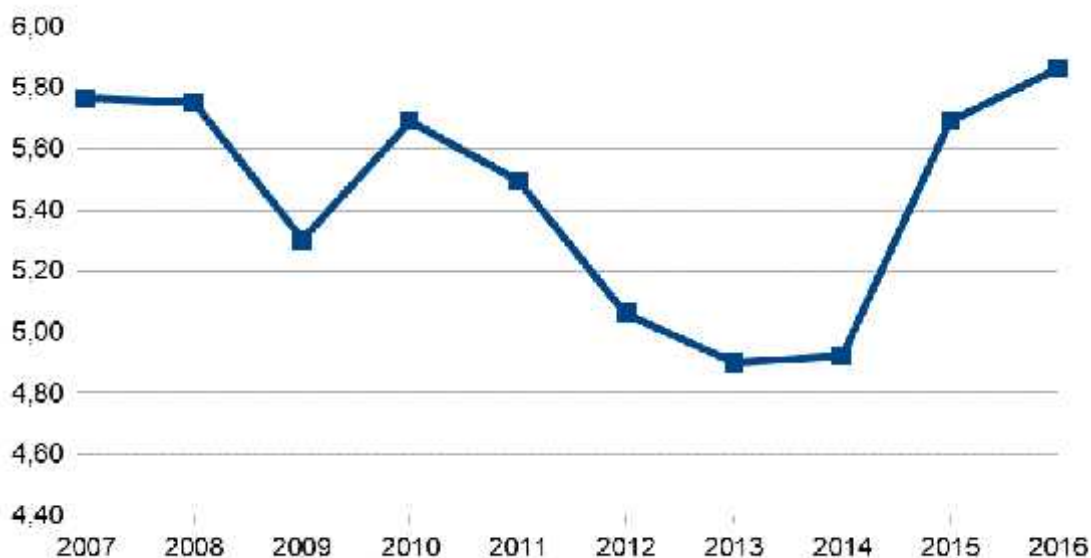
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Háztartási villamos energia fogyasztók száma (db):	2433	2470	2482	2486	2472	2468	2471	2484	2481	2511
A háztartások részére szolgáltatott villamos energia mennyisége (1000 kWh)	6363	6857	6895	7080	7183	6688	6539	6718	6919	6919
Villamosenergia fogyasztók száma (db)	2533	2591	2595	2598	2589	2593	2595	2591	2598	2638
Szolgáltatott összes villamos energia mennyisége (1000 kWh)	14602	14901	13762	14787	14227	13122	12716	12754	14783	15466
Népesség száma:	6553	6567	6560	6557	6554	6553	6498	6497	6434	6435

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

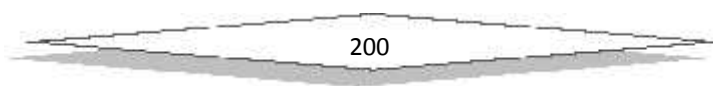
Az egy fogyasztási helyre jutó éves villamosenergia fogyasztás:

Az egy fogyasztási helyre jutó villamos fogyasztás görbéje jól tükrözi a magyarországi trendet.

Jól látszik, hogy a 2008-ban kezdődő válság 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 fogyasztási adatain erősen éreztette hatását. A gazdasági növekedés 2014. évi beindulásával (legfőképp az ipari termelés erős felfutásával) az áramfogyasztás erőteljes növekedésnek indult.

A MAVIR *nettó* fogyasztás-előrejelzéseinek alapváltozata a 2015 utáni időszakra 1,1% éves növekedéssel számol 2020-ig, ezt követően 1%-os, majd 0,9%-os növekedést vár 2030-ig országosan, de ezek a számok várhatóak a településre vonatkozóan is. A meglévő hálózatok a jövőben is alkalmasak lesznek a folyamatos energiaellátásra.

Téglás közigazgatási területén lévő KÖF/KIF transzformátor állomások normál üzemviteli ellátása Debrecen MAVIR 132 kV-os alállomás(rövid név DEBR) 22 kV – os celláiból, valamint Hajdúböszörmény 132 kV-os alállomás (rövid név HBOS) 22 kV-os cellájából történik.

Az E.ON Zrt. adatszolgáltatásai szerint a települést 25db TR állomás látja el elektromos energiával. A meglévő TR állomások tovább bővíthetők. A kisebb átlagos fejlesztéseket a TR állomások jelenlegi állapotukban is elviselnek. TR cserével további bővíthetőségek hajthatók végre. Nagyobb igények kielégítésére kell újabb TR állomást telepíteni.

A településen lévő TR állomások adatai, kihasználtságai:

TR állomás száma	TR állomás megnevezése	Tr. állomás típusa
38809	Bacsóháza Új Élet Tsz	OTR 20/400
32216	MOL-2000 Töltőállomás	OTR 20/250
38819	Vidi u. 173/2-6 hrsz.	OTRL 20/100
38805	Sertés telep Új Élet Tsz	OTR 20/400
32049	Gépműhely Új Élet Tsz	OTR 20/400
38808	Szilágyi u. /Dózsa Gy. u./	OTR 20/400
38810	Arany János u.	OTR 20/400
38804	Egyetértés u.	OTR 20/400
38815	Táncsics u. /Stadion u./	OTR 20/400
38811	Úttörő u. Szennyvízáttemelő	OTR 20/400
38806	Nyárfa u.	OTR 20/400
38817	Vidi ut	OTR 20/400
38812	Rákóczi u.	OTR 20/400
38807	Liget u.	OTR 20/400
32200	Annakert	OTR 20/250
38818	Rákóczi u.	OTR 20/400
32209	Ady Endre u.	BOTR 20/250
38813	MÁV /malom/	OTR 20/400
38814	József A. u.	BOTR 20/160
38816	Temető u.	OTR 20/400
61112	Barátság u.	OTR FA 2200
61047	HIM	ISZTR 20/1600
60230	Szénarét d Téglás	OTR FA 2200

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

60291	Téglás, Angolkert	OTR FF 1400
61059	Bacsóház II.	OTR FA 2200

Az energiaigények teljesítésén, állagmegóváson, megelőző karbantartásokon kívül - jelentősebb/stratégiai beavatkozást, átépítést az E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt. nem tervez.

A villamos energia, mint vezetékes energiahordozó távlatban is csak világításra és technológiai célú energiaigények kielégítésére javasolható. Bár alkalmas lenne termikus célú energiaigények kielégítésére is, beruházási és üzemeltetési költségigénye miatt ilyen célú alkalmazása csak a kis teljesítményű, tartalék (időszaki kiegészítő fűtésre, vagy ahol más energiahordozó valamely okból nem alkalmazható, kizárólag a völgyidőszakban) hőtárolós fűtésre javasolható.

Téglás villamosenergia-ellátásának szolgáltatója az E.ON Tiszántúli Áramszolgáltató Zrt. A város jelenlegi ellátása az egységes országos hálózati rendszerről vételezett villamos energiával biztosítva van.

Közvilágítás:

A közvilágítási feladatokat az E-ON látja el, a felépítmény az ő tulajdonukban van, az áramszolgáltatás költségét a város fizeti.

A közvilágítás a közcélú hálózat tartóoszlopain elhelyezett lámpatestekkel van biztosítva. Téglás jelenlegi közvilágítása csak részben tekinthető korszerűnek.

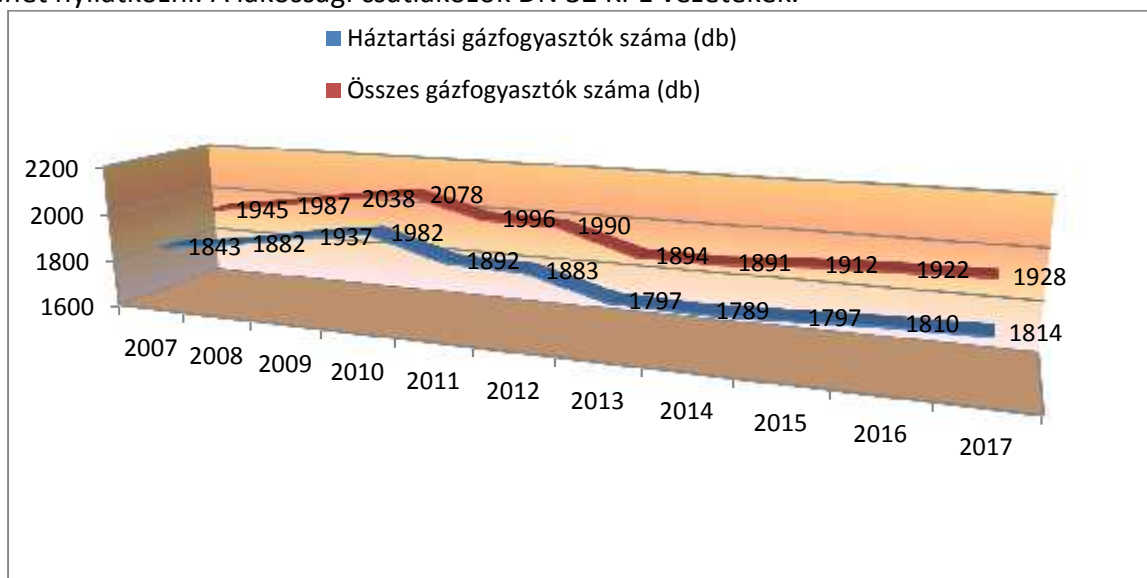
A város közvilágítása azokon a területeken, ahol a kiefeszültségű elosztás szabadvezetékes hálózattal üzemel, többnyire a kiefeszültségű vezeték tartó oszlopsorra szerelt lámpákkal van megoldva. Az önálló közvilágítási hálózat, a szabadvezetékes környezetben minimális. Szem előtt kell tartani az esetleges fényszennyezés elkerülését. Ennek érdekében a lámpatesteket úgy kell elhelyezni, hogy:

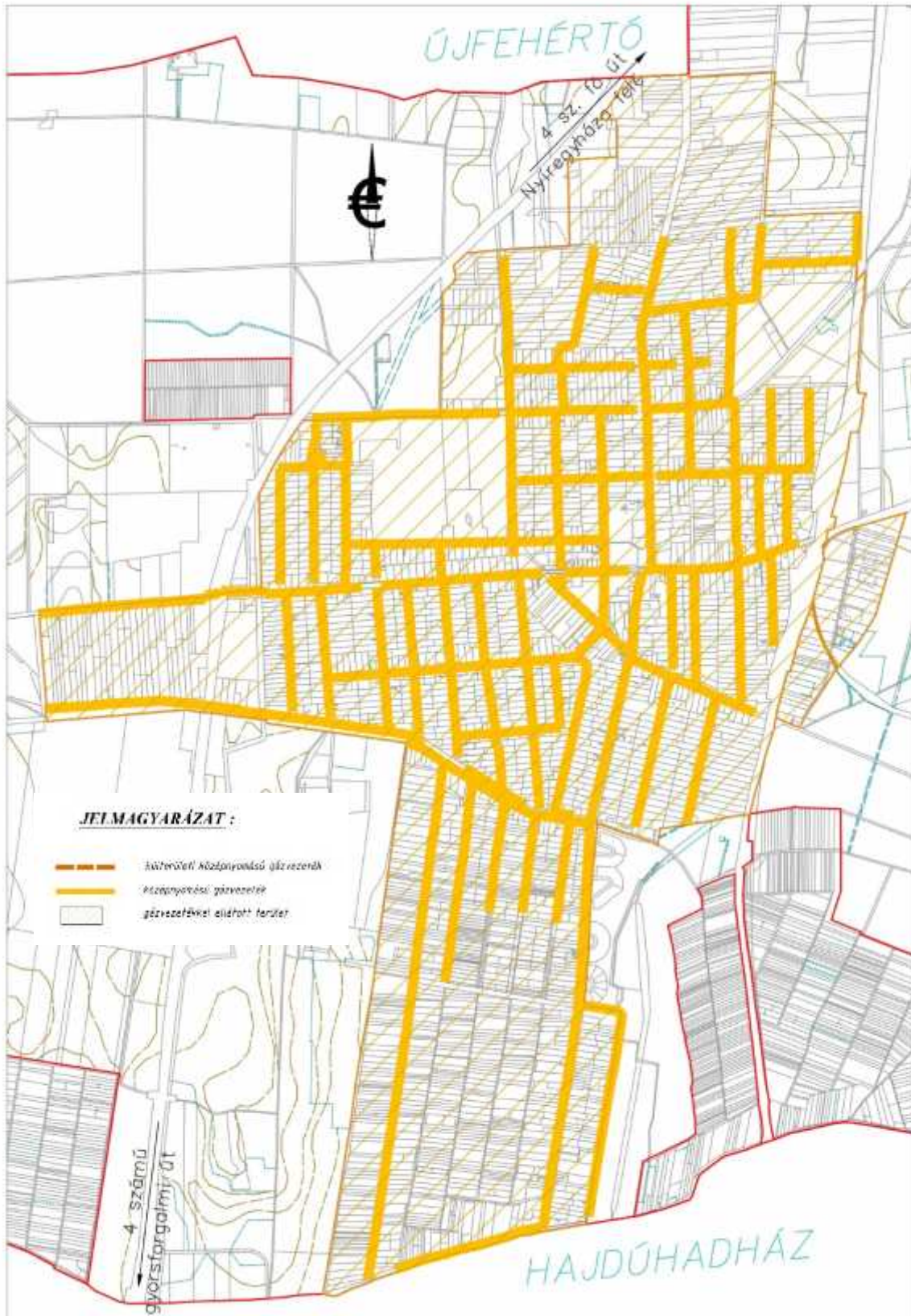
- csak kizárólag a megvilágítandó felületre és annak irányába világítson.
- csak megfelelő, szükséges időszakban világítson.

Ennek érdekében megfelelő érnözésű és energiafelhasználású lámpákat kell elhelyezni. Ezek azok a lámpatestek, amelyek IDA (International Dark Sky Association) minősítéssel rendelkeznek. Az IDA nagyon szigorú szempontrendszer alapján választja ki azokat a világítóttesteket, melyekkel teljesen fényszennyezés mentes világítás létesíthető.

Gázellátás:

A területen jelenleg a gázszolgáltatást a TIGÁZ Zrt. biztosítja. Téglás város belterületi része megfelelően ellátott nagyközépnomású ill. középnomású vezetékös gázhálózattal, a kiépített csatlakozási pontok az igényeknek megfelelően üzemelnek. A gázfogadótól a belterület irányába DN 200 KPE halad, mely a belterületen DN 160, DN 110, DN 90 elosztó vezetékösre ágazik el. A településen középnomású (3 bar) hálózat épült KPE csöböl, 63 mm mérettel. A hálózat kapacitási adatait és a község jelenlegi gázfogyasztási adatait a TIGÁZ Rt. üzleti titokként kezeli, ezért arról tájékoztatást nem kaptunk. A hálózat viszonylag új, ezért rekonstrukciós igény nem várható a közeljövöbön. A gázszolgáltató tájékoztatása alapján elmondható, hogy a meglévö rendszerben még vannak tartalékok, melyek kielégíthetik a késöbbi igénynövekedéseket, de erröl csak a kapacitás kihasználtság pontos ismeretében lehet nyilatkozni. A lakossági csatlakozók DN 32 KPE vezetékösök.

Biztonsági övezetek épülettől, kisnyomású vezeték esetén 2 méter, középnomású vezeték esetén 4 méter.

Távhőellátás:

A településen nincs távhőellátás.

1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazás, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

A megvalósítandó fejlesztések során elsősorban napenergiára kell gondolni megújuló energiaforrás alkalmazásával kapcsolatban, hisz a város fekvését és egyéb adottságait is figyelembe véve, szél erőművek telepítése és energiatermelés céljából történő üzemeltetése nem lenne gazdaságos.

Tégláson a következő épületeknél létesült eddig napelemes rendszer:

- 1. Városi Óvoda;** 4243 Téglás, Kossuth Lajos utca 72/A. A Hrsz: 909
Termelő berendezés teljesítmény: 26,675kWp
Inverter: 1 db ASTRASUN 3PH 5000TL 5kW-os 3 fázisú inverter.
1 db ASTRASUN 3PH 20000TL 20kW-os 3 fázisú inverter.
Napelem: 90 db 280Wp-os polikristályos napelem tábla.
- 2. Óvoda pavilon;** 4243 Téglás, Fényes utca 9-13. Hrsz: 909
Termelő berendezés teljesítmény: 50 kWp
Inverter: 1 db ASTRASUN 3PH 10000TL 10kW-os 3 fázisú inverter.
2 db ASTRASUN 3PH 20000TL 20kW-os 3 fázisú inverter.
Napelem: 179 db 280Wp-os polikristályos napelem tábla.
- 3. Téglási Városi Könyvtár;** 4243 Téglás, Kossuth Lajos utca 66/B Hrsz: 385/1
Termelő berendezés teljesítmény: 8 kWp
Inverter: 1 db ASTRASUN 3PH 8000TL 8kW-os 3 fázisú inverter.
Napelem: 29 db 280Wp-os polikristályos napelem tábla.
- 4. Közigazgatási irodaépület;** 4243 Téglás, Kossuth Lajos utca 43/A Hrsz: 288/2
Termelő berendezés teljesítmény: 20 kWp
Inverter: 1 db ASTRASUN 3PH 20000TL 20kW-os 3 fázisú inverter.
Napelem: 29 db 280Wp-os polikristályos napelem tábla.

1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények egy része új építésű, egy része felújított, ezek nem igényelnek villamos korszerűsítést:

- **Polgármesteri Hivatal** (4243 Téglás, Kossuth u. 61.; hrsz: 1)
Építés éve: 1911
- **Egészségház** (Fényes u. 16.; hrsz.: 991)
Építés éve: 1971

- **Bowling terem** (Fényes u. 16.; hrsz.: 991)
Építés éve: 2005
- **Sportöltöző** (Stadion utca 4.; hrsz.: 826/3)
Építés éve: 2012

A nem felújított önkormányzati intézmények többségében a világítótestek elavultak, üzemeltetésük nem gazdaságos. Ezért javasoljuk azokat LED lámpatestekre cserélni. Javasoljuk ezen kívül az elektromos hálózat felújítását is. Különös figyelmet kell fordítani a különböző intézmények térvilágításának gazdaságos működésére, tehát javasoljuk ezek alacsonykapcsolóval történő működtetését, de kézi lekapcsolásra való lehetőséggel.

Az elektromos szempontból felújításra szoruló épületek a következők:

- **Téglás Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény** (Kossuth u. 66. hrsz.: 385/1)
Építés éve: 1977
Felújítás: TOP pályázat
- **Helytörténeti Múzeum és Kiállító terem** (Pozsár Gyula u. 3.; hrsz.: 214/11)
Építés éve: 1961
Felújítás: TOP pályázat
- **Téglás Városi Mozi** (Kossuth u. 63.; hrsz.: 4)
Építés éve: 1978
Felújítás: Zöld város kialakítása projektben
- **Közigazgatási Iroda** (Kossuth u. 43/a.; hrsz.: 288)
Építés éve: 1952
Felújítás: TOP pályázat
- **Bárczay Anna Városi Óvoda** (Kossuth u. 72/a.; hrsz.: 909)
Építés éve: 1957 és 2009
Felújítás: TOP és BM pályázat (régii épület)
- **Téglási Bölcsőde, Családsegítő- és Gyermejköltségi Szolgálat** (Fényes u. 9-13.; hrsz.: 909)
Építés éve: 1977
Felújítás: TOP pályázat
- **Civil Ház** (Kossuth L. u. 74.; hrsz.: 909)
Építés éve: 1925
Felújításra vagy bontásra szorul
- **Szociális Gondozási Központ** (Sipos Sándor u. 5.; hrsz.: 293)
Építés éve: 1960
Az önkormányzat elköltözteti, a Közigazgatási Irodában kap helyet.
- **Ifjúsági Ház és Műhely** (Pozsár Gyula u. 36.; hrsz.: 103)
Építés éve: 1975
- **Vendégház** (Kossuth L. u. 35-35/a.; hrsz.: 293)
Építés éve: 1983
- **Családi kuckó** (Kossuth L. u. 61/a, 61/b.; hrsz.: 3, hrsz.: 2)
Építés éve: 1950

Felújításra vagy bontásra szorul

- **Deák Ház** (Fényes u. 16.; hrsz.: 991)
Építés éve: 1930

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

A mobil távközlési ellátás szempontjából a település lefedettnek tekinthető.

Tégláson a telefonhálózatot és a szélessávú kommunikációs szolgáltatást a Magyar Telekom Nyrt. biztosítja föld- és légekábelben keresztül

A kábel TV szolgáltatást az Eurocable üzemelteti az internet és telefonhálózattal közel azonos nyomvonalon, azok hálózati jellemzőinek megfelelően.

A frekvenciált helyeken *a légekábeles vezetékeket folyamatosan földkábelesre kell cserélni.*
A hálózatbővítő beruházásokat elsősorban a fogyasztói igények határozzák meg.

A távközlési ellátás vállalkozási alapon fog fejlődni.

A hírközlés fejlődéséhez kapcsolódóan folytatni kell a csillagpontosítást, a kábelhálózat optikai kábelre való cseréjét. Elvárható igény, hogy minél előbb biztosítsák a rendszerek interaktivitását, az internet szolgáltatás és televíziós műsor szórás magasabb szintű, biztonságosabb üzemeltetését, az igények kielégítését.

1.17. KÖRNYEZETVÉDELEM (ÉS TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS)

1.17.1. Talaj

A vizsgált terület az ország északkeleti részén a Tisza-balparti vízgyűjtőjében terül el, környezetéből kiemelkedő pleisztocén korú homokdombok sorozata, a Nyíri tájegység szerves részét képezi.

A Nyírség domborzati szigetei, hátságai 20-30, helyenként 50 méterre emelkednek ki a területet övező ártéri síkságok szintje fölé. A Nyírség tájegység, Magyarország második legnagyobb hordalékkúp-síksága, melyet az Északkeleti-Kárpátokból és az Észak-Erdélyi Rézhegységből érkező ősfolyók hordalékai halmoztak fel a pleisztocén jégkorszakban. A hordalékkúpot felépítő geológiai képződmények közül a Tégláson megtalálható futóhomok a legelterjedtebb. A terület átlagos terepesése eléri az 1,0 m/km-t. A nyírségi futóhomok vastagsága néhány dm-től 32 m-ig (Nyíregyházán 22 m) terjed. A futóhomok szemszerkezetében az apró szemű (0,2-0,1mm) homok az uralkodó, amelyre jellemző a gyors defláció kialakulása, negatív hatása gyakorlatunkban a bemosódásokon túl a belvízcsatornák szél hatására történő feltöltődésében jelentkezik.

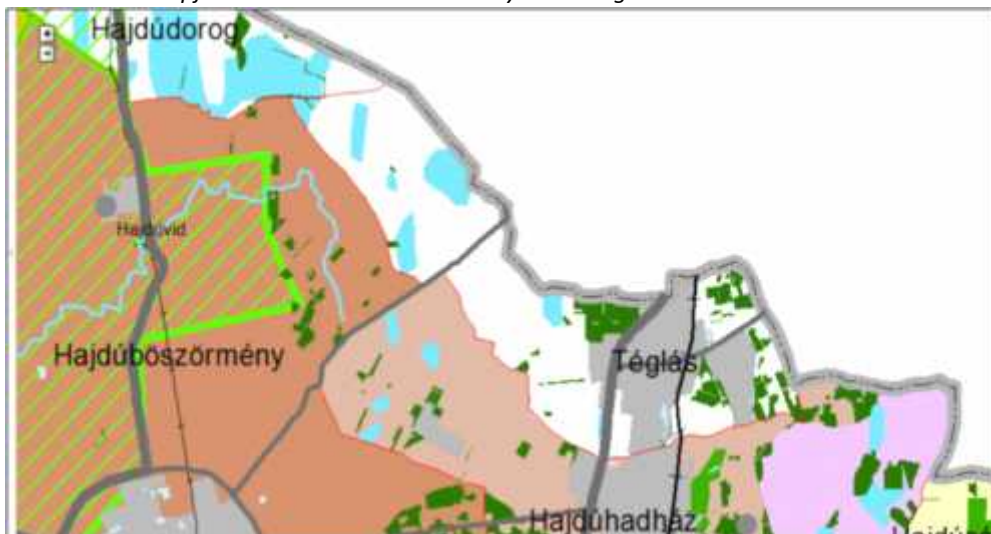
A Nyírség az alföldi tájak közül - a geológiai formák sokszerűségéből következően- az egyik legváltozatosabb és ezáltal, legszebb területnek tekinthető. Homokvidéket dél-észak irányú ősfolyóvölgy maradványok, feltöltődött völgyrészek teszik változatosabbá, vízgazdálkodási szempontból érdekessé.

Téglás külterületén található talajtípusok

(Forrás: Magyar Földtani Intézet)

Téglás TRT övezeti terv alapján kisszámú kiváló termőhelyi adottságú területi besorolások találhatóak (zöld)

(Forrás: gis.teir.hu)

Hajdú-Bihar megye Területrendezési terv Övezeti besorolása alapján Téglás területe nem tartozik, kiváló termőhelyi adottságú szántóövezet besorolásba, erdőövezeti területek sem találhatóak.

1.17.2. Felszíni és felszín alatti vizek

Felszíni vizek

Téglás az Észak-Alföldi régióban, Hajdú-Bihar- Megyében, a 07.01. számú –Érpatak- Simai-főfolyások völgye- belvízvédelmi szakaszon helyezkedik el.

Mesterséges vízvásztó vonalat képez a település közigazgatási területét keresztező 4. Számú főútvonal nyomvonal, valamint a 100 b számú MÁV vasútvonal.

A jellemző terepmagasság a város közigazgatási területén 118,00 – 145,00 mBf között változik, de legnagyobb részt 120,00 – 140,00 mBf közötti magasságok fordulnak elő.

A FETIVIZIG kezelésű belvízcsatornákkal szoros egységet képeznek a belterületi önkormányzati kezelésben lévő csapadékvíz-elvezető csatornák. A település külterületén az alábbi belvízcsatornák találhatóak:

Felszíni vízfolyások Téglás közigazgatási területén

Sorsz.	Csatorna neve	Csatorna kezelője
1.	Hadházi (VIII/7-2) oldalág	FETIVIZIG
2.	Téglási (VIII/7) mellékág	FETIVIZIG
3.	VIII/8-1-1 oldalág	FETIVIZIG
4.	Érpatak - Nagyszéki szivárgó	FETIVIZIG

Belvíztározók

A város közigazgatási területén sem belvíztározó sem vésztározó nem található.

Horgásztavak

A város közigazgatási területén településtől Déli irányban 1db Halkatraz (volt Sipos Tó) nevű 1,5 ha vízfelület kiterjedésű tó található.

Felszín alatti vizek

A felszín alatti vizek megoszlása a város domborzati fekvése által igen változatos. A vízadó réteg anyaga durva, homokos kavics, eliszaposodott homokos kavics. A vízadó képesség elsősorban a területre hulló csapadékmennyiségtől függ. Az évi átlagos talajvízforgalom 2,9 - 4,0 liter/sec/km², ezáltal a talajvíz-hasznosítás nem kedvező. A talajvíztükör nyugalmi szintje a település mélyebb fekvésű részein 0-2 méter (sötétkék szín), a település kisebb részén 2-5 méter (világoskék szín), valamint a magasabb homokhordalékkal feltöltött területeken 8-10 méter (sárga szín). Megállapítható hogy nyugatról kelet felé haladva a talajvízszint maximális mélysége folyamatosan csökken (4. ábra).

Talajvíz mélységi elhelyezkedése Téglás térségében

A **rétegvíz** mennyisége jelentős, az artézi kutak mélysége 100 métert ritkán haladja meg, de általában bővizűek.

A pleisztocén összleten belül három vízadó szint különíthető el:

A 20,0 – 45,0 közötti pleisztocén vízadó rétegek várható vízhozama: 400-800 l/p.

A kitermelt víz minőségét a határértéket meghaladó vas, mangán tartalom jellemzi.

A 60,0 – 80,0 m közötti rétegek várható vízhozama: 300 – 450 l/p.

A kitermelt víz minőségét a határértéket meghaladó vas, mangán tartalom jellemzi.

A 120,0 – 140,0 m közötti pleisztocén porózus vízzáró rétegek várható vízhozama: 250-300 l/p.

A 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete alapján Téglás város felszín alatti vizei az „érzékeny” kategóriába tartozik.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet alapján Téglás közigazgatási területe nem érintett.

Nitrát érzékeny területek elhelyezkedése Téglás térségében

(forrás: gis.teir.hu)

Vízbázis védelem

Téglás Város vízellátása a Geszterédi Regionális vízműről történik. A vízmű vízbázisa az üzemelő sérülékeny vízföldtani környezetben lévő vízbázisok közé tartozik. A Vízmű vízbázisának 50 éves elérési idővel rendelkező „B” jelű hidrológiai védőterülete kijelölt, nem érinti Téglás Város közigazgatási területét.

Korábban a hajdúsági iparművek területén, ma ipari park több területen is aktív kármentesítést végeztek.

A város területe a megye többi tájegységéhez viszonyítva a Nyírséghez hasonlóan vízben szegény, miközben egyre nagyobb igények jelentkeznek a víz mezőgazdasági hasznosítására. A többlet vízigények csak tározással, illetve a belvizek helyben hasznosításával elégíthetők ki. A vízgyűjtő egészét jelentősen befolyásoló lefolyási, utánpótlódási, megcsapolási viszonyokat jelentősen módosító beavatkozások hajtóereje a térségben az ipari területek (HIM) településfejlesztés, kisebb mértékben mezőgazdaság. A terület lakosságának megnövekedett mezőgazdasági terület iránti igénye következtében kialakított belvízelvezető rendszer ma már nem elégíti ki minden igényt. A terület adottságai nem kedveznek a kialakított, mai szántóföldi kultúráknak sem. A vizek elvezetése, a talajvíz süllyedése, kedvezőtlenül érintik a természetes, vagy természeteshez közel álló vízi, vizes, víztől függő ökoszisztémák állapotát is, mely kedvezőtlen hatásokat az éghajlatváltozás tovább súlyosbít.

A felszín alatti vizek szennyező forrásai közé a következők sorolhatóak:

- Az ipari tevékenységek következtében korábbi felszín alatti szennyezések,
- Hiányos elavult, amortizált szennyvízelvezető hálózat,
- Kommunális hulladéklerakók,
- Ipari szennyvíz kibocsátók,

Vízgazdálkodás és vízellátás

Hajdúhadház és Téglás vízellátását a Geszteréd külterületén található vízmű biztosítja. Üzemeltető a Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató Zrt. A vízmű tisztított víz medencéjéből 13km NA 300 ac. Vezetéken keresztül jutatják a vizet Téglás és Hajdúhadház között található csatlakozási ponthoz, amely Tégláson az Alkotmány utca végén található. A települések elosztó hálózatában a Tégláson található víztorony (500m³) biztosítja a hálózati nyomást. A település napi vízigénye 823 m³/d.

Szennyvízelvezetés

A Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató Zrt. üzemelteti a Hajdúhadház külterületén található eleveniszapos tisztítási technológiával működő, jelenleg Hajdúhadház és Téglás települések szennyvizét fogadó szennyvíztisztító-telepet, valamint ugyanezen települések csatornahálózatát.

A szennyvizet gravitációs csatornarendszerek gyűjtik össze, és szennyvízátemelők juttatják ki szennyvíz nyomóvezetéseken a tisztító telepre.

A téglási szennyvízhálózat hossza (bekötővezetékkel együtt): 19,2 km.

A szállító vezetékrendszer hossza: 4,6 km.

A szennyvíztelep kapacitása: Q = 2.000 m³/nap; Szippantott szennyvíz fogadó kapacitás: Q= 50 m³/nap.

A tisztított szennyvíz befogadója: a VIII-7/2. belvízcsatorna oldalág meghosszabbításaként csatlakozó (önkormányzati kezelésű) belterületi vízkivezető árok.

Víztelenítés után az iszapot a megkötött szerződésnek megfelelően az AKSD Kft. szállítja el, annak további kezeléséről ő gondoskodik.

Csapadékvíz elvezetés

A település csapadékvíz elvezetése a 37/41-1993. vízikönyvi számon rendelkezik vízjogi üzemeltetési engedéllyel. A hálózat az évek során a rendelkezésre álló anyagi keretek függvényében fokozatosan fejlődik. A település területe a VIII. számú főfolyás vízgyűjtő területéhez tartozik, melynek csatornái közül a település területén a VIII/7. sz. téglási folyás és a VIII/7-2 sz. hadházi folyás egy-egy szakasza található.

A település belterületén meglévő csapadékvíz csatornák befogadója az említett két csatorna. A városközpont területének egy részén zárt csatornahálózat, illetve nyílt árokhálózat található. A meglévő nyílt árkok egy része szikkasztó árokként üzemel.

Téglás város belterületén a csapadékvíz elvezető csatornahálózat kiépítése több mint 15 évvel ezelőtt megkezdődött, azonban egységes rendszer kialakítása a mai napig folyamatban van. A különböző helyeken jelentkező csapadékvíz elvezetési igények megoldása, minden esetben a már megépített rendszerhez való kapcsolódás lehetőségének vizsgálata alapján történt.

A megvalósított csapadékvíz elvezető csatornák egy része zárt, betoncsőből épített gravitációs, másik része nyílt felszínű vízvezető csatorna.

A város csapadékvíz elvezető rendszere alapvetően gravitációs rendszerű. A belterületről a csapadékvíz elvezetés gazdaságosan minden területről nem oldható meg. Ez különösen a város Északi- régi 4. sz. fkl.Út melletti rész, a Bóti utcától- és Észak-Keleti részén- Kuruc u.- Pillangó u.- Temető u. egyes szakaszain jelentkezik, ahol a domborzati viszonyok nem teszik lehetővé a gravitációs levezetést. A csapadékvíz elvezetés megoldására már 2005-ben megvalósíthatósági tervdokumentáció készült.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelem

Besorolás, pontforrások

A levegőtisztaság-védelem a környezetvédelem egyik legfontosabb feladata. A légszennyezés közvetlenül hat az emberi egészségre, egyben befolyásolja a környezet más elemeinek állapotát is. A levegőtisztaság-védelem felmérésénél figyelembe kell vennünk az országhatárokon kívülről jövő levegő állapotát, a termelési és fogyasztási tevékenységeket, valamint a közlekedés következtében a légtérbe kerülő szennyező anyagok mennyiségét, minőségét.

A levegőkörnyezet állapotát folyamatainak hatótényezőivel jellemezhetjük. A három paramétercsoport, a kibocsátás, az átalakulás, a légszennyezettség mérhető tényezői korlátozott állapotértékelést tesznek lehetővé: a statisztikai adatoknak célorientáltaknak kell lenni.

Végső cél az életminőséget biztosító levegőminőség tartós fenntartása, javítása. Az állapot jellemzésében és értékelésében meghatározó szerepe van a határértékeknek; melyek a mindenkori társadalmi-gazdasági elvárásokat is képviselik. A levegőkörnyezet terhelését légszennyező anyagok antropogén jellegű kibocsátásával, emissziójával jellemezhetjük.

A kibocsátás légszennyező forrásokon történik. Jelenleg a forrásokat általánosan értelmezzük: objektumok, tevékenységek, folyamatok.

A térség éghajlata

A terület a Nyírség középső részén helyezkedik el. Ez az éghajlati körzet minden éghajlati elem tekintetében szélsőséges, szárazságra hajlamos: hőmérséklet változékonysága, csapadék szeszélyessége, bizonytalansága itt a legnagyobb. A Nyírség Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik legérdekesebb földrajzi tájegységén található. Vízgazdálkodási tevékenységükre szélsőségek jellemzőek, itt ugyanis a belvizek gyorsan levonulnak, ugyanakkor a nyári vízhiányos időszakban itt a legnagyobb az igény a természetes vízkészletre. A szélsőséges vízjáráshoz rendkívül összetett és szélsőséges meteorológiai viszonyok is társulnak.

Léghőmérséklet

A léghőmérséklet átlagértéke valamivel alacsonyabb az országos átlagnál, a Nyírségben délről észak felé haladva 10 °C-ról, 8-9 °C-ra csökken. A sokéves átlaghőmérséklet 9,6 °C, ami az utóbbi 10 évben enyhén emelkedő tendenciát mutat. Az uralkodó szélirány észak-keleti és dél-nyugati.

Csapadék

A csapadék eloszlása szélsőséges.

A sokévi területi átlagcsapadék 578 mm. Rendkívül csapadékos az 1965-as év 890 mm, legszárazabb az 1971-es év, 405 mm csapadékkal.

Besorolás állapot

A város területének levegőkörnyezeti állapota a többször módosított 4/2002.(X.7.)KvVM r. alapján „az ország többi területe” 10. zónán belül kén-dioxid, szén-monoxid, nitrogén-dioxid és benzol vonatkozásában, valamint PM10 Arzén (As), PM10 Kadmium (Cd) PM10 Nikkel (Ni) PM10 Ólom (Pb) esetében „F”, szilárd (PM10) vonatkozásában „E”, PM10benz(a)piren (BaP) vonatkozásában „D”, talaj közeli ózon tekintetében „O-I” zónacsoportba tartozik.

A vizsgált terület levegőkörnyezeti állapota a módosítás előtt érvényes (a korábbi településrendezési tervben megadott) minőségű és minősítésű.

A levegőminőségi állapotot alapvetően a lokális emissziók és a háttérszennyezés határozzák meg az éghajlati és meteorológiai állapotok alakulásától függően.

A településen az OTSZ 225. § (1) rendelete alapján az avar és kerti hulladék nyílttéri égetés értelmében a lábon álló növényzet, tarló, növénytermesztéssel összefüggésben és a belterületi ingatlanok használata során keletkezett hulladék szabadtéri égetése tilos.

Légszennyező pontforrások a településen

A település területén és közigazgatási határain belül a környezetvédelmi elektronikus nyilvántartási rendszere alapján 6 db pontforrásként nyilvántartott, jellemzően ipari telephely található.

Sorszám	Tevékenység	Helyszín
1.	Szárító üzem	Külterület
2.	Ipari hőtechnikai telephely	Külterület
3.	Vízmű telephely	Külterület
4.	Gázátadó állomás	Külterület
5.	Autó Ipari gyártó telephely	Külterület
6.	Víztech Zrt. telephelye	135/53 hrsz

(Forrás: OKIR 2018)

A fentiek pontforrások közül az alábbi telephelyek bírnak jelentősebb kibocsátással:

- Gázátadó állomás CO₂ 60.000 kg/ év feletti mennyiséggel valamint kén-oxid komponensre (5.500kg/év felett) az üzem lakóövezetben található.
- Ipari hőtechnikai telephely CO₂ 25.000 kg/év felett, Ciklopentán 6.000 kg/év felett) Pentán 7000 kg/év felett, Ipari park területe.

A fentiek alapján elmondható, hogy a légszennyezés az ipari üzemek részéről, tevékenységük alapján jelentős.

A fűtési célú energiatermelés területén továbbra is problémát okoz, hogy **a lakosok a vegyes tüzelésű kazánokban hulladékot égetnek**. Itt a legnagyobb problémát a műanyagok tökéletlen égése során keletkező káros anyagok, mint például a rendkívül mérgező dioxinok keletkezése okozza. Energiatermelésből és fogyasztásból származó kibocsátás nem jelentős.

Pollen „szennyezés”

A korábbi területbejárások során tapasztaltuk, hogy **a település belterületén és külterületén előfordul (jelentős) parlagfű borítottság**. Ez nem csak a parlagon hagyott területekre jellemző, hanem a művelt táblákra és az összekötő és föld utakra is. A parlagfű és más gyomnövények (pl. fekete üröm) pollenjei erősen allergizáló hatásúak. Ellenük a legjobb védekezés a területek rendben tartása, kaszálása lenne. A parlagfű és az üröm pionír fajok, így legjobban a bolygatott talajokban érzik magukat jól. Ez azt jelenti, hogy a nagyszámú talajban lévő mag miatt azok az eljárások, amelyek a talajt is megbolygatják (pl. tárcsázás) nem vezetnek eredményre a parlagfű visszaszorításában. A parlagfű pionír faj lévén nem szereti a már beállt társulásokat, itt nem kap megfelelő teret a fejlődéséhez. Ezért ha egy terület parlagon van hosszabb ideig, akkor érdemes csak kaszálással gondozni, vagy teljesen békén

hagyni, mert ez kedvez a gyeptársulás kialakulásának, és így néhány év alatt a parlagfű teljesen kiszorítható erről a területről.

A **parlagfű visszaszorítására** a települési önkormányzat még **nem adott ki helyi rendeletet**, ezért csak a központilag kiadott 221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendeletet alkalmazzák, ami a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól rendelkezik.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

A település földrajzi fekvéséből, kistérségben betöltött mikro-térségi szerepköréből, továbbá a jelentős átmenő tranzitforgalom miatt a zajterhelés nem jelentős.

1.17.4.1. Zajterhelés hatásai

A lakosság körében negatív hatással jelentkezik a zaj és a rezgés okozta hatás, mely nem feltétlenül egészségkárosító, határértéket nem meghaladó mértékben különböző pszichés zavarokhoz vezethet. Megállapítható, hogy sajnos elég kevés adat áll rendelkezésre, valamint azon rezgésekről, melyek a közlekedési utak mellett jelentenek problémát, egyáltalán nincs adat, pedig ezen tényező hatása sem hanyagolandó el.

A zaj- és rezgésvédelem szempontjait a területrendezés és fejlesztés, valamint a közlekedés tervezés alkalmával szem előtt kell tartani, a zajos és a zajérzékeny területeket lehetőleg egymástól elkülönítve kell kialakítani.

Az iparterületeknek a lakóterületektől való szétválasztásával az üzemek nagyobb zajt bocsáthatnak ki - megtakarítva ezzel berendezéseik zajcsökkentésének nem csekély költségét.

Lakóövezeti lehatárolás esetén, az utak és a lakóépületek közötti szabad területek célszerűen felhasználhatóak olyan kereskedelmi-szolgáltató **zónák kialakítására**, abban olyan épületek létesítmények elhelyezésére, amelyek zajkibocsátása csekély, és zaj elleni védelmet nem igényelnek továbbá a mögöttük lévő, zajérzékeny épületeket árnyékolják.

A zajforrások és az épületek védendő homlokzatainak egymáshoz viszonyított helyzete meghatározó a helyiségek zajterhelése szempontjából. A zaj ellen védendő helyiségeknek (lakószobák pl.) a "csendes" oldalra nyitásával - amennyiben ezt a tájolás lehetővé teszi - többletköltségek nélkül 10-25 dB zaj csökkenés biztosítható. Az útra merőleges épületeknek mind a két oldala zajos, igaz kevésbé, mint az úttal párhuzamos házak utcai homlokzata. Ennél a változatnál vigyázni kell, hogy a csendes oldalra zajforrás (pl. autóparkoló, szolgáltató épületek) ne települjön.

Az imissziós pontba hangenergia a zajforrástól a direkt út mellett többszörösen reflektálódva is eljuthat. A zajterhelés a direkt és reflektált hangúton terjedő hangszint eredője lesz, tehát egy adott épületet érő zaj nagyságát a környező épületek elrendezése is befolyásolja. Az épületek elhelyezései, a szemben lévő homlokzatok kialakításával a visszaverődő hangenergia, ezzel az eredő zajterhelés is csökkenthető.

1.17.4.2. Zajforrások

A zajhatástól védendő az emberi tartózkodásra szolgáló épületek, közterületek.

Települési zajforrások:

- Közlekedés, (közúti, vasúti)
- Ipar,
- Kereskedelem,
- Szórakozás,
- Építkezés,
- Háztartási tevékenység.

A rendezési terv alapján a településen jelentős számú ipari üzem található, ezek 90% ipari területen ipari parkban kerültek kialakításra. Kevés számú mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozás működik. Az utóbbi években nem történt lakossági bejelentés vagy panasz zajkibocsátással kapcsolatban.

1.17.4.3. Város zajhelyzete

A közlekedési eredetű zajforrások:

A közlekedési zajforrások közül a közúti közlekedés a legjelentősebb, ami különösen a főforgalmi utak városokon átvezető szakaszai mellett élőket éri leginkább. Téglás Város kedvező helyzetben a mivel a 4. Számú főútvonal elkerüli, a városközpontot ezáltal a Nyíregyháza-Debrecen közötti átmenő forgalom nem érinti a települést.

- 4 - Budapest-Debrecen-Záhony elsőrendű
 - Átlagos napi forgalom: 9144db
 - Nehézgépjármű forgalom: 1128 db

A település közvetlen elérhetőségét biztosító utak:

- 4901 - Téglás-Balkány összekötő út
 - Átlagos napi forgalom: 2317 db
 - Nehézgépjármű forgalom: 243 db
- 49302 - Téglás állomáshoz vezető út
 - Átlagos napi forgalom: 23db
 - Nehézgépjármű forgalom: 2 db

A vasúti eredetű zaj a lakosság számára alig érzékelhető a vasútvonalak és – állomás kedvező fekvése következtében.

Az ipari eredetű zajterhelés:

A településen működő üzemek település belterületétől távol található megfelelő védőtávolsággal rendelkeznek. Jelentősebb zajforrást kibocsátó ipari létesítmények a külvárosban fekvő Ipari Parkban foglalnak helyet, ezáltal a létesítmények lakossági zajterhelése nem jelent problémát.

Egyéb eredetű zajforrások:

Ebbe a kategóriába tartoznak a különféle szabadtéri, kulturális rendezvények, beleértve a szolgáltatási tevékenységekből származó zajokat. Tégláson a szórakozóhelyek zenezolgáltatásából eredő zajforrások nem jelentenek nagy problémát, hiszen a kevés számú létesítmény található zajkibocsátásuk kicsi, nem éri el a határértékeket.

A zajvédelmi szabályozásban bekövetkezett módosítások alapján a környezeti zaj határértékeit a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet (a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról) tartalmazza, illetve a rendezési terv zajvédelmi megalapozásában a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet alkalmazandó. Az üzletek működésének rendjéről, valamint az egyes üzlet nélkül folytatható kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről a 133/2007.(VI.17.) Korm.rendelet ad előírásokat. Jelen TRE-módosítás a tervezési területen belül ipari, gazdasági terület bővítését célozza.

1.17.5. Sugárzásvédelem

Egyéb, mesterséges eredetű sugárzások

Élettani hatás szempontjából, a távvezetékeknek két jellemzőjét kell figyelembe venni a villamos és a mágneses terét. A villamos térerősség nagyságát a feszültségszinten kívül egyéb körülmények is befolyásolják:

- a vezetékek föld feletti magassága
- a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése
- magas objektumok pl.: fasor árnyékoló hatása jelentősen csökkenti a térerősséget
- épületek (a villamos teret 85-90%-ban leárnyékolják)

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültségszintű távvezetésektől:

- 750 kV 40 m
- 400 kV 20 m
- 220 kV 10 m
- 120 kV 5 m

Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni. Az alacsony frekvenciás mágneses tér áthatol az épületeken és szemben a villamos térrel kiterjedt objektumoknál nem, vagy csak nagyon költségesen árnyékolható. Az alacsony frekvenciás mágneses tér ellen a legjobb védekezés a megfelelően nagy védőtávolság tartása.

A sugárvédelmi szabályozásban úgynevezett alapkoriátokat és abból származtatott expozíciós határértékeket alkalmaznak. Az RF expozíció alapkoriátait mindig a fajlagosan elnyelt teljesítmény (Specific Absorptin Rate, SAR) határozza meg. Ebből származtatják az ajánlásban szereplő, és mérendő(illetve mérhető) megengedhető expozíciós határértékeket W/m²-ben, mW/cm²-ben, V/m-ben vagy A/m-ben (Duchene et al. 1991., WHO 1993., ICNIPR 1996.)

Bázisállomások esetén, Magyarországon érvényben lévő egészségügyi határértékek: 900 MHz 4.500.000 µW/m², 1800 MHz 9.000.000 µW/m² A határértékek megállapításakor a különböző kutatási eredményeket vették alapul. A frekvencia növekedésével a behatolási mélység csökken, ezért állapítottak meg két értéket.

Napjainkban a különböző sugárzások ipari alkalmazása (orvosi diagnosztika, ipari szerkezetvizsgálatok, élelmiszeripari tartósítások) is egyre inkább elterjedt, ezek esetleges káros hatása azonban lokális.

1.17.6. Hulladékkezelés

Települési hulladékok

A települési környezet számára az egyik legnagyobb terhelést a települési szilárd hulladékok jelentik. A települési hulladékok a lakosság köréből, a településen működő intézményekből, szolgáltatóktól, és a településeken működő kisvállalkozások tevékenységeiből származnak.

A hulladékok rendszeres eltávolítása és ártalommentes elhelyezése a települések üzemeltetésének egyik legfontosabb feladata. Települési szinten a feladatok szervezője, gondozója, szabályozója a helyi önkormányzat, aki gondoskodik a helyi közzolgáltatás szervezett kialakításáról és működtetéséről, a kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket pedig önkormányzati rendeletben 16/2018. (XI.30.) szabályozza.

Hulladékok begyűjtése

A Magyarországon elindult ISPA-finanszírozású hulladékgazdálkodási projektek közül a Hajdú-Bihar megyei az, amelyik legelőször a megvalósult. A megye északi részét lefedő rendszer tizennégy település hulladékkezelési problémáját hivatott kezelni. A Hajdúböszörmény város határában felépült Hajdúsági Regionális Hulladéklerakó és Kezelő Telep, valamint a rendszerrel együtt érkező öt hulladékgyűjtő jármű először a 14 település által alkotott önkormányzati társulás tulajdonába került. A társuláshoz csatlakozott települések által érintett terület mintegy 120.000 lakost, kb. 42.000 háztartást fed le.

A Hajdúsági Regionális Hulladéklerakó és Kezelő Telep (2004. évtől) a Hajdúböszörményt Hajdúdoroggal összekötő közútról Hajdúvidnél leágazó 3506 sz. összekötő úton közelíthető meg. Ide szállítják a Téglásról begyűjtött kommunális hulladékot valamint a szelektíven begyűjtött hulladékokat is. KÜJ szám:101326991 Hajdúböszörmény 01329/4 hrsz.

Hasznos területe 5,0 ha kapacitása 850.000 m³.

Kezelés B3 alkategória.

Lerakás D5 műszaki védelemmel.

Hulladékok begyűjtése

A települési szilárd hulladékkal kapcsolatos kötelező helyi közzolgáltatási feladatokat az Hajdúsági Regionális Hulladéklerakó és Kezelő Nonprofit Kft., mint közzolgáltató látja el. Ennek értelmében végzik a lakossági szilárd hulladék gyűjtését és a hulladékkezelő telepre történő szállítását. A lakosság az alábbi edényzet típusokba gyűjtheti a háztartási hulladékot:

- saját tulajdonú 80 / 120 / 240 literes,
- bérelt 1100 literes hulladékgyűjtő edényekbe.

Vegyes hulladék gyűjtése és ártalmatlanítása: A vegyes hulladék gyűjtése Tégláson az eddig megszokott hétfői napokon történik.

Szelektív hulladék gyűjtése: A szelektív hulladékot kizárólag a társaság által kiosztott ingatlanonként egy darab 240 l-es (kék színű), szabvány gyűjtőedényből szállítják el.

Lomtalanítás: Évente egy alkalommal, október 03.-07.

Zöldhulladék gyűjtése: A szelektíven kihelyezett zöldhulladékot a már megszokott napokon gyűjtik március 21. és november 15. között.

Felhagyott bezárt lerakók

Téglás felhagyott hulladéklerakója Téglás 0194/2,5,8,13 hrsz. alatti területen található. Ennek rekultivációs munkálatainak terveit a Bio-Genesis Környezetvédelmi Kft. készítette el, teljes körű környezetvédelmi felülvizsgálat alapján. A rekultivációt a környezetvédelmi hatóság (Felügyelőség) a 2346-2/2007. Számú határozatban foglalt feltételekkel engedélyezte.

Az egyes hulladéktípusokra vonatkozó speciális intézkedések

A jogszabályokban meghatározott területi, helyi, speciális műszaki követelmények, valamint az általános kötelezettségektől eltérő, egyes hulladéktípusokra vonatkozó speciális intézkedéseket a településen nincsenek. A város csatornázottsága csaknem teljes körű, 94 %-os.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

A tartós konfliktusként tekinthetünk az illegális hulladéklerakásból eredő konfliktusokra valamint a településen belül rendszeresen jelentkező közterületi károkozások miatti vizuális környezetterhelésekre. A települési zöldfelületek és azok kapcsolati hiánya, térségi szinten a zöldfolyosó hálózat hiányosságai (védő- és takarófásítások hiányai) egyaránt okoznak vizuális konfliktusokat.

Településkép lehangoló látványa, településközpont hiánya, különböző funkciójú épületek keveredése nem tükröz egységes településképet.

Fényszennyezésnek nevezzük az esti égbolt mesterséges fényforrásokkal történő fölösleges, energiapazarló és környezetkárosító megvilágítását. Az emberi és a technikai civilizáció gyors fejlődése oda vezetett, hogy annak a fénynek a mennyisége, amit a városok pazarló világítása jelent, közvetlen környezetkárosító tényezővé vált. Az ökológiai szempontokat figyelmen kívül hagyó hatalmas mennyiségben elhelyezett világítótestek nagyon gyors terjedése maga után vonta a lakott területeken élő emberek és a várostól távoli természeti környezet fényterhelésének rohamos emelkedését. Az állandósuló fényszennyezés egészségügyi, közlekedésbiztonsági, ökológiai és tájvédelmi szempontból is kockázatot jelent, miután megvalósul az ember és a Föld élővilágának állandó zavarása, ami hatalmas energiapazarlással és közvetett módon környezetszennyezéssel is jár. A fény ökológiai hatásait vizsgálva a kutatók arra a felismerésre jutottak, hogy a fénynek nem csupán erőssége, depolarizációja is rendkívül fontos tényező az élőlények életében.

1.17.8. Ár- és belvízvédelem

A város viszonylagosan kedvező domborzatának következtében a belterület nagy része belvízi elöntésektől mentes. A város területe a módosítással érintett terület a 07.01. számú Érpatak-Simai-főfolyások völgye- belvízvédelmi szakaszon helyezkedik el. A terület belvízveszélyessége:

- Pálfai-index: mérsékelten belvízveszélyes (2-es) veszélyeztetettségű kategória
- Évi átlagos belvizes napok száma: 11 nap/év. (Az elmúlt 10 évre viszonyítva)
- Belvízvédelmi készültség gyakorisága: 5 elrendelt készültség / 10 év (I., II. fok).

Mélyfekvésű területek Északi- régi 4. sz. fkl.v Út melletti rész, a Bóti utcától- és Észak-Keleti részén- Kuruc u.- Pillangó u.- Temető u. egyes szakaszain jelentkezik, ahol a domborzati viszonyok nem teszik lehetővé a befogadóba történő gravitációs levezetést. A belterület beépítéséről elmondható hogy vízrendezéssel, illetve víztelenítéssel végrehajtható. Legutóbb belvízhelyzet 2010. évben jelentkezett, amit a lehulló nagy mennyiségű csapadék, valamint az elvezető csatornák nem megfelelő műszaki állapota okozott.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A település viszonylag kiépített, működő kommunális, műszaki infrastruktúrával rendelkezik, azonban a lakosság komfort érzetének, életminőségének javítása, valamint a fenntartható fejlődés és a környezetvédelmi célok elérése érdekében van még javítani és korszerűsíteni a kommunális infrastruktúra rendszerein.

Az ipari park felől levegőminőségi problémák, valamint a lakossági téli szilárd tüzelés használata miatt jelentős probléma a településen.

Bököny felé ipari park irányába bevezető út (4901.számú) rossz minősége, valamint az ipari parkot érintő településközpontot elkerülő út hiánya.

Nagyobb esőzésekor a település mélyebb területein jelentős a csapadékvíz borítottság szennyvízzel való keveredés továbbra is előfordul.

Illegális hulladéklerakás a külterületi közlekedési utak mentén, valamint a külső városrészekben.

A gondozatlan telkeken valamint közterületen megjelenő parlagfű pollenszennyezése allergiahatású.

Kerti növényi és egyéb hulladékok égetéséből eredő légszennyezés.

Az elhanyagolt, leromlott állapotú gazdasági és lakóépületek településképet és környezetet romboló hatása.

A település egészében a szelektív hulladékgyűjtést és környezetbarát hulladékgazdálkodást, az illegális hulladék elhelyezést visszaszorítva szükséges megoldani. A levegő minőség állapotán javítani szükséges. A csapadékvizek elvezetésén visszatartásán javítani szükséges.

Ezzel együtt a települési funkció erősítése, rendezettebb kialakítással, és a közlekedés fejlesztésével elsődleges a környezeti elemek védelme mellett. A meglévő szilárd útburkolatok járdák minőségét javítani szükséges. Az elkerülő út további fejlesztését szorgalmazni szükséges. A központi településen átvonuló gépjárművek sebességét, járdaszízek beépítésével csökkenteni szükséges.

A környezetvédelem keretében a településen megvalósítandó legfontosabb cél, hogy az embert körülvevő épített és természetes elemek közötti összhangot megteremtsék, valamint állapotuk javulását elérjék. A környezetterhelés csökkentése, a fenntartható vidékfejlesztés, az emberi életminőség javítása a program kiemelt területeit képezik. A környezettudatos viselkedésre hulladékgyűjtési akciók segítségével a felnőtt lakosságot is rá kell kényszeríteni a település környezetének védelmére. Végre kell hajtani a település „Környezetvédelmi Programját” amely hosszútávon iránymutatásokkal szolgál a problémák megoldására.

**1.18. KATASZTRÓFAVÉDELEM (TERÜLETFELHASZNÁLÁST, BEÉPÍTÉST,
BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK)**

1.18.1. Építésföldtani korlátok

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

A település közigazgatási területe nem érintett alábányászott területekkel, barlangok és pincék területeivel.

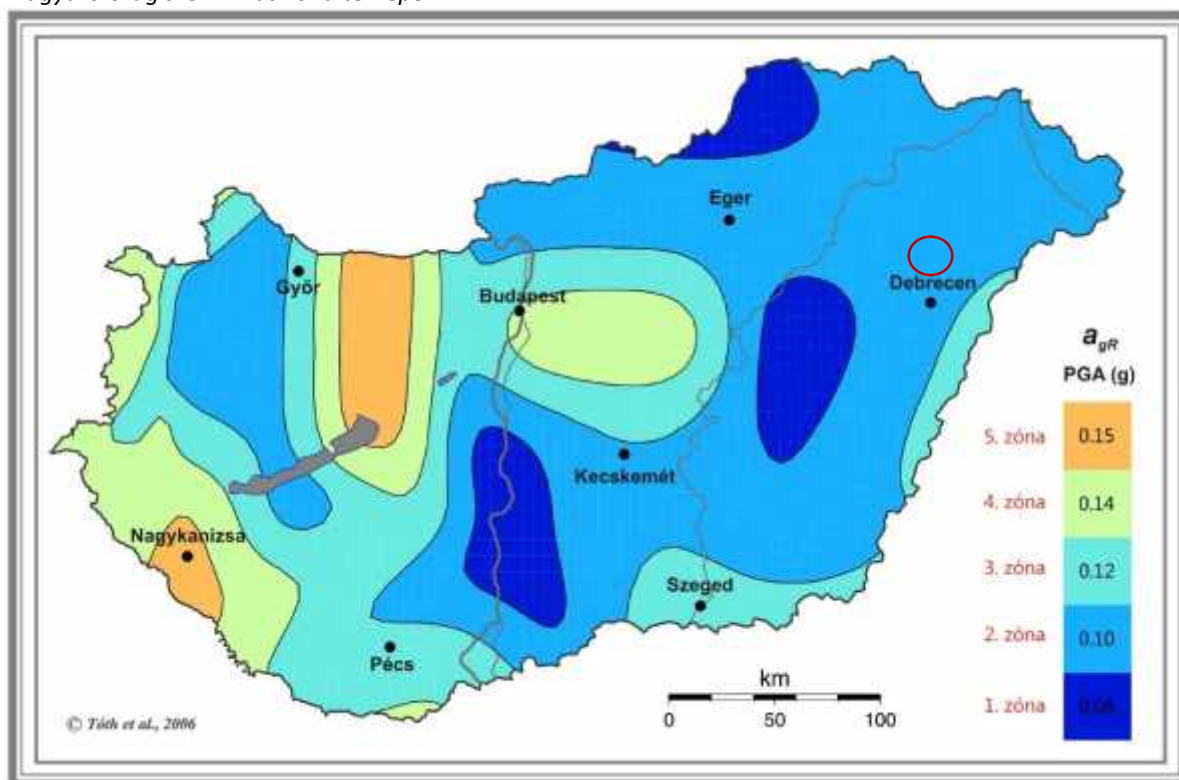
1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A település közigazgatási területe nem érintett csúszás-, süllyedésveszélyes területekkel.

1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

A várost és környékét igen ritkán érik földrengések. Az ország szeizmikus veszélyeztetettségi zónáiból, a település közvetlen környezete a 2. zónához tartozik. (PGA értéke: horizontális gyorsulás értékek 50 évre, 10% meghaladási valószínűség mellett (1/475 és gyakoriság) az alapközeten, „g” egységben)

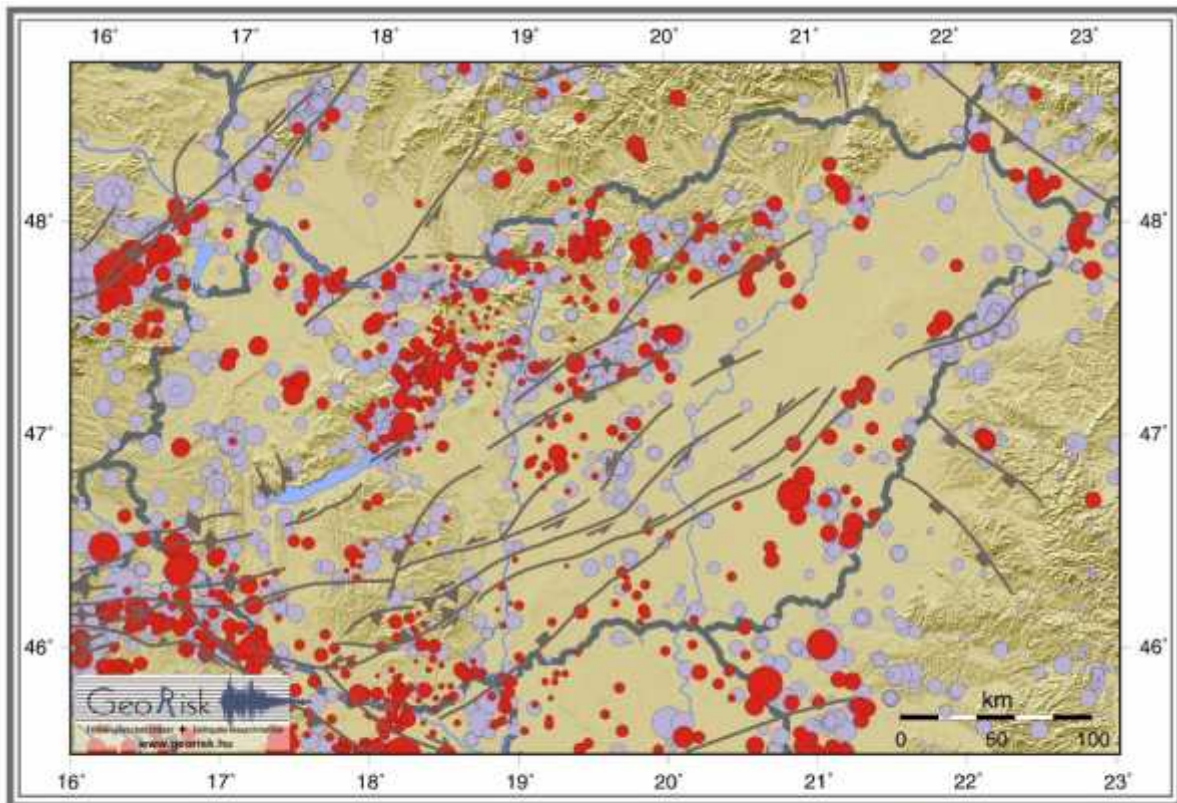
Magyarország szeizmikus zóna térképe

(Forrás: GeoRisk Földrengés Mérnöki Iroda)

A történelmi és a jelen korokban feljegyzett szeizmológiai események által nem, vagy szinte alig érintett területen fekszik Téglás városa.

Magyarország szeizmotektonikája

FÖLDRENGÉS ADATOK:
Zaitz T.: Magyar földrengés katalógus (456-1995)
Tóth L., Mócsis E., Zaitz T., Kisevly M., Czifra T.:
Magyarországi földrengések évkönyve (1995-2009)

NEOTEKTONIKAI (AKTÍV) SZERKEZETEK:
Horváth E., Balz G., Windhofer G., Csontos L., Dóványi E., Fodor L.,
Gerebeny Gy., Nékhegyi E., Szaflián F., Nékely B., Timár G., Tóth L., Tóth E.:
A Pannón-medence jelenkori geotektonikájának állapota (2005) T034928, sz. OTKA

● Történelmi földrengések (456-1994)
● Jelenkori földrengések (1995-2009)
— Neotektonikai (aktív) szerkezetek

(Forrás: GeoRisk Földrengés Mérnöki Iroda)

A település közigazgatási területe nem érintett földrengés veszélyeztetett területekkel.

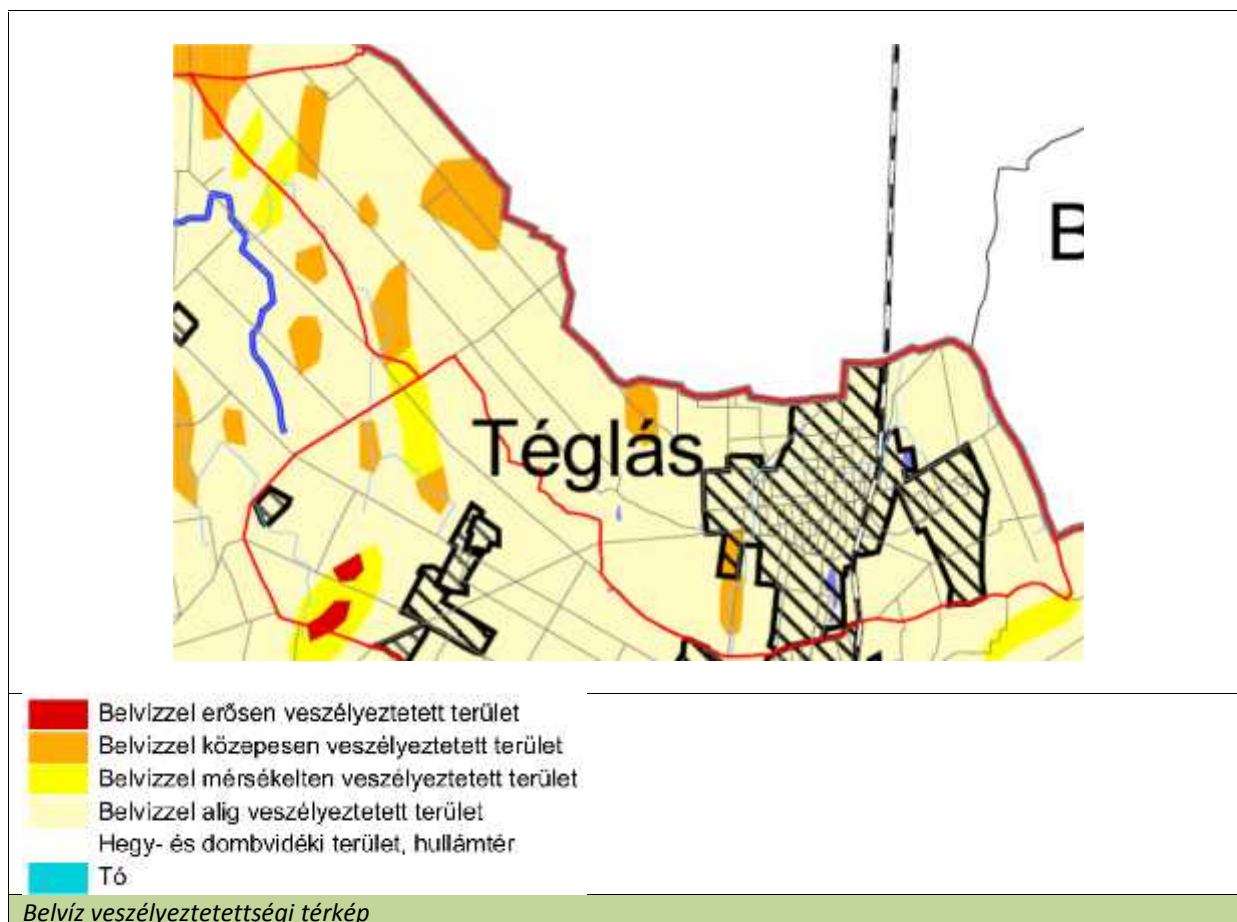
1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

A település közigazgatási területe nem érintett árvízveszélyes területekkel.

1.18.2.2. Belvívveszélyes területek

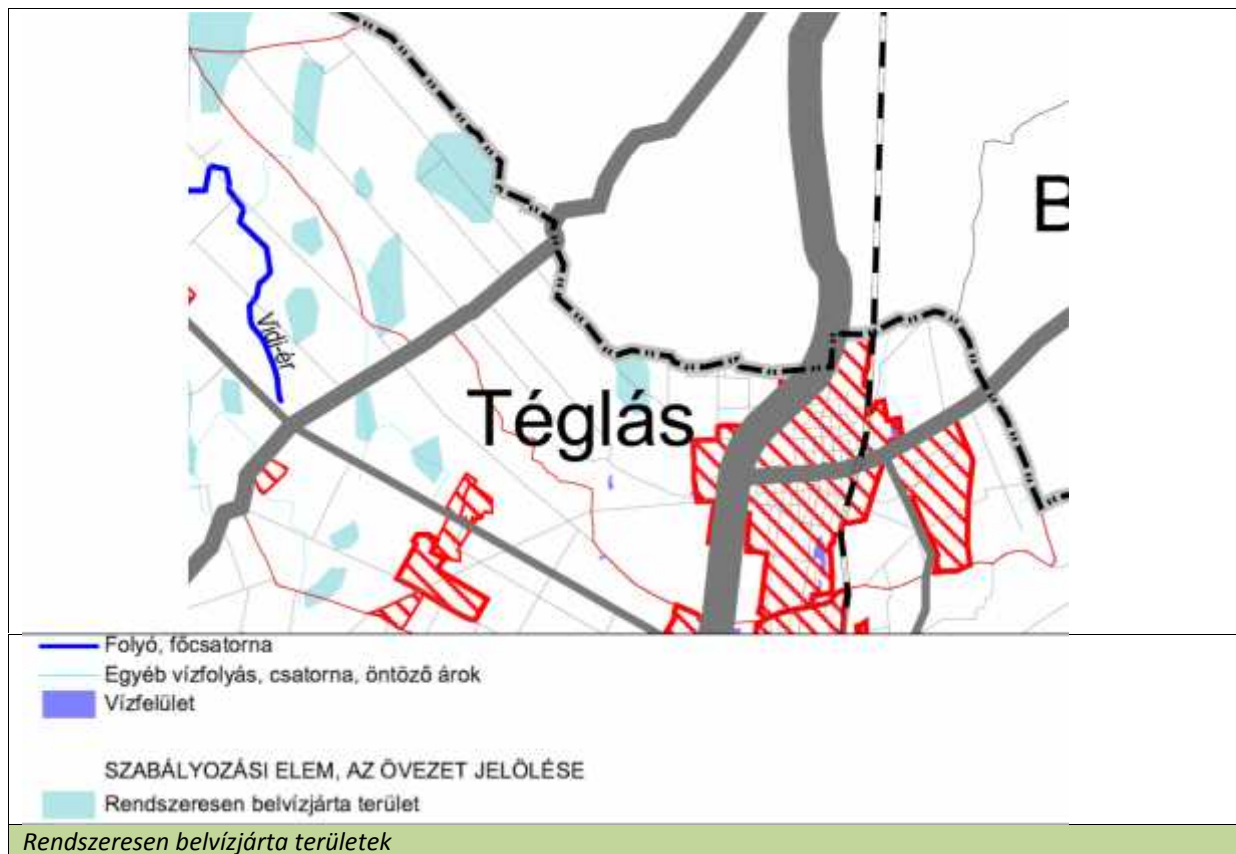
A síkvidéki vízjárta területeket az un. Pálfi féle belvív veszélyeztetettségi, illetve belvív gyakorisági térképpel jellemzik. Az elöntés relatív gyakorisága alapján a város közigazgatási – a nyugati területeken – mérsékelt és közepesen veszélyeztetett kategóriába sorolt.

(Forrás: MTrT – Függelék részlet)

1.18.2.3. Mély fekvésű területek

A település rendszeresen belvízjárta, mély fekvésű területei a közigazgatási terület nyugati részét érintik.

(Forrás: MTrT – Melléklet részlet)

1.18.2.4. Árvíz és belvíz védelme

A város viszonylagosan kedvező domborzatának következtében a belterület nagy része belvízi elöntésektől mentes. A város területe a módosítással érintett terület a 07.01. számú Érpatak- Simai-főfolyások völgye- belvízvédelmi szakaszon helyezkedik el. A terület belvízveszélyessége:

- Pálfai-index: mérsékelt belvízveszélyes (2-es) veszélyeztetettség kategória
- Évi átlagos belvizes napok száma: 11 nap/év. (Az elmúlt 10 évre viszonyítva)
- Belvízvédelmi készültség gyakorisága: 5 elrendelt készültség / 10 év (I., II. fok).

Mélyfekvésű területek Északi- régi 4. sz. fkl.v Út melletti rész, a Bóti utcától- és Észak-Keleti részén- Kuruc u.- Pillangó u.- Temető u. egyes szakaszain jelentkezik, ahol a domborzati viszonyok nem teszik lehetővé a befogadóba történő gravitációs levezetést. A belterület beépítéséről elmondható hogy vízrendezéssel, illetve víztelenítéssel végrehajtható. Legutóbb belvízhelyzet 2010. évben jelentkezett, amit a lehulló nagy mennyiségű csapadék, valamint az elvezető csatornák nem megfelelő műszaki állapota okozott.

1.18.3. Egyéb

1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)

A település közigazgatási területén nincsenek kedvezőtlen morfológiai adottságok.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

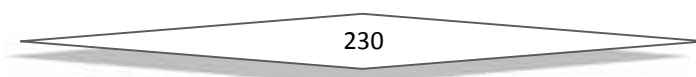
A település közigazgatási területén nincsenek magassági és mélységi korlátozások.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

A település közigazgatási területén tevékenységből adódó korlátozásról nem beszélhetünk.

1.19. ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

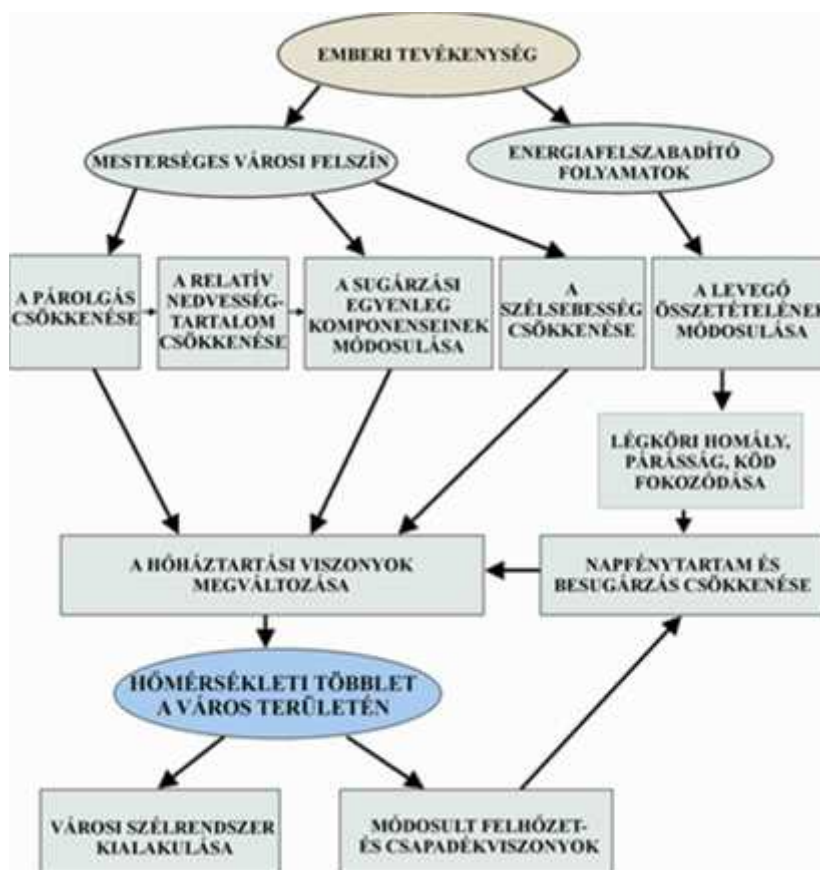
Téglás közigazgatási területét nem érinti hatósági engedéllyel rendelkező bányatelek.
Mégkutatott ásványi nyersanyaglelőhely nem ismert.

1.20. VÁROSI KLÍMA

1.20.1. A városi klíma kialakulásának tényezői

Az egyedi, városi klíma létrejöttének alapja az emberi tevékenység, melynek hatására a különböző éghajlati elemek jelentősen módosulhatnak a települést övező természetes környezethez képest. E változások nem függetlenek egymástól, hanem szoros ok-okozati összefüggésben állnak.

Az egész folyamat kiindulópontja az emberi tevékenység, melynek hatására sajátos, mesterséges felszín jön létre. Ennek jellemzője az, hogy igen változatos, kis területen belül hirtelen módosulhat, a különféle éghajlati paramétereket pedig jelentősen befolyásolja. A városban lehulló csapadék a mesterséges, nem vízáteresztő felszínnek és a csapadékelvezető csatornahálózatnak köszönhetően nagyon gyorsan lefolyik, így a városban a párolgás rövidebb ideig tart és kisebb mértékű, mint a városkörnyéki területeken. Ezáltal a városban a relatív nedvességtartalom is kisebb lesz.

A felszín másik fontos hatása a sugárzási paraméterek módosulásában nyilvánul meg. Azt, hogy egy adott felszín a ráeső napsugárzást milyen mértékben nyeli el, illetve veri vissza, a felszín tulajdonságai döntően meghatározzák. A változatos felszín, a nagyobb érdesség miatt a város felett nagyobb a sűrűség, ami a szélsebesség csökkenéséhez és a turbulencia fokozódásához vezet.

Téglás Város Településrendezési Tervéhez
HELYZETFELTÁRÓ DOKUMENTUM

Felszíntípus	Albedó (α)	Emisszivitás (ϵ)
Csupasz talaj (sötét, nedves)	0,05-	0,98-
(világos, száraz)	0,40	0,90
Sivatag	0,20-0,45	0,84-0,91
Fű hosszú (kb. 1 m magasságú)	0,16-	0,90-
rövid (kb. 0,02 m magasságú)	0,26	0,95
Mezőgazdasági földek, tundra	0,18-0,25	0,90-0,99
Gyümölcsös	0,15-0,20	
Erdő Lombhullató (lomb nélküli állapot)	0,15-	0,97-
Lombhullató (lombos állapot)	0,20	0,98
Örökzöld	0,05-0,15	0,97-0,99
Víz (kis zenitszög esetén)	0,03-0,10	0,92-0,97
(nagy zenitszög esetén)	0,10-1,00	0,92-0,97
Hó régi	0,40-	0,82-
friss	0,95	0,99
Jég tenger	0,30-0,45	0,92-0,97
gleccser	0,20-0,40	
Aszfalt	0,05-0,20	
Beton	0,10-0,35	
Fehér festett fal	0,50-0,90	
Színes festett fal	0,15-0,35	
Piros/barna tetőcserép	0,10-0,35	
Tégla és kő	0,20-0,40	
Kátrány és sóder	0,03-0,18	
Hullámlemez tető	0,10-0,15	

Mindezek hatására megváltoznak a hőháztartási viszonyok: a város területén hőmérsékleti többlet alakul ki. Ezt kiegészíti az is, hogy a levegőszennyezés hatására fokozódik a különféle üvegházgázok koncentrációja a város fölött, ami erősíti az üvegházhatást.

1.20.2. Téglás városi klímáját befolyásoló tényezők

A közvetlenül a településről származó hőmérsékleti adatok nem állnak rendelkezésre, így azok idősoros összehasonlítása, elemzése, ún. középértékek eredeztetése csak a Püspökladányban üzemelő észlelő állomás adatai alapján lehetséges.

Középhőmérsékletek 2013-ban érvényes sokéves átlaga °C-ban (1974-2012)

1. hó	2. hó	3. hó	4. hó	5. hó	6. hó	7. hó	8. hó	9. hó	10. hó	11. hó	12. hó	Éves
-0,8	0,4	6,0	11,2	16,6	19,8	21,8	21,1	16,6	11,2	5,0	0,4	10,8

(Forrás: TIVIZIG)

Középhőmérsékleti átlagok 2013. évi észlelés °C-ban

1. hó	2. hó	3. hó	4. hó	5. hó	6. hó	7. hó	8. hó	9. hó	10. hó	11. hó	12. hó	Éves
-0,3	3,4	4,7	12,7	17,8	20,7	22,8	23,3	15,9	13,5	9,1	2,5	12,2

(Forrás: TIVIZIG)

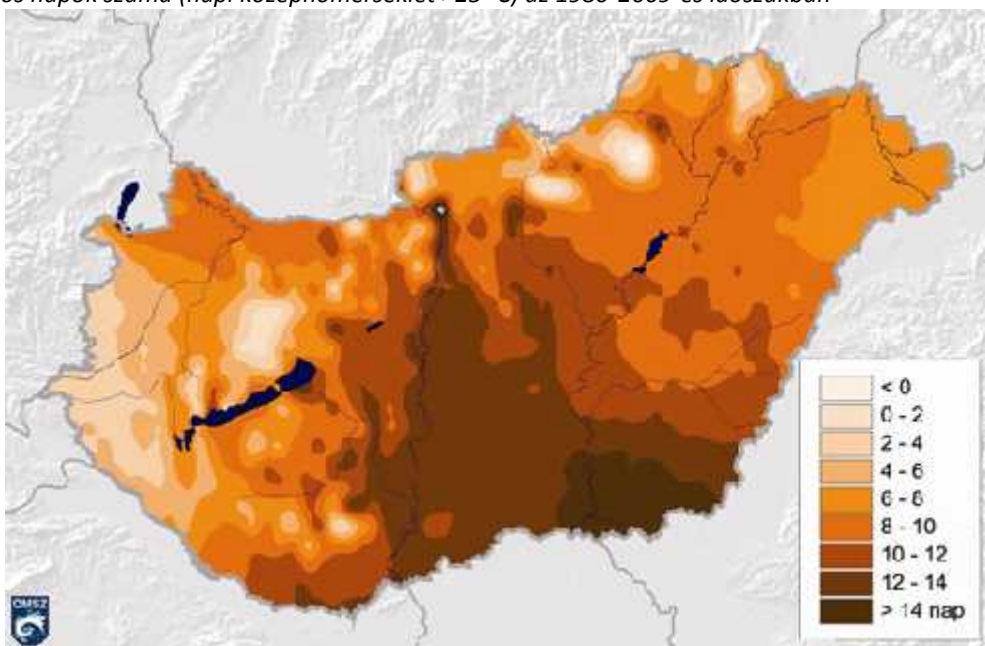
A város klímáját alapvetően befolyásoló geomorfológiai képződmény nincs, a település közvetlen környezete erdőszült területekkel minimálisan határos és nagykiterjedésű vízfelületektől mentes. Az alapvetően érvényesülő kontinentális éghajlat az elhelyezkedésből adódik. Az ország egyik legszárazabb területének zónájához tartozik a település. A sokéves átlag 512,6 mm csapadék mennyiséget rögzít.

(Forrás: saját forrás)

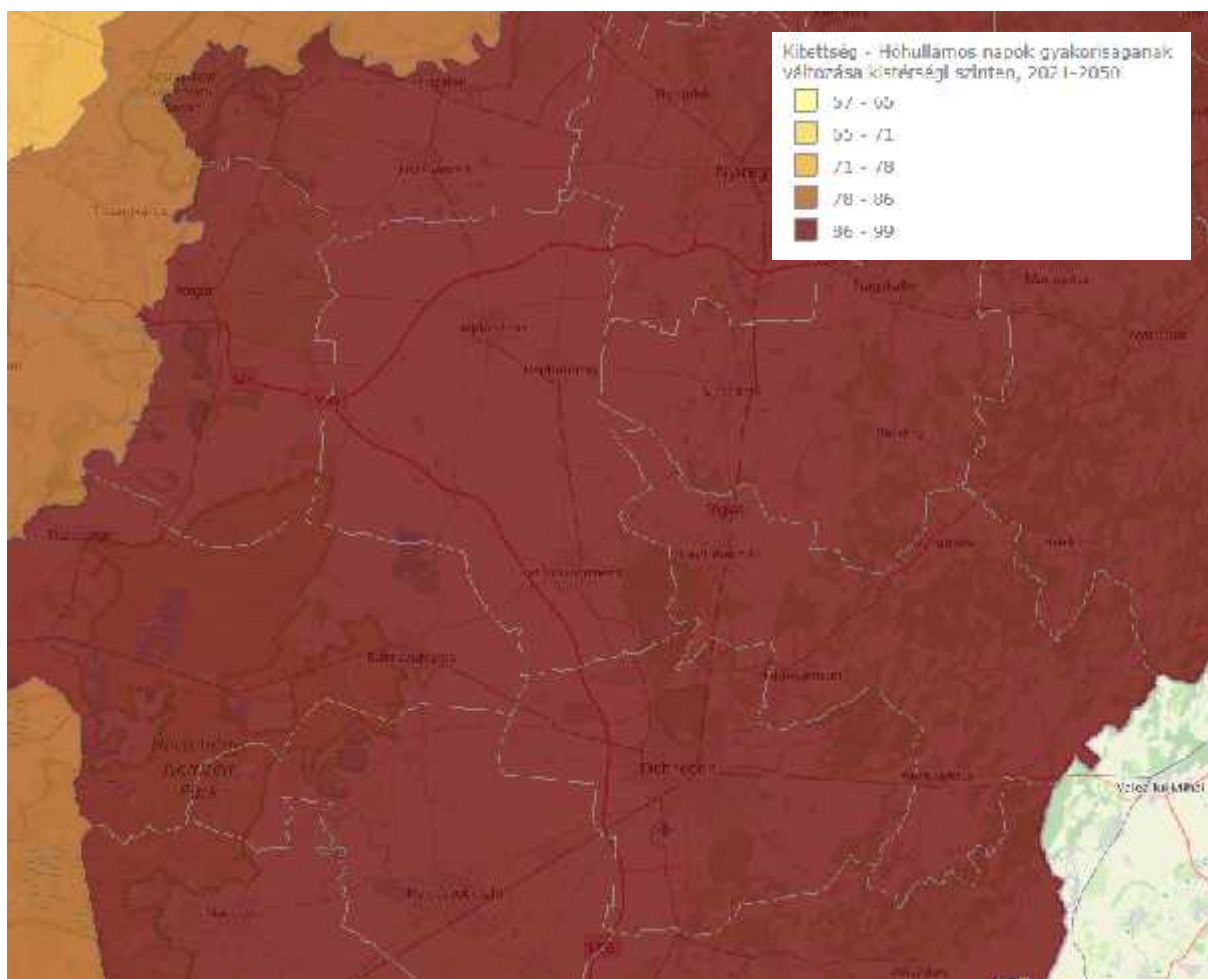
A település zöldfelületei klímahatás szempontból nem jelentősek. A fásított közterületek nem összefüggőek, rendszert nem alkotnak, kiterjedésük lokális, mikrokörnyezeti hatást tudnak csak kifejteni. A településszerkezet egyes részeinek intenzív beépítési jellemzője, valamint a tömbbelsőben, telekvégeken kialakuló zöldfolyosók esetlegessége, tovább rontja a település klimatikus viszonyainak megítélését.

Hőhullámos napok száma (napi középhőmérséklet >25 °C) az 1980-2009-es időszakban

(Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat)

A NATÉR alapján a település térségében a hóhullámos napok gyakorisága - a 2021-2050 időtávra prognosztizáltan – kb. 90%-kal növekszik éves szinten az 1991-2020-as időszakhoz viszonyítva.

(Forrás: Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer – NATÉR portál)

1.20.3. A klímabarát város kialakításának alapvetései, ajánlások

1. Klímapartnerség és többszintű kormányzás a városokban

A városok számára széles körű és rendszeres, szervezett partnerség létrehozása ajánlatos, amely a következőket veszi figyelembe:

- Együttműködés a város működését érintő nemzeti, regionális hatóságok és önkormányzatok között, összhangban az ágazati politikákkal is.
- A városi klímapolitikát széles körre épülő, tartós és jól szervezett partnerség keretében kell kialakítani, mely mind a lakosságot, mind a civil és gazdasági szereplőket magába foglalja.
- Integrálni kell a klímabarát szempontokat a szabályozásoktól a lakosság és a gazdasági szereplők tájékoztatásán és ösztönzésén keresztül egészen a közszolgáltatások működtetéséig minden téren. A városi önkormányzat minél több szakterületre támaszkodhat, annál erősebb városi klímapolitikát tud megvalósítani.
- A városi klímapolitika kialakításának egyik legfontosabb eszköze lehet a város

- gazdaságpolitikája, amennyiben az képes a zöld gazdaság céljait és elveit követni, valamint erősíteni a helyi erőforrásokra épülő helyi gazdaságot.
- Európai és nemzeti szinten biztosítani kell a városi és városhálózati klímapolitikai kezdeményezések megismerését, és hasznosítani azok tapasztalatait, lehetőleg városi hálózatokon keresztül.

2. Klímatervezés az integrált stratégiákban

A városoknak az alábbi elvek szerint érdemes integrálniuk az éghajlati szempontokat saját stratégiáikba:

- A városi klímatervezést a város más fejlesztési és irányítási folyamataihoz kell kötni egy integrált, többszintű megközelítéssel, mind a kibocsátás-csökkentés és megelőzés, mind az alkalmazkodás lehetőségeit figyelembe véve.
- A klímaváltozást a városok stratégiai tervezési folyamatának minden egyes lépésénél figyelembe kell venni (helyzetfeltárás, célok és eszközök kijelölése, a nyomon követés és a végrehajtás megtervezése).

3. Klímabarát városszerkezet kialakítása a várostervezés és az övezeti tagolás révén

A városoknak törekedniük kell:

- a kompakt városszerkezet megteremtésére, amelyben intenzívek a kölcsönhatások és együttműködések, mérsékeltek az utazási távolságok, korlátozott az urbanizált területhasználat kiterjedése és hatékony az energiafelhasználás;
- a városszerkezet tagolására beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és szellőztetést biztosító zónákkal;
- a városon belüli és város körüli utazási, közlekedési szükséglet mérséklésére; optimalizálni kell a munkahelyek, lakóterületek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedését;
- a többközpontúság erősítésére nagytérségi, agglomerációs szinten, csakúgy, mint a városszerkezetben;
- a városi zöldterületek bővítésére és minőségi fejlesztésére, hálózatba kapcsolva őket;
- magánberuházások esetén a barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) hasznosítására, és kerülni kell a zöldmezős beruházásokat.

4. Város és vidéke (város és környéke) együttműködései

A helyi önkormányzatoknak és az érintett társadalmi szereplőknek érdemes együttműködniük annak érdekében, hogy:

- Erősítsék a város és vidéke munkamegosztáson alapuló együttműködését, úgy, hogy az a város szétterülését megfékezze, megelőzve így a beépített területek összenövését, a fokozott energiafogyasztást és ökológiai funkciójú területek elvesztését.
- Korlátozzák a városok szétterülését, megakadályozva a városkörnyéki vidékies területek és természetes zöldterületek beépítését, a város elkerülhetetlen növekedése a közösségi közlekedési útvonalakat kövesse
- A városban élők élelmiszerszükségletét mind nagyobb arányban a környék mezőgazdasági termelői biztosítsák, az értékesítési lánc rövidüljön és lehetőleg maradjon a térségen belül.

5. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és társadalmi következmények

Annak érdekében, hogy a városok segítsenek a hátrányos helyzetű csoportokon, és hogy figyelembe vegyék a klímaváltozás társadalmi hatásait, az alábbiakat kell tenniük:

- Fokozottan figyelembe kell venni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok érdekeit és kockázatait, hiszen nekik további erőfeszítésekre van szükségük, hogy alkalmazkodjanak a változó körülményekhez.
- A városok legyenek fokozott figyelemmel a megelőző és alkalmazkodási intézkedésekkel járó lehetséges negatív társadalmi hatásokra, és ilyen esetben tegyenek ellensúlyozó intézkedéseket, különösen azokban a térségekben, ahol sokan élnek hátrányos helyzetben.

6. Klímabarát építészeti megoldások

A helyi építészeti szabályozás és építészeti kultúra fejlesztése során a városoknak a következőkre érdemes kiemelt hangsúlyt fektetni:

- Megelőzés – hatékony energetikai megoldások az építészetben, energiatudatos építészet (pl. passzívház, alacsony szén-dioxid-kibocsátású épületek).
- A háztartások energiafogyasztásának mérséklése (fűtés, hűtés, világítás), megújuló energiák felhasználása (pl. nap- és geotermális energiafelhasználás).
- Víztakarékoság és újrahasznosítási megoldások, újrahasznosítható, környezetbarát építőanyagok alkalmazása az építészetben.
- Az épületállomány felkészítése a szélsőséges időjárási helyzetekre.
- Holisztikus, mindenre kiterjedő (építőanyag-gyártás, építés, használat, bontás/újrahasznosítás) energia-, költség- és károsanyag-kibocsátás elemzés készítése az épületek teljes életciklus elemzése során.

7. Klímatudatos magatartás és életmód

A helyi hatóságok számára előnyös, ha növelik a lakosok környezeti felelősségét. A mindennapi életmód az oktatás, a kultúra, az ismeretterjesztő kampányok, események által is befolyásolható, annak érdekében, hogy megerősítsék:

- a közös felelősséget a városi környezet állapotáért és a közös társadalmi értékek kialakítását;
- klíma- és környezettudatos életmódot: például utazási szokások, fogyasztási szokások és piaci kereslet kialakítása;
- klímaváltozás következményeinek megismertetését, a tudásmegosztást;
- helyi erőforrások hasznosításának ösztönzését, a helyi termelők marketingjét;
- helyi közösségek kohézióját, összetartó erejét, ennek érdekében a társadalmi, kulturális és vallási intézmények lehetőségeinek bővítése szükséges.

8. A klímabarát városok további főbb szektorális pillérei

- A városok sokat tehetnek a klímaváltozás megelőzéséért önmagában már azzal is, hogy mint helyi piacok megerősítik a helyi, részben önellátó gazdaságot, amelynek célja a helyi igények kielégítése helyi erőforrások által mind a városokban, mind annak vidéki környezetében.
- Klímabarát, fenntartható, alacsony szén-dioxid-kibocsátású, de versenyképes és biztonságos városi tömegközlekedés kialakítása, előtérbe helyezve a gyalogos és a

kerékpáros közlekedést, valamint a változó klimatikus viszonyokhoz való alkalmazkodást (pl. árnyékolás, légkondicionálás, infrastrukturális elemek).

- Biztosítani kell a hatékony és energiatakarékos energiagazdálkodást, kombinálva a zöld- és a helyi energia-előállítást a helyi gazdaság fejlesztésével, megújuló energiák felhasználásával és a városi hulladékból készült biogáz előállításával.
- Fenntartható, természetközeli városi vízgazdálkodási rendszer kialakítására van szükség, szoros együttműködésben a vízgyűjtő terület többi településével. A műszaki infrastrukturális szolgáltatásokat fel kell készíteni a változó környezeti feltételekre, különösen az árvízvédelem, közlekedésbiztonság szempontjából.
- Olyan katasztrófavédelmi intézkedéseket kell tenni és olyan egészségügyi szolgáltatásokat kell létrehozni, amelyek az egyre gyakoribb és jelentősebb környezeti kockázatokat sikeresen képesek kezelni (árvíz, hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék, tengerszint-emelkedés, hóhullámok, vízhiány, ipari katasztrófák, havária helyzetek). Növelni kell az ezzel foglalkozó intézmények, szervezetek felkészültségét és a lakosság tudatosságát.

(Klímabarát városok, kézikönyv az európai városok klímaváltozással kapcsolatos feladatairól és lehetőségeiről – VÁTI 2011)